

NOSITELJ PLANA/NARUČITELJ
VIJEĆE OPĆINE LIPOVLJANI

IZVRŠITELJ
URBAN DESIGN d.o.o. ZAGREB

SISAČKO – MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
OPĆINA LIPOVLJANI

PROSTORNI PLAN UREĐENJA

BROJ ELABORATA   53 /03
RADNI NALOG   44 /02

DIREKTOR
MIRJANA HROVAT   D.I.A.

Ovjera

ZAGREB, veljača 2008.

NOSITELJ PLANA/NARUČITELJ
OPĆINA LIPOVLJANI**VIJEĆE OPĆINE**

PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA : MILE SKOKO
PREDSJEDNIK OPĆINE : STJEPAN MARKANOVIĆ

KONZULTACIJE

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
I ZAŠTITU OKOLIŠA, SISAK

PROČELNIK : MARGITA MALNAR D.I.A.
RAVNATELJ : ZDENKO SEŠO D.I.G.

VIJEĆE OPĆINE

PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA : MILE SKOKO

IZVRŠITELJ

URBAN DESIGN d.o.o. ZAGREB

DIREKTOR : MIRJANA HROVAT D.I.A.
ODGOVORNI PLANER : MIRJANA HROVAT D.I.A.

IZVRŠITELJ**URBAN DESIGN d.o.o. ZAGREB**

Kneza Mislava 12 t/f 01/4612 463

091/4612 463

ODGOVORNI PLANER**Mirjana Hrovat dipl.ing.arh.****AUTORI PLANERI****URBANISTIČKO RJEŠENJE**

Mirjana Hrovat dipl.ing.arh.

Radovan Mück dipl.ing.arh.

Damir Šalat dipl.ing.arh.

Mr.sc. Rafaela Kovačević dipl. ing.geog.

PROMET

Mirjana Hrovat dipl.ing.arh.

Damir Šalat dipl.ing.arh.

TELEKOMUNIKACIJE

Tomislav Maraš ing.el.

VODOSNABDJEVANJE

Slavko Šimunović dipl.ing.kt.

ODVODNJA

Slavko Šimunović dipl.ing.kt.

ELEKTROSNABDJEVANJE

Tomislav Maraš ing.el.

PLINOOPSKRBA

Slavko Šimunović dipl.ing.kt.

SURADNJA

ELABORAT ZAŠTITE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE

MINISTARSTVO KULTURE RH, ZAGREB
Konzervatorski odjel
Ravnatelj : Tomislav Petrincec dipl.ing.arh.

URBAN DESIGN d.o.o.
Odgovorni izrađivači :
Kristina Zloušić dip.ing.arh.
Ana Matanić dipl.ing.arh.
Berislav Scheibal prof. arheol.
Mirjana Hrovat dipl.ing.arh.

DEMOGRAFSKA STUDIJA

Mr.sc.Rafaela Kovačević-Pašalić dipl.ing.geog.

STRUČNA PODLOGA VODOZAŠTITE

HRVATSKE VODE, ZAGREB
Sektor studijsko-razvojnih poslova
Rukovoditelj : Danijel Brundić d.i.g.

KATEGORIZACIJA TLA

AGRONOMSKI FAKULTET
Dr. prof. Matko Bogunović d.i.polj.

DIGITALNE PODLOGE

DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA, ZAGREB
GIS-MAN, ZAGREB
Direktor : Vilim Hamp d.i.geo.

KONZULTACIJE/IZVOR INFORMACIJA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA
ZAGREB

Viši savjetnik : Mirjana Turnšek d.i.a.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
I ZAŠTITU OKOLIŠA

Pročelnik : Margita Malnar d.i.a.

Ravnatelj : Zdenko Sešo d.i.g.

URED DRŽAVNE UPRAVE U
SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI
SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE,
ZAŠTITU OKOLIŠA I GRADITELJSTVO
ISPOSTAVA NOVSKA

Voditelj Pododsjeka : Ankica Stipanović d.i.a.

MINISTARSTVO KULTURE
ZAŠTITA PRIRODE

Miroslav Rukavina d.i. šumarstva

Jasna Budak Rajčić d.i.a.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODNOG GOSPODARSTVA

Načelnik/viši stručni savjetnik

Dubravko Mojaš d.i.š.

**DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE
ZAGREB**

Ravnatelj : Davorin Marković d.i.geol.
HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE
ISPOSTAVA NOVSKA
Ravnatelj : d.i.g.

HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE , ZAGREB
ODSJEK ZA RAZVITAK
Načelnik : Lamer d.i.a.

HRVATSKE ŽELJEZNICE, ZAGREB
POSLOVI RAZVOJA, PLANIRANJA I
INFORMATIKE

Izvršni direktor : Hristo Sikavićev d.i.brod.
Božidar Videc d.i.g.

HRVATSKE ŠUME d.o.o.

Uprava šuma – Podružnica Zagreb
Rukovoditeljica odjela : Ana Hercegovac d.i.š
Stručni suradnik za ekologiju :
mr.sc.Ivo Lovrić d.i.š.

UPRAVA PARKA PRIRODE LONJSKO POLJE**DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA , ZAGREB****TEHNIČKA OBRADA :**

KOMPJUTORSKA OBRADA
Gordana Vučić dipl.ing.mat.
Antonio Eisenreich st.info.
Danijel Pleše info.teh.
GIS-MAN d.o.o. ZAGREB
A-KING d.o.o. ZAGREB

PRIJEPIS
MILMAR d.o.o. ZAGREB

PLOT
URBAN DESIGN d.o.o. Zagreb

FOTOKOPIRANJE I UVEZ
KOLDING ZAGREB

S A D R Ž A J

A. TEKSTUALNI DIO PLANA

I. OBRAZLOŽENJE

0.0.	UVOD	23
0.1.	Uvodna razmatranja	23
0.2.	Pravna osnova za izradu Plana	24
0.3.	Granica prostornog obuhvata Plana	24
0.4.	Kronologija izrade Plana	25
1.0.	POLAZIŠTA	27
1.1.	Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države (tablica 1, 2 i 3)	29
1.1.1.	Osnovni podaci o stanju u prostoru	
1.1.2.	Prostorno-razvojne i resursne značajke	
1.1.3.	Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih planova	
1.1.4.	Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	
2.0.	CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	81
2.1.	Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	83
2.1.1.	Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	
2.1.2.	Racionalno korištenje prirodnih izvora	
2.1.3.	Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	
2.2.	Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	87
2.2.1.	Demografski razvoj	
2.2.2.	Odabir prostorno razvojne strukture	
2.2.3.	Razvoj naselja , društvene, prometne i komunalne infrastrukture	
2.2.4.	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	
2.3.	Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine	91
2.3.1.	Racionalno korištenje i zaštita prostora	
2.3.2.	Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja , izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	
2.3.3.	Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	

3.0. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	95
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine ili Grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije	97
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	98
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine) – tablica 4	
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	102
3.4. Uvjeti korištenja i zaštite prostora	107
3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)	
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	123
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznice, zračne, luke, javne telekomunikacije, produktovodi)	
3.5.2. Energetski sustav	
3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)	
3.6. Postupanje s otpadom	130
3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	131

II.	ODREDBE ZA PROVOĐENJE	137
1.	UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE	138
2.	UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA	143
2.1.	Građevine od važnosti za Državu i Županiju	143
2.2.	Građevinska područja naselja	143
2.3.	Izgrađene strukture izvan naselja	154
3.	UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	160
4.	UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	165
5.	UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	166
6.	MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI TE KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA	175
7.	POSTUPANJE S OTPADOM	183
8.	MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ	184
9.0.	MJERE PROVEDBE PLANA	187
9.1.	Obveze izrade prostornih planova	187
9.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	
9.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	189
9.4.	Završne odredbe	190
III.	DOKUMENTACIJA Izvorni tekstovi Fotodokumentacija Pravna dokumentacija	191
IV.	BIBLIOGRAFIJA	205

SADRŽAJ GRAFIČKOG DIJELA PLANA:

KNJIGA B

M 1 : 10 000 , M 1 : 25 000

KARTOGRAFSKI PRIKAZ 1. : KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA

- 1A. GRANICE, SUSTAV NASELJA I RAZVOJNIH SREDIŠTA
- 1B. PROSTORI I POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE
- 1C. PROMET

KARTOGRAFSKI PRIKAZ 2. : INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE

- 2A. SUSTAV TELEKOMUNIKACIJA
- 2B. SUSTAV ELEKTROOPSKRBE
- 2C. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV
- 2D. VODOOPSKRBA
- 2.E. ODVODNJA OTPADNIH VODA
- 2.F. PLINOOPSKRBA

KARTOGRAFSKI PRIKAZ 3. : UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA

- 3A. UVJETI KORIŠTENJA U SKLADU SA ZAŠTITOM PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE
  - 3B. POSEBNE MJERE UREĐENJA I ZAŠTITE
-

KNJIGA B

M 1 : 5 000

KARTOGRAFSKI PRIKAZ 4. : GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

- 4/1-4/11 GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

A. TEKSTUALNI DIO PLANA

U V O D

Tijekom proteklih petnaest godina došlo je na području Republike Hrvatske, formiranjem nove Države, do ključnih promjena na gotovo svim razinama funkcioniranja političkih, društvenih, teritorijalnih, gospodarskih, upravnih i svih odnosa koji karakteriziraju pravnu Državu.

Uz promjene na višim razinama, na razini lokalne samouprave formirana je Općina Lipovljani temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj («Narodne novine» br. 10/97., 124/97., 50/98.-Odluka, 68/98., 22/99., 42/99.-Odluka, 117/99., 128/99., 44/00., 129/00., 92/01., 79/02., 83/02., 25/03. i 107/03.), veličine 108,60 km² (111,41 km²).

Općina Lipovljani bila je u sastavu bivše Općine Novska, što u području prostornog planiranja ima odraza i danas (relevantna prostorno planska dokumentacija koja je na snazi je Prostorni plan (bivše) općine Novska sa izmjenama i dopunama).

Navedene promjene uvjetuju potrebu izrade novog prostorno-planskog dokumenta kojim će se osigurati uređenje prostora Općine racionalnim korištenjem prostora i resursa uz djelotvornu zaštitu okoliša.

S obzirom da je Prostorni plan (bivše) Općine Novska (UIH, Zagreb, izrađen 1982.) sa izmjenama i dopunama iz 1983., 1984. i 1989. star cca 20 godina za pretpostaviti je da zastarjelost, metodologija izrade, ulazni podaci, novi zahtjevi korištenja prostora, zakonska regulativa itd., zahtijevaju revidiranje prostornih postavki Plana, koji je za razmatrati prostor teritorija općine Lipovljani još uvijek na snazi.

Revidiranjem ukupne planerske dokumentacije koja je bila izrađena za područje Općine Lipovljani, ovim se Planom daje nova namjena i korištenje prostora sa realnim postavkama namjene površina gospodarskih, stambenih i povijesno zaštićenih zona cjelina i to naročito u dimenzioniranju i prenamjeni postojećeg.

Vremenska dimenzija za koju se planira uređenje i korištenje prostora u smislu ciljne godine, definirana je okvirnim parametrima moguće realizacije i nije zakonom definirana. *Prostorno – planski dokument nivoa uređenja Općine ima dugoročni karakter za vremenski period predvidivo od 15 godina, što znači da se ovim Planom predviđaju razvojni procesi do 2015. (2020.) godine.*

Prostorni plan uređenja Općine temeljni je, a ujedno i obvezatni dokument prostornog uređenja Općine Lipovljani. Ovim dokumentom prostornog uređenja iskazane su sve zajedničke potrebe, razvojne opcije i njihova operacionalizacija kroz smjernice za uređivanje i zaštitu prostora na ukupnom području jedinice lokalne samouprave.

Prostornim planom uređenja Općine ocjenjeno je stanje i definirani su ciljevi prostornog uređenja kroz značaj i posebnosti prostora, mogućnosti i ograničenja razvoja prostorno-gospodarske strukture Općine i njegovih dijelova, te je temeljem toga utvrđena koncepcija budućeg prostornog uređenja.

Koncepcijom prostornog uređenja utvrđeni su uvjeti za uređenje općinskog područja, određeno je njegovo svrhovito korištenje, namjena, oblikovanje, sanacija građevinskog i drugog zemljišta, zaštita okoliša, te zaštita kulturnih dobara i osobito vrijednih dijelova prirode, a sve u skladu s osnovnim smjernicama dokumenata prostornog uređenja, Strategije i Programa prostornog uređenja države («Narodne novine» br. 50/99.), te Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije («Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije» br. 04/01).

Tijekom izrade nacrtu prijedloga Plana provedene su prethodne stručne rasprave o ciljevima i mogućim rješenjima značajnim za razvitak, uređenje i oblikovanje tog prostora, te o usklađivanju eventualnih oprečnih stavova o koncepcijskom opredjeljenju.

Temeljem Nacrta prijedloga plana i Izvješća o prethodnim raspravama Poglavarstvo je utvrdilo prijedlog prostornog plana koji je upućen na javnu raspravu. Javnim uvidom u trajanju od 30 dana i javnim izlaganjem omogućeno je sudjelovanje u raspravi svim korisnicima prostora. Po završetku javne rasprave obrađene su sve pravovaljane primjedbe i prijedlozi, te sačinjeno Izvješće o javnom uvidu i raspravi.

Temeljem Izvješća i prijedloga Plana, poglavarstvo je utvrdilo Konačni prijedlog plana na kojeg je bilo potrebno pribaviti posebnim propisima određena mišljenja i suglasnosti. Po pribavljenim suglasnostima konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani upućen je predstavničkom tijelu na donošenje.

0.1. PRAVNA OSNOVA ZA IZRADU PLANA

Formiranjem lokalne samoupravne jedinice, u okviru Sisačko-moslavačke županije, Općini Lipovljani je Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o prostornom uređenju ustanovljeno pravo i obveza uređenja i zaštite prostora.

Pravna osnovica za izradu i donošenje Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani :

- Zakon o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 30/94., Zakon o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 68/98., 61/01. i 32/02.)
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova («Narodne novine» br. 106/98.)
- Uredba o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova («Narodne novine» br. 101/98.)
- Izvješće o stanju u prostoru Općine Lipovljani za razdoblje 1997.-1998. godine i
- Izvješće o stanju u prostoru Općine Lipovljani za razdoblje do 2006. godine
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lipovljani za razdoblje 1999.-2000. godine, donesen na sjednici Vijeća Općine Odlukom o usvajanju (Klasa: 362-01/99-01/01); Urbroj: 2176/13-01-99-01).
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lipovljani za razdoblje 2006.-2010. godine, donesen na sjednici Vijeća Općine Odlukom o usvajanju (Klasa: 350-02/05-01/01); Urbroj: 2176/13-03-06-02).

Dokumentima praćenja stanja u prostoru, a u skladu sa člankom 10., 11. i 11a Zakona o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 30/94. 68/98., 61/01. i 32/02.), utvrđena je potreba izrade novog Prostornog plana Općine Lipovljani.

Donošenjem Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru od strane Općinskog vijeća Općine Lipovljani, objavljenog u Službenom glasniku Općine Lipovljani, br. 31/06 stvorena je zakonska podloga za pristup izradi Prostornog plana uređenja područja Općine Lipovljani.

Temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru, koji predstavlja pravnu osnovu za izradu Plana, zaključen je Ugovor o izradi Plana između Općine Lipovljani kao Naručitelja i nositelja izrade Plana i tvrtke Urban design d.o.o. iz Zagreba kao stručnog Izrađivača navedene dokumentacije.

0.2. GRANICA PROSTORNOG OBUHVATA I VREMENSKE DIMENZIJE PLANIRANJA

Granica prostornog obuhvata Plana identična je granicama teritorijalnog obuhvata lokalne samoupravne jedinice Općine Lipovljani, koje su definirane Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj sa izmjenama i dopunama navedenog Zakona («Narodne novine» br. 10/97., 124/97., 50/98.-Odluka, 68/98., 22/99., 42/99.-Odluka, 117/99., 128/99., 44/00., 129/00., 92/01., 79/02., 83/02., 25/03. i 107/03.). Člankom 14 navedenog Zakona unutar Sisačko-moslavačke županije područje Općine Lipovljani utvrđeno je kao prostor jedinice lokalne samouprave na nivou Općine sa ukupno 4 naselja: Lipovljani, Kraljeva Velika, Piljenice i Krivaj.

Razmatrani prostor obuhvaća teritorij orijentacionih dimenzija cca 10 km u smjeru sjeverozapad-jugoistok i cca 15 km u smjeru sjeveroistok-jugozapad sa ukupnom površinom 111,41 km² (108,60 km²).

Za potrebe izrade ovog Plana korištene su granice teritorijalne podjele samoupravne lokalne jedinice Općine Lipovljani ishodne od institucija:

Državna geodetska uprava, Podaci o granicama Općine Lipovljani, karte u mj. 1:25000

Županijski zavod za prostorno uređenje, Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije (PPŽ), 2003.

Teritorij Općine Lipovljani je u jednom dijelu nizinsko područje korita rijeke Save i dio prostora Parka prirode Lonjsko polje, a drugi dio općine koji je odijeljen od nizinskog područja krupnom državnim infrastrukturom su obronci Psunjske gore i Moslavačke gore s vodotocima Pakrom i njenom

akumulacijom, Ilovom, Subockom i njihovim pritocima. Općina graniči s Gradom Novskom, Gradom Kutinom i Općinom Jasenovac. Prema PP Sisačko-moslavačke županije prostor Općine Lipovljani smješten je u prostornu cjelinu br. 1. «Brdski pojas Moslavačke gore i Psunja» koji obuhvaća 5 općina/gradova i u prostornu cjelinu br. 2. «Posavina i Pokuplje» koje obuhvaća 12 općina/gradova ili njihovih dijelova, a Općina Lipovljani zauzima samo dio Posavine.

Dokumentima prostornog uređenja Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 50/99.), mogu se pretpostaviti slijedeći okvirni rokovi planiranja i realizacije pojedinih faza razvoja i uređenja prostora :

- **Datiranje prikupljenih podataka** ovisno o izvoru podataka izrazito varira – naročito se odnosi na geodetsko-katastarske podloge
- **Evidentirano stanje u 2003. godini** ujedno je i početak izrade Plana
- **Planirana faza do 2005./2010. godine** primarno se usmjerava rješavanju konkretne tekuće problematike
- **Planirana faza do 2015./2020. godine** – planiranje se usmjerava na dugoročno rezerviranje prostora za buduću namjenu i korištenje
- **Vizija prostornog razvoja iza 2020. godine** – u gospodarsko-razvojnom smislu otvara se vizija razvoja prema okvirnim mogućnostima temeljem postojećih resursa i predvidivih trendova razvoja.

Za planiranje razvoja i uređenje prostora manjih jedinica lokalne samouprave, u ovom slučaju Općine Lipovljani, naglasak je na neposrednom periodu 2005./2010. godine.

U skladu s prethodno navedenim, Plan je izrađen prema načelu da je *prostorno planiranje kontinuirani proces*, te njegove postavke treba uzimati elastično.

Zaštita okoliša, prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti, te očuvanje uvjeta za održivi razvoj promatrani su kao stalni i vječni procesi koji vežu prošlost, sadašnjost i budućnost i koji nemaju rokove u zadanom vremenu.

Planiranje sadržaja i objekata, posebno športsko-rekreativnih i objekata infrastrukture, kojima je vrijeme realizacije zbog visoke cijene izuzetno dugačko, tretirano je ovim Planom kao nužno rezerviranje prostora u okviru pripreme za izgradnju tih kapitalnih objekata.

Uz Park prirode Lonjsko polje kao bitnog nositelje turističke ponude predviđeni su različiti oblici korištenja slobodnog vremena – od izletničkog, kulturnog i edukativnog do športsko-rekreativnog i seoskog turizma. Logistička podrška istraživačkim, edukativno-turističkim i turističkim aktivnostima pretpostavljena je i u vidu proizvodnje ekološki zdrave hrane pripremljene na tradicionalni i autohtoni način. Svi oblici turizma bazirani na prirodnim resursima, vodenim površinama, šumskim zonama i krajoliku, te proizvodnji eko-hrane, bit će kao strateški ciljevi prezentirani kroz planski dokument Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani kao glavni nositelji razvoja. Prateći razvojni procesi odvijat će se i u segmentu proizvodno-poslovnih i industrijskih aktivnosti posebno temeljenih na prirodnim nalazištima plina i nafte, ali se Planom predviđaju kvalitativne dopune i prenamjene prostora navedenih aktivnosti.

0.3. KRONOLOGIJA IZRADE PLANA

Izrada Plana započela je u rujnu 2003.godine, a radovi su se odvijali u fazama ovisno o financijskim mogućnostima Općine, te su sveukupno rokovi nešto produženi.

Prva faza izrade Plana sastojala se od prikupljanja potrebnih kartografskih podloga, dokumentacije, podataka o prostoru i sagledavanja ukupnog prostora teritorija Općine Lipovljani. Također, izrađene su digitalne podloge za potrebe Plana. Obavljene su prve konzultacije sa Komisijom za praćenje izrade Plana, te zatražene prve konzultacije u smislu potreba korisnika prostora. Provedena je i ukupna analiza ranije izrađene prostorno-planske dokumentacije.

Druga faza izrade Plana obuhvatila je formiranje dokumentacijske osnove noveliranjem zacrtanih smjernica kroz planersku dokumentaciju i realizaciju, kartirani su svi podaci, izrađena je stručna podloga za smjernice gospodarskog razvoja, zacrtana koncepcija Plana i usuglašena osnovna vizija korištenja prostora.

Treća faza izrade Plana obuhvatila je izradu Nacrta prijedloga Plana – predložena je prostorno-funkcionalna organizacija cjelokupnog teritorija Općine Lipovljani, obuhvaćene su i specifične potrebe u okviru gospodarskog razvitka, revidirane su detaljno građevinske zone i u skladu sa predloženom namjenom korigirana je prometna infrastruktura i usklađen je kapacitet energetske infrastrukture. Paralelno je postavljen zahtjev nadležnim tijelima državne uprave, kao i javnim poduzećima, za novelaciju stanja vodnog gospodarstva i infrastrukture.

Tijekom izrade Plana obavljene su konzultacije sa svim mjerodavnim državnim institucijama, pravnim subjektima i tijelima uprave, kao i sa eminentnim stručnjacima sektorskih saznanja. Izrađivač Plana je kontinuirano surađivao s tijelima općinske uprave čije su dragocjene informacije, primjedbe i zahtjevi maksimalno ugrađeni u Plan. Svi pristigli individualni zahtjevi korisnika prostora maksimalno objektivno su ugrađeni u Plan.

Prvi preliminarni Nacrt prijedloga Plana, programska koncepcija Plana dostavljena je u listopadu 2003. nadležnom tijelu uprave, a nakon usuglašavanja Nacrta prijedloga Plana – radni materijal, izložen je na Vijeću Općine Lipovljani u listopadu 2004. godine, a sastojao se od tekstualnog obrazloženja i slijedećih grafičkih prikaza :

1.	«Korištenje i namjena površina»	1: 25 000
2.	«Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora»	1: 25 000
3.	«Infrastrukturni sustavi»	1: 25 000
	«Građevinska područja naselja»	1: 5 000

Nakon usklađivanja radnog materijala Nacrta Plana u studenom 2005. održana je Prethodna stručna rasprava na kojoj su uvažene primjedbe kasnije ugrađene u Prijedlog Plana.

Prijedlog Plana definiran je tijekom studenog 2005.godine i stavljen je na javni uvid i raspravu 02. prosinca 2005. godine u trajanju od mjesec dana.

Prijedlog Plana sastoji se od tekstualnog i grafičkog dijela.

Tekstualni i grafički dio Plana sastoji se od Završnog obrazloženja teksta elaborata u poglavljima kako je navedeno Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova («Narodne novine» br. 16/98.), i kartografskim prikazima kako je predviđeno navedenim Pravilnikom.

Tijekom izrade Plana dostavljeni su zahtjevi građana kao i primjedbe koje su ugrađene tijekom izrade plana. Za vrijeme trajanja javnog uvida koji je bio od 02. studenog 2005. godine do 02. siječnja 2006. godine dostavljeno je samo 5 primjedbi građana na Plan. Sve primjedbe, kao i razmatranja na iste od strane izrađivača Plana i mjerodavnih tijela uprave, evidentirane su u poglavlju Dokumentacija.

Dopis Izvješća nadležnih tijela Općine Lipovljani o proceduri javnog uvida dostavljen je tvrtki Urban design u listopadu 2006. godine. Plan je prosljeđen tijelima Županijske uprave na suglasnost i mišljenje, zajedno sa svim potrebnim suglasnostima kako je propisano Zakonom. Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Sisačko-moslavačke županije, Sisak i Ured državne uprave u Sisačko-moslavačkoj županiji Služba za prostorno uređenje zaštitu okoliša i graditeljstvo ispostava Novska dostavili su primjedbe koje su ugrađene u Plan. Izlaganje Plana na Općinskom Vijeću održano je 16. veljače 2008. godine .

Odluka o donošenju Plana donešena je na 19. sjednici Općinskog Vijeća 16. veljače 2008. godine, a objavljena je u Županijskom glasniku 22. veljače 2008. godine, broj 02/08.

Svi navedeni materijali nalaze se u poglavlju "Dokumentacija".

Realizacija ugovorenih radova u cijelosti je provedena u skladu sa najnovijom zakonskom regulativom koja obuhvaća Zakon o prostornom uređenju sa Izmjenama i dopunama («Narodne novine» br. 30/98., 68/98., 61/01. i 32/02.), Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova («Narodne novine» br. 106/98.) i Uredbu o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova («Narodne novine» br. 101/98.).

---

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.0.1. POLOŽAJ

Unutar teritorija Sisačko-moslavačke županije Općina Lipovljani zauzima rubni istočni dio, a graniči sa Gradom Novska, Gradom Kutinom i Gradom Siskom (Lonjsko polje).

U sastavu Sisačko-moslavačke županije Općina Lipovljani sa površinom od 111,2 km² (108,60 km²)*¹ ubraja se po površini u manje Općine teritorija Županije, te zauzima 5 %.

Usljed teritorijalnog smještaja na rubnom istočnom dijelu Sisačko-moslavačka županije još uvijek je prisutan moment izoliranosti od županijskog središta. Relativno dobra cestovna povezanost sa Zagrebom, prema zapadno europskim zemljama i istoku biti će značajni faktor za realizaciju Planom postavljenih ciljeva.

1.1.0.2. ZNAČAJ

Značaj proizlazi iz položaja Općine koju dijeli krupna državna infrastruktura na nizinski dio čiji pretežni dio se nalazi u Parku prirode Lonjsko polje i brežuljkasti dio Psunja i Moslavačkog gorja gdje je u dolini vodotoka Subocka i općinsko središte naselje Lipovljani.

Najznačajniji su :

- položeni koridori krupne državne infrastrukture
- dio Parka prirode Lonjsko polje čiji je prostorni plan u izradi, a koji zauzima cca 40% površine Općine
- velike vodene površine akumulacije
- slatkovodni ribnjaci
- šumske i poljoprivredne površine
- mineralne sirovine (eksploatacijska polja plina i nafte)

Pretežni dio naselja (tri, od ukupno četiri) na prostoru Općine, nalazi se sjevernije od državne infrastrukture i karakterizira ih longitudinalna gradnja duž postojeće cestovne infrastrukture.

1.1.0.3. POSEBNOSTI

Posebnosti teritorija Općine Lipovljani proizlaze iz prirodnih karakteristika, značaja močvarnog staništa (južni dio) i velikih vodenih površina (pretežno sjeverno dio) na relativno maloj površini Općine. Zahvaljujući tome na teritoriju Općine danas se nalaze značajni kapaciteti toplovodnih šaranskih ribnjaka i potencijalni turistički sadržaji (upravna zgrada Hrvatskih šuma d.o.o. uprave šuma podružnice Zagreb, RJ Ribnjičarstvo Lipovljani i ruralna arhitektura naselja), koji predstavljaju podlogu za razvoj edukacijskog turizma kroz formiranje ekološkog centra baziranog na vrijednostima Parka prirode Lonjsko polje za koji se izrađuje prostorni plan više razine.

- Izrazito prirodni nizinski prostor ramsarskom konvencijom zaštićenog područja nacionalne važnosti Park prirode Lonjsko polje predstavlja posebnost Općine, a za navedeno područje se izrađuje prostorni plan.
- Prostor je krupnom državnom infrastrukturom odijeljen od padina Psunjske i Moslavačke gore, gdje je u nizinama vodotoka Subocka smješteno općinsko središte. U dolini Pakre su smještena preostala ruralna naselja.
- Velika akumulacija Pakre prvenstveno služi tvornici «Kutini» d.o.o. za potrebe industrijske proizvodnje, te toplovodnim ribnjacima RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» za potrebe proizvodnje šarana, soma, kao i u svrhu zaštite od bujičnih voda, velikog vodnog vala.

Karakteristična ruralna naselja izduženog tipa nažalost u većini slučajeva nisu održavana, ali predstavljaju potencijal za buduće raznolike turističke aktivnosti. Ruralna arhitektura naselja Velika Subocka koji je rijedak primjer «etno muzeja» na otvorenom, i dodatni je sadržaj koji bi upotpunio osnovnu turističku ponudu, uz uvjet da se s razine Države/županije potiče njihova promidžba.

Uz prethodno navedeno, položaj i blizina Parka prirode Lonjsko polje u cjelini, potencijal je koji treba iskoristiti komplementarnim smještajnim kapacitetima, uz one turističke i gospodarske lokacije koje danas posjeduje Općina (ribnjaci «Lipovljani» i akumulacija Pakra).

¹ *Podaci PPŽ sisačko-moslavačke (108,60 km²)*¹

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Statistički prostorno - planerski pokazatelji

²Stanje 1991./2001.

POVRŠINA OPĆINE	111,41km ² ili 11.141ha i 2772m ²
BROJ NASELJA	4
BROJ STANOVNIKA (popis1991./2001.)	3 866 / 4101
BROJ STANOVNIKA OPĆINSKOG SREDIŠTA (popis1991./2001.)	2 430 / 1674
UDIO STANOVNIKA OPĆINSKOG SREDIŠTA (2001.)	60,3%
BROJ KUĆANSTAVA (popis1991./2001.)	1243 / 1330
PROSJEČAN BROJ ČLANOVA DOMAĆINSTAVA (popis1991./2001.)	3,145 / 2,9
GUSTOĆA NASELJENOSTI	34,70 st./km ²
GUSTOĆA STANOVANJA 2001.	45,68 st./km ²

Područje Općine Lipovljani nalazi se na izuzetno povoljnom geografskom položaju na koridoru velike državne infrastrukture i veze sa Zagrebom i Slavonskim Brodom, na istočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije. Područje Općine Lipovljani okomito je položeno na infrastrukturni pravac, tako da se prostire oko 10 km u smjeru sjeverozapad-jugoistok i 15 km u smjeru sjeveroistok-jugozapad sa ukupnom površinom 111,41 km² uzduž rijeka Pakre, Ilove i Subocke, te zahvaća rubni istočni dio Lonjskog polja. Područje Općine graniči, na sjeveru s Gradom Kutinom, na jugozapadu s Gradom Novskom, a s jugoistoka Općinom Jasenovac.

1.1.1.1. PRIRODNI UVJETI

Teritorij Općine, iako podvrgnut snažnim antropogenim intervencijama (izgradnja naselja, krupne infrastrukture, velikih uređenih vodenih površina ribnjaka i akumulacije), obzirom na zatečenu izgradnju i prirodne datosti predstavlja izraziti potencijal u razvojnom smislu:

- Sačuvani krajolik nizine Lonjskog polja i priobalja Psunjske gore sa juga te Moslavačke gore sa sjevera i doline vodotoka Pakre, Ilove i Subocke, dodatni je izazov za planiranje atraktivnih sadržaja.
- Padine Psunjske i Moslavačke gore pogodne za voćnjake, te površine sposobne za uzgoj eko poljoprivrede i stočarstva pretežno u nizinskom dijelu Općine, upotpunjavaju pretpostavljene turističke sadržaje
- Velike vodene površine akumulacije i ribnjaka
- Zatečeni izgrađeni kapaciteti nekadašnjih ribnjaka ribnjacima RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» i ostalih objekata koji su bili u funkciji, omogućavaju uz stanovite investicije relativno brzo osposobljavanje objekata smještaja i pratećih sadržaja u objekte namijenjene edukaciji u sklopu ponude sustava posjećivanja Parka prirode Lonjsko polje i tranzitnih posjetitelja
- Postojeće šumske površine gospodarske namjene
- Poljoprivredne površine vrijednog boniteta (P1, P2 i P3)
- Mineralne sirovine (eksploatacijska polja plina i nafte).

Naselja Lipovljani, Piljenice i Kraljeva Velika nalaze se u kontaktnoj zoni s parkom prirode Lonjsko polje i kao takvi predstavljaju sjeverni ulaz u Park što treba iskoristiti kao turistički resurs kulturne baštine.

Izvor podataka : Državni zavod za statistiku, (1991./2001.) 111,2 km²

1.1.1.1.1. Krajobraz

Prostor teritorija Općine Lipovljani pripada istočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije i karakterističan je za uobičajenu sliku nizine Lonjskog polja i brežuljaka Moslavačke gore i Psunja koji su odijeljeni krupnom državnom infrastrukturom (cesta i željeznica te produktovodi) i velikim vodenim površinama ribnjaka «Lipovljani» i akumulacije «Pakra».

U slikoviti krajolik bregovitog dijela područja uklapaju se longitudinalne ruralnih naselja te stvaraju podlogu za razvitak seoskog turizma.

Dijelovi teritorija Općine Lipovljani spadaju pod zaštićene prirodne krajobraze nacionalne razine (oko 30% područja Općine je u Parku prirode Lonjsko polje, a cca 10% površina su velike vodne površine akumulacije i ribnjaka RJ Ribnjičarstvo Lipovljani), te se sve aktivnosti na tim područjima reguliraju kroz provedbene odredbe ovog Plana.

Ribnjaci Lipovljani zaštićeni su kao dio Ramsarskog područja doline rijeke Save i prema europskim smjernicama svrstane u Važne zone ptica (Important bird areas). Prilikom izrade detaljnije prostorne dokumentacije ili projektne dokumentacije koja slijedi odredbe ovog Plana potrebno je razraditi mrežu puteva i lokacija za promatranje ptica, parkirališta na ulazu u ribnjak, info punkt, promatračnicu/osmatračnicu isl. Također, dio kulturnog krajobraza predstavljaju stari mlinovi i drveni mostovi koji se nalaze na rijeci Pakri i potrebno ih je uključiti u kulturni turizam i edukativne programe. Sve edukativne staze koje se nalaze izvan PP Lonjsko polje potrebno je naznačiti kod izrade UPU-a ili DPU-a. Poučne staze treba odrediti na dijelu naselja Kraljeva Velika – Piljenice prema ribnjacima Lipovljani, uz rijeku Pakru prema Piljenicama i u području šuma stare sjemenske sastojine hrasta lužnjaka.

1.1.1.1.2. Topografija

Područje obuhvata Plana dio je vrlo dinamičnog prostora koji se grubo tipološki može razvrstati na tri osnovna topografska elementa :

- zone brdskog pojasa Moslavačke gore i Psunja sa dolinama vodotoka
- prelazna zona blaže topografije u kontaktnoj zoni pribrežja Moslavačke gore i Psunja i vodotoka Pakre, Ilove, Subocke sa pritokama Posavina, nizinski dio južnog dijela Općine koji ulazi u Park prirode, te vodene površine ribnjaka i akumulacije.

Navedeni elementi determiniraju dvije osnovne zone: brežuljkastu i nizinsku koje graniče gotovo na samom naselju Lipovljani. To omogućuje izvanredne vizure na nizinsko područje savskog aluvija sa gotovo svih pozicija rubnih brežuljkastih područja Psunja i Moslavačke gore.

U svom južnom dijelu Općine, u Posavini sa nadmorskom visinom od 94 m prelazi na kratkom potezu (dio infrastrukture 105 mnm) do nadmorske visine od 144 mnm u naselju Lipovljani. Brežuljkasti predio teritorija ispresjecan je dolinama u pravcu sjever-jug i stvara dinamičan reljef sa nadmorskom visinom od 165 mnm i maksimalnom nadmorskom visinom od 185 mnm (Subocka).

Prostor bivše općine Novska može se prema hidrogeološkim osobinama terena podijeliti u tri cjeline:

- **gorsko područje** pretežno paleozojskih i mezozojskih stijena
- **prigorska područja** tercijarnih sedimenata sa tanjim naslagama kvartara
- **kotlina i dolina** kvartarnih naslaga aluvija i diluvija

1.1.1.1.3. Geološko-petrografski sastav

Detaljna obrada tala sa kartografskim prikazima priložena je u poglavlju Dokumentacija kao Elaborat , a izvod je korišten za određivanje kategorije poljoprivrednih i šumskih površina u kartografskim prikazima namjena površina i korištenja prostora, a za potrebe ovog Plana.

Aluvijalno karbonatno tlo zauzima nešto povišeni pojas uz rijeku Savu, slojevite je građe, a prevladava glinasta ilovača do 100 cm dubine, a zatim slijedi ilovasti pijesak. Tla se uglavnom obrađuju zbog vrlo povoljnih fizikalnih i kemijskih osobina, a zbog izloženosti poplavi potrebno je ovaj pojas regulirati u skladu sa prijedlogom Hrvatskih voda (prilog u poglavlju Dokumentacija/vodozaštita).

VREDNOVANJE PROSTORA I TALA OPĆINE LIPOVLJANI

1. Vrednovanje zemljišta područja općine Lipovljani

Izvor podataka za vrednovanje prostora i tala bili su podaci iz Osnovne pedološke karte lista Kostajnica 2 (Bogunović i Pavlič, 1970), te lista Pakrac 1 (Bogunović, 1971). Zatim su korištene projekti i studije i to: Projekt za agrotehničke melioracije- Agropedološka studija, pedološka osnova za RJ Lipovljani (Bogunović i dr., 1988). Korištena je još studija „Višenamjensko vrednovanje tala Sisačko moslavačke županije u GIS tehnologiji od Bogunovića i suradnika“ (2000.), te monografija tala Tla Slavonije i Baranje (Škorić i suradnici., 1977).

Rezultat vrednovanja tala područja Općine Lipovljani je bonitetna karta za prostorno planiranje i uređenje u mjerilu 1: 25000 s legendom koja prikazuje prostornu distribuciju tala prema bonitetu i prostornim kategorijama zaštite kako je u zakonskim odredbama propisano, i koja se daje u prilogu.

Za detaljnije razvrstavanje zemljišta na kojoj su nanoseni pedološki podaci korištena je podloga mjerila 1:25000, koja je pružila daleko veće mogućnosti za izdvajanje pedoloških kontura (jedinica), stoga je i konačni rezultat kudikamo detaljniji nego što su to korištene izvorne pedološke karte.

Pravilnik o bonitiranju zemljišta (N.N. 47/1982) bio je osnova za razvrstavanje tala u određene prostorne kategorije. Za tu svrhu također su nam pomogle preporuke Kovačevića (1983) i Kovačevića i dr. (1987), koji sveobuhvatno tumače metode vrednovanja zemljišta.

Na temelju unutarnjih i vanjskih značajki tala, reljefa i klime te drugih korekcijskih čimbenika (poplave i zasjenjenost), vrednovana su zemljišta, te određen broj poena i svrstavanje zemljišta u bonitetne razrede (klase), koja su osnova za razvrstavanje u prostorne kategorije zaštite zemljišta prema važećim prostornim zakonima.

Bonitet tla je određen na temelju svojstava teksture, geološkog porijekla i razvojnog stupnja, a deseterostruko se povoljnije ocjenjuje u odnosu na klimu i reljef. Pod razvojnim stupnjem podrazumjevamo evoluciono-genetički stadij razvoja tla koji određuje sveukupna pedološka svojstva i to: dubinu tla, reakciju, sadržaj humusa, debljinu humusno-akumulativnog horizonta, prirodnu dreniranost, poziciju i prisutnost podzemne i stagnirajuće vode i dr. Na temelju ovih vrijednosti, uvažavajući reljef i klimu, izračunava se opći bonitet zemljišta. Korekcija općeg boniteta s učestalošću poplava i eventualne zasjenjenosti, ako se dade utvrditi, dobije se korigirani bonitet zemljišta.

Rezultati vrednovanja kartiranih jedinica tala daju se u tablici 1, a njihova rasprostranjenost u priloženoj bonitetno pedološkoj karti za prostorno planiranje. U koloni 1 dat je broj kartirane jedinice, a u koloni 2 naziv kartirane jedinice tla i postotna zastupljenost nižih jedinica. Kartirane jedinice su isključivo složene zemljišne kombinacije više nižih jedinica tala koje se u prostoru javljaju u različitim odnosima i teško ih je međusobno izdvojiti. U koloni 3 označen je u brojniku nagib terena, a u nazivniku prirodna dreniranost kao bitno svojstvo za bonitetnu valorizaciju prostora. U koloni 4 dati su ukupni zbroj bonitetnih poena, a u koloni 5 navedena je klasa i podklasa, odnosno razred i podrazred boniteta zemljišta. Treba spomenuti da prvi broj ispisan arapskim brojevima predstavlja klasu a drugi potklasu zemljišta, npr. **41** znači da tlo pripada četvrtoj klasi a prvoj potklasi, a **72** sedmoj klasi, drugoj podklasi. Bonitet zemljišta izračunat je na temelju kriterija i metodike proračuna navedenih u spomenutom Pravilniku o bonitiranju.

Posljednja kolona 6 označava prostornu kategoriju u smislu korištenja i zaštite, a determinirana je na temelju Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (N.N. 106/1998). Prema tom pravilniku prostori, odnosno zemljišta u okviru poljoprivrede i šumarstva izdvajaju se u sedam poznatih kategorija zaštite (P1, P2, P3, PŠ, Š1, Š2, Š3) odnosno preporuka za uporabu. Treba naglasiti da su poneke kartirane jedinice zbog svoje složenosti po jedinicama ili načinu korištenja razvrstane u više kategorija što je također naznačeno u legendi karte, što znači da ista kartirana jedinica može biti Š1, ali ako zadire u poljoprivredno zemljište onda može biti i PŠ ili neka druga kategorija.

Na području općine Lipovljani utvrđene su sve prostorne kategorije zaštite zemljišta, a osobito su značajne površine **osobito vrijednih tala P1 kategorije i vrijednih obradivih tala P2 kategorije**. Iz razloga što su na hidromorfnim tlima ovog područja izvršene hidromelioracijske i agrotehničke mjere pa su zahvaljujući poboljšanju i popravkama tla uvrštena u P1 kategoriju.

U legendi bonitetne karte poredali smo tla od najboljih oranica prema slabijim, te preko travnjaka, do šuma. Ima dosta tala koja nisu za obradu i to su tla isključivo u poplavnoj zoni doline rijeke Save. Na toj riječnoj terasi nalazi se i najveći postotak lipovljanskih šuma. Šume su prema namjeni razvrstane u **gospodarske (Š1)**, i **šume posebne namjene (Š3)** – sjemenske sastojine.

Najbolja tla toga područja su tla izdvojena u *kartiranoj jedinici br. 1*. Ova kartirana jedinica kao složena zemljišna kombinacija sastoji se od dviju nižih jedinica i to *pseudogleja na zaravni* i blagih *obronačnih predjela*. Prva jedinica je po površini dominantna i zauzima 90% površine a druga je sporedna. Po prirodnim svojstvima ova tla nikada ne bi pripadali P1 kategoriji zaštite i uporabe, ali to su hidromeliorirana tla s izvršenim agrotehničkim mjerama kalcifikacije i podrivanja, barem većim dijelom koji je pripadao bivšem društvenom sektoru. Ova tla uvrstili smo u **osobito vrijedna obradiva tla P1 kategorije**, a zbog izvršenog podrivanja imaju i dobru prirodnu dreniranost. Ova tla imaju najveći iznos bonitetnih poena (78) i spadaju u drugu klasu, drugu podklasu (**22**). Ova tla su pod oraničnim kulturama, pogodna prvenstveno za žitarice i industrijsko bilje, ali zbog blizine vode izvanredno su pogodna i za povrtne kulture.

Vrijedna obradiva tla P2 kategorije nalazimo u okviru *kartiranih jedinica 2, 3, 4, 5 i 6*. Prema bonitetu ova zemljišta spadaju u 3 i 4 bonitetnu klasu, a u kartiranim jedinicama poredana su od boljih prema slabijim tlima.

Kartirana jedinica br. 2 sastoji se od *pseudogleja na zaravni* i *pseudoglej- gleja*. To su odvodnjena tla gdje su osim hidromelioracija ponegdje izvršene agrotehničke mjere. Imaju 73 bonitetna poena a spadaju u treću klasu, prvu potklasu (**31**). Uvrštena su u **kategoriju vrijednih obradivih tala (P2)**. Prema fizikalnim svojstvima to su umjereno dobra tla, umjereno dobre ocjeditosti, obogaćene su mineralnim i organskim sastavom. Nalaze se u dolini i mogu biti pod utjecajem stagnirajućih oborinskih i podzemnih voda. Sklona su zbijanju, pa ih je svake pete godine potrebno podrivati. Imaju od 2-4 % humusa, zahvalne količine dušika i kalija. Fosforom su slabije opskrbljena. Pogodna su za ratarske i povrtne kulture.

Tla kartirane jedinice br. 3 izdvojena su na pleistocenskim zaravnima, van domašaja slivenih i podzemnih voda. Sastoje se od *pseudogleja na zaravni* i *obronačnog pseudogleja*. To su blago valovite zaravni od 2-8 % nagiba. Ova tla zahtjevaju mjere kalcifikacije i podrivanja kako bi dosegla razinu najboljih tala. Spadaju u **vrijedna obradiva tla, P2 kategorije**. Posebno su pogodna za voćarsku i ratarsku poljoprivrednu proizvodnju. Siromašnija su hranjivima od prethodnih kartiranih jedinica.

Grupu hidromelioriranih tala, koju smo uvrstili u **vrijedna obradiva tla P2 kategorije** izdvojili smo u okviru kartiranih jedinica broj 4, 5 i 6. Prema tipološkoj pripadnosti to su *pseudoglej glej tlo* i *močvarno glejno hipoglejno*. Na ovim prostorima izvršene su hidromelioracijske mjere osnovne i detaljne odvodnje i niži stupanj agrotehničkih melioracija. Zato pretežno spadaju u oranična tla a rijeđe su livade. Kod ovih tala treba održavati hidromelioracijske sustave kako bi razina pedofizikalnih svojstava ostala na dostignutoj visini. Sva ova tla imaju umjereno dobru prirodnu dreniranost usprkos tomu što se nalaze na potpuno ravnom dolinskom reljefu. Poplavnih i slivnih voda u ovoj zoni nemamo. Ova tla su prvenstveno pogodna za ratarske i povrtne kulture jer imaju na raspolaganju dovoljne količine vode za navodnjavanje.

U ostala obradiva tla P3 kategorije uvrštena su tla *kartiranih jedinica br. 7 i 8*.

U *kartiranoj jedinici broj 7* izdvojili smo *pseudoglej obronačni* i donekle na *zaravni* u odnosu 80:20. To su tla pleistocenskih obronaka i zaravnjenih dijelova obronka, nepotpune drenaže i srednje dubokog težepropusnog pseudoglejnog horizonta koji skraćuje ekološku dubinu ovih tala. Prema bonitetu ova tla uvrstili smo u četvrtu klasu, drugu podklasu (**42**), što pripada **kategoriji ostalih obradivih tala – P3**. Na ovim tlima nalazimo i šume brežuljkastog brdovitog područja općine, koje su izdvojene kao Š1 kategorija.

Na ovim tlima najbolje je uzgajati voćnjake što se donekle i prakticira na širem području općine. Za tu svrhu ova tla treba rigolati do dubine 70-80 cm i izvršiti kalcifikaciju umjerenog intenziteta.

Tla kartirane jedinice broj 8 također spadaju u **ostala obradiva tla P3 kategorije**. Ova tla nasuprot prethodnoj kartiranoj jedinici nalaze se na najnižim položajima centralne zone riječne doline Save. Te zone su najviše ugrožene poplavnim i podzemnim vodama. Zahvaljujući tomu što su hidromeliorirana ova tla su prešla u kategoriju obradivih tala, ali s obzirom da su teške teksture i vertičnih osobina ona najintenzivnijim hidromelioracijskim mjerama ne mogu prijeći u bolju kategoriju obradivih tala. Melioracije bivših pašnjaka, s teškim tlima ranije su se meliorirale zbog pripadnosti u zoni obradivih tala, pa ih nije bilo moguće preskočiti, iako po svojim pedofizikalnim svojstvima bi bilo bolje da su ta tla od melioracija izostavljena, i da su se koristila kao intenzivni pašnjaci. Prirodna dreniranost ovih tala je usprkos melioracijama i dalje nepotpuna, pa će održavanje hidromelioracijskih sustava biti otežano. Pogodna su za uobičajene ratarske kulture i travnjake, naravno s velikim ograničenjima.

Zone travnjaka u okviru kartiranih jedinica broj 9, 10, 11, 12 i 13 izdvojili smo u kategoriju **ostalih poljoprivrednih tala, šumskih zemljišta i šuma (PŠ kategorija)**. Ova tla nisu pogodna za oranice, radi poplava, visoke podzemne vode, slivenih voda, teške teksture i općenito vrlo slabih pedofizikalnih svojstava.

Šume smo izdvojili u okviru **kategorije gospodarskih šuma (Š1)** bez obzira na pedološku tipsku pripadnost. U okviru ove kategorije moguća je pojava, na strmim usjecima potoka brežuljkasto brdovitim područja da se pojave erodibilne zone koje se mogu uvrstiti u **Š2 kategoriju, šume koje imaju zaštitnu ulogu**.

Ribnjaci i naselja su ranije izdvojena na dostavljenim podlogama pa smo i mi to poštivali.

1.1.1.4..1. Odabir kultura za pojedine kategorije zemljišta

Uvažavajući pedološke, klimatske i demografske prilike lipovljanske općine mogu se predložiti sljedeći prioriteta kultura za uzgoj po utvrđenim kategorijama zemljišta.

Osobito vrijedna obradiva tla (P1 kategorije) na prostoru općine Lipovljani posebno su pogodna za ratarske (pšenica, kukuruz, ječam, raž i dr.) kao i industrijske kulture (šećerna repa, uljana repica, konoplja i dr.). Međutim asortiman proizvodnje može se proširiti i na povrtne kulture kao što su salata, mrkva, luk, peršin, celer, blitvu, grah i kupusnjače. Mogu se uzgajati i novoprisutne kulture kao što su japanski i kineski hokaido, brokula, te već udomaćene vrste kao što su tikvice, pastranjak, bundeve i čičak. Krmne kulture se mogu uzgajati toliko koliko je važno za plodored.

U vrijedna obradiva tla P2 kategorije kartirana jedinice broj 2 moguće je uzgajati također iste vrste kultura, iako je bonitet ovih tala nešto niži. To se također odnosi i na tla kartiranih jedinica broj 4, 5, 6 i 8.

U *kartiranoj jedinici br. 3* pored ratarskih kultura moguće je uzgajati voćne vrste, posebno jabuke, šljive i kruške.

U okviru **ostalih obradivih tala P3 kategorije** koju predstavlja *kartirana jedinica br. 7* najbolje je uzgajati voćnjake jabuka, krušaka, šljiva, trešanja, dunja, lješnjaka i oraha. Orah se može uzgajati i za industrijsko drvo.

2. Prioriteti poljoprivredne proizvodnje

Uvažavajući pedološke, klimatske i demografske prilike lipovljanske općine mogu se predložiti sljedeći prioriteta kultura za uzgoj po utvrđenim kategorijama zemljišta:

- **Osobito vrijedna obradiva tla (P1 kategorije)** na prostoru općine Lipovljani posebno su pogodna za ratarske (pšenica, kukuruz, ječam, raž i dr.) kao i industrijske kulture (šećerna repa, uljana repica, konoplja i dr.). Međutim asortiman proizvodnje može se proširiti i na povrtne kulture kao što su salata, mrkva, luk, peršin, celer, blitvu, grah i kupusnjače. Mogu se uzgajati i novoprisutne kulture kao što su japanski i kineski hokaido, brokula, te već udomaćene vrste kao što su tikvice, pastranjak, bundeve i čičak. Krmne kulture se mogu uzgajati toliko koliko je važno za plodored.

- **U vrijedna obradiva tla P2 kategorije** kartirana jedinice broj 2 moguće je uzgajati također iste vrste kultura, iako je bonitet ovih tala nešto niži. To se također odnosi i na tla kartiranih jedinica broj 4, 5, 6 i 8.

U *kartiranoj jedinici br. 3* pored ratarskih kultura moguće je uzgajati voćne vrste, posebno jabuke, šljive i kruške.

- U okviru **ostalih obradivih tala P3 kategorije** koju predstavlja *kartirana jedinica br. 7* najbolje je uzgajati voćnjake jabuka, krušaka, šljiva, trešanja, dunja, lješnjaka i oraha. Orah se može uzgajati i za industrijsko drvo.

3. Mogući utjecaj agrotehnike i prometa na «zdravstveno» stanje tala i voda

Područje Općine Lipovljani je izrazito poljoprivredna regija, gdje se prvenstveno proizvode osnovne biljne vrste i životne namirnice kao što su pšenica, kukuruz, šećerna repa, ječam, uljana repica i mnoge druge žitarice kao i povrtne kulture i krma za uzgoj stoke.

Visoko zahtjevni prinosi trebaju visoku gnojidbu. Gnojidba mineralnim gnojivima uvjetuje onečišćenje tala i podzemnih voda nitratima, fosfatima, radonuklidima i policikličnim aromatskim ugljikovodicima. Najveće onečišćenje je svakako nitratima i fosfatima iz gnojidbe mineralnim i organskim gnojivima. Ono je dokazano u radovima Vidačeka i dr. (2002) na pokusnom objektu u Kapelni nedaleko D. Miholjca.

Poznato je koliko ispušni plinovi utječu na «zdravstveno stanje» tla i kultura koje rastu na tlu u blizini prometnica, a općina Lipovljani se prostire uz važne prometnice Hrvatske. U prvom redu tla se preko njih zagađuju teškim kovinama i to: olovom, kadmijem, arsenom, živom i niklom.

Olovo se taloži u većim količinama na lišću i prizemnim biljnim organima uz ceste, kao i na tlo, kuda dopjeva iz ispušnih plinova motornih vozila. Domaće životinje kontaminiraju se ispašom ili preko zelene krme pri čemu su najviše osjetljivi krupni preživači. Faktor koji sprečava jači prijenos olova iz tla u biljku je činjenica da se olovo u tlu vrlo dobro veže na adsorpcijski kompleks tla čime se smanjuje njegova mobilnost. Najosjetljivija tla su uz autocestu i krma pokošena uz autocestu ne bi se smjela koristiti za ishranu mliječnih krava.

Kadmij također u tlu dolazi iz prometa ili iz otpada. Vrlo je štetan za biljke jer je topljiv i s otopinom tla dolazi u biljku, a potom u ljude gdje uzrokuje krvno-žilne bolesti. Kadmij posebno apsorbira korijenaste biljke (mrkva, repa, luk) kao i špinat i blitva.

Arsen najčešće dolazi u tlo putem feroarsenita. U ovim tlima postoji manja opasnost od arsena jer su prozirna i procjedna pa se arsenovi spojevi u takvim tlima ne zadržavaju.

Živa je također toksični elemenat koji dolazi putem ispušnih plinova, međutim spojevi žive se vrlo brzo gube iz tla jer su lako isparljivi. U određenim uvjetima dolazi do stvaranja i nagomilavanja otrovnih organskih spojeva.

Nikal također dolazi preko ispušnih plinova. U manjim dozama on je potreban u ishrani peradi i svinja u vrlo malim količinama. Međutim u većim dozama, za biljke je vrlo toksičan.

Za sve navedene teške kovine značajno je da one zagađuju tla, vode i kulture neposredno uz cestu. Mnoga dosadašnja mjerenja pokazuju da već na udaljenosti od 100 metara nema veće kontaminacije sa svim teškim kovinama. Naime, ona je slaba i daleko ispod maksimalno dozvoljenih granica.

4. Zaštita poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivreda je neminovnost razvoja toga kraja. Malo možemo utjecati na pravac i intenzitet razvoja poljoprivredne proizvodnje, ali zato možemo apelirati na stroge mjere zaštite koje se moraju poštovati, a posebno mjere monitoringa i kontrole onečišćenja oraničnih tala i direktno poljoprivrednih kultura.

Uz cestu se nalaze najbolja tla toga kraja koje bi u normalnim situacijama trebalo smanjiti utjecaj onečišćenja od prometnica. Ostala tla su također ugrožena agrotehnikom i prometom, iako su udaljenija od glavne prometnice pa nemaju veće potrebe za intenzivnu zaštitu.

Svjesni smo da bi dobra poljoprivredna tla trebalo zaštititi od vanjskih utjecaja i onečišćenja od ispušnih plinova i zagađivanja. Posebno su potrebne mjere koje se odnose na potrebe zaštite kultura koje se uzgajaju, bilo da se radi o žitaricama, povrću ili krmi za ishranu stoke ili drugim poljoprivrednim proizvodima koji se na tim tlima uzgajaju.

Kao mjera zaštite dobro bi bilo podignuti vjetrozaštitne pojaseve uz najbolja tla koji bi smanjili odnošenje prašine na veće udaljenosti od autoceste. Isto tako preporučili bi da se u pojasu do 100 metara uz cestu ne uzgajaju povrtne kulture koje su osjetljive na apsorpciju teških kovina, a to se prvenstveno odnosi na blitvu, špinat, mrkvu i salatu.

5. Trajno motrenje (monitoring) tla

Istraživanje stanja tala i utvrđivanje količine štetnih tvari u tlu je obvezatna zadaća na cijelom području naše države. Posebno se to odnosi na blizine prometnica iz kojih bi se sagledali negativni utjecaji prometa na okoliš i zdravstveno stanje poljoprivrednih tala. Potreba čuvanja naših tala od oštećenja temelji se na dosadašnjem rivalstvu između poljoprivrede i drugih pretendencija na poljoprivredna tla u proteklom periodu koje je završavalo na štetu poljoprivrede.

Kao zagađivače iz prometa i poljoprivrede posebno je označeno deset teških kovina i to: kadmij, živa, olovo, molibden, arsen, kobalt, nikal, bakar, krom i cink. Uz te, teško onečišćenje dešava se od PAH-a (policikličkih aromatskih ugljikovodika).

Poznato je da će se saobraćaj na tom prostoru još povećavati. Stoga emisija olova, žive, kadmija i kobalta koji dolaze iz ispušnih plinova vozila je stalni atak na zdravstveno stanje poljoprivrednih tala toga područja.

Zato se preporuča da se na tom prostoru instaliraju stacionari zračnih emisija ispod kojih bi se uzimali uzorci tla za analizu i kontrolu onečišćenja, što bi bio doprinos trajnom praćenju (monitoringu) zdravstvenog stanja i plodova poljoprivrednih kultura koje bi se na tom području uzgajale.

LEGENDA BONITETNE KARTE ZA PROSTORNO PLANIRANJE
PODRUČJA OPĆINE LIPOVLJANI

Rezultati vrednovanja zemljišta područja općine Lipovljani za prostorno planiranje

Redni broj	Kartirana jedinica tla	Nagib % Prirodna dreniranost	Bonitet		Prostorna kategorija zaštite zemljišta
	Naziv i struktura		Poeni	Klasa i potklasa	
1	2	3	4	5	6
1	Pseudoglej na zaravni – Pseudoglej obronačni, podrivana i kalcificirana tla (90:10)	2-5 dobra	78	22	P1
2	Pseudoglej na zaravni – Pseudoglej glej, hidromeliorirani (70:30)	0-3 umjereno dobra	73	31	P2
3	Pseudoglej na zaravni, srednje duboki - Pseudoglej obronačni srednje duboki i plitki (60:40)	2-8 umjereno dobra	69	32	P2
4	Hidromeliorirano iz pseudoglej gleja i močvarno glejnog hipoglejnog tla	0-1 umjereno dobra	67	32	P2
5	Hidromeliorirano iz močvarnoglejnog hipoglejnog, nekarbonatnog i pseudogleja gleja	0-1 umjereno dobra	65	32	P2
6	Hidromeliorirano iz pseudoglejnog glejnog tla	0-1 umjereno dobra	64	41	P2
7	Pseudoglej obronačni, srednje duboki – Pseudoglej na zaravni, srednje duboki (80:20)	2-8 nepotpuna	57	42	P3
8	Hidromeliorirani vertični amfiglej i hipoglej mineralni nekarbonatni	0-1 nepotpuna	52	51	P3
9	Aluvijalno karbonatno oglejeno, vrlo duboko tlo, povremeno plavljeno – Aluvijalno karbonatno vrlo duboko tlo (80:20)	0-1 nepotpuna	39	61	PŠ
10	Močvarno glejno, hipoglejno – Pseudoglej glej (60:40)	0-1 slaba	38	61	PŠ
11	Hipoglej i amfiglej mineralni nekarbonatni i nekarbonatno vertični	0-1 vrlo slaba	33	62	PŠ
12	Močvarno glejno nekarbonatno – Aluvijalno koluvijalno nekarbonatno, oglejeno (70:30)	0 slaba	30	62	PŠ
13	Močvarno glejno, amfiglejno mineralno, nekarbonatno vertično – Močvarno glejno amfiglejno mineralno nekarbonatno (80:20)	0-1 vrlo slaba	20	72	PŠ
Š1	Šume gospodarske namjene				Š1
	Ribnjaci i vodne površine				
	Naselja s okućnicama (izgrađeno i neizgrađeno područje)				

1.1.1.1.5. Klima

Za odvijanje istraživačkih, znanstveno-turističkih i rekreativnih aktivnosti koje su predviđene ovim Planom, klimatske karakteristike jedan su od značajnih faktora utjecaja na smjernice programiranja sadržaja.

Na području teritorija Općine Lipovljani u šumskom predjelu Opeke postoji meteorološka stanica, te se koristi za definiranje klimatskih karakteristika.

Prema klimatskoj klasifikaciji u smislu Koppen-a okoliš meteoroloških stanica, a time i prostor obuhvata Plana, nalazi se u klimatskoj zoni C – tople, umjereno kišne klime koja nosi oznaku Cfwbx". Prema karti klimatskih područja u smislu Thornthwait-ove klasifikacije svi lokaliteti ovim Planom predviđenih sadržaja nalaze se u području vlažne klime s indeksom efektivnosti oborina (P/E) 64-127.

Za teritorij Općine nije obavljeno posebno mjerenje, ali su mjerodavni podaci za šire područje temeljeno na podacima za bivšu Općinu Novska čije su karakteristike subpanonske klime vrućih ljeta i hladnih zima:

- maksimalne padaline u periodima lipnja ili srpnja odn. rujna ili listopada u količini od 900-1100 mm
- najniže temperature sa prosjekom – 2,5°C zabilježene su u siječnju, maksimalne u srpnju sa prosjekom 18°C, a godišnji prosjek iznosi 8,6°C
- srednje godišnje trajanje sijanja sunca iznosi između 1800 – 1900 sati, a srednji godišnji broj vedrih dana (sa srednjom naoblakom 2/10) iznosi 66 dana
- prosječno padne 1054 mm padalina, a srednja relativna vlažnost iznosi 81%
- maksimalna visina snježnog pokrivača može iznositi 60cm, srednji godišnji broj dana sa više od 30 cm snijega je između 5 i 10 dana, a srednjak broja dana sa snijegom od oko 1cm kreće se između 40 i 56 dana
- učestalost klimatskih pojava magle i mraza
- magla je češća u hladnijoj polovici godine, ali je ta klimatska pojava ovisna o mikrolokaciji i nadmorskoj visini
- klimatska pojava mraza evidentirana je tijekom cijele godine, te su pošteđeni samo srpanj i kolovoz
- srednje godišnje vrijednosti naoblake od 5,3 i 6,8 stupnjeva naoblake svrstavaju promatrano područje u oblačnije predjele Hrvatske
- veliki broj dana s oborinama većim od 10mm upozorava na mogućnost pojave erozijskih procesa, što se povremeno ispoljava vododerinama
- podaci za smjer i jačinu vjetra samo su orijentacijski budući da su relevantni mikrolokacijski podaci koji za područje Općine Lipovljani nisu evidentirani.
- S prosječnim temperaturama koje su u proljeće i na vrhuncu ljeta vrlo malo, a u jesen nešto više ispod temperatura na jadranskoj obali, ovdašnja klima dozvoljava turističku sezonu otprilike od sredine travnja do početka studenog. Klima je vrlo ugodna za aktivnosti u prirodi. (Izvor podataka: Njemačka meteorološka služba, klimatski podaci Europe)

1.1.1.1.6. Hidrografija

Prema Zakonu o vodama («Narodne novine» br. 107/95.), vode su opće dobro koje zbog svojih prirodnih svojstava ne mogu biti ničije vlasništvo, te imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske. Teritorijalne jedinice za upravljanje vodama su vodna i slivna područja kao i hidrografske i gospodarske cjeline.

Vodno područje sliva Save obuhvaća nekoliko slivnih područja koja su određena Odlukom o utvrđivanju slivnih područja («Narodne novine» br. 20/96.), te tako vodotoci na teritoriju Općine Lipovljani gravitiraju Parku prirode Lonjsko polje i pripadaju slivnom području Subocka- Strug (koje obuhvaća područje općine Lipovljani, Jasenovac i Novska).

Podjela prema Državnom planu za zaštitu voda («Narodne novine» br. 98/99.), vode se dijele na:

- vode u vrlo osjetljivim područjima. U ovu skupinu spadaju podzemne vode, gorski potoci te vode nacionalnih i parkova prirode, dakle i sve vode Parka prirode Lonjsko polje
- međudržavne vode u koje ulaze brojni vodotoci među kojima i pritoci Save
- ostale državne vode u koje ubrajamo Ilovu, Pakru (od ušća do Česme).

Rijeka Sava, kao državni vodotok glavni je vodotok Parka prirode Lonjsko polje, čiji manji dio zauzima južno područje Općine Lipovljani, i o njoj ovisi (zajedno s njenim pritocima u dijelu Općine Lipovljani /Pakre, Ilove, Subocke i dr./) opstanak Parka. Srednji tok Save koji protječe kroz Lonjsko polje ima

razmjerno plitko, blago padajuće i vijugavo korito. Kakvoća vode rijeke Save u Sisku (ovisno o mjernim pokazateljima) je III odnosno IV vrste. Srednji tok Save, predstavlja prirodnu depresiju za prihvaćanje velikih voda. S geotehničkog stajališta područje između Siska i Gradiške pripada uskoj savskoj depresiji. Aluvijalni vodonosnik nastajao je pod dominantnim utjecajem desnih pritoka Save koje su nanijele relativno velike količine gruboklastičnog materijala i čiji su periferni dijelovi u obliku lepeza istaloženi na lijevoj obali Save. Karakteristični godišnji vodostaji Save u razdoblju od 1980. godine pokazuju da se trend sniženja najnižih i srednjih vodostaja kreće od 4 do 11 cm godišnje. Pretpostavlja se da je ovo posljedica produbljivanja korita nastala kao rezultat djelovanja na uređenju korita uzvodno (u Sloveniji i oko Zagreba) kao i vađenja šljunka. Plavni prostor o kojem ovisi opstanak biljnih i životinjskih vrsta u Parku prirode Lonjsko polje, čiji manji dio ulazi u prostor Općine Lipovljani, ovisi o o razinama podzemne vode i visinama vode rijeke Save i pritoka. Od radova u okviru sustava obrane od poplava u dijelu Općine Lipovljani izveden je dio okvirnih nasipa uz retenciju Lonjsko polje (uz izvedene radove na cijelom sustavu to su: Moko polje i Kupčina, te kanal Odra, ustave i dr.). Sadržaj retencije Lonjsko polje je na 25630 ha (poplavne površine) s potpunom kontrolom voda.

Pritoci Save posebno oni koji su u području Općine Lipovljani su: *Ilova* koja je prtok «starog» Trebeža. Izvire ispod jugoistočnog kraja Bilogore, a ulijeva se u Lonju 6 km sjeverno od sela Lonje; *Pakra* je prtok preložene Ilove, nastaje od potoka Rečica (s Psunja) i Ožegovačkog potoka (s Ravne Gore); *Subocka* i *Novska* su manji pritoci (lijevi) Velikog Struga, a izviru na padinama Psunja. Veliki Strug teče usporedno sa Savom u koju se ulijeva nešto prije Malog Struga, gotovo na izlazu iz Lonjskog polja.

Podzemne vode Podzemne su vode od velikog značaja za prostor Općine, a naročito za prostor Parka prirode Lonjsko polje, budući je ovo močvarno područje koje izrazito ovisi kako o plavljenju tako i o podzemnim vodama. Kada se radi o specifičnosti vodnog režima u tlu, treba naglasiti da se ovdje radi o nearteškoj vodi, koja se formira isključivo iz padalina na vlastitom području. Vodni režim može se podijeliti na tri tipa:

- humidni (koji je prisutan na području Lonjskog polja, a time i dijelu Općine Lipovljani gdje je vlaženje veće od evapotranspiracije); na
- aridni tip i
- transpiracijski tip.

Geneza podzemnih voda je isključivo od oborina, tako da Sava i njeni pritoci na području Lonjskog polja (posebno južni dio Općine Lipovljani) imaju sporedni karakter, odnosno samo u vrijeme poplava znatnije utječu na podzemne vode. Praćenjem, je zamijećeno da Sava ne prihranjuje podzemne vode na potezu nizvodno od Rugvice. Nivoi bunara ovisili su o oborinama. Shodno tome, na poplavnom području Lonjskog polja, površinsko tečenje je jedina komponenta otjecanja. Ove činjenice imaju značaj u pedologiji, odnosno klasifikaciji hidromorfnih tala prisutnih u Lonjskom polju.

Na rubnom području Parka prirode (na sjevernom obodu), ujedno južnom dijelu Općine Lipovljani, izgrađeni su ribnjaci «Lipovljani» (i južnije Slobostina). Osim gospodarskog značaja i krajobraznih karakteristika velikih vodenih ploha, ribnjaci imaju poseban značaj za ptičje populacije-ptice močvarice nalaze hranilišta na ovom prostoru.

Ribnjak «Lipovljani» prostire se na površini od 650 ha. Smješten je uz autocestu Zagreb-Lipovac (D4), između naselja Piljenice i Kraljeva.

Ribnjak je izgrađen 1969.-1970. Dovodni kanal dužine 4575 m napaja ribnjake s vodozahvatom na rijeci Pakri, koji omogućava zahvaćanje vode za pogon ribnjaka. U ribnjacima «Lipovljani» postoje kazete za sve kategorije uzgoja (matičnjake, mrijestilišta, predgrijališta, rastilišta, mladičnjaci, tovilista i zimovnici).

Gravitacijsko ispuštanje vode iz izlovnih jama vezano je na ispusne objekte koji su vezani na glavni odvodni kanal (potok Željan), te prema vodotoku Trebež.

Ribnjaci su ujedno od velike važnosti kao hranilišta brojnih ptica močvarica. Zbog plitke vode, bogate ribom, planktonom i vegetacijom, predstavljaju pravo bogatstvo hrane koje privlači razne ptičje vrste. To naravno ima i negativnu stranu, prema nekim pokazateljima javljaju se u proizvodnji gubici riba oko 20-30%, što nikako nije zanemariva brojka.

Smanjenje proizvodnje na ribnjaku RJ Ribnjičarstvo Lipovljani uzrokovano ratnim djelovanjima, brzo dovodi do obraštanja plitkih vodenih površina, te nestanka staništa i hrane za brojnu faunu vezanu uz ribnjake. Očuvanje proizvodnje na ribnjacima nije samo gospodarski značajno, već je i u interesu zaštite prirode. Nažalost, danas (podaci 2001.) je u ribnjacima «Lipovljani» i (Slobostina) od ukupno 1040 ha proizvodnih površina u radu samo 190 ha ili svega 18%. 2003. godine pokrenuta je proizvodnja, a važnost očuvanja rada i proizvodnje ribnjaka trebala bi biti od nacionalnog interesa, kako je Strategijom i Programom RH definirano. Budući danas ne predstavljaju s gospodarskog aspekta izuzetno važno uzgajalište riba potrebno je obnoviti kapacitete na postojećim površinama

(toplovodni ribnjaci bi se trebali zadržati bez proširenja s obzirom na velike površine). Nadalje, trenutno je važnija njihova uloga za očuvanje faune močvarica s aspekta zaštite prirode i posebno krajolika kao velike vodene površine koje nude niz kontroliranih rekreativnih aktivnosti u prirodi.

Kvaliteta površinskih voda

Utvrđivanje stanja kvalitete voda na prostoru Općine Lipovljani i Parka prirode provodi se isključivo prema programu Hrvatskih voda (u dijelu Parka prirode), na kojega suglasnost daje Državna uprava za vode, a na lokalnim vodama, utvrđuje se stanje prema programu utvrđenom u Županijskom planu za zaštitu voda, koji nije donesen, pa nema monitoringa na lokalnim vodama. To isključuje vodene površine akumulacije i ribnjaka.

Temeljem Uredbe o klasifikaciji voda («Narodne novine» br. 77/98.) vode se prema kakvoći svrstavaju u pet vrsta (obzirom na ispitivanu kvalitetu vode), a kategorija vode je planirana vrsta vode kojom se vodotoci, dijelovi vodotoka i druge vode razvrstavaju u skupine.

Opažanja kvalitete voda (1999./2000.) temeljem određenih pokazatelja na mjernim točkama iznose:

Mjerno mjesto	Pokazatelji					Rež. 02	Vrsta voda	
	O	KPK	BPK5	Mikrobiološki UK/l	Biološki Ind.sap.		Mikrobiološki	Biološki
Pakra-Lipik	9.80	3.00	2.50	1.500.000	-	II	V	-
Ilova-Veliko Vukovje	5.15	12.50	5.65	230.00	2.80	IV	IV	IV
Česma-Obelišće	6.80	9.80	4.60	150.000	2.70	II	III	IV

Za ocjenu stvarnog stanja kvalitete (vrste) voda na području Parka prirode odabrano je 12 mjernih mjesta, a to su lokaliteti na kojima se registrira utjecaj najznačajnijih točkastih izvora zagađenja.

Državnim planom planirana je: *II vrsta* vode za rijeku Pakru do ušća Ilove i *III vrsta* vode za rijeku Ilovu i Pakru nizvodno od ušća.

Izvori zagađenja

Izvori zagađenja točkastog tipa (kanalizacijski ispusti naselja i gospodarskih subjekata) za slivno područje Pakre:

Crne točke – prijedlog za sanaciju (Izvor: PPPPO Lonjsko polje, Hidrogeologija)

Lokaliteti/Zone	Visoki prioritet	Srednji prioritet	Niski prioritet	Napomena
Urbani centri	-	Zagreb Karlovac	-	Registrirani važniji objekti utjecajnog područja
Industrija	Petrokemija Kutina	Rafinerija Sisak PIK Vrbovec (za vrijeme proizvodnje)	Željezara Sisak	
Poljoprivreda				Farme

Za sanaciju visokog prioriteta okolnog utjecajnog područja Općine (podrazumijeva se prvenstveno Park prirode) smatra se petrokemija Kutina i deponija fosfor gipsa u Kutini koja je u kontaktnom području Općine Lipovljani (sjeverno). Ostali izvori zagađenja pa tako i zagađenja Općine Lipovljani su srednjeg i niskog prioriteta što proizlazi iz činjenice da je Sava II vrste, odnosno u skladu s Državnim planom za zaštitu voda.

Pored provedbe nadzora na vodotocima, periodično se analizira i otpadna voda sustava javne odvodnje (ispusti javnih kanalizacijskih sustava i pojedinačnih ispusta tehnološke vode). Kanalizacijski sustav Općine Lipovljani (naselja Lipovljani) nije registriran kao sustav koji opterećuje vode rijeke Save.

Osim mjerenja šireg prostora sustava javne odvodnje na 5 lokacija u Sisku, Kutini i Novskoj, obavljaju se i mjerenja tehnoloških otpadnih voda između ostalog i u Lipovljanima na melioracijskom kanalu Trokut.

U skladu s Konvencijom o zaštiti rijeke Dunav i u skladu s preporukama programa EMMIS/EG, kojim se inventariziraju izvori zagađenja zbog monitoringa i katastra vode se kao: točkasti, raspršeni (poljoprivredne površine, prometnice, deponiji) i akcidentni.

Najznačajniji vodeni tok ne samo na području Općine Lipovljani već i šire je rijeka Pakra, Ilova i Subocka sa svojim slivnim područjem. Prirodno meandriranje rijeke Pakre korigirano je regulacijom korita i stvaranjem višenamjenske akumulacije koja je presjekla meandre i time se znatno umanjilo zamočvarivanje kontaktnog poljoprivrednog zemljišta, ali izgubilo na krajobraznim karakteristikama. Na slivu rijeke Save na Pakri, izgrađena je akumulacija Pakra s višenamjenskom funkcijom: vodoopskrba tvornice «Kutina» d.o.o., opskrba vodom ribnjaka Lipovljani i prema nekim podacima

samog naselja Lipovljani, te s aspekta vodnog gospodarstva služi za zadržavanje velikog vodnog vala u svrhu zaštite od poplave.

U planu hidromelioracije nisu predviđeni daljnji radovi u Parku prirode Lonjsko polje, kako bi se u potpunosti zaštitila poplavljivana močvarna staništa.

Uz rijeku Pakru i Ilovu na području Općine nalaze se uz potok Subocka i pritoci. Do regulacije vodenih tokova, rijeke Pakre i Ilove bila su učestala poplavljanja. Prirodna konfiguracija terena omogućila je slijevanje vodenih tokova sa brežuljaka Moslavačke i Psunjske gore prema južnom dijelu Općine i dolinama vodotoka. Međutim, kod velikih količina voda još uvijek dolazi do neželjenih bujičnih potoka, pojave vodnog vala i izljevanja voda na rubne dijelove naselja Lipovljani, koje je smješteno uz dolinu Subocke. Iako je većim dijelom izvedena regulacija vodenih tokova Pakre i Ilove, a dolina Subocke ostaje u većem dijelu prirodnih karakteristika, eventualna neophodna dodatna regulacija vodotoka i prirodnih vododerina biti će preispitana s aspekta zaštite i krajobraznih vrijednosti.

Prostor bivše Općine može se prema hidrogeološkim osobinama terena podijeliti u dvije cjeline:

- pribrdskog područja
- nizina aluvija i diluvija.

Od mineralnih sirovina na području Općine Lipovljani uz postojeća ležišta plina moguće je očekivati daljnja istražna polja (nafta, plin), te šljunka/tehničkog građevnog kamena. Jedno od obilježja ovog prostora je dugogodišnje korištenje eksploatacijskih polja plina. Dosadašnja geološka istraživanja pokazala su potrebe izrade geološke osnove za područje općine. Termalne vode koje se nalaze na susjednim teritorijama Ivanić Grada i Lipika, nedvojbeno pružaju u sustavu posjećivanja obogaćivanje turističke ponude i moguća istraživanja tih resursa na prostoru Općine.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (postoje i značajni potencijali za proširenje istih) nalaze se na lokalitetima Eksploatacijsko polje Lipovljani (dio) i eksploatacijsko polje Jamarice (dio).³

1.1.1.1.7. Vegetacija

Vegetacijske značajke prostora zastupljene su u ravničarskom i gorskom području. Šumske zajednice predstavljaju značajan prirodni areal kako u ravničarskim predjelima tako i u pribrđu. Šume osim svoje gospodarske funkcije imaju i druge značajne zaštitne, ekološke, rekreacijske i slične funkcije.

Zatečeno stanje vegetacijskog pokrova u direktnoj je ovisnosti o topografiji, petrografskoj podlozi, hidrološkim prilikama, klimatskim karakteristikama podneblja i dugogodišnjem utjecaju korisnika prostora. Razlikuju se dva osnovna biotipa u krajoliku teritorija Općine Lipovljani:

- vegetacija pribrdskog područja
- vegetacija dolinskog područja

Uz ova dva osnovna tipa vegetacije znatno se izdvajaju i zelene površine nastale antropogenim utjecajem u funkciji poljoprivrede i šumarstva, te se posebno mogu izdvojiti, iako u posljednje vrijeme nešto devastirane, planski uređene zelene površine u sklopu pojedinih značajnih objekata i sadržaja. Razlikujemo postojeće šume i prostrane poljodjelske površine kao dva osnovna tipa zelenih površina na brdskom području, te na rubnim dijelovima uz pojedine objekte i sadržaje gdje nalazimo urbano i parkovno zelenilo uklopljeno sa autohtonim biljem.

- **Prirodna vegetacijska osnova u pribrdskom području** su staništa šume i pašnjaka, travnjaka i livada. Šumske površine svojim raznolikim namjenama i pozitivnim bioekološkim učincima označavaju uz neposrednu gospodarsku vrijednost i ne manje značajnu funkciju stabilizacije ukupnog prirodnog bogatstva Općine i područja uporišta prirodne ravnoteže, koja je jače izražena u dijelovima sačuvane cjelovitosti šumskih kompleksa.

- **Vegetacija dolinskog područja** u dolini rijeke Save u Parku prirode, na nadmorskoj visini od 65-mnm osobit je biotip uvjetovan topografski, litološkom građom, tipovima tala, mikroklimatskim uvjetima, hidrografskim uvjetima i antropogenim faktorom. Utjecaj djelovanja poplavnih i podzemnih voda ključni je faktor formiranja prirodnog staništa šumske zajednice hrasta lužnjaka, a osnovno fizionomsko obilježje daju različiti tipovi dolinskih livada, ratarske kulture, vegetacija močvarica i fragmenti poplavnih šuma.

³ Prema podacima INA, Industrija nafte d.d.-Naftaplina, Sektor proizvodnje nafte i plina, Služba nadzora na području sisačko-moslavačke županije (za potrebe PPŽ)

1.1.1.1.8. Demografija

Na prostoru teritorija Općine Lipovljani veličine 112 km², a u sklopu 4 formirana naselja prema popisu iz 1981. godine bilo je nastanjeno 3727 stanovnika, 1991. godine bilo je 3866 stanovnika, a prema popisu iz 2001. godine bilo je 4101 stanovnika. Analizom demografskih pokazatelja evidentan je pad broja stanovnika od 1953., zatim blagi rast u razdoblju 1991.-2001. Pokazatelji su zabrinjavajući za daljnji razvoj razmatranog područja, tim prije što je starosna slika poražavajuća.

Demografska slika pojedinih naselja na teritoriju u okvirima je ukupnog pada broja stanovnika uz izuzeće naselja Lipovljani gdje se bilježi konstantan pad broja stanovnika.

Prosječna gustoća naseljenosti na sveukupnom teritoriju iznosila je 37,72 st/km² za 2001. godinu, a što je ispod županijskog prosjeka koji iznosi 56,3 st/km² (1991.) i znatno ispod državnog prosjeka koji iznosi 84,6 st/km² (1991.).

Obzirom na ovim Planom predviđeni razvoj i korištenje područja Općine Lipovljani preporučljiv je i mehanički prirast stanovništva pa čak i kao povremeni boravak.

MJESTO U SASTAVU OPĆINE	BROJ STANOVNIKA				BROJ DOMAĆINSTAVA			
	1971.	1981.	1991.	2001.	1971.	1981.	1991.	2001.
OPĆINSKO SREDIŠTE								
1.Lipovljani	2299	2279	2430	2777	673	688	778	897
OSTALA NASELJA								
2. Kraljeva Velika	649	606	575	527	202	180	187	172
3. Krivaj	348	420	400	368	94	128	123	119
4. Piljenice	487	435	461	429	151	124	141	142
SVEUKUPNO OPĆINA LIPOVLJANI	3783	3740	3 866	4101	1120	1120	1229	1330

Gotovo sva naselja općine Lipovljani, osim naselja Lipovljani, bilježe blagi pad od 1961.-2001. godine. Općinski centar Lipovljani najznačajnije je naselje u općini po veličini, broju stanovnika, sadržajima kao i po gospodarskom značaju.

Podatak da je procentualni iznos od 62,85% stalnog stanovništva nastanjeno u općinskom centru Lipovljani, a preostalih 37,15% stanovnika u svim ostalim naseljima govori o monocentričnosti ove male Općine.

Kretanje stanovništva**Promjene broja stanovništva**

Općina Lipovljani obuhvaća površinu od (108,60 km²) u kojoj je po zadnjem popisu stanovništva 2001. godine živio 4 101 stanovnik.

Analizirajući promjene broja stanovnika od prvih početaka popisa stanovništva tj. od 1857. godine do danas, vide se, neujednačene promjene broja stanovnika. Pad broja stanovnika od 1857. – 1880. godine, zatim porast do 1948. godine te ponovni pad broja stanovnika do danas. Broj stanovnika se od 1857. godine do danas povećao za 1 680 osoba ili indeks od 178,2, odnosno, u zadnjih deset godina broj stanovnika se smanjio za 38 osoba ili indeks od 99,0.

Nešto drugačiju sliku promjene broja stanovnika imaju naselja u Općini Lipovljani.

Naselje **Kraljeva Velika** je od 1857. do 1880. godine imala pad broja stanovnika, a zatim se izmjenjuju godine porasta pa pada, sve do 1953. godine, a nakon te godine stalni pad broja stanovnika. Broj stanovnika se od 1857. do 2001. godine smanjio za 240 osoba ili indeks od 68,8, odnosno u zadnjih deset godina se smanjio za 45 osoba ili indeks od 92,2.

Naselje **Krivaj** je imao porast broja stanovnika do 1910. godine, zatim slijedi pad do 1931. godine, te ponovni porast do 1953. godine a nakon te godine stalni pad broja stanovnika. Od 1857. do 2001. godine broj stanovnika se povećao za 187 osoba ili indeks od 198,9, odnosno u zadnjih deset godina broj stanovnika se smanjio za 24 osobe ili indeks od 94,0.

Naselje **Lipovljani**, općinsko središte je imalo porast broja stanovnika do 1869. godine, zatim pad 1880. godine, te porast broja stanovnika do 1948. godine. Od 1953. godine do 1961. godine

zabilježen je pad broja stanovnika, 1971. godine porast, 1981. godine pad broja stanovnika, a zatim porast broja stanovnika. Broj stanovnika je u cijelom tom promatranom razdoblju porastao za 1 651 osobu ili indeks od 296,8, odnosno, u zadnjih deset godina za 60 osoba ili indeks od 102,5.

Naselje Piljenice su bilježile pad broja stanovnika do 1869. godine, zatim porast do 1921. godine, te ponovni pad do 1953. godine. Godine 1961. zabilježen je porast broja stanovnika, zatim pad do 1981. godine, ponovni porast 1991. godine te ponovni pad 2001. godine.

Broj stanovnika se 1857. do 2001. povećao za 82 osobe ili indeks od 123,4, odnosno u zadnjih deset godina se broj stanovnika smanjio za 29 osoba ili indeks od 93,7.

Većina stanovništva ove općine je autohtona – od rođenja živi u istom naselju njih 58,8% (tablica 2). Najveći udio autohtonog stanovništva imaju *Lipovljani* (59,9%) i *Krivaj* (59,0%), dok nešto manji udio imaju *Piljenice* (56,2%) i *Kraljeva Velika* (56,3%).

Doseljenih u ovu općinu je 41,2% osoba. Od doseljenih, najviše ih se doselilo s područja druge općine njih 43,4%, a nešto manje iz iste općine njih 32,7%. S područja bivše SFRJ se doselilo 20,6%. Najintenzivnije vrijeme doseljenja je u razdoblju od 1971 – 1980. godine, a nešto manje u razdoblju od 1961 – 1970. godine. Dosta visoki udio doseljenih bio je u razdoblju od 1946 – 1960. godine i od 1981 – 1991. godine. Slične karakteristike doseljenih imaju i navedena naselja u ovoj općini.

Koliko ima autohtonog a koliko doseljenog stanovništva 2001. godine, u općini Lipovljani, vidjeti će se iz slijedećih podataka.

Udio autohtonog i doseljenog stanovništva skoro je identičan kao onog iz prethodnog popisa. I dalje naselje *Lipovljani* i *Krivaj* imaju najviše autohtonog stanovništva (60,3%, odnosno 58,4%), dok *Piljenice* i *Kraljeva Velika* imaju nešto manje autohtonog stanovništva (57,3%, odnosno 56,4%). Većina doseljenih se doselila s područja grada-općine iste županije njih 36,6%, zatim iz inozemstva naročito s područja B i H njih 27,1% te onih iz druge županije njih 24,0%.

Najveći udio doseljenih i 1991. kao i 2001. godine imalo je općinsko središte *Lipovljani* u koje su se doselili stanovnici iz iste županije kao i oni s područja republike Bosne i Hercegovine i oni iz drugih županija.

Osim mehaničkog-prostornog kretanja stanovništva potrebno je sagledati i prirodno kretanje stanovništva tj. broj rođenih i umrlih na ovom području. Kroz jedanaestogodišnje razdoblje tj. od 1991 – 2002. godine negativan prirodni priraštaj prisutan je skoro u svim godinama osim 1991., 1995. i 2000. godine kada je on pozitivan. Dakle, više ljudi umire nego što se rađa, to su karakteristike cijele općine a i pojedinih njezinih naselja. Kakav je prirodni priraštaj kroz navedene godine po naseljima i općini vidi se iz slijedećih tablica:

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva u općini Lipovljani (podaci 2001.)

Godine	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
1991.	51	48	3
1992.	33	49	-16
1993.	28	42	-14
1994.	40	45	-5
1995.	47	40	7
1996.	39	63	-24
1997.	49	63	-14
1998.	43	58	-15
1999.	36	52	-16
2000.	42	37	5
2001.	28	49	-21
2002.	23	51	-28

Naselje	Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
Kraljeva Velika	1991.	5	11	-6
Krivaj	1991.	2	6	-4
Lipovljani	1991.	41	28	13
Piljenice	1991.	3	3	0
Kraljeva Velika	2001.	3	9	-6
Krivaj	2001.	1	6	-5
Lipovljani	2001.	22	28	-6
Piljenice	2001.	2	6	-4

Sve više ljudi umire nego što se rađa, tako da imigracija stanovnika na području ove Općine, naročito u općinskom sjedištu, ne može ublažiti taj negativan populacijski trend.

STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Spolno – dobna struktura

Brojnost muškog i ženskog stanovništva, njihovu ujednačenost ili neujednačenost te vitalnost i biodinamiku stanovništva ukazuje upravo ova analiza.

U općini Lipovljani je 1991. godine živjelo 1 875 ili 48,5% muškog stanovništva i 1 991 ili 51,5% ženskog stanovništva, pa je na 1 000 žena dolazilo 942 muškarca. Prevlast ženskog nad muškim stanovništvom prisutna je u svim naseljima ove Općine. Godine 2001. i dalje je prisutna prevlast ženskog (2 095 ili 51,1%) nad muškim stanovništvom (2 006 ili 48,9%), dok se razlike vide unutar pojedinih naselja u Općini. Na 1 000 žena dolazilo je 957,5 muškaraca.

Naselja *Kraljeva Velika* i *Piljenice* imaju višak muškog nad ženskim stanovništvom (za 3 osobe) dok *Krivaj* i *Lipovljani* imaju prevlast ženskog stanovništva.

Opća karakteristika dobne strukture stanovništva je **starost** koja kroz desetgodišnje razdoblje prelazi u **duboku starost**.

Tako je 1991. godine u općini Lipovljani živjelo 1 056 ili 27,3% mladog stanovništva (dobna skupina od 0 – 19 godina), 2 005 ili 51,9% zrelog stanovništva (dobna skupina od 20 – 59 godina) i 718 ili 18,6% starog stanovništva (dobna skupina od 60 i više godina). Koeficijent starosti iznosio je 0,680. Starost je prisutna i u svim naseljima u općini. Najmlađu strukturu imaju *Lipovljani* (0,610), a najstariju *Piljenice* (0,792). *Kraljeva Velika* i *Krivaj* također imaju dosta staru populaciju koja je starija nego u cijeloj općini.

Deset godina kasnije tj. 2001. godine ta starost populacije prelazi u *duboku starost* s koeficijentom starenja od 0,817. Mladog stanovništva je bilo 1 053 ili 25,7%, zrelog stanovništva 2 184 ili 53,3% i starog stanovništva 860 ili 20,9%. Najmlađu strukturu stanovništva još uvijek imaju *Lipovljani* (0,740) iako je ono i u ovom naselju sve starije, dok najstariju strukturu ima naselje *Krivaj* (1 024). Naselja *Kraljeva Velika* i *Piljenice* imaju sve stariju strukturu stanovništva s visokim udjelom koeficijenta starosti (tablica 7).

Iako je imigracija prisutna u ovoj Općini, a naročito u općinskom središtu (mlađa populacija radno i fertilno sposobna), ambicije za većim natalitetom su nikakve, pa je smrtnost još uvijek dosta izražena, a i starost se sve više povećava.

Struktura po aktivnosti

Ova struktura stanovništva obuhvaća zaposlene i nezaposlene osobe oba spola, koji čine ponudu radne snage, a mijenjaju se s obzirom na demografske prilike i društveno-gospodarski razvoj područja.

S obzirom na sve više starijih u ovoj Općini, u promatranom desetgodišnjem razdoblju ni aktivitet stanovništva nije nešto u povoljnijem položaju. Sve je više osoba s osobnim prihodom (umirovljenika) a sve je manje aktivnih i uzdržavanih osoba (djece). Tako je 1991. godine u općini Lipovljani bilo 1 564 ili 42,9% aktivnog stanovništva, 459 ili 12,6% osoba s osobnim prihodom i 1 620 ili 44,5% uzdržavanog stanovništva.

Analiza po naseljima ukazuje da su najveći udio aktivnog stanovništva imala naselja *Krivaj* (55,0%) i *Kraljeva Velika* (45,7%), da su najveći udio osoba s osobnim prihodom imali *Lipovljani* (14,6%) i da je najveći udio uzdržavanog stanovništva imala *Piljenice* (50,7%).

Deset godina kasnije tj. 2001. godine smanjuje se udio aktivnog stanovništva (1 666 ili 40,6%) kao i uzdržavanog stanovništva (1 303 ili 31,8%), a raste udio uzdržavanog stanovništva (1 132 ili 27,6%).

Zaposlenost

U Općini Lipovljani je 1991. godine bilo 1 132 zaposlenih ili 31,1% u ukupnom stanovništvu ili 72,4% u ukupnom aktivnom stanovništvu. Više od polovice zaposlenih njih 651 ili 57,5% radilo je u drugom mjestu izvan naselja stanovanja (najviše u drugoj općini RH) dok je 481 ili 42,5% radilo u mjestu stanovanja. Analiza po naseljima ukazuje da su Lipovljani imali najviše zaposlenih u mjestu stanovanja njih 447 ili 57,5%, a 330 ili 42,5% je bilo zaposleno izvan mjesta stalnog stanovanja (209 ili 63,3% ih je zaposleno u drugom mjestu RH). Najmanji broj zaposlenih koji rade u mjestu stanovanja imali su *Krivaj* (2 ili 1,9%) i *Piljenice* (8 ili 7,5%) (tablica 10).

Po sektorima djelatnosti, najviše ih je bilo zaposleno u sekundarnim djelatnostima (njih 598 ili 41,3% najviše u industriji), te u tercijarnim djelatnostima (njih 421 ili 29,1% najviše u obrtništvu), dok ih je manje zaposleno u primarnim (254 ili 17,6% najviše u poljoprivredi i ribarstvu) i kvartarnim djelatnostima njih 109 ili 7,5%.

Analiza po naseljima samo ukazuje da općinsko središte *Lipovljani* ima većinu zaposlenih po pojedinim granama djelatnosti što je razumljivo s obzirom na njegove funkcije u Općini.

Iz analize dnevnih migranata 2001. godine proizlazi da od ukupno 660 osoba njih 488 ili 73,9% rade u drugom gradu/općini iste županije i da ih 92 ili 13,9% rade u drugoj županiji.

Osim dnevnih migranata, postoje i tjedni migranti kojih je relativno mali broj. Tako je od ukupno 67 tjednih migranata, većina njih radila u drugoj županiji (njih 50 ili 74,6%), dok ih je u drugom gradu/općini iste županije radilo 15 ili 22,4%. Vrlo malo je osoba zaposleno u inozemstvu njih 2 ili 3,0%.

U Općini Lipovljani je 1991.godine bilo 561 ili 13,7% poljoprivrednog stanovništva u ukupnom stanovništvu (korišteni službeni podaci dostupni su samo za 1991. godinu). Aktivnih je bilo 352 ili 62,7% od ukupno poljoprivrednog stanovništva ili 21,1% od ukupno aktivnog stanovništva.

Godine 2001. u pola se smanjio broj poljoprivrednika u cijeloj Općini. Te godine je bilo 230 ili 5,6% poljoprivrednog stanovništva u ukupnom stanovništvu. Aktivnih je bilo 164 ili 71,3% od ukupno poljoprivrednog stanovništva ili 9,8% od ukupno aktivnog.

Sve manje ljudi naročito onih mlađih, želi obrađivati zemlju, te se orijentiraju na druge grane privređivanja (procesi urbanizacije), a sve starije stanovništvo nije u mogućnosti da se intenzivno bavi poljoprivredom za tržište već samo za svoje osobne potrebe.

Ostala obilježja stanovništva

Obrazovna struktura i nepismeni

Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 i više godina na području općine Lipovljani je 1991.godine kako slijedi:

Od ukupno 3 039 osoba starijih od 15 i više godina, *bez školske spreme* je bilo 143 ili 4,7% (udio žena je 107 ili 74,8%):

- *nepotpunu osnovnu školu* (1-3 i 4-7 razreda osnovne škole) imalo je 1 138 ili 37,4% osoba;
- *osnovno obrazovanje* je imalo 714 ili 23,5% osoba;
- *srednje obrazovanje* je imalo 880 ili 29,0% osoba;
- *više obrazovanje* je imalo 51 ili 1,7% osoba;
- *visoko obrazovanje* je imalo 49 ili 1,6% osoba.

Najviše stanovništva je te popisne godine imalo nepotpunu osnovnu školu, a zatim slijede oni s srednjim obrazovanjem (naročito oni sa KV i VKV radnike i ostali stručni kadar).

Analiza po naseljima ukazuje, da je najbolju stručnu spremu stanovništva u cijeloj općini imalo naselje *Lipovljani*, dok su ostala naselja ispod prosjeka općine. U cijeloj općini, najmanji udio stanovnika ima srednje, više i visoko obrazovanje.

Po zadnjem popisu stanovništva 2001. godine, došlo je i do poboljšanja školske spreme stanovništva.

Od ukupno 3 371 osoba starijih od 15 i više godina:

- *bez školske spreme* je bilo 104 ili 3,1% (udio žena je 85 ili 81,7%);
- *nepotpunu osnovnu školu* imalo je 872 ili 25,9% osoba;
- *osnovno obrazovanje* je imalo 870 ili 25,8% osoba;
- *srednje obrazovanje* je imalo 1 360 ili 40,3% osoba;
- *više obrazovanje* je imalo 61 ili 1,8% osoba;
- *visoko obrazovanje* je imalo 86 ili 2,5% osoba i
- *magisterij i doktorat* je imalo 4 ili 0,1% osoba.

U cijeloj Općini sve je više onih s srednjim obrazovanjem i osnovnom školom, a sve je manje onih bez školske spreme i onih s nepotpunom osnovnom školom. I dalje je vrlo malo stanovnika koji imaju više i visoko obrazovanje.

Broj i udio nepismenih u zadnjem desetgodišnjem razdoblju se također smanjio.

Godine 1991. u cijeloj općini je bilo 78 ili 2,3% nepismenih. Najviše nepismenih je bilo u starijoj dobnoj skupini (65 i više godina) iako ih ima i u svim navedenim dobnim skupinama. Po spolu, žene su brojnije od muškaraca.

Analiza po naseljima ukazuje da najviše nepismenih ima *Kraljeva Velika* (4,3%), a najmanje, naselje *Krivaj* (1,4%). I ovdje su žene brojnije od muškaraca, a najviše nepismenih ima u starijoj dobnoj skupini. Broj i udio nepismenih u 2001. godine, smanjio se u odnosu na prethodni popis i iznosi 69 ili 1,88%. I dalje su žene brojnije od muškaraca, većinom u starijoj dobnoj skupini od 65 i više godina (nema nepismenih osoba od 10 – 29 godina).

Kućanstva

Broj kućanstava je u porastu u zadnjem desetgodišnjem razdoblju. Tako je 1991. godine bilo 1 243 kućanstva i to 1 008 ili 81,1% obiteljskih i 235 ili 18,9% neobiteljskih kućanstava. Po broju članova prevladavaju dvočlana kućanstva (283), zatim četveročlana (272) i tročlana kućanstva (220). Prosječna veličina kućanstva je 3,1 član. Veliki udio samačkih kućanstava prisutan je u ovoj Općini.

Analiza po naseljima ukazuje slične karakteristike kao i za cijelu Općinu, osim u naselju Lipovljani koji imaju nešto brojnija kućanstva (četveročlana, dvočlana pa tročlana), s istom veličinom kućanstva. Godine 2001. u Općini Lipovljani je bilo 1 330 kućanstava i to 1 033 ili 77,7% obiteljskih i 297 ili 22,3% neobiteljskih kućanstava. I dalje prevladavaju dvočlana kućanstva (291), zatim četveročlana (268) i tročlana kućanstva (213). Prosječna veličina kućanstva je 2,9 članova. Neobiteljskih-samačkih kućanstava je sve više u ovoj Općini. Brojnost kućanstava je sve manja, a povećavaju se samačka kućanstva što je rezultat stare dobne strukture stanovništva.

Ovim se Planom predviđa blagi porast stanovništva za period slijedećih 10-15 godina, a u dužem periodu moguć je snažniji demografski mehanički priliv u slučaju ostvarenja osnovne razvojne smjernice: realizacije edukativnog centra «Lonjsko polje» i športsko-rekreativne zone.

Demografska slika Županije i odraz stanja na Općinu

Populacija Županije se smanjila od 1971. za 30%, s 258.000 na 183.000 osoba. Broj stanovnika se najviše smanjio tijekom deset ratnih godina, za vrijeme domovinskog rata. Usprkos obnovi koja je provedena na širem području, ipak se nije uspjela postići promjena trenda. Mladi iseljavaju u druge regije. Iz tog su razloga stanovnici Županije u usporedbi s cjelokupnom strukturom hrvatskog stanovništva znatno stariji. Bijeg s ruralnog područja predstavlja za gospodarstvo problem nedostatnog potomstva, koji se može negativno odraziti i na razvoj turističke ponude. Ovdje mogu biti korisne samo osmišljene poslovne i životne perspektive.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA PODRUČJE OPĆINE LIPOVLJANI	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
	km ²	%	POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		St/km ²	
			broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	1991.	2001
ŽUPANIJA	4463,1	100	251332	100	182615	100	74 396	100	85 505	100	80 961	100	65 269	100	56,26	40,92
OPĆINA	103,3*	2,3	3 866	33,6	4 101	3,17	1283	1,72	1380	1,61	1243	1,54	1330	2,04	37,43	39,7
NASELJA																
1. LIPOVLJANI	29,72	27,40	2 430	62,86	2777	67,72	806	62,82	880	63,77	788	63,39	897	67,44	81,76	98,48
2. KRALJEVA VELIKA	44,21	40,76	575	14,87	527	12,85	196	15,28	204	14,78	189	15,20	172	12,93	13,01	12,12
3. KRIVAJ	11,53	10,63	400	10,35	368	8,97	132	10,29	134	9,71	123	9,89	119	8,95	34,69	34,17
4. PILJENICE	22,98	21,19	461	11,92	429	10,46	149	11,61	162	11,74	143	11,50	142	10,68	20,06	19,27
<i>Podaci Statistike</i> UKUPNO	103,30	100	3 866	100	4 101	100	1283	100	1380	100	1243	100	1330	100	37,43	39,65

* podatak statistike

PODRUČJE ŽUPANIJE	POVRŠINA		STANOVNICI				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
	Km ²	Udio površini županije %	Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.
Obalno	-	-	Broj	%	Broj	%	Broj	Broj
Otočno	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontinentalno granično	103,30	2,31	3. 866	1,54	4. 101	2,25	37,42	39,69
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-
Županija	4463,1	100	251. 332	100	182. 615	100	56,31	40,92

Tablica 1a. Broj i površina stanova prema načinu korištenja, druge nastanjene prostorije i broj osoba u stanovima i drugim nastanjenim prostorijama 1991. godine

NASELJA	BROJI POVR- ŠINA STANO- VA	STANOV I								DRUGE NASTA- NJENE PROSTO- RIJE	BROJ OSOBA	
		UKUPAN BROJ STANOVA	STANOV I ZA STALNO STANOV ANJE			STANOV I KOJI SE KORISTE POVREMENO		STANOV I U KOJIMA SE ISKLUČIVO OBAVLJA DJELATNOST	U STANO- VIMA		U DRUG. NASTA. PRO- STORI- JAMA	
			NASTA- NJENI	NENASTANJENI		ZA ODMOR I REKREACIJU	U VRIJEME SEZONSKIH RAD. U POLJ.					
				PRIVRE- MENO	NAPU- ŠTENI							
<i>Kraljeva Velika</i>	stanovi m ²	196 15 400	174 14 009	20 1 283	- -	2 108	- -	- -	- -	569 -	- -	
<i>Krivaj</i>	stanovi m ²	132 12 415	119 11 585	6 555	6 255	1 20	- -	- -	- -	400 -	- -	
<i>Lipovljani</i>	stanovi m ²	806 66 420	741 59 904	42 3 288	6 358	15 748	2 122	- -	1 36	2 408 -	2 -	
<i>Piljenice</i>	stanovi m ²	149 12 377	134 11 489	4 381	2 125	9 382	- -	- -	- -	451 -	- -	
UKUPNO	stanovi m ²	1 283 106 612	1 168 96 987	72 5 507	14 738	27 27	27 1 258	2 122	1 36	3 828 -	2 -	

Tablica 2a. Stanovi prema načinu korištenja u općini Lipovljani 2001. godine

NASELJA	broj m ²	UKUPNO	STANOVI ZA STALNO STANOVANJE				STANOVI KOJI SE KORISTE POVREMENO		Stano vi u kojim a se samo obavlja djelat nost
			Ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sez. radova	
<i>Kraljeva Velika</i>	broj m ²	204 14 169	200 14 036	169 11 776	29 2 150	2 110	4 133	- -	- -
<i>Krivaj</i>	broj m ²	134 11 941	134 11 941	117 10 714	15 1 092	2 135	- -	- -	- -
<i>Lipovljani</i>	broj m ²	880 68 032	869 67 439	769 61 335	74 4 845	26 1 259	8 469	3 124	- -
<i>Piljenice</i>	broj m ²	162 13 482	156 13 194	141 11 902	13 1 212	2 80	6 288	- -	- -
U K U P N O	broj m ²	1 380 107 624	1 359 106 610	1 196 95 727	131 9 299	32 1 584	18 890	3 124	- -

Tablica 8. Stanovništvo u zemlji po mjestu stanovanja prema aktivnostima 1991. godine

NASELJA	UKUPNO STANOVNIŠTVO		AKTIVNO STANOVNIŠTVO		OSOBE S OSOBNIM PRIHODOM		UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Kraljeva Velika	523	100,0	239	45,7	46	8,8	238	45,5
Krivaj	380	100,0	209	55,0	38	10,0	133	35,0
Lipovljani	2312	100,0	942	40,8	338	14,6	1032	44,6
Piljenice	428	100,0	174	40,7	37	8,6	217	50,7
UKUPNO	3643	100,0	1564	42,9	459	12,6	1620	44,5

Tablica 9. Stanovništvo u zemlji po mjestu stanovanja prema aktivnostima 2001. godine

OPĆINA LIPOVLJANI	UKUPNO STANOVNIŠTVO		AKTIVNO STANOVNIŠTVO		OSOBE S OSOB. PRIHODOM		UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO	4101	100,0	1666	40,6	1132	27,6	1303	31,8

Tablica 10. Radnici prema mjestu rada i mjestu stalnog stanovanja 1991. godine

NASELJA	SVEGA		RADE U MJESTU STANOVANJA		RADE U DRUGOM MJESTU									
					SVEGA		U ISTOJ OPĆINI		U DRUGOJ OPĆINI RH		NA PODRUČJU BIVŠE SFRJ		U INOZEMSTVU	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
<i>Kraljeva Velika</i>	143	100,0	24	16,8	119	83,2	85	71,4	34	28,6	-	0,0	-	0,0
<i>Krivaj</i>	105	100,0	2	1,9	103	98,1	54	52,4	48	46,6	-	0,0	-	0,0
<i>Lipovljani</i>	777	100,0	447	57,5	330	42,5	120	36,4	209	63,3	-	0,0	-	0,0
<i>Piljenice</i>	107	100,0	8	7,5	99	92,5	20	20,2	79	79,0	-	0,0	-	0,0
UKUPNO	1132	100,0	481	42,5	651	57,5	279	42,9	370	56,8	-	0,0	-	0,0

Tablica 16. Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu, školskoj spremi i pismenosti 2001. godine

OPĆINA LIPOVLJANI	Spol	Ukupno	Bez škole	1 - 3		4 - 7		osnovna škola	srednje škole			više obrazovanje	visoko obrazovanje	magisterij	doktorat	nepoznato
				razreda osnovne škole	razreda osnovne škole	svega	škole za KV i VKV radnike i ostali stručni kadar 1-3g.		gimnazija	srednje škole za stručni kadar 4 godine						
UKUPNO	sv.	3 371	104	155	717	870	1360	867	70	423	61	86	4	-	14	
	m.	1 637	19	46	265	376	848	627	28	193	32	39	2	-	10	

NASELJA	Spol	GLAVNE DOBNE SKUPINE										KOEFIČIJENT STAROSTI	
		UKUPNO		0 - 19		20 - 59		60 I VIŠE		NEPOZNATA STAROST			60 i više / 0 - 19 god.
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%		
<i>Kraljeva Velika</i>	sv.	527	100,0	129	24,5	266	50,5	131	24,9	1	0,1	1,016	
	m.	265	100,0	72	27,2	136	51,3	56	21,1	1	0,4		
<i>Krivaj</i>	sv.	368	100,0	84	22,8	198	53,8	86	23,4	-	0,0	1,024	
	m.	170	100,0	46	27,1	93	54,7	31	18,2	-	0,0		
<i>Lipovljani</i>	sv.	2777	100,0	746	26,9	1477	53,1	552	19,9	2	0,1	0,74	
	m.	1355	100,0	377	27,8	750	55,3	227	16,8	1	0,1		
<i>Piljenice</i>	sv.	429	100,0	94	21,9	243	56,6	91	21,3	1	0,2	0,968	
	m.	216	100,0	52	24,1	123	56,9	41	19,0	-	0,0		
UKUPNO	sv.	4101	100,0	1053	25,7	2184	53,3	860	20,9	4	0,1	0,817	
	m.	2006	100,0	547	27,3	1102	54,9	355	17,7	2	0,1		

1.1.1.1.9. Mreža središnjih naselja

Prema zatečenim odnosima kvalitativnih i kvantitativnih urbanih funkcija pojedinih naselja na teritoriju Općine, naselje Lipovljani jedino je naselje sa značajem manjeg lokalnog, poticajnog središta. Gravitacijsko područje naselja Lipovljani obuhvaća čitav prostor jedinice lokalne samouprave, obzirom da su sve funkcije i sadržaji locirani unutar granica naselja.

Sva ostala naselja nemaju potencijal u gravitacijskom smislu koncentracije funkcija, ali je ovim Planom predviđeno aktiviranje ostalih naselja lociranjem različitih poslovnih, športskih, istraživačkih, edukativnih, turističkih, uslužnih sadržaja i sličnih sadržaja.

Naselja su formirana longitudinalno sa relativno malim brojem stanovnika (u prosjeku između 478,6 stanovnika). Longitudinalna gradnja naselja odvijala se duž regionalnih i lokalnih prometnica. Izuzetak u broju stanovnika je naselje Lipovljani koje je 1991. imalo 2430 stanovnika, a 2001. imalo je 2777 stanovnika, što je cca 63% od ukupnog broja stanovnika. Zbog guste postojeće longitudinalne gradnje, danas je teško formirati jači koncentrirani urbani centar.

Najveći potencijal nakon ostvarenja Planskih postavki predstavlja naselje Lipovljani. Mogućnost za daljnji razvitak baziran na prostornim resursima u posebnom vidu turističke ponude (edukacija, šport, rekreacija, istraživanje) pružaju naselja Piljenice i Kraljeva Velika.

Općenito, naselja duž prometnice D4 (i ostale državne infrastrukture) brže će se razvijati, sa mogućnošću realizacije raznih funkcija i sadržaja u zoni koridora državne infrastrukture, a naselja koja su u pribrežju Moslavačke i Pšunjske gore razvijat će se sporije, ali skladnije sa prirodnim okolišem i eko-potencijalom neophodnim za turizam budućnosti.

Obzirom na postojeće karakteristike naselja i relativno ograničene funkcije općinskog središta stanovništvo gravitira i prema jačim središtima Sisku, Novskoj i Kutini.

1.1.1.2. ZATEČENO KORIŠTENJE PROSTORA

Prethodno navedena prirodno-geografska osnovna te povijesno-politička obilježja prostora imat će ključnu ulogu u cjelokupnom razvitku, načinu korištenja i zaštite promatranog prostora, te demografskoj profilaciji koja u tom sklopu ima uzročno-posljedičnu vezu.

Južni dio Općine s pitomim nizinskim predjelima Parka prirode Lonjsko polje, čija je namjena površina, objekata i sadržaja određena prijedlogom Prostornog plana Parka prirode, rezultirale su posebnošću tog prostora. Izgrađenost, urbana i komunalna opremljenost objektima i

sadržajima izdvaja Lipovljane od ostalog dijela Općine u smislu standarda i potencijala budućeg razvoja, posebno zbog blizine Parka prirode.

Prethodno navedena prirodno-geografska osnova, te povijesna obilježja prostora, imat će ključnu ulogu u cjelokupnom razvitku, načinu korištenja i zaštite promatranog prostora, te demografskoj profilaciji koja u tom sklopu ima uzročno-posljedičnu vezu.

Diferencijacija razmatranog područja može se grubo svesti na prostorno-funkcionalne cjeline kako slijedi:

- Područje općinskog središta naselja Lipovljani
- Ruralna naselja sa elementima urbaniteta na teritoriju obuhvata Općine Lipovljani
- Područje velikih vodenih površina, akumulacije Pakra primjereno zoni znanstveno-edukativnog i športsko rekreativnog centra
- Područje ribnjaka RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» s pripadajućim objektima i sadržajima primjereno za gospodarsku zonu i za zonu znanstveno-edukativnih sadržaja
- Zona športa i rekreacije
- Gospodarske zone na teritoriju Općine Lipovljani
- Poljoprivredne i šumske površine u nizini i na pribrežjima i Psunja i Moslavačke gore
- Dolina rijeke Pakre, Ilove i Subocke
- Potez državne autoceste D4 (A4) i koridora produktovoda
- Potez željezničke trase s postajom

Navedene funkcionalne cjeline koriste se ili u svom minimumu mogućnosti ili se potpuno neadekvatno koriste. Za cijelo područje može se reći da čeka bolja vremena, a ovim Planom treba pokazati početnu inicijativu i viziju novog korištenja zadanog prostora.

1.1.1.2.1. Geoprometni uvjeti i korištenje

Izuzetno dobar geoprometni položaj uvjetovan krupnom državnom infrastrukturom trebao bi područje Općine Lipovljani aktivirati kao atraktivnu kontaktnu zonu Parka prirode Lonjsko polje s različitim aktivnostima. Nadalje, smještajem na koridorima prometne infrastrukture državne ceste koja povezuje zapadnu Europu preko Zagreba i istočnu preko Slavenskog Broda ima dobru šansu za razvijanje specifičnog oblika turizma na međunarodnoj razini, mogućoj kooperaciji sa neposrednim močvarnim staništima (Crna Mlaka, Mokro polje i šire).

Nadalje, modernizacijom željeznice moguće je ostvariti dodatnu prometnu povezanost, razvitak pratećih gospodarskih aktivnosti ili izletničku atrakciju.

1.1.1.2.2. Izgrađenost

Izgrađeni kapaciteti:

1. Postojeća upravna zgrada ribnjaci RJ Ribnjičarstvo "Lipovljani" d.o.o.

Vlasnik : RH – »Hrvatske šume«

Objekt je sagrađen na lokaciji između ribnjaka južno od općinskog središta i ispod koridora državne ceste D4 i željezničke pruge.

Prvobitna namjena ribnjaka bile su površine poplavnih šuma i šumskog zemljišta, te su ih Hrvatske šume prve privedle svrsi.

Zgrada je namijenjena upravi Hrvatskih šuma.

Vanjski prostori sastoje se od : pomoćnih sadržaja i parkirališta.

Zbog intenzivnog korištenja u proteklom razdoblju od 1991., a uz nedovoljno održavanje objekt se mora sanirati, rekonstruirati, dograditi i dijelom prenamjeniti u skladu s prijedlogom ovog Plana.

2. Športsko-rekreativne površine- akumulacija Pakra

- Vlasnik : Republika Hrvatska
- Korisnik : Petrokemija Kutina
- Objekti i sadržaji : nasipi, i ostali objekti koji su sastavni dio akumulacije

Višenamjenska akumulacija Pakra, kapaciteta 10.500.000 m³ čije vode se koriste za opskrbu Petrokemije d.d. za tehnološku vodu i dijela grada Kutine. Kapacitet uređaja za pripremu pitke vode je 120 m³/h.

PPŽ razmatrana je gradnja manjih akumulacija na brdskim vodotocima, temeljem niza stručnih elaborata. Izgradnjom akumulacija moguće je postići i znatne dodatne učinke, povećanje turističke atraktivnosti: uređenjem športsko-rekreacijskih površina i ribnjaka; gospodarsko iskorištavanje izgradnjom male hidroelektrane, te mogući zahvati pitke vode. Dio tih sadržaja moguće je predvidjeti i na akumulaciji Pakra.

Športsko rekreativne površine koriste se za rekreativni ribolov, športove na vodi i sl., ali bez planske podloge i sustavne organizacije.

Osim navedenih sadržaja, u okviru naselja Lipovljani formiran je i prostor s javnim športskim sadržajima, nogometno igralište, rukometno igralište, kuglana, sportska dvorana, a u naselju Kraljeva Velika nalazi se nogometno igralište. Izgrađeni dio primjereno formira javni otvoreni prostor relativno usklađenim gabaritima. Središnji dio naselja Lipovljani nema primjereno uređen parter i parkovno zelenilo.

Građevinska područja

Građevinska područja, posebno južni dio naselja Veliki Krivaj i sjeverni dio naselja Piljenice formiraju tradicionalne grupacije nastambi koje su zapuštene, a izgrađenost unutar postojećih zona nije primjerena.

Kako bi se zadržao karakter grupiranog stanovanja sa obiljem zelenih površina potrebno je osigurati stanovito povećanje građevinskih površina u dubinu izbjegavajući longitudinalnu gradnju duž postojećih prometnica. Obzirom da je pretežito zastupljeno individualno stanovanje u samostojećim objektima, ovakav oblik stanovanja treba i dalje zadržati, uz formiranje grupacija nastambi koje se prekidaju zelenim površinama. Potrebno je izbjegavati individualnu izgradnju disperznog karaktera kako bi se sačuvala karakteristična postojeća longitudinalna izgradnja, a ujedno i racionalno iskoristio prostor (poljoprivredne površine nastavno u dubinu na cestu i okućnicu), uz izuzeće naselja Lipovljani gdje je uz longitudinalnu izgradnju formiran i središnji prostor između prometnica odn. longitudinalnih građevinskih područja. Formiranje seoskih gospodarstava u obliku malih farmi ne podliježu ovim preporukama, već se u ruralnim dijelovima dozvoljava gradnja disperznih objekata u skladu sa potrebama.

1.1.1.3. PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

1.1.1.3.1. Promet

1.1.1.3.1.1. Cestovni promet

Zatečena mreža prometnica pokriva cjelokupni teritorij Općine Lipovljani, te povezuje sva naselja, ali su prometnice, iako gotovo u cijelosti asfaltirane nedovoljnog profila i standarda.

Prometnice su razvrstane kako slijedi:

- Državne (D4 iz smjera Zagreba prema Slavanskom Brodu)
- Županijske (Ž 3215 - od D4-Lipovljani , Ž 3124 Kutina – Lipovljani-Novska, Ž3213 – Piljenice-Lipovljani)
- Lokalne (L 33138- Piljenice-D4-Velika Kraljeva, L33139 Velika Kraljeva-Lonjsko polje, L33137- Piljenice-Lipovljani, L33141-Lipovljani-Novska, L33142 – Lipovljani- Pakrac)
- Nerazvrstane sve ostale ceste

1.1.1.3.1.2. Željeznički promet

Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2) je željeznička pruga velike propusne moći/velikih brzina koja na području Općine ima željeznički kolodvor. Planom se zadržava trasa postojeće željeznice i osigurava koridor željezničke pruge velikih brzina. Ulaskom u Europsku zajednicu očekuje se brže rješavanje ovog važnog koridora međudržavne razine.

1.1.1.3.2. Telekomunikacije

Općina Lipovljani, smještena na istočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije graniči s Gradovima: Kutinom i Novskom i Općinom Jasenovac. Više od 1/3 Općine zauzima prostor Parka prirode Lonjsko polje koje je jedno od najvećih močvarnih staništa Europe. Planom izgradnje telekomunikacijske

mreže Hrvatske, kroz Lipovljane je predviđen prolaz međunarodnih telekomunikacijskih veza i udaljeni pretplatnički stupanj županijskog značaja. Samim tim, Općina Lipovljani ima značajno mjesto u pogledu TK infrastrukture. U centru Općine, u zgradi poštanskog ureda u Lipovljanima, nalazi se uređaj TK komutacije, na koji su vezani TK kabele kojima se ostvaruje ukupan TK promet putem nepokretne mreže.

1.1.1.3.2.1. Postojeća TK mreža Općina Lipovljani, smještena na istočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije graniči s Gradovima: Kutinom i Novskom i Općinom Jasenovac. Planom izgradnje telekomunikacijske mreže Hrvatske, kroz Lipovljane (Novska - Lipovljani - Banova Jaruga - Kutina) predviđen je prolaz SVK (svjetlovodni kanal) za međunarodni telekomunikacijski promet (OK – optički kabel), 24 bit, i SVK za lokalni telekomunikacijski promet u smjeru Kraljeve Velike i Jamarice. Samim tim, Općina Lipovljani ima značajno mjesto u pogledu TK infrastrukture. Od komutacijskih čvorova telefonske mreže u Lipovljanima je lociran udaljeni pretplatnički stupanj županijskog značaja (brzina prijenosa 34 Mbit/s), a u Krivaju je udaljeni pretplatnički stupanj lokalnog značaja (brzina prijenosa 4x2 Mbit/s).

U centru Općine, u zgradi poštanskog ureda u Lipovljanima, nalazi se jedinica poštanske mreže-poštanski ured kojima se ostvaruje ukupan TK promet putem nepokretne mreže.

Koaksijalni kabel, kojim se nekada ostvarivao ukupan TK promet prema nadređenoj centrali, za veze posebnih namjena, a promet prema centrali AXE tipa, zamjenjuje se svjetlovodnim (optičkim) kabelom.

1.1.1.3.2.3. Pokretne TK komunikacije

Na području Općine Lipovljani nema baznih stanica pokretne TK mreže, a njihova eventualna izgradnja, u nadležnosti je uprave HT-a. U slučaju potrebe biti će naknadno locirane bazne stanice temeljem eventualnih izmjena i dopuna ovog Plana. Za sada se nije ukazala potreba lociranja novih baznih stanica, niti je HT zatražio lokaciju.

1.1.1.3.3. Elektroopskrba

Opskrba električnom energijom uz već ostvareni elektroenergetski standard, ima važno energetske tehničko-ekonomsko značenje za osiguranje višeg općeg standarda na području Općine Lipovljani. Prostorni plan utvrđuje energetske mreže i način opskrbe električnom energijom i distribuciju javne rasvjete na ukupnom teritoriju Općine (kartografski prikaz: ELEKTROENERGETSKA MREŽA u mjerilu 1: 25 000).

Na teritoriju Općine Lipovljani, Distribucijsko područje Elektra «Križ» pokriva dio Županije sjeveroistočno od Save. Općinom prolazi 220 kV koridor Novska-Lipovljani - (Krivaj) Međurić, na TS 220/110/35 kV, gdje se račva u smjeru Kutine i Požege. Koridori 110 kV mreže idu iz smjera Novske - Subocke (3 dalekovoda) do Međurića prema Kutini (2 voda) i 1 vod prema Požegi. Prijenosno područje Zagreb pokriva cijelo područje Županije.

Unutar granica obuhvata Plana, postoji elektroenergetska mreža na dva naponska nivoa:

- mreža srednjeg napona, 35 kV, nadzemna - dalekovod kojim se prenosi električna energija od Nove Subocke - Lipovljani TS 35/10kV –Međurić-smjer Kutina
- mreža srednjeg napona, 10 kV, nadzemna, koja se prostire po svim naseljima Općine, a manjim dijelom podzemna (od dijela naselja Lipovljani do Nove Subocke), koja se napaja iz distributivnih trafostanica 10/0,4 kV.

Položaj navedenih pojnih točaka je povoljan i omogućava daljnji razvoj elektroopskrbe na području Općine Lipovljani.

Na području Općine Lipovljani u pogonu je relativno stara nadzemna mreža 10 kV, na drvenim stupovima sa vodičima AL/Fe 3x25mm², 3x35mm² i 3x50 mm².

Unutar Općine Lipovljani u pogonu je 27 distributivnih TS 10(20)/0,4 kV. Od toga, za potrebe gospodarstva, kombiniranog konzuma i ostalih, te za potrebe kućanstva, poslovne sadržaje i infrastrukturu.

1.1.1.3.4. Plinoopskrba

Ovim Prostornim planom razrađen je distribucijski plinovod prirodnog plina za područje Općine Lipovljani. Na navedenom području prirodni plin se eksploatira i koristiti za gospodarstvo i u širokoj potrošnji (domaćinstva) za grijanje građevina, pripremu sanitarne potrošne tople vode, pripremu hrane, u ustanovama za grijanje, te u manjim obrtničkim radionicama.

Prostorni plan uređenja Općine Lipovljani utvrđuje plinsku distribucijsku mrežu i način opskrbe prirodnim plinom što je prikazano na kartografskom prikazu Infrastruktura «PLINOOPSKRBA» u mjerilu 1:25000.

U koridoru autoceste je planirani plinovod 75 bara, a od autoceste do Piljenica na Lipovljane i Novsku prolaze 2 plinovoda magistralna za međunarodni transport. Mjerno redukcijska postaja nalazi se u naselju Lipovljani.

Područje Općine opskrbljuje se prirodnim plinom preko regionalnog plinovoda Kutina-Lipovljani-Novska. Duljina plinovoda je 21 km profila $\varnothing 150$ mm i maksimalnog radnog tlaka 50 bara.

Prirodni plin distribuirana se prema potrošačima preko mjerno-redukcijske postaje (MRP) «Lipovljani». Plinska mreža razvedena je u samom općinskom središtu Lipovljanima ulaznom cijevi $\varnothing 100$, a razvedeni cjevovodi su $\varnothing 63$. Cjevovod je proveden do granice općine u smjeru Međurića, te u smjeru Novske i do Kraljeve Velike. Najsjeverniji dio općine (naselje Piljenice) nemaju razvedenu plinsku mrežu. Plinovod je izveden iz čeličnih cijevi profila DN200, DN100, DN80, te djelomično iz PE cjevovoda.

1.1.1.3.5. Vodoopskrba

Granica prostornog obuhvata Plana identična je granicama teritorijalnog obuhvata lokalne samoupravne jedinice Općine Lipovljani. Dio prostora koji se nalazi unutar Parka prirode Lonjsko polje podliježe obuhvatu Prostornog plana Parka prirode Lonjsko polje, te je ovaj Plan za to područje subordiniran navedenom Planu.

Područje Općine Lipovljani raspolaže značajnijim vodnim potencijalom iskoristivim u svrhu vodoopskrbe (akumulacija Pakra koja snabdjeva Petrokemiju Kutina d.o.o.). Opskrba vodom stanovništva i gospodarstva na području Općine obavlja se većim dijelom iz sustava Novske, kojim se dovodi i razvodi voda po samom naselju Lipovljani (pokrivenost vodoopskrbnom mrežom naselja Lipovljani iznosi oko 50%, te manjim brojem individualnih lokalnih vodovodnih objekata. Vodovodna mreža produžena je manjim dijelom u smjeru Krivaja.

Dosadašnja istraživanja vodoprivredne problematike na području Općine vezana su kroz sustav srednjeg i gornjeg Posavlja, (SUO srednjeg i gornjeg Posavlja obradio je sustav s aspekta zaštite močvarnih staništa), obrane od voda na državnoj razini. Osnovni cilj razvojnog programa vodoopskrbe Općine je da svaki stanovnik Općine bude opskrbljen dovoljnom količinom zdrave i pitke vode iz javnih sustava, te da se udovolje sve gospodarske potrebe.

Analizirajući današnje stanje vodoopskrbe u Općini, možemo ustvrditi da ono nije zadovoljavajuće, nema izvedenu vodoopskrbnu mrežu i potrebne objekte na njoj koja bi udovoljila navedenom cilju i potrebama stanovništva u svim naseljima.

Ovim vodoopskrbnim sustavom pokriven je samo jedan dio općinskog područja, koji gravitira općinskom centru Lipovljani, dok su ostala nepokrivena manja naselja posebno naselja udaljenija od glavnih prometnih tokova.

Za cjelovitu vodoopskrbu općinskog područja potrebno je izgraditi dodatne vodoopskrbne objekte i proširiti vodoopskrbnu mrežu na čitavo područje.

Planirani magistralni vodovod sa vodospremom u Lipovljanima ide od Krivaja preko Lipovljana do Piljenica.

1.1.1.3.6. Odvodnja

U okviru prostornog plana Općine Lipovljani svakako se problemu odvodnje i pročišćavanja sanitarnih otpadnih voda mora posvetiti dužna pažnja, i to prije svega zbog očuvanja prirodnih kvaliteta svih površinskih i podzemnih tokova i zaštite od zagađivanja, a blizina parka prirode Lonjsko polje dodatno obvezuje u smislu zaštite prostora i izvedbu optimalnih odvodnih sustava.

Proširenjem postojećih i izgradnjom novih vodoopskrbnih sustava pojačat će se tendencija zagađenja vodotoka otpadnim vodama, pa se tim više već sada mora ozbiljno pozabaviti i sustavom zaštite od zagađenja.

Nezamislivo je da se, a to je često slučaj, pristupa izgradnji vodoopskrbnih sustava, a da se o sustavu odvodnje i pročišćavanja voda i ne razmišlja.

Za sigurno uklanjanje sanitarnih, otpadnih voda i materija u urbanoj i ruralnoj sredini najbolji način je izgradnja separatne (sanitarne i oborinske) kanalizacijske mreže i uređaja za njihovo pročišćavanje.

Današnje stanje u pogledu odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine je nezadovoljavajuće. Tome postoji svakako više razloga, a jedan od osnovnih je pomanjkanje sredstava za realizaciju programa izgradnje kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje.

Na području Općine postoji djelomično izgrađena kanalizacijska mreža i to samo za dio naselja Lipovljani, sekundarna kanalizacijska mreža od središta Lipovljana do autoceste, i sjeverno od naselja

manji dio kanalizacijske mreže „Kralja Tomislava“. U ostalim naseljima nema izgrađene kanalizacione mreže, niti uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Otpadne vode se uglavnom sakupljaju u neprikladne septičke jame ili se ispuštaju direktno u melioracijske kanale ili kanale uz prometnicu.

1.1.2. PROSTORNO-RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Područje Općine Lipovljani formira malu prostorno-funkcionalnu cjelinu veličine teritorija 111,2 km², unutar kojeg su prepoznatljiva osnovna fizionomijska područja:

- **nizina do Save**, gdje je formirano močvarno stanište, Park prirode Lonjsko polje, pretežito nenaseljeno poljoprivredno i šumsko područje (izuzev poteza Kraljeva Velika gdje je formirana postojeća ruralna stambena zona duž lokalne/županijske prometnice)
- **kontaktna zona Moslavačke i Psunjske gore** - longitudinalna naselja u dolini vodotoka i uz postojeće županijske prometnice
- **obronci Psunja i Moslavačke gore** - područje koje je u manjoj mjeri zastupljeno po površini u Općini
- **akumulacijsko jezero**
- **ribnjaci**
- **infrastruktura** – s krupnom državnom infrastrukturom cestovnog, željezničkog značaja i magistralnih plinovoda u okviru tzv. «posavskog koridora».

Daljnja diferencijacija razmatranog područja može se grubo svesti na prostorno-funkcionalne cjeline kako slijedi:

- Povijesno-tradicionalno ruralno područje naselja Lipovljani s elementima urbanog standarda
- Ruralna naselja s elementima urbaniteta i tradicijske arhitekture
- Izolirane etno cjeline selo u južnoj zoni općine Lipovljani, dijelovi naselja Piljenice
- Područje ribnjaka RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» sa pripadajućim objektima i sadržajima
- Područje akumulacije
- Zona športa i rekreacije
- Gospodarska zona naselja Lipovljani i proizvodno/poslovna
- Mineralne sirovine (plinonosno-naftonosni izvori)
- Poljoprivredne površine u nizini Posavine i na obroncima Moslavačke gore i Psunja
- Šumske površine u nizini Posavine i na obroncima Moslavačke gore i Psunja
- Dolina rijeke Pakre i Ilove te Subocke
- Potez državne autoceste D 4 s pratećim sadržajima
- Trasa željeznice sa postajom
- Zone korištenja mineralnih sirovina, plinonosno-naftonosna polja.

1.1.2.1. ZNAČAJKE GOSPODARSKOG RAZVOJA – GOSPODARSKI RESURSI

1.1.2.1.1. Proizvodne i uslužne djelatnosti

Samo općinsko središte ima razvijene gotovo sve upravne i uslužne funkcije:

- Općina
- osnovna škola
- zdravstvena stanica
- ambulanta
- stanica policije
- pošta
- trgovine
- ugostiteljski sadržaji
- obrtničke radione i od komunalnih sadržaja
- benzinska crpka (izvan naselja Lipovljani)

Osnovna djelatnost na području teritorija Općine Lipovljani je poljoprivredna, ali cjelokupno gospodarstvo nema jasno koncipiranu razvojnu politiku.

Funkcije koje se obavljaju na teritoriju Općine Lipovljani (bivša općina Novska), su kako slijedi:

- cestovni i željeznički promet
- produktovodi
- eksploatacija nafte i plina
- poljoprivreda
- pilane
- povrtlarstvo
- tovilišta
- mlinovi
- obrtništvo
- instalaterski i završni radovi
- trgovina
- ugostiteljstvo
- različite uslužne djelatnosti
- edukacija

Na području općine Lipovljani osim plinonosnih/naftonosnih polja (INA), šumarstva i prerade drveta, te ratarskog pogona sa skladištem (poljoprivredno gospodarstvo Braće Rađenović je propalo) danas ne postoje značajnije gospodarske djelatnosti. Mali pogoni su donekle funkcionirali, ali i te su djelatnosti u opadanju.

Poduzetnička radna zona za sada nije formirana, ali su ovim Planom predviđene snažnije zone gospodarskih djelatnosti na rubu naselja Lipovljani i to uz željezničku prugu, prometnice L33137 i Ž 3124 .

Iz dostavljenih podataka trenutno je evidentirano u većim tvrtkama i trgovačkih, uslužnih i proizvodnih djelatnosti sa ukupno 481 zaposlenih a u tvrtkama registriranim većinom kao obrt ili dioničko društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) s prosječnim brojem od 1-5 zaposlenih po tvrtki. Sveukupni broj zaposlenih iznosio je 1132 djelatnika (statistički podaci 1991.). Djelatnosti su uslužne, trgovačke i građevinske (autoprijevozna, frizerska, ugostiteljska djelatnost trgovine dnevne potrošnje i sl.). Iz navedenog može se zaključiti da je privatno poduzetništvo relativno dobro razvijeno u odnosu na broj stanovništva, te da će se kroz planersku dokumentaciju odrediti smjernice razvoja kao i rezerviranje prostora u skladu sa zatečenim aktivnostima.

GOSPODARSKI SUBJEKT	NASELJE / ADRESA	BROJ ZAPOSLENIH	
Zaposleni ukupno u mjestu stanovanja	LIPOVLJANI	447	(57,5%)
Zaposleni ukupno u mjestu stanovanja	KRALJEVA VELIKA	24	(16,8%)
Zaposleni ukupno u mjestu stanovanja	KRIVAJ	2	(1,9%)
Zaposleni ukupno u mjestu stanovanja	PILJENICE	8	(7,5%)
Ukupno zaposlenih u mjestu stanovanja		481	(42,5%)
Ribnjaci «LIPOVLJANI» d.o.o. Hrvatske šume	LIPOVLJANI	* nepoznato	* nepoznato
INA Plinonosna polja Lipovljani (dio) i Jamarice (dio)	LIPOVLJANI	* nepoznato	* nepoznato
UKUPNO Gospodarskih subjekata	* nepoznato	cca 1132	* nepoznato

U registriranim tvrtkama i obrtničkim radionama pretežito je do 5 zaposlenih. Sveukupni broj zaposlenih u različitim djelatnostima na teritoriju Općine iznosio je 1132 djelatnika. Najveći broj zaposlenih po sektorima zaposlenih bio je u sekundarnim djelatnostima (najviše u industriji) 41,3%, 29,1% u tercijarnim, dok ih je u primarnim djelatnostima (poljoprivreda i ribarstvo) bilo 17,6% zaposlenih.

Obzirom da su obrtničke radione većinom u sklopu građevinskih zona pretežito stambene namjene, treba regulirati posebnim odrednicama uređenje prostora na lokacijama postojećih obrtničkih radiona.

Ograničenje gospodarskog razvoja predstavlja nedostatak servisno-komunalne radne zone, te je potrebno osigurati odgovarajuće površine u okviru građevinskog područja i opremiti ih prometnom i komunalnom infrastrukturom.

1.1.2.1.2. Poljoprivreda

Poljoprivredno zemljište je uslijed izgradnje i širenja naselja imalo blagi trend smanjenja, te se preporuča racionalizacija kod određivanja građevinskih područja. Udio poljoprivrednih i šumskih područja iznosi oko 90% površine, a uz navedene zastupljene su i površine za uzgoj kultura (vinogradi, voćnjaci).

Postoji stanoviti interes za razvoj agrara u smislu malih poduzetnih eko-farmi, a bit će potrebno kroz razvojnu koncepciju Općine ovom obliku gospodarstva dati daleko veći značaj kao i poticajne mjere. Značajno je napomenuti da je na teritoriju Općine Lipovljani registrirano 561 ili 13,7% poljoprivrednog stanovništva, od čega 352 ili 62,7% je aktivnih poljoprivrednika (stanje 1991.). U 2001. godini broj poljoprivrednog stanovništva u pola se smanjio, te iznosi 230 ili 5,6% poljoprivrednog stanovništva od ukupnog broja stanovnika. Aktivnih stanovnika bilo je 164 ili 71,3%. Usitnjenost parcela, naročito u sjevernom dijelu Općine, gdje nije izvršena melioracija, primarno uvjetuje poljoprivredne djelatnosti na razini obiteljske proizvodnje za vlastite potrebe. Parcele su nastale na područjima udolina ili na padinama brijegova, te je uzgoj vrste kultura u ovisnosti o položaju i veličini parcele: područje u dolinama i podbrežju pokriveno je sadnjom kukuruza i žitarica, a na područjima padina brijega razvijaju se kulture vinove loze, raznog voća i nešto povrća.

Karakteristični nizinski krajolik, kao i pitoreskni krajolik pobrđa pobuđuje interes za povremenim stanovanjem i uzgojem voća i vinove loze.

Kategorizacijom tala ustanovljene su kategorije na području Općine, te se može zaključiti da je veoma mala površina osobito vrijednog obradivog tla (P1), nešto više vrijednog obradivog tla koje se pruža u nizinama (P2) i najviše ostalog obradivog tla (P3, PŠ). Detaljna kategorizacija tala izvršena je u prethodnom poglavlju, unesena u kartografski prikaz i prikazane su vrijednosti u priloženoj tabeli namjena površine.

1.1.2.1.3. Šumarstvo

Uz vrlo vrijedne poljoprivredne površine (P1, P2 /IV bonitet/) područje obiluje autohtonom šumskom vegetacijom, što je također značajno u gospodarskom smislu za razvoj šumarstva i drvne industrije. Na teritoriju Općine registrirano je 43,5% šumskih površina pretežito u državnom vlasništvu. Recentni katastar održavanja šumskih površina postoji u dijelu Parka prirode. Drastično smanjenje šuma i šumskog zemljišta nastalo je njihovim krčenjem za potrebe ribnjaka, stvaranjem poljoprivrednih melioriranih površina i gradnjom krupne državne infrastrukture. Danas se značajne šumske površine nalaze u južnom dijelu Općine i na pribrežjima Psunja i Moslavačke gore, gdje se koristi drvna masa uglavnom kao poluproizvod, a istovremeno se održava i eko-sustav. Značajno područje šumskih površina je područje na južnom dijelu teritorija Općine i to na dijelu Parka prirode Lonjsko polje.

Na području Općine izdvajaju se tri glavne zone biljnog pokrova:

- nizinski dio -šume hrasta lužnjaka i poljskog jasena
- povišene i ocjedite terase oranice i vrtovi
- viši tereni psunjskih brda – šume hrasta kitnjaka i bukve

Šume su bogate raznovrsnom divljači, te se tu nalaze četiri državna lovišta različitih lovozakupnika.

1.1.2.1.4. Turizam

Turistički potencijal, područja Općine Lipovljani, potrebno je afirmirati, ali kroz prenamjenu postojećih objekata i pratećih sadržaja, uz rekonstrukciju, dogradnju i prenamjenu postojećih sadržaja u ruralu i uvođenjem eko-seoskog turizma i edukativnog turizma vezano uz Park prirode Lonjsko polje. Postojeći kapaciteti nisu evidentirani, ali su evidentni potencijali:

- Park prirode Lonjsko polje
- Znanstveno-edukacijski objekt u šumskom predjelu „Opeke“
- Ribnjaci «Lipovljani»
- Akumulacija «Pakra»
- Seoski etno turizam

Neposredna blizina Parka prirode Lonjsko polje i velikih vodenih površina otvara gospodarsko-razvojne mogućnosti ovom prostoru (turizam, šport, ribnjačarstvo, usluge uz državnu infrastrukturu). Park prirode Lonjsko polje čiji se manji dio nalazi u Općini Lipovljani pruža posebne mogućnosti za razvoj kontaktnog područja. S aspekta prometa ima niz prednosti:

- Park dotiče autocestu Zagreb-Beograd i državne i regionalne ceste
- Središnje područje je udaljeno samo sat vremena vožnje osobnim automobilom od zračne luke Zagreb
- Iz Zagreba se do Parka može stići željeznicom preko Kutine, Novske, te Siska i Jasenovca, kao i
- Iz Karlovca i glavnog grada riječnim brodovima I klase ukoliko se stvore uvjeti plovnosti ili
- Biciklom, s tim da tu udaljenost biciklisti koji su u dobroj formi mogu prevaliti u jednom danu (80-100 km).
- Uzvodno od Dunava Sava je do Siska plovna i za veća plovila.

Pitoreskni, turistički zanimljiv put vodi savskim nasipom od zagrebačkih predgrađa uzduž riječnih zavijutaka, kroz sela koja postaju sve atraktivnija; Oborovo, Mahovo, Hrastelnica ili s lijeve strane rijeke kroz Odransko polje, pokraj Siska te izravno u središnje područje, a završava u Jasenovcu na bosanskoj granici. Jedna od najvažnijih mjera sastojat će se u tome da se korištenje ove rute ograniči na javni i ekološki promet, kao i na okolne stanovnike. Naime, zagađenje uzrokovano prometom u jednakoj bi mjeri moglo ugroziti kakvoću života stanovnika kao i turističku atraktivnost, a time ujedno i ciljeve projekta.

Seoska infrastruktura Parka prirode i kontaktnog područja, posebno južnog dijela Općine Lipovljani uključena su u sisački sustav zbrinjavanja otpada. Pitka voda dolazi iz bunara koji ljeti mogu presušiti. Otpadne vode se primitivno zbrinjavaju putem septičkih jama ("crnih" jama).

Sva mjesta središnjeg područja priključena su na električnu mrežu. No, zamjena tradicionalnih drvenih stupova s masivnim betonskima, koja je provedena u skorijoj prošlosti i to bez imalo osjećaja za sliku sela, svaku pojedinačnu kuću ili cjelokupni okoliš, odražava se vrlo negativno na estetski dojam sela i krajolika.

Komunikacijski sustavi pokrivaju cjelokupni teritorij Općine tako da su sva naselja i zaseoci povezana telefonskom mrežom i dostupna putem mobilnog sustava.

Stanovnici sela se opskrbljuju u susjednim gradovima. Trgovine za najnužniju dnevnu opskrbu nalaze se samo u većim mjestima. Suveniri se mogu nabaviti u malom privatnom muzeju u Čigoču, koji izlaže posavske nošnje i poljoprivredne uređaje, a u novije vrijeme ih nudi i uprava Parka. U ovakvoj situaciji ponuda kontaktnog područja u dijelu Općine Lipovljani obogatila bi turistički aspekt Parka prirode i nadasve pridonijela održavanju ruralnih naselja, Veliki Krivaj, Piljenice, a naselje Lipovljani može ponuditi usluge koje ima kao Općinsko središte.

Nedostaje ponuda tipa hotelskog ili pansionorskog smještaja, osim u Kutini gdje postoji privatizirani hotel Kutina (koji je uredio moslavačku seosku konobu i nudi vikende s degustacijom vina i posjetima parku prirode). Autokampova nema, a isto tako niti «Bed & Breakfast» usluga ili pansiona. Ponuda tipa poučnih staza prisutna je u Sisku, Sisačka poučna staza „Put kroz povijest“ položena uz stare rimske zidine grada, te bi se slična poučna staza trebala položiti u funkciji Parka prirode Lonjsko polje, kao i na pojedinim ruralnim lokacijama koje su zadržale tradicijski način gradnje (Piljenice). U gastronomiji nedostaje ponuda, no, vrlo interesantne su privatne inicijative u pojedinim selima Parka prirode, koje predstavljaju pravi doživljaj za onog tko traži izvorni seoski život, što se idealno može primijeniti na prostor naselja Kraljeva Velika, Piljenice, Lipovljani. Na primjeru akcija Parka prirode koji je kupio četiri stare drvene kuće za renoviranje, razvilo se očuvanje posavskog kulturnog nasljeđa, što bi trebalo primijeniti i u naseljima Kraljeva Velika, Piljenice, Lipovljani. Za sada nema dovoljno inicijative kroz turističke zajednice pa bi bilo potrebno osnovati i na području naselja Lipovljani kao lokalnog središta koje je u neposrednoj blizini Parka prirode.

Održivost i razvoj

Preporuke Europske komisije usredotočuju se na pet faktora uspjeha:

- Turistički djelatnici se trebaju više orijentirati na želje gostiju.
- Reklame i dobri okvirni uvjeti trebaju ojačati konkurentnost i oživjeti tržište.
- Moderne infrastrukture trebaju povećati učinkovitost odredišta.
- Treba razviti društvene resurse.
- Treba poticati i osigurati održivost razvoja.

Dva od tih aspekata su s gledišta tržišta međusobno usko povezana: orijentiranost na želje gostiju i održivost razvoja. Jer, „doživjeti lijepu, netaknutu prirodu“ (F.U.R. u „Reisemotive“ str. 15/19), spada

danas među rearitete u prenapućenoj Europi. Obzirom da održivost znači više od očuvanja prirode WTO (Svjetska turistička organizacija – Sustainable Tourism, str. 21) definira njegov princip kako slijedi:

- **Prirodni, povijesni, kulturni i drugi turistički resursi čuvaju se za trajno korištenje u budućnosti, no istovremeno se koriste i u korist današnjeg društva**
- **Turizam je tako razvijen da ne uzrokuje ozbiljne ekološke i socijalno-kulturološke probleme**
- **Ekološka kakvoća odredišta ostaje očuvana i poboljšava se gdje god se ukaže potreba**
- **Osigurava se visoki stupanj zadovoljstva turista, kako bi odredište ostalo popularno i konkurentno na tržištu**
- **Prednosti turističkog gospodarstva su širokog spektra**
- **U međuvremenu tržište očekuje održivost turističkog razvoja i netaknutost prirode kao nešto samo po sebi razumljivo. Ovi čimbenici više ne predstavljaju prednost u konkurenciji. U najvažnije motive putovanja ubraja se doživljaj prirode, autentičnosti i identiteta. Čežnja za prirodom se pritom izražava u dva oblika:**
  - **kao estetska kontemplacija krajolika kojeg civilizacija nije dotaknula**
  - **kao korištenje prirode za slobodne aktivnosti.**

Najpoželjniju vrstu turističko-estetskog uživanja u prirodi predstavlja doživljaj «piktorskog». Industrijalizirani i naseljeni krajolici, građevine u zasebnom, funkcionalnom stilu koji nema veze s lokalnom tradicijom, zagađena voda, odnosno, svi znaci modernizacije, degradiraju krajolike i oni gube slikovitost, a time i privlačnost u turističkom smislu. Naime, turist na svome putovanju traži suprotnost svoje svakodnevnice u koju će moći projicirati svoja maštanja i potrebe. A jedan od najstarijih snova urbanih ljudi je onaj o jednostavnom životu u prirodi i sa prirodom. Sve što podupire njegove slike iz mašte, pa radilo se pritom i o nerealnom i insceniranom, doprinijet će turističkom uspjehu. Još snažnije djeluju autentični doživljaji, koje turist susreće u živahnoj seoskoj kulturi, u starim tradicijama i prirodnom okruženju.

Put do proizvoda Posavine u dijelu kontaktnog prostora Parka prirode

Među turistima koji dolaze na godišnji odmor i kod onih koji samo provode slobodno vrijeme, sve više je onih koji su u potrazi za doživljajima. Njihova potraga za kontrastima i suprotnim svjetovima koji se moraju bitno razlikovati od njihove radne i životne svakodnevnice, otvaraju Posavini interesantnu šansu u turizmu. Ona počiva na različitim mogućnostima potencijala i na promjenama u potražnji. U novije vrijeme internacionalni razvoj određuju vrlo individualne turističke želje vezane uz kompleksne motive i aktivnosti. Među mnogim, različito orijentiranim *ciljnim skupinama* i prema njima nastalim tipovima proizvoda koji su se u novije vrijeme razvili, WTO1 svakoj od sljedećih vrsta ponude priznaje nadproporcionalne izgleda za rast. I Europska komisija je u nedavno objavljenoj studiji došla do istog zaključka. Potencijal Posavine ne dozvoljava samo realizaciju jedne od ovih vrsta ponude, već istovremeno povezivanje svih pet u jedan cjelovit proizvod i ostvarenje jednog, u europskim razmjerima uzornog projekta, koji jednako odgovara tržišnim kretanjima, kao i duhu vremena, te svim zahtjevima socijalne, kulturološke i ekološke održivosti:

- **Seoski turizam:** tipičan život u tradicionalnim seoskim strukturama, s rijetkim vrstama domaćih životinja, smještaji u starim, renoviranim drvenim kućama, kontakt sa seljacima, pastirima i ribarima, lokalna gastronomija i drugi proizvodi iz poljoprivrede, vrta i obrta, živa tradicija, narodna muzika i narodni plesovi.
- **Prirodni turizam:** doživljaj Parka prirode Lonjsko polje s njegovom faunom, florom i očuvanim krajolikom, proširen vrijednostima velikih vodenih površina ribnjaka «Lipovljani» i akumulacije Parka.
- **Aktivni turizam:** po okoliš prihvatljiv sport svih vrsta (šetnje, vožnja biciklom, Mountainbike, ture kanuima, jahanje, pecanje, primjereni športovi na vodi) – posebno atraktivni u vezi sa seoskim, prirodnim i kulturnim turizmom.
- **Kulturni turizam:** upoznavanje osebujne i strane kulture Posavine.
- **Tematski turizam:** tematska orijentiranost ponude (na trgovima, uz ribnjake, ruralna naselja...), koja može biti slobodno izmišljena ili imati autentične korijene u kraju (povijest, legende, tradicije).

Uz to dolazi i šesti aspekt. Jezgrovito područje je stoljećima predstavljalo vojnu granicu, oko koje su se vodile žestoke borbe između Habsburgovaca i Turaka, a koja je u ono vrijeme bila za Europu od životne važnosti.

1.1.2.1.5. Sustav središnjih funkcija/izgradnja javnih i društvenih objekata i sadržaja

Sve općinske i društvene funkcije locirane su u općinskom središtu Lipovljani:

- Općinsko Vijeće
- Općinsko Poglavarstvo
- Općinska uprava
- Crkva
- Župni ured
- Pošta
- Područna osnovna škola
- Zdravstvena stanica, ispostava Doma zdravlja
- Veterinarska stanica
- Obrazovne i kulturne ustanove: Narodno sveučilište, kino dvorana, galerija, glazbena škola (vode se pod Grad Novska)⁴
- Knjižnica i čitaonica (u sklopu osnovne škole) u Lipovljanima
- Dom kulture
- Osnovna škola
- Vatrogasno društvo (dom)
- Upravna zgrada Hrvatskih šuma d.o.o., Uprava šuma Podružnica Zagreb, RJ Ribnjaci Lipovljani
- Stočni sajam
- Športsko-rekreacijski sadržaji: Športski klubovi: NK Slavaonac, Lipovljani; NK Stari grad, Kraljeva Velika, ŠRD Šaran, LD Lipovljani i športske građevine: Lipovljani, nogometno igralište, rukometno igralište, kuglana, športska dvorana; Kraljeva Velika: nogometno igralište; Lipovljani je jedno od 37 zajedničkih lovišta na Županiji.
- Ostala naselja uglavnom imaju minimalne centralne funkcije u smislu područne škole, mjesnog odbora, i društvenog doma, a Upravna zgrada Hrvatskih šuma d.o.o. Uprava šuma Podružnica Zagreb, RJ Ribnjaci Lipovljani nalazi se na lokalitetu uz ribnjak.

1.1.2.1.6. Kulturno-povijesna i spomenička baština

Područje Općine Lipovljani do sada je bilo pokriveno konzervatorskom dokumentacijom kroz Prostorni plan Sisačko-moslavačke Županije, Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Lonjsko polje, Nacrt plana i Prostorni plan (bivše) Općine Novska sa Izmjenama i dopunama. Za potrebe izrade Prostornog plana Sisačko-moslavačke Županije izrađena je 2000. godine Konzervatorska podloga od strane Ministarstva kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine Konzervatorski odjel, Zagreb, kao i za PPPPO Park prirode Lonjsko polje.

Za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine izrađena je Konzervatorska podloga za izradu PPUO-a Lipovljani, od strane tvrtke Urban design d.o.o., Zagreb u suradnji s djelatnicima Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine Konzervatorski odjel, Zagreb.

Prostorno-razvojne i resursne značajke

Prostor Općine Lipovljani, smješten na sjeveroistočnom rubu Sisačko-moslavačke županije, u makroregionalnoj podjeli Hrvatske većim dijelom pripada prostoru nizinskog područja sjeverne Hrvatske (Posavini), a svojim krajnjim istočnim dijelom Panonskom gorju (Psunj). Nizinski prostor uz doline Ilove i Pakre pritoke rijeke Save kao dominantnog prirodnog elementa šireg prostora, prirodni je okvir prostora Općine Lipovljani, koji se pruža između Moslavačke gore i Psunja. Prirodna organizacija prostora i povoljni uvjeti za život utjecali su da se naseljenost šireg prostora bilježi već od pretpovijesti. Prostor Općine je dijagonalno podijeljen na jugozapadni pretežno neizgrađeni dio koji pripada Lonjskom polju, visoko vrednovanom kroz krajobraznu podjelu Republike Hrvatske i sjeveroistočni dio

⁴ Podaci iskazani zbirno za Grad Novsku prema PPŽ

umjerene izgrađenosti nastao uz mrežu putova formiranu sredinom 18. stoljeća. Ovaj izgrađeni dio prostora Općine u obliku prstena podijeljen je autocestom na dva dijela, a čine ga svega četiri ruralna naselja, nastala linijski uz prometnice. Nešto razvijeniju prostornu organizaciju ima jedino naselje Lipovljani, središte Općine.

Uz elementarne prirodne značajke prostora potrebno je sagledati i sve kulturno-povijesne vrijednosti kako bi se utvrdila cjelokupna vrijednost prostora kao osnova za daljnji gospodarski i kulturni razvitak Općine. Područje Općine Lipovljani zbog svog geografskog smještaja između Lipika i Daruvara koji pružaju liječnički i elitni turizam i Lonjskog polja koje razvija etnološki i izletnički turizam pruža značajne mogućnosti za razvoj kulturnog turizma koji je u europskim zemljama dosegao već visok stupanj. Međutim, takve programe treba promišljeno i sustavno osmisliti, a potom i gospodarski realizirati.

Bogata srednjovjekovna prošlost šireg područja oko Kraljeve Velike sve do Bijeke Stijene mogla bi se osmisliti u raznolikom kulturno-izletničkom ponudu u koju bi bili uključeni vrijedni očuvani prirodni krajolik sa sveobuhvatnim vrijednostima čovjekovog prisustva i djelovanja na ovom prostoru, arheološkim lokalitetima, objektima sakralne arhitekture, javnim objektima i sačuvanim primjerima tradicijskog graditeljstva. U tu svrhu moguće je formirati zavičajnu zbirku koja bi predočila život na ovom prostoru u ranijim razdobljima što bi imalo i edukativan karakter.

1.1.2.1.6.1. Povijesni razvoj

Povoljan prirodni i prometni položaj ovog područja uvjetovao je naseljenost prostora od najstarijih vremena, ali prostor je do danas arheološki slabo istražen stoga se naseljenost sa sigurnošću može pratiti tek od srednjeg vijeka, od kada se dijelovi ovog prostora pojedinačno spominju u povijesnim dokumentima. Zabilježen je samo jedan srednjovjekovni arheološki lokalitet – feudalni dvor Kraljeva Velika, a kasnije i turska utvrda i naselje. Smatra se, međutim, da se na toj lokaciji nalazila i rimska prometna postaja Varijana (Variana), raskrižje cesta od kolonije Siscije preko Akve Balise prema koloniji Mursi i prema Marsoniji.

Prostor današnje Općine Lipovljani moguće je pratiti kroz pisane dokumente od 1231.god. kad je širi prostor kao posjed i župa Svetačje darovan šimeškom županu Tiboltu iz Mađarske čije potomke kasnije nazivaju Svetački. Županija Svetačje je obuhvaćala područje Novske, Daruvara i Pakraca, koji su kasnije imali status upravnih kotara, a nalazila se na krajnjem istoku zagrebačke biskupije. Kao okružje je obuhvaćala brojne gradove, kaštele i posjede od kojih je jedan bio Kraljeva Velika, na današnjem prostoru Općine Lipovljani. Preustrojem uprave u Slavoniji sredinom 14. st. područje Svetačja se uključuje u novouređenu Križevačku županiju. U crkvenoj hijerarhiji arhiđakonatska Svetačje pripada čazmanskom kaptolu, zagrebačke biskupije. U povjesnim dokumentima 14. st. spominje se župna crkva sv. Mihovila zagrebačke biskupije, Stara tvrđava Velika i Nova tvrđava Velika. U podgrađima tadašnjih kaštela nastajala su trgovišta tako je 1405.god. od kralja Sigismunda odobren sajam u Kraljevoj Velikoj. Staro trgovište Velika se do 1507. god. spominje unutar stare utvrde, dok se kasnije spominje novo trgovište Velika unutar nove utvrde Velika.

Crkva sv. Križa, se spominje 1334. god., unutar utvrde Kraljeva Velika. Spominje se i zidana crkva sv. Ilije uz naselje Lupya (Lipovljani) koju su Turci u potpunosti srušili, a naselje se premjestilo prema sjeveru.

Okolni prostor pripadao je grofovskom posjedu sve do dolaska Turaka. Nadiranjju Turaka nisu se mogli oduprijeti ni svetački plemići, tako Turci zauzimaju njihove posjede 1544. god., zajedno sa utvrdama. Dolaskom Turaka prostor je opustio, stanovništvo je izbjeglo, a utvrda Kraljeva Velika je 1538. god. zapaljena. Turci vladaju ovim prostorom od 1530. god. do 1691. god., od njihovog povlačenja tvrđava Kraljeva Velika je napuštena. Prema vizitacijama od 14. do 18. stoljeća u Kraljevoj Velikoj egzistirala je župa koja je 1756. god. premještena u Lipovljane. Župa je obuhvaćala općinu Novska, Banova Jaruga i Međurić, a unutar tih granica su i sva naselja današnje Općine Lipovljani.

Prestankom turske opasnosti dolazi do intenzivnog naseljavanja ovog prostora koje traje do 1720. god. Prostor današnje Općine Lipovljani naseljavaju Hrvati iz okolice Siska, Ivanića i Križevaca, i pravoslavni Vlasi iz okolice Križevaca. Prvo se osnivaju naselja Kraljeva Velika i Lipovljan o čemu svjedoče prvi popisi stanovništva iz 1698. god., a potom i naselja Piljenice (1730. god.) i Krivaj (1740. god.). Nakon preustroja administrativno-upravnog i vojno-političkom podjelom prostor se nalazi unutar kotara i župe Kraljeva Velika, a 1745. god. osniva se Gradiška pukovnija, unutar Vojne krajine. U kanonskim izvještajima 1769. god. navodi se da su Lipovljani sjedište I. satnije 8. gradiške pukovnije. Prostor se intenzivno razvija i naseljava sredinom 18.st., osobito nakon gradnje krajiške ceste 1779. god., podno prigorja. Organizacija života se diže na višu razinu, u Lipovljanima se 1770. god. gradi škola.

Ukidanjem Vojne krajine 1881. god. područje dolazi u sastav Požeške Županije.

Gradnja željezničkih pruga, krajem 19. st., ovom području daje nov poticaj za razvoj. Lipovljani postaju 1871. godine sjedište šumarije, općinu dobivaju 1872. godine, a 1897. godine željezničku postaju.

Nova metodologija sagledavanja problematike integralnog sagledavanja prostora u smislu kulturnog antropogenog krajolika donosi novu dimenziju u smislu održivog razvoja: privođenje optimalnom korištenju prostora kao cjeline, a ne restriktivno korištenje pojedinačnih ostvarenja .

Stanje zaštite kulturnih dobara

Unutar granica Općine Lipovljani obuhvaćena su 4 naselja. Do sada su bila registrirana 2 kulturna dobra: župna crkva sv. Josipa i spomen-obilježje u Lipovljanima. Ostala dobra su bila samo evidentirana: jedna ruralna cjelina, pet sakralnih građevina, jedna stambena građevina i jedan arheološki lokalitet.

Zaštita je bila provedena na razmjerno malom broju objekata kulturno-povijesnog nasljeđa i prema današnjim kriterijima zaštite manjkavo, stoga je predviđen detaljan obilazak cjelokupnog terena, inventarizacija i valorizacija svih elemenata kulturne baštine. Na ovaj način su evidentirani brojni novi elementi kulturne baštine, a neki od ranije evidentiranih dobara su detaljnom valorizacijom označeni kao prijedlog za zaštitu kao kulturno dobro i postupak za njihovu zaštitu će biti hitno proveden.

Osim toga, provođenje obveza iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke Županije zahtijeva valorizaciju i zaštitu naselja seoskih obilježja, te smanjenje građevinskih područja naselja zacrtanih u važećim prostornim planovima kako bi se uspostavili kvalitetniji odnosi u prostoru i očuvao tradicijski krajolik.

1.1.2.1.6.2. Krajolik

Lonjsko polje, dio nizinskog područja rijeke Save, nekad poplavljene savske ravnice, kao zasebna prirodna i djelomično kultivirana cjelina sa očuvanim ruralnim cjelinama valorizirana je unutar Prostornog plana Županije I. kategorijom zbog svojih prirodnih i bioloških osobina. To je pitomi krajolik sa šumama i agrarnim površinama. Ovaj prostor je predmetom studije zaštite okoliša i razvojnih programa te ga treba maksimalno očuvati, a obuhvaća jugozapadni neizgrađeni dio Općine Lipovljani.

Zapadne blage padine obronaka Psunja neznatno raščlanjene, umjereno izgrađene u vidu prstena uz tzv. Krajišku cestu, prostor je niže vrijednosti. Očuvani su tek dijelovi povijesne strukture prostora. Djelomično je očuvana urbana povijesna cjelina naselja Lipovljani i organska matrica Piljenica, kao i pojedinačni primjeri stambene i gospodarske arhitekture koji ovom prostoru ne mogu dati izgublenu kvalitetu koja se danas može samo naslućivati. Nova izgradnja ne poštuje organizaciju parcele, građevinsku liniju, gabarit, orijentaciju i način oblikovanja. Većina novih građevina je neožbukana čineći kontrast sačuvanim građevinama i njihovom skromnom, ali svakako ne i zanemarljivom oblikovanju pročelja, koje je naselja činilo prepoznatljivim. Danas se ovaj izgrađeni prostor stopio u masu koja nema gotovo nikakve estetske kvalitete osim navedenih mikroambijenata, i pojedinačnih građevina sakralnog, javnog, stambenog karaktera ili ostataka parkovne arhitekture.

Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje. Detaljnom analizom povijesne i građevne strukture naselja izdiferencirane su vrijedne povijesne cjeline i pojedinačne građevine.

Naselja Općine Lipovljani nastala su otprilike u isto vrijeme, nakon progona Turaka početkom 18. stoljeća i tipološki su ujednačena što je omogućilo prirodno okruženje, blago valovit do gotovo ravan nizinski teren. Uz stari regionalni i lokalne putove nastaju izrazito linijska naselja u odmjerenom odnosu sa prirodnim okruženjem stoga se matrica prilagodila terenu i njegovim prirodnim elementima prateći riječne tokove i blage hrptove. Naselje Lipovljani je na najpovoljnijoj poziciji ovog prostora, ima razvijenu matricu koju su odredile: glavna cesta, blage padine Psunja, potok Subocka i željeznička pruga. Naselje ima izdiferencirano središte sa dvije crkve, javnim građevinama i javnim parkom, te je ujedno i najvrijednija povijesna cjelina koja ima vrijednost kulturnog dobra.

Ostala seoska naselja nisu uspjela razviti unutrašnju organizaciju na viši nivo, a niti sačuvati identitet osim u pojedinačnim detaljima. Sačuvani su pojedinačni primjeri tradicijske gradnje unutar naselja, međutim, ne može se izdvojiti više niti jedna cjelina očuvanih ambijentalnih vrijednosti. Jedino je još vrijedna sačuvana organska matrica naselja Piljenice sa izrazitim ambijentalnim vrijednostima naročito na lokaciji neposrednog okruženja kapele.

Unutar naselja mogu se izdvojiti samo kratki potezi koji sa očuvanim pojedinačnim primjerima izvorne arhitekture svjedoče o nekadašnjem izgledu naselja. Tradicijska organizacija parcela koje se nižu uz put, slijedi se i u novije vrijeme, stambena građevina smještena je uz rub parcele prema putu, starije

orijentirane zabatno, kasnije uzdužno u odnosu na put. Gospodarske građevine zatvaraju gospodarsko dvorište i smještene su u različitim odnosima na parceli. Parcele su u nizovima s obje strane puta, tako da se parcelacija čita i sa distance.

Tradicijske stambene građevine su uglavnom zidane prizemnice, starije zabatno orijentirane u odnosu na put, i uzdužno orijentirane prizemnice dekoriranog uličnog pročelja iz prve polovine 20. stoljeća. U novije vrijeme nastaje sve više katnica potpuno novih gabarita i oblikovanja ne slijedeći građevinsku liniju, niti bilo koji element izvornog graditeljstva, te takva gradnja ne samo da devastira prostor nego i ozbiljno ugrožava potencijal kulturnog turizma koji se može ostvariti uz male nadopune sadržaja (zavičajni muzej, gostiona sa domaćim tradicijskim jelima, suvenirnica sa predmetima inspiriranim tradicijskim kućanskim, poljoprivrednim i sličnim predmetima itd.).

Gospodarske građevine su drvene ili zidane. Rijetke su parcele na kojima je očuvano izvorno stanje svih gospodarskih građevina (štala, kotac, svinjac, sjenik, komora, bunar). Zamijenjeni su zidanim objektima od opeke u nešto izmijenjenom gabaritu što znatno utječe na izgled naselja stoga je veoma bitno očuvati parcele koje je moguće revitalizirati i vratiti u izvornu funkciju.

Obnova, revitalizacija i odgovarajuća prezentacija povijesno-graditeljskih sklopova, odnosno ovom prilikom evidentiranih i izdvojenih dijelova seoskih naselja mogla bi značajno pridonijeti turističkoj, kulturnoj i edukativnoj ponudi Općine, pogotovo u svojim najočuvanijim i sa povijesno-graditeljskog aspekta najvrijednijim dijelovima. Očuvanje graditeljske baštine ovdje je nužno i neodvojivo povezano sa očuvanjem pripadajućih okolnih površina obradivih polja i šuma, te šireg krajobraza, odnosno svega što čini identitet prostora. Ovim bi se održao povijesni kontinuitet prostora.

1.1.2.1.7. Prirodna baština

Na području Općine Lipovljani nalazi se Park prirode Lonjsko polje koji zauzima oko 30% površine Općine. Park prirode Lonjsko polje obuhvaća površinu od 50 650 ha (odnosno 51 094 ha- temeljem GIS-podataka), a smješten je na području Lonjskog i Mokrog polja uz lijevu obalu rijeke Save. Površinom od 506,5 km², Lonjsko polje zauzima 0,89% (0,90%-prema GIS-u) kopnenog teritorija Republike Hrvatske, odnosno 0,56 % (ukupnog teritorija Republike Hrvatske).

Granice Parka prirode Lonjsko polje određene su člankom 2. Zakona o proglašenju Parka prirode Lonjsko polje ("Narodne novine" broj 11/90). U izradi je Prostorni plan parka prirode Lonjsko polje.

Pored navedenog, prostornim dokumentima gradova i Općina (PPŽ, PPO b.o. Novska) evidentirani su u kategoriji zaštite krajolika (prirodni i kultivirani prostor):

- akumulacija Pakra,
- nizina do Save u južnom dijelu Općine Lipovljani, te
- dolina rijeke Subocke,
- dolina rijeke Ilove.

Područje u vegetacijskom smislu obiluje tipičnom vegetacijom nizinskih rijeka.

Područje rijeke Save, (Pakre, Ilove) pokriveno je vegetacijom poplavnih područja i podzemnih voda: staništa šuma hrasta lužnjaka i običnog graba, te drveća klena, malolisne lipe, divlje kruške, poljskog jasena, a uz sami tok jošici, vrbici i topolici.

Na području Općine zaštićene su biljne vrste prema međunarodnim konvencijama.

Iz prethodno navedenog može se ustanoviti da su prostorno-razvojne i resursne značajke na području Općine veoma značajne i da nisu ni izdaleka iskorištene u odnosu na mogućnosti.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PLANOVA

1.1.3.1. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja - općenito

1.1.3.1.1. Gravitacioni odnosi, centralitet naselja, potencijalna žarišta razvoja

Prema Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije teritorij Općine Lipovljani čini pravac razvoja Zagreb-Kutina-Lipovljani-Novska koji je naglašen u odnosu na ostale postavljene pravce. Glavnu osovinu razvoja Županije preuzima taj pravac, a nosioci razvoja su gradovi i gradska naselja koji su prije teritorijalno-administrativnih promjena bila sjedišta Općina.

Općina Lipovljani spada u grupu lokalnih središta s većim stupnjem urbaniteta i razvijenosti, a na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih karakteristika smještena je u III kategoriju centraliteta (od I-IV). Također, prema podacima iz PPŽ-a naselje Lipovljani je razvrstano po tipu žarišta u Z4 čiji je radijus gravitacije 2 km.

Naselje Lipovljani daleko odskače u smislu resursnih potencijala izgrađenih objekata i sadržaja, urbanim standardom komunalnog opremanja i pokrivenosti društvenim i javnim funkcijama od ostalog dijela Općine.

1.1.3.1.2. Kulturno-povijesna i prirodna baština

Prostornim planom Sisačko moslavačke županije određena su područja posebnih uvjeta korištenja za područja značajnih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Na teritoriju Općine predloženo je da se:

- Područje s planiranim zaštićenim krajolikom vršnog dijela
- Područje zaštićenog krajolika
- Područje evidentiranog kulturnog krajolika dolina
- Područje značajne kulturno-povijesne graditeljske vrijednosti
- Područje pojedinačnih građevina,
- Područja značajnih graditeljskih cjelina izdvojenih u Konzervatorskoj podlozi i u ovom Planu

obradi kroz prostorne dokumente definiranjem uvjeta i korištenja prostora.

Konzervatorska podloga za izradu PPUO-a Lipovljani korištena je za uvrštavanje dodatnih spomenika kulturno-povijesne baštine, tabelarno su prikazani svi evidentirani lokaliteti i uvršteni u kartografske prikaze.

1.1.3.1.3. Turizam

U skladu s Prostornim planom Županije turizam i prateće uslužne djelatnosti u funkciji raznovrsne turističke ponude prioritetna su starateška grana gospodarstva za cjelokupni teritorij Općine Lipovljani.

U Sisačko-moslavačkoj Županiji turizam kao gospodarski faktor još uvijek nema gotovo nikakav značaj. To se može vidjeti na temelju dva pokazatelja:

- **Županija ne raspolaže niti s 0,1 % hrvatskih kreveta za goste, odnosno s 557 od 709.185 (Turizam u 2000. godini, str. 41)**
- **Nije izrađen razvojni turistički koncept za Prostorni plan Županije.**

Kako je u prethodnim poglavljima analizirano, ne postoje značajni izgrađeni smještajni kapaciteti.

Kroz Prostorni plan Sisačko-moslavačke Županije predviđen je specifičan oblik turizma kroz sustav posjećivanja Parka prirode Lonjsko polje, kao i športsko-rekreativni te izletnički turizam. Uz navedene grane turizma moguće je ostvariti gotovo sve oblike turizma (seoski turizam, edukativni, izletnički turizam, rekreativni, kulturni turizam itd.).

Područje Lonjskog polja u okviru «Master plana turizma», obrađeno je u okviru regionalnog gospodarstva, a karakterizira ga poljoprivreda, šumarstvo i ribogojstvo. Nakon domovinskog rata industrijske aktivnosti u Županiji reducirane su na tvornicu gnojiva u Kutini i na rafineriju Sisak. Shodno tome se udio Županije u bruto industrijskom proizvodu Hrvatske smanjio sa 8% u 1968. godini na 2% u 2000. godini. Zараđeno je 402 milijuna US\$ ili 2.196 US\$ po glavi stanovnika, dakle manje od polovice hrvatskog prosjeka. Sisačko-moslavačka Županija ubraja se pored Šibenika, Vukovara i Senja u najsiromašnije regije u zemlji. Posljedice promjene u gospodarstvu mogu se vidjeti čak i u području ribogojstva. Sedam velikih ribnjaka stoji neiskorišteno. Budući da to nije posljedica nedostatka produktivnosti, konkurentnosti ili potražnje, teško se može razumjeti zašto se ribnjaci ne koriste.

Prema analizi i prijedlogu elaborata «Masterplan» za Hrvatsku, turizam se ubraja u najvažnije gospodarstvene grane u Hrvatskoj. Njegovo preuređenje i izgradnja sukladno temeljima dosljedne tržišne orijentacije i održivosti od velikog je strateškog značaja za razvoj zemlje. Turističko gospodarstvo može naime, poduprto izvrsnim prirodnim okvirima, jednako bitno poboljšati životni standard stanovništva kao i gospodarstvenu bilancu. Turizam može otvoriti nova radna mjesta i osigurati egzistenciju budućih generacija u europskom kontekstu.

Iz tog razloga i u okviru aspekta stabilnosti za jugoistočnu Europu, Njemačko društvo za investicije i razvoj, Köln (DEG) je

- po nalogu Saveznog Ministarstva za gospodarsku suradnju i razvoj, Bonn/Berlin (BMZ) i
- u suradnji s Ministarstvom turizma u Zagrebu razvilo «Masterplan» za turizam Hrvatske, s ciljem da se doprinese trajnom gospodarskom procvatu i ojača među-regionalna suradnja.

Sliku učinka i predodžbe hrvatskog turizma još uvijek oblikuje dugo vremena uspješna, danas ipak zastarjela „državna strategija“. Karakteristični za to su veliki kapaciteti noćenja po povoljnim cijenama, uniformirani hoteli sa čisto funkcionalnim uslugama i nedovoljnim mogućnostima za provođenje slobodnog vremena, fokusiranje na ciljeve na Jadranskoj obali do kojih se stiže osobnim kolima i koncentriranje na razdoblje školskih praznika, dakle kratku ljetnu sezonu. Kontinentalni dio države su bujice turista do sada doticale samo na proputovanju. Da bi se gosta koji žuri u prolazu ohrabrilo na ostanak, da mu se ponude atraktivni ciljevi u unutrašnjosti i da bi se iz toga izvukla gospodarska prednost, ranije je nedostajalo interesa i ideja. Unutrašnjost Hrvatske općenito je turistički neiskorištena. Konkurentna ponuda cijena, povezana s jadranskim krajolikom iz turističkih snova, Hrvatskoj bi doduše mogla donijeti porast broja turista, no općenito gledano manji dotok prihoda od potrebnog – kako državi i regijama, tako i ljudima koji žive od turizma. Stoga pored brojki noćenja moraju porasti i dnevni izdaci. To zahtijeva tržišnu paletu proizvoda koja

- omogućava individualni izbor među brojnim alternativama
- naglašava i inscenira identitet jednog mjesta kao turističkog doživljaja
- profesionalnost i gostoprimstvo ne shvaća kao banalnu reklamnu frazu
- ekološku prihvatljivost shvaća kao samu po sebi razumljivu pretpostavku
- nudi fer odnos cijena i usluga.

Dok Masterplan za Hrvatsku te aspekte obrađuje detaljno ali općenito, regionalni koncept treba na osnovu praktičnih primjera prikazati kako se Masterplan treba realizirati.

Regionalni Masterplan za Posavinu s Parkom prirode Lonjsko Polje kao jezgrom treba:

- turizam tamošnjem stanovništvu učiniti pristupačnim kao dodatni izvor prihoda kako bi se očuvao značajan, u višestrukom pogledu jedinstveni europski kulturni krajolik i
- potaknuti impulse za prihvaćanje turizma u kontinentalnom dijelu Hrvatske.

1.1.3.1.4. Šport i rekreacija

U prethodnoj prostornoj dokumentaciji više razine športski i rekreativni sadržaji bili su primjereno zastupljeni kako sadržajem, površinama i kapacitiranjem tako i programom izgradnje.

U prethodnim poglavljima navedene športsko rekreativne sadržaje treba obnoviti i nadopuniti dodatnim sadržajima. Kako bi se potaknulo snažno oživljavanje prostora treba predvidjeti atraktivne sadržaje primarno rekreativne namjene, a dio postojećih sadržaja afirmirati u smislu trening kapaciteta.

1.1.3.2. OCJENA POSTOJEĆIH PLANOVA

- STRATEGIJA I PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE
Izrada: Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja –
Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, 1999.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske temeljni je prostorni dokument koji osigurava prostorno-planske preduvjete proizašle iz sveukupnih promjena na teritoriju Države. Županija Sisačko-moslavačka u sastavu je područja Županija Središnje Hrvatske, područja koncentracije gospodarstva i kulturnih institucija, ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca. Planiranje cjelovitih sustava odnosi se na veliku državnu i međudržavnu infrastrukturu, razvitak i ulogu većih gradova u sklopu koncepta urbanizacije prostora, uravnoteženje urbane koncentracije i nerazvijenih rubnih zona, sustavne mjere unapređenja okoliša s osobitom pažnjom na uređenje i zaštitu voda, odvodnju i otpad.

Poglavlje 1 : Polazišta - obrađuju Zakonske okvire, značenje i načela uređenja prostora, analizu bitnih čimbenika i okolnosti, te značajke dosadašnjeg prostornog razvoja i stanje u prostoru. Zaključak o stanju u prostoru na temelju prethodnih analiza, je neadekvatan stupanj razvijenosti obzirom na objektivne razvojne mogućnosti. Citat: "Dosadašnji razvoj u prostoru obilježuju velike regionalne razlike, neiskorištenost resursa, neprimjerena prometno-razvojna i gospodarska orijentacija u odnosu na pripadnost glavnim europskim prostornim sustavima, izrazito useljavanje u gradove i zapuštanje ruralnih prostora, te na nekim područjima izrazito neracionalno korištenje prostora za gradnju u naseljima uz nedostatnu opremljenost komunalnom infrastrukturom."

Nadalje, Strategijom se ocjenjuje da postojeća prostorna dokumentacija ne odgovara u cijelosti novim potrebama razvoja u novim okolnostima i to osobito iz ovih razloga:

- promjena značenja i funkcija glavnih infrastrukturnih sustava
- novi pristup iskorištavanju resursa napuštanjem pretežito kvantitativnih modela razvoja
- novi položaj i razvojne funkcije nekih (osobito pograničnih) gradova
- neprilagođenost pravnog osnova i planskih koncepcija novim inicijativama, subjektima i vlasničkim odnosima (dosadašnje uporište bilo je društveno zemljište).

Ova ocjena vrijedi i za razmatrano područje prostora Općine Lipovljani.

Poglavlje 2 : Ciljevi prostornog razvoja – određuju opće i posebne ciljeve i interese, te osnove za utvrđivanje prioritetnih intervencija u prostoru. Opći cilj postizanja višeg stupnja razvijenosti Države radi osiguranja kvalitete života na svim područjima kroz potpuno integriranje cjelokupnog državnog prostora Hrvatske, povećanje vrijednosti prostora i uključivanje u europske razvojne sustave. Posebni ciljevi i interesi korespondiraju sa kritičnim aspektima i tako osiguravaju cjelovit pristup (obnova, zaštita okoliša, međunarodna suradnja itd.).

Poglavlje 3 : Osnove za planiranje i usklađivanje prostornog razvoja – obrađuje se sustav dokumenata prostornog uređenja, određuju se smjernice, načela i kriteriji za provođenje Strategije. Radi kompleksnog i cjelovitog sagledavanja prostora uz opće planske podjele određene su i prostorne cjeline u smislu fizionomijskih sličnosti i razlika (Županije Središnje, Jadranske i Istočne Hrvatske), složeni infrastrukturni i gospodarski sustavi, područja osobitih obilježja i vrijednosti prostora te prostor županija i gradova). Izdvojena su problemska područja koja zahtijevaju posebne mjere i primjerene planske koncepcije razvoja (područja ograničenog razvoja, depopulacijska područja, ratom zahvaćena područja, obnova ruralnog prostora, područja uz državnu granicu, brdsko-gorska područja, obalna područja i otoci, te područja velikih gradova).

Određeno je uvođenje informacijske tehnologije u sustav prostornog planiranja kao efikasne metodologije izrade i praćenja Planova.

Poglavlje 4 : Prostorno razvojna i planska usmjerenja – Strateški ciljevi demografskog razvitka kroz poticajne mjere populacijske politike jedan su od bitnih interesnih točaka Državnog nivoa, pogotovo u odnosu na još uvijek negativni populacijski saldo. Urbani procesi formiranja naselja i gradova, kao civilizacijski procesi razmatrani su komparativno naročito u vremenskom odnosu do formiranja novih Državnih datosti i smjernica za buduće ponašanje u prostoru. Činjenica da je Hrvatska zemlja malih naselja i disperzne naseljenosti (51% naselja do 200 stanovnika, 79% naselja do 500 stanovnika i 91% naselja do 1000 stanovnika) otežavajuća je okolnost u uređenju prostora naročito u pogledu infrastrukturne opremljenosti kao i organizacije prostora u cjelini. *Uspostava sustava središnjih naselja najvažniji je dio strateških prostornih planova država temeljem kojeg se razrađuju sve programske akcije, pa tako i operacionaliziranja prostornog uređenja urbanih, naseljenih prostora.*

Smjernice i mjere razvoja i uređenja prostora su u smislu promjene razvojne osnovice urbanizacije pri čemu je za svaki tip područja potrebno odrediti primjereni tip preobrazbe.

Opći okviri i usmjerenja gospodarskih sustava i društvenih djelatnosti u prostoru temelje se na korištenju komparativnih prednosti pojedinih područja, na odgovarajućoj disperziji gospodarskih sadržaja uz neophodnu infrastrukturu, akceptirajući demografski potencijal i ozbiljno vodeći računa o unaprijeđivanju i zaštiti okoliša. Obzirom na temeljitu gospodarsku preobrazbu Hrvatske urgentni je zahtjev za novom strategijom gospodarskog razvitka. S gledišta korištenja prostora osobito je važno uočiti procese transformacije/degradacije i nestajanja velikih industrijskih i industrijaliziranih gospodarskih kompleksa. Analizom i ocjenom stanja u pojedinim granama gospodarstva, te smjernicama Strategije daje se relevantna konceptualna podloga za pojedine segmente prostornog uređenja. Težište interesa prebačeno je sa industrije (naročito se napušta teška industrija zbog znatnog zagađivanja i potrebe nekvalificiranog radništva), na šumarstvo, poljodjelstvo i napose turizam. Navodeći neke negativne činjenice kao što su: stanoviti deficit površina šumskog gospodarstva (potrebno povećanje 7% površina), znatan pad površina rezerviranih za poljodjelstvo (1975. ukupno 3.284 000ha, a 1995. ukupno svega 2.357 000ha – na jednog stanovnika otpada 0,42 ha, a poželjno je 0,66ha/st), te zastarjela turistička suprastruktura. Sveobuhvatnom zaštitom, obnavljanjem i planiranjem šuma, osposobljavanjem zapuštenih poljodjelskih površina uz nužno mjenjanje propisa koji omogućavaju usitnjavanje, potenciranje kulturnog identiteta i eko vrijednosti turističkog prostora kroz Strategiju se nudi niz mjera koje treba ugraditi i u dokumente prostornog uređenja.

Infrastrukturni sustavi kao glavne odrednice razvitka sektorski su obrađeni kroz poglavlja prometnog sustava, energetskog sustava i vodnogospodarskog sustava.

Prometni sustav Hrvatske obrađen je kroz poglavlja cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa. Izneseni su stanoviti pokazatelji kao i smjernice koji su mjerodavni kod izrade prostorne dokumentacije.

Energetski sustavi obrađeni su kroz određene pokazatelje, a Strategija energetskeg razvoja sadrži relevantne podatke.

Vodnogospodarski sustav kroz poglavlja korištenja voda, uređenje režima voda, i zaštita voda i mora od zagađivanja daje niz pokazatelja mjerodavnih za prostorno uređenje. Također, izrađena je i Strategija obnove i razvojni planovi vodoopskrbe. Za razmatrano područje Općine Lipovljani interesantno je poglavlje opskrbe vode ribnjaka te svako proširenje treba preispitati obzirom na potrebne količine vode.

Zaštita okoliša, prirodnih i kulturnopovijesnih vrijednosti obrađena je kroz teze, načela, kriterije i usmjerenja u međunarodnom okružju. Ustanovljeno je vrednovanje prostora kao i glavne programske aktivnosti.

Zaštita prirodne baštine ustanovljena je kroz kategorije zaštićenih dijelova prirode, a za područje teritorija Općine Lipovljani interesantni su podaci o Lonjskom polju koje je 1990. proglašeno parkom prirode. U park prirode uključena su i dva ornitološka rezervata, a park prirode Lonjsko polje je od strane International Council for Bird Preservation uvršten na listu Important Bird Area. Preporuke za gospodarenje u zaštićenim područjima na europskoj razini (IUCN – Svjetska unija za zaštitu prirode) navedene su za sve osnovne grane gospodarstva.

Temeljne odrednice graditeljske baštine određuju pravila ponašanja u smislu suvremene doktrine zaštite.

Definiran je krajolik u prostorno-planerskom smislu, i izvršena krajobrazna regionalizacija prostora Hrvatske s obzirom na prirodna obilježja, ali uz prisustvo intervencije čovjeka.

Poglavlje 5 : Program prioritetnih mjera i aktivnosti za provođenje Strategije - donosi niz mjera za postizanje dugoročnih ciljeva i unaprijeđenja stanja u prostoru.

Posebne mjere i aktivnosti naglašavaju: (citat) «Prilikom pripreme prostornih zahvata, izrade novih i izmjena važećih prostornih planova, potrebno je uvažiti i primijeniti smjernice za uređenje prostora utvrđene Strategijom i ovim mjerama, te u dokumentu prostornog uređenja za takav zahvat navesti način primjene odredbi članaka 1.,2. i 3., Zakona o prostornom uređenju koji se odnose na **racionalno korištenje nacionalnih dobara, zaštitu integralnih vrijednosti prostora i zaštitu i unapređenje stanja okoliša, usuglašenost interesa korisnika prostora te njegovanje i razvijanje regionalnih prostornih osobitosti.**»

Sva poglavlja popraćena su kartografskim prikazima.

- **PROSTORNI PLAN SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE _____ (PPŽ)**
Izrada : Županijski zavod za prostorno uređenje, Županije Sisačko-moslavačke
(Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije br. 4/01.)

Plan je izuzetno koristan kod izrade prostornih planova Općina jer daje sve neophodne osnovne podatke koji se mogu nadopunjavati tijekom izrade nižih planova. Konačno je prostor Županije sistematiziran na svim razinama. Nadalje, PPŽ daje globalne smjernice razvoja Županije u cjelini, kao i pojedinih Općina u njenom sastavu. No, ipak postoje i nedostaci:

Uvidom u Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije može se konstatirati da je Općina Lipovljani donekle ostala na rubnom dijelu interesa razvojnih smjernica Županije. Ovakav pristup može se opravdati ostavljanjem samoupravnim zajednicama da se slobodno razvijaju shodno svojim mogućnostima i željama.

U cjelini, Prostorni plan Županije veoma je dobro pokrio prostor i otvorio niz potencijalnih smjernica i rješenja razvitka pojedinih gradova i općina, a istovremeno ostavio dovoljno prostora lokalnim samoupravnim jedinicama da same odlučuju o svojoj sudbini.

Razvojne smjernice Sisačko-moslavačke Županije u cjelini određene su Prostornim planom Županije, kojim se uz gospodarstvo svi oblici turizma, te uz to prateća poljoprivreda stavljaju u prioritetne smjernice razvoja.

Kod izrade Ovog prostornog plana uvažavala su se slijedeća usmjerenja iz prostornog plana Županije:

Stanovništvo i naselja

- poštivati načelo policentričnog razvitka, usporavati rast u većim gradovima, a ubrzavati u manjim naseljima
- obnavljati ruralna naselja uključujući poboljšanje standarda
- preispitati demografske prilike i održivost dosadašnjih demografskih prognoza
- u većim naseljima (manji i srednji gradovi) potrebno je razvijati središnje i gospodarske funkcije
- utvrditi tipologiju naselja i njihovo regionalno obilježje, te smjernice i mjere za očuvanje regionalnih odlika
- glavna karakteristika daljnje preobrazbe prijelaznog gradsko-seoskog područja je rekonstrukcija infrastrukture
- obnoviti i/ili uređivati općinsko središte i povijesne cjeline, kao mjesta tradicijskog graditeljskog identiteta s funkcijama usluga, kulture, kvartarnih djelatnosti i stanovanja
- izgradnju izvan građevinskih područja, na poljoprivrednom zemljištu relativno najboljih bonitetnih klasa u županiji (viša od IV /P1, P2/) dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih ekonomskih dvorišta
- za naselja koja se nalaze u području visokopogodnog poljoprivrednog zemljišta obavezno pokrenuti postupak za određivanje novih građevinskih područja i njihovo smanjivanje ili usklađivanje sa stvarnim potrebama
- spriječiti svako daljnje širenje građevinskih područja naselja i stimulirati optimalno korištenje postojećih. Ova smjernica je samo prvi korak u novom procesu redefiniranja građevinskih područja i njihova drastičnog smanjivanja na optimalne dimenzije
- novu stambenu i drugu izgradnju usmjeravati u prostorne cjeline naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom i građevinama društvenog standarda, kao i povijesne graditeljske cjeline radi njihove obnove i zaštite, uz osiguravanje prostornih preduvjeta za izgradnju pretežito obiteljskih kuća, s racionalnom gustoćom naseljenosti i primjerene tipovima naselja i regionalnim značajkama.

Gospodarski sustavi i društvene djelatnosti

Industrija

- preobrazba velikih kompleksa u skladu s tržišnim uvjetima (promjena i prilagođavanje proizvodnih programa), te racionalnije korištenje prostora, a osobito poboljšanje opreme komunalnom infrastrukturom i unapređenje stanja okoliša
- prestati težiti na razvijanju bazične industrije (velika potrošnja energije, nekvalificirana radna snaga, zagađivanje okoliša, nerentabilnost)
- prioritetno treba koristiti postojeće zone, a tek po iskorištenju raspoloživog postojećeg prostora proširiti postojeće ili planirati nove
- iskorištavanje prirodnih sirovina nafte i plina na području određenom PPŽ-om

Šumarstvo

- postojećim šumama gospodariti po principu održivog razvoja
- stimulirati razvoj urbanog šumarstva radi ozelenjavanja gradskih i seoskih naselja, turističkih područja namijenjenih kvalitetnijem izgledu krajolika, rekreaciji i proizvodnji.

Poljodjelstvo

- očuvanje i korištenje zemljišta za poljodjelsku svrhu, usklađivanjem interesa svih korisnika prostora
- smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljodjelske svrhe
- jače afirmirati stočarsku proizvodnju u ponudi poljodjelske proizvodnje
- sanirati površinske kopove na poljoprivrednom zemljištu i privesti ih novoj namjeni nakon eksploatacije.

Turizam

- turistički razvoj vezati na prirodne datosti: šume, vodotoke, graditeljsku baštinu, prirodnu baštinu, lovstvo
- pri gradnji novih objekata dati prednost gradnji na područjima gdje je potrebna sanacija terena svake vrste, a ne na atraktivnim lokacijama. Građevine treba uklapati u ambijentalna obilježja.

Društvene djelatnosti

- s ciljem postizanja većeg stupnja homogenosti prostora predviđa se ekonomičniji, racionalniji i funkcionalniji razvitak, dimenzioniranje, razmještaj i struktura skupine središnjih funkcija.

Infrastrukturni sustavi

Prometni sustavi

- postupno rješavati kritične dionice i objekte, prvenstveno na mreži državnih-magistralnih cesta, te na prilaznicama i obilaznicama većih gradova i naselja (bez značajnijeg proširenja cestovnog koridora)
- modernizacija i povećanje željezničkog prometa bez bitnijeg zadiranja novog prostora
- željeznička pruga Zagreb-Novska, postojeća pruga s rekonstrukcijom i dogradnjom i osiguravanjem novog koridora korekcije postojeće trase
- prijedlog nove željezničke pruge velikih brzina Zagreb-Kutina-Novska, kao pruge velike propusne moći/brzina (do 250 km/h)
- u svrhu brže i kvalitetnije izgradnje kabela mreže potrebno je redefinirati odnos prometne infrastrukture i osigurati koridore uz ceste i željezničke pruge.

Energetski sustav

- zadržati sve postojeće lokacije energetskih objekata kao podlogu za širenje i razvitak energetskog sustava (plinovodi, dalekovodi, itd.)
- postojeće energetske i prijenosne sustave osuvremeniti i/ili proširiti (ne postavljajući nove prostorne zahtjeve)
- zadržati do sada sve istražene i potencijalne lokacije za moguće nove energetske objekte za koje predstoje potrebna istraživanja
- izgraditi novu 400 kV mrežu kao novi energetski koridor
- područje Općine je dio prioritarnog sustava područja smještaja energetskih objekata.

Vodno gospodarski sustavi

- uz kriterije za izgradnju vodno gospodarskih sustava potrebo je pridržavati se kriterija za određivanje prioriteta u realizaciji osnovnih mjera i radova za zaštitu od zagađenja, prioritet je paralelna realizacija vodoopskrbnih sustava i sustava odvodnje
- težiti izgradnji središnjih uređaja za zajedničko pročišćavanje otpadnih voda (komunalnih i industrijskih)
- sanirati i ukloniti zagađenja uslijed kojih dolazi do ugrožavanja ili zagađivanja podzemnih voda visoke kakvoće
- prioritarno otkloniti gubitke vode u sustavu vodoopskrbe

ZAŠTITA OKOLIŠA, PRIRODNIH I KULTURNO POVIJESNIH VRIJEDNOSTI PROSTORA OPĆINE

Zaštita okoliša

- potrebno je iznaći i usvojiti postupke i tehnologije za utvrđivanje područja koja su opasna za zdravlje (zračenje, geopatogene zone). U tim područjima ne može se planirati razvoj naselja, a ukoliko postoje potrebno je poduzeti mjere sanacije
- korisnike trasa infrastrukture potrebno je usmjeravati u zajedničke koridore, pažljivo trasiranje u prirodno osjetljivim područjima vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima krajolika i isključiti ih iz zona koje su pod režimom zaštite prirode
- izbor lokacija i tehnologija uređaja za trajno odlaganje otpada treba biti u funkciji zaštite i racionalnog korištenja prostora

Zaštita prirodne baštine

- zaštićena područja prirodne baštine trebala bi postati žarištem novih «ruralnih» strategija spajajući očuvanje prirode s obnovom tradicijskog seoskog gospodarstva, uključivanjem «eko-turizma» (Park prirode Lonjsko polje)

Zaštita graditeljske baštine

- definiranje metodologije u području zaštite graditeljske baštine temeljen na jedinstvenim osnovama vrednovanja, kategorizacije i režima zaštite
- planska regulacija ponašanja u prostoru na svim razinama prostornih i urbanističkih planova, uz utvrđivanje ograničenja i prednosti uvjetovanih poštivanjem i potrebama očuvanja kulturne baštine
- poticanje istraživanja graditeljske baštine, osobito arheoloških zona i lokaliteta na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukture ili određenih djelatnosti.

Krajobraz

- potrebno je provjeriti koncept daljnjeg krajobraznog, rurističkog i arhitektonskog oblikovanja, primjereno vrednovati graditeljsku baštinu i u najvećoj mogućoj mjeri poštivati povijesnost prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i vrijedna iskustva u korištenju, organizaciji i oblikovanju prostora.

Zaključno:

Gospodarski razvoj baziran je na nekim industrijskim granama (plin, nafta, drvo), poljoprivredi i turizmu. Teritorij obiluje resursima pogodnim za edukativni, športsko-rekreativni turizam, lokacijama kulturno-povijesne baštine, lokacijama za razvoj eko- poljoprivrede sa seoskim turizmom.

Plan je uz postojeću veliku državnu infrastrukturu zacrtao magistralnu infrastrukturu prometa i distribucije energetike, te je vidljiva jaka koncentracija oko općinskog središta. Povoljna koncentracija infrastrukture, koja presijeca teritorij Općine, omogućava uz postojeće resurse razvoj specifičnog, seoskog turizma i eko-poljoprivrede, te pratećih uslužnih djelatnosti izvan koridora infrastrukture. Takav koncept razvoja za lokalne jedinice samouprave upravo traži netaknutu prirodu gdje god je to moguće.

Geoprometni značaj Županije sa glavnim smjerovima prometnica prema Sloveniji i Austriji preko Zagreba, te preko Slavenskog Broda prema Mađarskoj odnosno zemljama istočne i srednje Europe daje podršku razvojnim mogućnostima gospodarstva Županije u cjelini.

S obzirom na višegodišnju gospodarsku stagnaciju bilo bi neophodno odrediti (i na razini Države), jasnije smjernice razvoja potkrepljene konkretnim brojkama: analizom resursa utvrditi moguće eksploatacije, odrediti primarne gospodarske aktivnosti za pojedine zone gradove i općine.

- OSNOVE KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA OPĆINE NOVSKA

izrada : Urbanistički institut Hrvatske, 1993.

Ovaj dokument je izrađen u cilju uspostavljanja jedinstvenog sustava pokazatelja u prostoru, te stvaranja kvalitetne podloge za izradu prostorno-planske dokumentacije za područja jedinica lokalne samouprave Grada Novske, Općine Lipovljani; Općine Jasenovac. Ovim dokumentom date su osnovne smjernice za korištenje i zaštitu prostora nekadašnje Općine Novska.

- PROSTORNI PLAN B.O. NOVSKA SA IZMJENAMA I DOPUNAMA

izrada : Urbanistički institut Hrvatske, 1982., 1983., 1984.,

Izmjene i dopune : Korekcija građevinskih područja i Provedbenih odredbi

Izrada : Urban design , Zagreb , 1998.

U skladu sa Programom mjera za 1996-1998. pristupilo se izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana bivše Općine Novska.

Prostorni plan b.o. Novska iz 1980., 83., i 89. nije imao izrađene granice građevinskih područja za Grad Novsku, naselje Jasenovac i naselje Jazavicu. Izmjenama i dopunama Prostornog plana obrađeno je građevinsko područje za navedena naselja. Plan je izrađen na digitalnoj podlozi za Grad Novsku, na novijim podlogama za Jazavicu (katastarske podloge) i na korištenim i reambuliranim podlogama za sva ostala naselja. Neka građevinska područja su smanjena, ali neka su ostala nesmanjena bilo zbog argumentiranih zahtjeva korisnika prostora ili kao rezultat konzultacije sa nadležnim tijelom uprave, a nakon detaljnog obilaska terena.

Prenamjenjene su neke zone u zone mješovite izgradnje i malu privredu, neke industrijske zone znatno su smanjene (Jasenovac, Lipovljani).

Provedbene odredbe su izmijenjene u smislu fleksibilnijih operativnih mogućnosti rješavanja upravnih postupaka, a za sadržaje gospodarstva i male privrede izvan građevinskih zona.

Plan je dostavljen Županijskom zavodu za prostorno uređenje Sisačko-moslavačke Županije na mišljenje i u daljnjem postupku ishođenje suglasnosti.

Stari, ali još pravno valjani, Prostorni plan b.o. Novska iz 1982. sa Izmjenama i dopunama 1983./84., te 1998. treba poslužiti zajedno s ostalom dokumentacijom različitih prostornih i sektorskih razina, kao informacijska polazna osnovica.

Novi geoprometni položaj Županije potenciran osamostaljenjem Hrvatske zahtjeva preispitivanje postavki prostornih planova u smislu Strategije i Programa prostornog uređenja Hrvatske. Postavljeni su ciljevi i zadaci prostornog razvitka na razini Općina i gradova, čijim ostvarenjem se postiže optimalna prostorna iskoristivost, za što se predviđa adekvatna infrastrukturna opremljenost.

Vremenski obuhvat Plana predpostavlja ciljanu godinu cca 2000. godinu, te je već i sama ta činjenica dovoljna da operativnost Plana dovede u pitanje.

Međutim, osnovni Plan je star 20 godina, rađen je u potpuno drugim povijesnim, političkim, društvenim, kulturnim i gospodarskim uvjetima, te u potpuno drugim prostornim strukturama i okvirima. Podaci koji su korišteni kod izrade tog Plana datiraju iz 1971. (demografski podaci), 1974. i 1979. te je Plan zastario u svojoj konceptualnoj osnovici i u tom smislu ne predstavlja dobru platformu za stvaranje novog koncepta prostornog razvoja Općine Lipovljani.

Planom je utvrđena izrada planova nižih razina (PUMN, PUP, UP).

Nedostatak zaštite prostora u smislu zaštite okoliša i zaštite krajolika evidentna je u zonama industrijske/gospodarske izgradnje. Zaštita okoliša još uvijek je izrazito deklarativna i uglavnom se odnosi na zaštitu pojedinačnih objekata.

Plan prometa uspostavlja jasnu hijerarhijsku mrežu: državna cesta Lipovljani - Novska – Zagreb, regionalna cesta paralelna s državnom cestom i poprečna regionalna cesta u smjeru susjedne županije i lokalne ceste prema ostalim naseljima. Energetska infrastruktura planski u potpunosti pokriva područje, a naselje Lipovljani i danas zadržava značaj lokaliteta TS 35/10 i distribuciju elektroopskrbne mreže, te trasu magistralnog plinovoda i nafovoda.

Ova analiza i ocjena može se rezimirati uočenim nedostacima navedenog Plana:

- **zastarjelost** (konceptijska, provedbena - vlasnički odnosi, i metodološka)
- neusuglašenost granica obuhvata postojećeg Prostornog Plana b.o. Novska s granicom novoustrojene Općine Lipovljani
- nedovoljna zastupljenost predhodnih radova (studija, analiza)
- **neprovodivost plana iz razloga imovinsko-pravnih odnosa**
- neusuglašenost planiranog načina infrastrukturnog opremanja i realizacije
- **neprimjereno utvrđene mjere i način zaštite prostora**
- pojedine zone nisu definirane odredbama za provođenje (mješovite zone, male privrede)
- **nedostatak formiranja zona za malo i srednje poduzetništvo.**

Revidiranjem ukupne planerske dokumentacije koja je bila izrađena za područje Općine Lipovljani, ovim se Planom daje nova namjena i korištenje prostora sa realnim postavkama namjene površina gospodarskih, stambenih i povijesno zaštićenih zona/cjelina i to naročito u prenamjeni i dimenzioniranju postojećeg.

1.1.3.3. ANALIZA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA U POSTUPKU DONOŠENJA

- PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE LONJSKO POLJE
Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja,
Zavod za prostorno planiranje, koordinator i
Županijski Zavod za prostorno uređenje, Sisačko-moslavačke županije, 2003., stručni
izrađivač

Prostorni plan područja posebnih obilježja Park prirode Lonjsko polje izrađen je, provedena je javna rasprava, a Plan je u proceduri donošenja. Koncept Plana raspravljan je na Savjetu prostornog uređenja Države za vrijeme trajanja javne rasprave. U izradi je Izvješće s javne rasprave.

1.1.4. OCJENA STANJA , MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

Demografski podaci obrađeni u prethodnim poglavljima pokazuju negativni trend broja stanovnika u razmaku od prethodnog popisa stanovništva. Reorganizacijom teritorijalnog ustroja Republike Hrvatske na području Sisačko-moslavačke Županije formirana je Općina Lipovljani. Teritorij Općine obuhvaća danas 4 naselja sa samostalnim statusom iz popisa 2001.

GOSPODARSKI POKAZATELJI

Primarni sektor

Unutar djelatnosti primarnog sektora na području Općine Lipovljani zastupljene su poljoprivreda i šumarstvo.

Poljoprivreda

Najznačajnije poljoprivredne površine smještene su u središnjem dijelu Općine, koji je ujedno i planiran za hidromelioracije. To su površine na potezu pretežito jugozapadno i južno od naselja Lipovljani. Raspoloživo poljoprivredno zemljište relativno je visokog boniteta i ekološke očuvanosti koje zadovoljavaju standarde za proizvodnju zdrave hrane. Moguće je ekstenzivno korištenje tih površina u individualnom sektoru zbog tradicionalne strukture i načina proizvodnje. Veličina posjeda je isparcelirana na manje posjede, a broj aktivnih poljoprivrednika je prepolovljen u odnosu na zadnji popis. Značajan fond poljoprivrednog zemljišta nalazi se u nekadašnjem društvenom sektoru za intenzivnu proizvodnju.

Šumarstvo

Podaci pokazuju relativno bogatstvo šumskog fonda, po površini, masi i sortimentu. Postoji daljnja mogućnost povećanja ovog fonda pošumljavanjem dijela neplodnog i zapuštenog zemljišta, ali i mogućnost intenzivnijeg korištenja šuma kroz razvoj drugih djelatnosti. Pri tom je potrebno uvažiti činjenicu da je veći dio šuma u južnom dijelu Općine unutar Parka prirode i podliježe posebnom režimu zaštite i korištenja. U neposrednoj budućnosti nije realno očekivati veću proizvodnju drvne mase. Naprotiv, realnije je očekivati da će ukupna količina sječe stagnirati ili čak opadati, a da će se nastaviti trend smanjivanja učešća kvalitetnijih vrsta industrijskog drva. Privatni sektor raspolaže relativno malim šumskim površinama, te je minimalno prisutan na tržištu kvalitetnijeg sortimenta. Zbog nedostatka kvalitetnijeg programa gospodarenja i relativne devastiranosti privatnih šuma ovaj će sektor uglavnom odražavati svoju ponudu prodaje trupaca i ogrjevnog drveta na lokalnom tržištu. U najnovije vrijeme Hrvatske šume d.o.o. započele su program obrade drveta na području sječe odn. formiranje pilana i obrade drveta kako se ne bi neracionalno prodavali samo trupci, što je za svaku pohvalu. Može se očekivati slična inicijativa i na području Općine Lipovljani.

Sekundarni Sektor

Industrija

Osnovni nositelj u ovom sektoru je industrija što proizlazi iz vrlo povoljnog geoprometnog položaja Lipovljana gdje je potencijalna koncentracija (premda ne i zadovoljavajuća) ovih djelatnosti.

Dotadašnja koncepcija gospodarskog razvitka, zasnovana na velikim kapitalnim ulaganjima i na inozemnom zaduživanju nije bila realizirana. Postupno je došlo do sloma modela gospodarstva i cjelokupne društvene organizacije (samoupravljanja), što je dovelo do tehnološkog zaostajanja i sve nižom efikasnošću uporabe kapitala i rada. Tijekom domovinskog rata došlo je do teških razaranja industrije. Poslijeratna obnova i privatizacija tekla je uz velike teškoće, koje su se ogledale u izrabljenoj i zastarjeloj tehničkoj strukturi, neadekvatnoj zaposlenosti, konfliktima opterećenog zastarjelog industrijskog sektora privatizacijskim problemima i dr.

Iz procesa ekonomskog i vlasničkog restrukturiranja izaći će nova struktura industrije, s nižim kapacitetom uslijed eliminacije tehnološki zastarjelih postrojenja i procesa, ali i optimalizacije u odnosu na tržište. Trenutačno najperpektivniji razvoj ima industrija proizvodnje plina i nafte (INA) i elektroenergetska djelatnost. Ovim Planom Potrebno je odrediti zone eksploatacije nafte i plina, a u skladu sa PPŽ-om.

Građevinarstvo

Udjel građevinarstva u raspodjeli društvenog bruto proizvoda stagnira posljednjih godina uz najnovije pomake glede izgradnje SPOS i kreće se od 7,5-7%. Sagledavajući elemente broja zaposlenih, tehničku opremljenost rada i tržište, u ovoj djelatnosti ne može se predvidjeti ozbiljna promjena trenda

u dijelu koji se odnosi na izgradnju privrednih objekata i stanova (koji su u ovoj Općini slabo zastupljeni).

Tercijarni Sektor

Podaci strukture unutar ovog sektora pokazuju opću nerazvijenost, jer je najveći broj zaposlenih u obrtništvu i uslugama većinom u smislu samozapošljavanja. Uočljivo je da nedostaju čitave djelatnosti koje čine poslovnu infrastrukturu razvijene privrede. (Iskaz prema službenim podacima 1991. g.)

Promet

Zbog koncepcije koja nije do sada zadovoljavajuće vrednovala komparativnu prednost izuzetnog geoprometnog položaja Općine Lipovljani kojim prolaze važni državni infrastrukturni koridori u strateškom smislu Županijskog plana nazvani «posavski koridor» u odnosu na Državu, ali i na velik središnji dio Europe, djelatnost prometa, a s njim i trgovine tehnološki je zastarjela, a marketinški orijentirana na lokalno tržište. Blizina plovnog puta Save, koji zadnjih godina bilježi kontinuirani pad prometa, ukazuje na zapostavljanje ovog važnog resursa. Preduvjet za stvaranje magistralnog riječnog pravca je uz izgradnju kanala Vukovar – Šamac, regulacija korita Save i osposobljavanje riječnog plovnog puta i njegovo održavanje. Blizina aerodroma i dobre cestovne i željezničke veze od aerodroma do Općine Lipovljani su nedvojbeni potencijal. Mreža malih aerodroma planirana u PPŽ-u nije odredila pobliže lokaciju na prostoru Općine, ali omogućena su istraživanja ukoliko se javi potreba za takovim sadržajem.

Turizam je orijentiran na lokalno tržište i obilježava ga statičnost. Potencijal za razvitak ove djelatnosti leži u izvanrednim prirodnim vrijednostima ovog prostora Parku prirode Lonjsko polje.

Obrtništvo i trgovina

U gospodarskom okruženju velikih poduzeća, obrt je ostao orijentiran na područje usluga i time je bio omeđen platežnim mogućnostima i prostorom lokalnog tržišta. Za razvoj obrta postoje velike mogućnosti. Jača ekspanzija ne može se očekivati bez pokretanja jačanja tržišta kapitala i rasta standarda. U nezavidnoj gospodarskoj/demografskoj situaciji moguće je očekivati daljnji razvitak temeljen na optimalnom korištenju komparativnih prednosti ovog područja i na disperziji gospodarskih sadržaja u prostoru Općine uz izgradnju/rekonstrukciju magistralne mreže infrastrukture (cesta, brze željeznice, dogradnje elektroenergetskog sustava, vodoopskrbnog sustava i izgradnje sustava kanalizacije).

Gospodarski pokazatelji ukazuju na izrazite potencijale područja u smislu razvoja svih oblika turističke ponude s prioritarnim znanstveno-edukativnim turizmom u sklopu postojećih objekata i sadržaja čiji su kapaciteti navedeni u prethodnim poglavljima. Relativna razvijenost proizvodnih i uslužnih djelatnosti ukazuje na mogućnost razvoja jače popratne radne zone. Podatak o broju aktivnih poljoprivrednika ohrabruje u smislu seoskog turizma, jer se radi uglavnom o obiteljskim gospodarstvima.

Prostorni pokazatelji

Općina Lipovljani odražava sklad prirodnih krajolika nizine Save, padina Psunja i Moslavačke gore. Antropogeni zahvati karakteriziraju naglašenu longitudinalnu izgradnju. Prostor obiluje i izrazito vrijednim krajolikom. Na području su izdiferencirane prostorno-funkcionalne cjeline koje je potrebno ponovno aktivirati.

Naseljavanjem i čovjekovom djelatnošću kroz višestoljetno razdoblje, ovo je područje mijenjalo svoju prirodnu sliku. Jedan dio šumovitog i močvarnog staništa pretvoren je u oranice, naseljena područja i infrastrukturu. Značajan dio Općine ostao je netaknut, tako da južno dio Općine pripada Parku prirode Lonjsko polje. Tendencija povećanja broja stanovnika i njihovo koncentriranje oko općinskog središta, te uz glavne prometnice, posebno županijske/državne cestovne i željezničke smjera sjeverozapad-jugoistok (Kutina-Novska) i istok-zapad (Požega/Bjelovar-Sisak) za posljedicu ima koncentraciju gospodarskih aktivnosti. Planirano povećanje broja stanovnika rezultiralo je povećanjem granica građevinskih područja, posebno na račun poljoprivrednog zemljišta. To je posebno karakteristično u sjevernom dijelu Općine gdje je longitudinalna izgradnja duž svih prometnica.

Značajan potencijal naselja Lipovljani nalazi se u njegovom povoljnom geoprometnom položaju. Smještaj na državnim/međunarodnim infrastrukturnim koridorima (cestovnim i željezničkim), te županijskim cestovnim i magistralnom infrastrukturu (plinovod, naftovod, produktovodi) omogućava povoljan položaj za razmjenu roba i usluga. No uz ove prednosti postoje i određena ograničenja:

- nizinska poplavna područja, retencija Lonjsko polje
- neuređeni dijelovi brdskih vodotoka (obronci Psunjske gore)
- područja maksimalnog intenziteta potresa VI⁰ MCS

- pretežno nestabilna područja (obronci Psunjske gore) i područja s podzemnim vodama, južni dio Općine (ispod autoceste)
- neotektonski regionalni rasjedi, u potresnoj zoni VI
- potencijalne vodozaštitne zone podzemne i nadzemne (postojeće) - akumulacija Pakra, potencijalne vodozaštitne zone
- dolina Save s jedinstvenim vodonosnim horizontom, čija je u pravilu debljina najveća u blizini rijeke, a dalje od rijeke (što podrazumijeva južni dio Općine) je sve tanja
- postojeća i potencijalna eksploatacijska i istražna polja plina i nafte
- vrlo vrijedni dijelovi zaštićene prirodne baštine nacionalne razine Park prirode Lonjsko polje, evidentirani (LP) i registrirani objekti zaštite prirode (u i izvan teritorija Općine), te krajobrazno vrijedne cjeline (šume hrasta lužnjaka, šume obronaka Psunja i Moslavačke gore, doline vodotoka) koji se pojavljuju kao ograničenja u realizaciji magistralne prometne i komunalne infrastrukture i objekata
- sigurnosne zone građevina posebne namjene.

1.1.4.0.1. Ocjena stanja

Općinsko središte Lipovljani, predstavlja glavnu snagu razvitka u gospodarskom smislu, uz prirodne resurse (naročito plin i nafta). Ovakva situacija morat će se donekle izmijeniti, aktiviranjem svih korisnika prostora kako bi i ostala naselja i ukupni teritorij imali odgovarajuću ulogu u funkcioniranju budućeg razvoja. Cjelokupno stanje ne može se ocijeniti zadovoljavajućim, ali se u posljednje vrijeme može evidentirati stanoviti pomak u gospodarskom razvoju, iako ni izdaleka koliko se može očekivati. Prometna povezanost naselja unutar teritorija Općine zadovoljava uz napomenu lošeg stanja pojedinih prometnica posebno lokalnih (u smjeru Lonjskog polja) i županijskih koje traže rekonstrukciju, zbog premalih profila i slabe signalizacije. Državna prometnica - brza cesta i željeznica međunarodnog karaktera, koja povezuje Zagreb preko Kutine – Lipovljana – Novske prema Slavanskom Brodu trenutno zadovoljava sadašnje potrebe, ali će predstavljati ograničenje budućeg planiranog razvoja.

Osim naselja Lipovljani koje je jedino mjesto u Općini pokriveno određenom urbanom i infrastrukturnom opremom, ostala naselja i zaseoci zaostaju u odnosu na općinsko središte.

Infrastrukturni sustavi elektroenergetike i telekomunikacija, zadovoljavajućeg su standarda i pokrivaju područje u cijelosti. Nezadovoljavajući je standard opremljenosti područja vodom, a odvodnja će predstavljati glavni problem naročito u dijelovima izvan općinskog središta.

1.1.4.0.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

Iako su resursne mogućnosti izuzetne, najveće ograničenje razvoju kako je ovim Planom predviđeno predstavljat će vlasništvo kapitalnih objekata (financijski potencijal i želja vlasnika) o kojima ovisi cijeli projekt odn. vizija razvoja Općine Lipovljani.

Nadalje, demografska stagnacija i što je još negativnije za razvoj, starosna dob korisnika prostora bez kojih nema realizacije vizije, mogla bi znatno usporiti realizaciju planiranog.

Nepovoljno stanje u demografskom pogledu evidentirano je i kroz popis stanovništva koji ukazuje na pražnjenja prostora, indeks 99,0 (podaci Državnog statističkog ureda za 2001.godinu). No, s obzirom na izloženi potencijal i ovim Planom predloženo korištenje navedenih resursa, za očekivati je da se negativni trend zaustavi, te da dođe do demografske stabilizacije uz blago povećanje broja stanovnika za slijedećih 15 godina.

Evidencija gospodarskih subjekata na teritoriju Općine trenutno ne daje pretjerano optimističnu sliku, a posebno podatak da je na cijelom teritoriju Općine prepolovljen broj aktivnih poljoprivrednika. Ovakvo se stanje mora izmijeniti, te će biti potrebne snažne poticajne mjere na razini Općine i Županije za razvoj seoskog gospodarstva sa seoskim turizmom kao dodatnom aktivnosti.

Dakle, ograničenja razvoja proizlaze iz postojeće demografske slike, razvijenosti urbane strukture ruralnih naselja i zaseoka, stagnacije gospodarstva, te nedovoljno razvijenog standarda infrastrukturnog opremanja svih naselja izuzev centralnog dijela naselja Lipovljani.

2.0. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Osnovni razvojni ciljevi prezentirani ovim Planom su razvoj :

- Krupne državne infrastrukture
- Eksploatacije mineralnih sirovina nafte i plina
- Šumarstva
- Poljodjelstva
- Ribničarstva
- Turizma

2.1.1. RAZVOJ NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Specifičnost razvoja općinskog središta Lipovljani u proteklom razdoblju temeljeno je na geoprometnom položaju mjesta i razvijalo se daleko brže od ostalih ruralnih naselja na teritoriju sadašnje Općine, posebno onih ispod koridora autoceste. Naselje Lipovljani imalo je funkciju manjeg urbanog centra. Zahvaljujući tome izgrađeni su značajni objekti i sadržaji, naselje je opremljeno određenim standardom infrastrukture, a mjerama zaštite kvalitetno su pokrivena područja velikih vodenih površina (ribnjaci, akumulacija i vodotoci).

Komunalno-infrastrukturni objekti kao dijelovi sustava državnog i županijskog značaja prvenstveno obuhvaćaju državnu prometnicu D 4, brzu autocestu za Zagreb i Slavonski Brod međudržavnog značaja, županijske ceste Ž 3213 dionica smjera Kutina-Lipovljani, Ž 3124 dionica smjera Lipovljani-Novska, Ž 3215 dionica smjera Lipovljani-Kraljeva Velika, i Ž 3217 dionica smjera Krivaj-Novska, te lokalne prometnice na teritoriju Općine, L 33137 dionica smjera Kutina-Lipovljani, L 33141 dionica smjera Lipovljani-Novska, L 33138 dionica smjera Kraljeva Velika, L 33139 dionica smjera Kraljeva Velika-Trebež (PP Lonjsko Polje) i 33441 dionica smjera Lipovljani-Krivaj, dok je energetska i telekomunikacijska infrastrukturna opremljenost djelomice državnog (energetska), županijskog i lokalnog karaktera.

Državni i međudržavni značaj postojećeg i planiranog željezničkog koridora pruge velikih brzina prolazi koridorom autoceste, te između ribnjaka i akumulacije.

Koridori magistralnih/državnog i međudržavnog značaja plinovoda i naftovoda prolaze paralelno uz autocestu i presijecaju Općinu na dva dijela.

2.1.1.1. Razvoj općinskog središta i naselja posebnih funkcija

- uravnotežiti razvoj središnjih funkcija u općinskom središtu i gravitirajućim naseljima s ciljem zadovoljavanja raznorodnih potreba stanovništva i poboljšanja uvjeta kvalitete življenja, uvažavajući novije demografske promjene i tendencije (mehanički priliv izbjeglica iz Bosne i Hercegovine)
- ožviti seosku ekonomiju temeljem integracije suvremenih potrošačkih i proizvodnih trendova, te lokalne baštine, resursa, kulture, tradicije i vještine
- poticati razvitak manjih i srednjih poduzeća u okolna gravitirajuća područja općinskog centra
- demografska obnova može se provoditi u sklopu gospodarske obnove, kao njen integralni dio i važna pretpostavka svakog planiranja u prostoru.

2.1.1.2. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

2.1.1.2.1. Prometni sustav

- omogućiti razvoj prometnog sustava Općine u sustav Županije, te susjednih županija
- modernizirati i korigirati loše tehničke elemente na glavnim magistralnim pravcima i županijskim cestama, te važnijim lokalnim cestama
- planirati izgradnju željezničke pruge velikih brzina i
- rekonstruirati postojeću željezničku prugu, tako da služi ujedno i Općini Lipovljani
- javni cestovni i željeznički promet treba ravnopravno tretirati, te koristeći prednosti jednog odnosno drugog postići optimalnost u smislu najnižih ukupnih prijevoznih troškova, sigurnosti prometa, potrošnje energije i zaštite okoliša
- u okviru mreže malih aerodroma omogućiti prostor za istraživanje lokacije malog aerodroma (športskog/poljoprivrednog) ili heliodroma.

2.1.1.3. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

2.1.1.3.1. Pošta i telekomunikacija

Usluge klasične državne poštanske službe u konkurenciji s alternativnim sustavima dostave i razvojem telekomunikacijske tehnologije trebaju se reorganizirati tako da se ostvare slijedeći ciljevi:

- približiti poštanske usluge stanovnicima svakog naselja organiziranjem mjesnih ureda barem u svakom većem naselju ili organizirati rad postojećih poštanskih ureda tako da usluge budu usklađene s potrebama stanovnika
- omogućiti uvođenjem tržišne konkurencije u sustav telekomunikacija cjenovno prihvatljivije usluge i time povećanje broja priključaka
- osigurati kapacitete veza i uređaja u skladu s predvidivim višegodišnjim potrebama
- modernizirati sustav uvođenja novih tehnologija i time postati osnovna infrastrukturna podrška razvoju gospodarstva, uprave, obrazovanja, kulture, zdravstva, turizma i svakako vojske i policije.

2.1.1.3.2. Energetski sustav

- izgraditi dovoljne kapacitete magistralnih plinovoda do MRS na visokotlačnom transportnom sustavu
- osigurati potrebnu magistralnu i opskrbnu mrežu plinovoda i redukcijske postaje u dijelovima naselja koja se planiraju proširiti ili intenzivnije koristiti.

2.1.1.3.3. Vodno gospodarski sustav

U okviru vodoopskrbnog sustava na području Općine Lipovljani koji se nalazi unutar utjecajne zone Kutina-Lipovljani-Novska potrebno je osigurati slijedeće ciljeve:

- osigurati zadovoljavajući kapacitet vodospreme izgradnjom dodatnih kapaciteta imajući u vidu protupožarnu zaštitu
- osigurati dobavu potrebne količine za porast potrošnje i mogućnost priključenja u dijelovima naselja gdje se planira povećanje potrošnje vode
- održati visoku kvalitetu pitke vode povećanjem mjera zaštite crpilišta
- osigurati rekonstrukciju sustava i smanjiti gubitke vode u mreži
- osigurati dodatne bunare i crpne kapacitete za buduću potrošnju
- ciljevi u korištenju voda koje ne sudjeluju u vodoopskrbnom sustavu su prvenstveno očuvanje kakvoće vode i količine podzemnih voda i zadržavanje nadzemnih voda (akumulacija, ribnjaci) u šumskim, močvarnim i brdskim područjima radi ekoloških i gospodarskih zahtjeva
- planskim mjerama zaštititi podzemne vode od daljnjeg zagađenja na cjelokupnom teritoriju Općine i šire, a postojeća odlagališta otpada sanirati
- izbjeći svako potencijalno zagađenje velikih vodenih površina ribnjaka i akumulacije od npr. prometa (akcidentne situacije transporta) i sl.

2.1.1.3.4. Otpadne vode naselja i industrije i način zbrinjavanja značajan je za kvalitetu života i stanje prirode, te se postavljaju slijedeći ciljevi:

- u recipijente ispuštati samo pročišćene vode koje zadovoljavaju uvjete kategorizacije tih vodotoka
- kod prikupljanja otpadnih voda uvoditi gdje je to moguće razdjelnu kanalizaciju radi ekonomičnijeg pročišćavanja
- otpadne vode industrije, farmi i sličnih pogona odvojeno prikupljati i iskorištavati prerađene u poljodjelstvu (to se odnosi i na ostale otpadne vode)
- na središnji uređaj za pročišćavanje dovesti otpadne vode okolnih naselja, izgrađujući sabirne i transportne kolektore i mrežu kanalizacije naselja
- težiti izgradnji internih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u industriji do nivoa standarda otpadnih voda domaćinstava
- prioritetno postojeću mrežu sanirati i rekonstruirati (vodeći računa sa sanitarnog aspekta o gubicima otpadne vode u podzemlju).

Na županijskom i općinskom nivou **regulacija vodotoka i obrana od poplava** je jedinstvena, te je potrebno:

- prihvatiti i kontrolirano sprovesti velike vode sustavom vodotoka i retencije Lonjsko polje
- preostale vodotoke ili njihove dijelove koji još nisu regulirani zadržati u prirodnom obliku, osiguravajući samo nužnu protočnost za velike vode
- u slivovima bujičnih potoka provoditi zaštitu reljefa i šumarskim metodama sanirati degradirana tla. U tim planovima niže razine označiti zone zabrane sječe, krčenja i gospodarskog iskorištavanja
- zaštititi preostala močvarna područja (Ramsarska konvencija) reguliranjem vodnog režima
- postojeće mreže odvodnih kanala održavati u skladu s nužnim potrebama poljoprivrede
- intenzivnu poljoprivrednu melioraciju provoditi tako da ne dolazi do sniženja nivoa podzemnih voda ispod nužnog nivoa za poljoprivredno iskorištavanje.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA (RESURSA)

Ovim Planom definirani su osnovni ciljevi prostornog uređenja baziranog na racionalnom korištenju i zaštiti prostora, koje je moguće ostvariti primjenom smjernica kako slijedi:

- Svi zatečeni resursi našli su primjenu u smjernicama razvoja kako je ovim planom određeno, bilo da je zadržana namjena ili se radi o prenamjeni novoplaniranih sadržaja, a na temu zatečenog. Prirodne izvore potrebno je očuvati na razini kakvoće koja nije štetna za čovjeka biljni i životinjski svijet.
- Ovom Planom potrebno je odrediti lokacije/površine za eksploataciju nafte i plina
- Građevinska područja određena su sukladno zatečenoj matrici longitudinalnih ruralnih naselja uz cestu i dijelova naselja/zaseoka po pribrežju (karakteristika ravničarskih naselja).
- Područja poljoprivrednih i šumskih površina te svih ostalih neizgrađenih područja valorizirana su u skladu s kategorizacijom tala, a pridodane su poljokulture optimalne za određeno tlo. Produktivnost tla potrebno je očuvati, razumno ga koristiti, a nepovoljne učinke izbjegavati u najvećoj mogućoj mjeri.
- Za područja velikih vodenih površina, višenamjenska akumulacija Pakra i ribnjaci «Lipovljani» treba očuvati kakvoću, te ih racionalno koristiti i spriječiti umanjeње vrijednosti prirodnih izvora, vode, tla, zraka i šuma. Sačuvati podzemne vode visoke kakvoće od mogućeg zagađenja.
- Omogućeno je formiranje građevinskih zona i izvan građevinskih gospodarskih zona u prirodnim cjelinama (uz ribnjake i akumulaciju) uz uvjet primjene posebnih kriterija izgradnje i korištenja navedenih prostora sa svrhom očuvanja krajolika od degradiranja. Potrebno je predvidjeti lokaciju za prikupljanje, odlaganje i skladištenje komunalnog otpada, i riješiti u skladu sa županijskim Planom.
- Realizacijom edukacijskog centra u funkciji Parka prirode omogućeno je proučavanje i zaštita prirodnih vrijednosti. Dodatno, omogućeni su sportsko-rekreativni sadržaji smještajem stacionaže konjičkog jahanja, predviđanjem bisiklističkih, izletničkih i sl. staza ostvaren je sklad očuvanja krajolika i racionalnog korištenja prostora i pratećih turističkih sadržaja na postojećim lokacijama uz ribnjake (zgrade RJ Ribnjčarstvo Lipovljani). Cilj je očuvanje kulturne i estetske vrijednosti krajolika uz optimalnu namjenu.
- Uz pretpostavku zakonom određene kvalitete voda ostvarit će se sportsko-rekreativne zone za šport i rekreaciju na vodi akumulacije Pakra i rekreativni ribolov.
- Napuštena eksploatacijska polja potrebno je sanirati i privesti svrsi.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA

Najveći značaj, koji prelazi okvire lokalnog, imaju područja krajobraznih vrijednosti karakterističnih za nizinsku topografiju Lonjskog polja i brežuljkastih obronaka Psunja i Moslavačke gore, s posebnim naglaskom na krajobraznim vrijednostima velikih vodenih ploha akumulacije i ribnjaka, te dijelu državnog infrastrukturnog koridora. Iako je južni dio područja Općine većinom dijelom u zaštićenom području Park prirode, kroz planersku dokumentaciju izuzetno dobro vrednovan i zaštićen kroz posebne uvjete uređenja. Uređenjem rekreativnih staza sanirat će se i pejzažno oblikovati rukavci reguliranog toka Subocke, i reguliranog vodotoka Pakre.

Izradom Prostornog plana područja posebnih obilježja za teritorij Parka prirode Lonjsko polje, te izradom Stručne podloge za lokacijsku dozvolu Športsko rekreativne zone i zone stacionara konjičkog rekreativnog jahanja odredit će se detaljno uvjeti korištenja navedenih zona i time maksimalno zaštititi i afirmirati prirodne vrijednosti u okvirima održivog razvoja.

S ciljem očuvanja novih vrijednosti prirode i izvornosti prostora, potrebno je očuvati biološku raznolikost biljnih zajednica i ekološku stabilnost, te izbjegavati svaki zahvat koji ima štetan učinak na biološku raznolikost, te očuvati prirodni genetski sklad i sklad prirodnih zajednica, živih organizama i neživih tvari.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

2.2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Ostvarenjem samo nekih od ciljeva koje je postavio ovaj Plan za očekivati bi bilo da se zaustavi demografski pad i da se postupno uz prirodni pojavi i mehanički prirast stanovništva. Taj proces zahtjeva određeni vremenski period, te se ne očekuju bitne promjene slijedećih 10 godina, koliko je i minimalno za pretpostaviti da se realiziraju planske postavke ovog Plana.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

Slijedno navodima u prvom poglavlju ovog Plana ciljevi razvoja leže u razvoju snažnih gospodarskih djelatnosti i krupne državne infrastrukture:

- **Krupna državna infrastruktura** evidentirana kao: postojeća autocesta s čvorovima; postojeći i planirani koridor brze željeznice s postajama u samoj Općini, produktovodi, energetski vodovi i telekomunikacija, te sustav vodnog gospodarstva
- **Šumarstva:** gospodarskih šuma s ciljem razvitka drvne industrije a ne samo prodaje osnovne sirovine, zaštitnih te šuma unutar Parka prirode na području Općine s dijelovima zaštite
- **Poljodjelstva:** vrijednih poljodjelskih površina u središnjem prostoru Općine koje su meliorirane i ostalih poljodjelskih površina koje zajedno čine potencijal ne samo za samodostatnost Općine već i znatno šire ponude osobito u sustavu Parka prirode
- **Ribnjčarstva:** velike vodene površine i izuzetan potencijal u neposrednoj blizini infrastrukture i dostupan kako županijskom središtu tako i gradu Zagrebu te sveukupnoj ponudi Parka prirode
- **Turizma:** baziran primarno na prirodnim datostima Parka prirode Lonjsko polje, akumulacije Pakra koja je potencijal za sport i rekreaciju, ribnjaka koji uz gospodarsku funkciju nude i edukacijsku (u sklopu ponude Parka prirode), sportsko-rekreacijsku i prateću turističku, te turizam temeljen na etno zonama i lokalitetima kojima obiluje prostor Općine (Piljenice)
- **Eksplatacija mineralnih sirovina** : plinonosno-naftonosna polja, potencijalna i postojeća

Razvoj Općine Lipovljani kroz aktiviranje i prenamjenu postojećih kapaciteta i korištenje svih potencijala, za krajnji cilj ima saniranje demografske slike koja danas ukazuje na depopulaciju prostora.

Pored turističkog usmjerenja planiranog kroz realizaciju edukacijskog centra u sustavu Parka prirode Lonjsko polje, sekundarno usmjerenje su turističko – ugostiteljske zone sa smještajnim kapacitetima namijenjenim vanjskim gostima, izletnicima i sl. i to prvenstveno s ciljanim izletničkim turizmom Zagrebačke regije. Sagledavanje Posavine, Psunjskih obronaka i obronaka Moslavačke gore kao prirodne izletničko-turističke točke gravitacije Zagreba i šire, nužno nameće naselje Lipovljane sa svim planiranim sadržajima kao najinteresantniju lokaciju «weekend» turista.

Sekundarni procesi prostorno-razvojne strukture praktički će se morati odvijati na svakom obiteljskom gospodarstvu, s maksimalno individualiziranom inicijativom, bez očekivanja da Država rješava egzistenciju. Naravno, nužne su poticajne mjere s ciljem razvitka obiteljskog poduzetništva u svim oblicima seoskog turizma, eko-poljoprivrednih i stočnih proizvoda, itd.

Ovim je Planom predviđena zona edukacijskog i istraživačkog centra na lokalitetu ribnjaka «Lipovljani» kao privremeno rješenje, prva etapa realizacije, čija se namjena može mijenjati u vremenskoj ovisnosti o realizaciji edukacijskog centra i pratećih sadržaja ornitofaune, sportskog ribolova i rekreativnog jahanja. Ukoliko se realiziraju navedeni sadržaji Izmjenom i dopunom PPUO-a ili izradom novog PPUO-a Lipovljani prenamijenit će se postojeća zona u atraktivnije sadržaje – edukacijskih - ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta. Za očekivati je da će se promjene u namjeni i korištenju dogoditi i u zoni akumulacije Pakra gdje se planira šport i rekreacija s pratećim sadržajima.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Povijesni razvoj naselja obrađen je detaljno u Konzervatorskoj podlozi koja predstavlja podlogu za izradu Prostornog plana uređenja Općine, a naročito mjera zaštite kulturno povijesnih i prirodnih dobara.

Na nivou teritorija Općine Lipovljani razvila su se tipična longitudinalna naselja ruralnog karaktera sa elementima urbaniteta na razini infrastrukturnog opremanja i standarda minimalnih društvenih i javnih djelatnosti.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 50/99.) predviđen je razvoj manjih naselja i decentralizacija teritorija u globalnom smislu. Ovim Planom se nastoji cijeli teritorij aktivirati u turističkom smislu, zadržati ruralni karakter naselja i u cjelosti opremiti na razini standardnog urbanog opremanja prometnom i komunalnom infrastrukturom. Planom se ne predviđa dislokacija društvenih sadržaja u druga naselja zbog malog teritorija, niske gustoće naseljenosti i dostatnosti jedne zone koja je već u sklopu naselja Lipovljani.

Oblik naseljenost na gotovo cijelom teritoriju Općine ne otežava uspostavu standarda prometnog i infrastrukturnog opremanja.

Desetljećima kontinuirani demografski pad na području gotovo svih naselja izuzev samog naselja Lipovljani dodatno umanjuje opravdanost investicija infrastrukturnog opremanja, a navedeno se naročito odnosi na otežanu pokrivenost infrastrukturom vodoopskrbe, te sanitarne i oborinske odvodnje na krajnjim sjevernim, topografski najvišim i demografski najtanjim zonama unutar teritorija Općine.

Realizacijom predviđenog edukativnog centra Parka prirode, te pratećih sadržaja rekreacije razvijat će se i dopunski sadržaji na cijelom teritoriju Općine, te će samim tim i infrastrukturna opremljenost pratiti potrebe budućeg korištenja prostora.

Naselja koja su smještena neposredno uz glavne državne i županijske prometnice po logici geoprometnog položaja su i najrazvijenija i najbolje infrastrukturno opremljena.

Razvoj svih naselja ovim Planom je predviđen pretežno sjeverno od koridora državne ceste i željeznice, a južni dio zauzima pretežito Park prirode Lonjsko. Močvarne površine Savske doline sjeverno su od državne prometnice. Na prostoru južno od autoceste uz Park prirode sa sačuvanim zaštićenim krajolikom dozvoljavaju se minimalne intervencije u prostoru koje se odnose na održavanje, rekonstrukciju i revitalizaciju ruralnih naselja, osigurava se rekonstrukcija i dogradnja objekata za istraživanje i u edukacijske svrhe, osiguravaju se prostori za rekreaciju, šport primjeren vrijednostima zaštićenog područja) s ciljem zaštite od devastiranja. Samo naselje Lipovljani je oblikovno i infrastrukturno najuređenije naselja u Općini.

Naselje Lipovljani opremljeno je društvenim sadržajima osnovne i dopunske namjene (osnovna škola, ljekarna, trgovine dnevne opskrbe, uprave, turističke organizacije itd.), a dodatno je opremljeno objektima edukacijske namjene sa pratećim smještajnim kapacitetima i športskim i rekreativnim sadržajima.

Općinsko središte Lipovljani pokriveno je u cjelosti prometnom a djelomično komunalnom infrastrukturom (izuzetak je vodoopskrba i odvodnja).

Ovim Planom se predviđa infrastrukturna opremljenost za cijeli teritorij Općine Lipovljani.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Suvremeni principi vrednovanja i zaštite kulturne baštine počivaju na činjenici da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, a samim tim i širim prostorom. Takav pristup podrazumijeva integralnu zaštitu kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti u svim bitnim elementima koji prostor čine prepoznatljivim i kao takvi su nositelji identiteta svakog prostora pa tako i prostora Općine Lipovljani. Raniji konzervatorski pristup je svoj interes usmjeravao isključivo na pojedinačne spomenike, odnosno njegove stilske faze kroz koje je prolazio, dok suvremeni principi zaštite u vrijednost spomenika uključuju i vrijednost njegovog izvornog okruženja, koja mu daje prostornu vrijednost i cjelovito značenje. Osim toga zaštita kulturne baštine se uglavnom ograničavala na kulturna dobra posebne vrijednosti dok su ona manje vrijedna bila zanemarivana iako i ona oplemenjuju sveukupnu kulturnu baštinu i nenadomjestiva su kao i ona posebne vrijednosti. Ravnopravno je u kulturnu baštinu uključeno i tradicijsko graditeljstvo kao i vrijedne ruralne cjeline uključujući i njihovo krajobrazno okruženje. Uveden je pojam kulturnog krajolika, koji podrazumijeva

cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine, tj. prostorne baštine. Suвремена teorija očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno povijesnih vrijednosti temelji se na sveobuhvatnoj (integralnoj) zaštiti. Prostorni plan je upravo prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja kulturne baštine prostora Općine Lipovljani Planom je izvršena potpuna inventarizacija prirodne i kulturne baštine, a donesene su i smjernice za provođenje konzervatorskih mjera zaštite koje su u skladu sa prijedlogom smjernica i preporuka u vezi krajolika za Program prostornog uređenja Republike Hrvatske. Naime, u okviru suvremenih europskih nastojanja na zaštiti i unapređenju kvalitete životnog okruženja stanovništva, krajolik je definiran kao dio područja čiji je izgled određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i antropogenih čimbenika. Potrebno je, dakle, očuvati vrijedne krajolike sa svim elementima identiteta, a istovremeno omogućiti razvitak naselja pri čemu je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranog krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i strukturne značajke povijesnog naselja, povijesna matrica, oblik i organizacija parcele i druge pojedinačne osobnosti.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa svojstvima kulturnog dobra, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na odgovarajući način, sukladno njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim značajkama, uključeni u budući razvitak. U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine navodimo načela koja bi trebala biti polazna osnova budućeg razvitka sa gledišta zaštite kulturne baštine:

- Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevnih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje prirodnog krajolika i nepovratan gubitak prirodnog
- Opravdanost gubitka prirodnog može se očitati samo u vrijednim graditeljskim ostvarenjima
- Kulturna i prirodna baština predstavljaju temelj identiteta i čine sadržaj cjelokupnog našeg duhovnog života i neprekinutog slijeda razvitka sredine, pa ih je potrebno štiti od svakog daljnjeg oštećenja i uništavanja njihovih temeljnih vrijednosti
- Osim pojedinačnih građevina kulturnu baštinu čini i prostorna baština – kultivirani krajolik, nastao antropogenim djelovanjem
- Osim visoko vrednovanih povijesnih građevina (crkvi, kapela, dvoraca, kurija) kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene arhitekture i gospodarske građevine, mlinovi vodenice, štagljevi i sl.
- Povijesna seoska naselja, po tipu i morfologiji čine element identiteta krajolika, i treba ih obnavljati i širiti u skladu s njihovim prostornim i morfološkim obilježjima

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Planirano uređenje i korištenje prostora usklađeno je potrebama održivog razvoja i zatečenih prirodno-kulturnih datosti u periodu do cca 2015. godine, pri čemu je glavni razvojni resurs na teritoriju samog općinskog središta Lipovljani. Za zatečene vrijednosti Planom je predviđeno korištenje koje osigurava aktivnu zaštitu prostora za sve pojedinačne namjene, a na cijelom teritoriju Općine.

Ciljevi racionalnog korištenja prostora temelje se na ostvarenju slijedećih postavki:

- zatečene resurse objekata i sadržaja optimalno iskoristiti uz mogućnost prenamjene i dopune novih sadržaja
- građevinska područja racionalizirati u skladu sa demografskim pokazateljima i potencijalnim korisnicima prostora
- poljoprivredno zemljište sačuvati ili prenamijeniti u skladu sa kategorizacijom tala
- racionalizirati prometnu i komunalnu infrastrukturu maksimalno moguće
- revitalizirati kulturno-povijesne i prirodne datosti u skladu sa smjericama i preporukama Plana i Konzervatorske podloge
- cjelokupnu zaštitu okoliša kao prirodnu i antropogenu cjelinu jasnim režimima korištenja usmjeriti u okviru smjernica održivog razvoja.

U smislu racionalizacije prostora planirano je minimalno povećanje građevinskih zona u dijelu športsko-rekreacijske zone i zone edukacijskog centra, i to prvenstveno s ciljem oživljavanja cjelokupnog prostora a sukladno sustavu posjećivanja Parka prirode Lonjsko polje (vikend zone, izletnički sadržaji, pansioni itd.).

Zaštita prostora obrađena je i kroz poglavlja prometne i komunalne infrastrukture, te odrednicama provedbe Plana utvrđena primjena.

Obzirom na prethodno iznesene kriterije racionalnog korištenja i zaštite prostora generalni parametri daljnjeg razvitka pojedinih naselja i utvrđivanje potreba širenja izgradnje, funkcija i sadržaja mogu se definirati i po pojedinim prostorno-tipološkim cjelinama:

- Centralno naselje s elementima urbanog i ruralnog standarda infrastrukturnog opremanja (općinsko središte Lipovljani): predviđena je kontrolirana izgradnja - za naselje Lipovljani planirana je maksimalna zaštita i kroz daljnju izradu detaljnijih prostornih dokumenata
- Naselja ruralnog karaktera koncentrirane izgradnje uz jake prometnice (Kraljeva Velika, Piljenice, Krivaj): predviđeno je širenje izvan zone djelatnosti RJ Ribnjičarstvo Lipovljani

2.3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA, IZGRAĐENOST, OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Najdirektniji odraz stanja u prostoru predstavljaju građevinska područja – njihova veličina, lokacija, koncentracija korištenja i uređenost jasno pokazuju stupanj razvojnih procesa u promatranom prostoru.

2.3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA I IZGRAĐENOST

Prethodnim Prostornim planom osigurana su znatno veća građevinska područja, koja su korigirana kroz izmjene i dopune b.o. Novska, uz predviđanja znatno većeg broja stanovnika no što je to kasnije realnost pokazala. Metodologija izrade planova tada nije poznavala režime zaštite prostora kroz ograničenja širenja naselja, a zakonska regulativa zaštite nije imala restriktivne elemente u prostornom planiranju: administrativno širenje naselja samo po sebi, podrazumijevalo je element razvoja samog naselja.

Prema podatku iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije, a kroz analizu dosadašnje prostorne dokumentacije, većina gradova na prostoru Županije ima neracionalno određene veličine građevinskih područja, te se odnos izgrađenog i neizgrađenog dijela prostorno-planerskim dokumentima određenih građevinskih područja kreću u veličinama cca 50%.

Za teritorij Općine Novska u čijem je sastavu bila i Općina Lipovljani iznosi cca 46% neizgrađene površine. Obzirom da se projekcija broja stanovništva za 2000. godinu pokazala krajnje nerealnom bilo je potrebno preispitati veličine građevinskih područja u korelaciji sa demografskim trendom, ali i sa budućom namjenom prostora.

Uz navedeno, potrebno je preispitati veličine planiranih građevinskih područja za razvoj gospodarskih djelatnosti čije su površine ispod 50 % iskorištene u odnosu na prostornim dokumentima planirane.

Za područje naselja Lipovljani osnovnim prostornim dokumentima su bile predviđene građevinske zone iznad realnih potreba, a Izmjenama i dopunama građevinska područja su smanjena, a u smislu potenciranog razvoja samog općinskog središta Lipovljani.

Metodologija izrade današnjih prostorno-planerskih dokumenata zasniva se na osnovnim postavkama zaštite u smislu racionalnog korištenja prostora, održivog razvoja i nosivosti prostora.

Smjernicama Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije ukazuje se na slijedeće faktore kod određivanja građevinskih područja:

- smanjivanje građevinskih područja (u odnosu na prostorne dokumente na snazi)
- korištenje metode interpoliranja zona gradnje u komunalno opremljenim područjima
- sagledavanje realnih potreba širenja građevinske zone (demografske procjene, gospodarski potencijali, posebnosti naselja, stupanj zaštite, očuvanje krajolika itd.)
- postizanje maksimalne iskoristivosti postojećih infrastrukturnih koridora
- uvrštavanje financijske komponente opremanja građevinskog zemljišta
- optimalno iskorištenje postojećih građevinskih područja gospodarskih djelatnosti širenjem i zaštitom prostora

Uz navedene smjernice korišteni su i osnovni parametri za utvrđivanje građevinskih područja izvedeni iz tabela demografskih podataka za 1991. i 2001. godinu :

- broj stanovnika prema popisu 1991. godine..... 3866
- broj stanovnika prema popisu 2001. godine..... 4 101 (4 300)
- gustoća stanovanja prema popisu 1991. godine..... 35,79 st/km²
- gustoća stanovanja prema popisu 2001. godine..... 39,65 st/km²

Građevinska područja prikazana su u grafičkom dijelu elaborata u mjerilu 1:5 000 i jasno pokazuju longitudinalni način gradnje uz županijske i lokalne ceste.

Postojeća i planirana građevinska područja mješovite namjene po postotku širenja unutar sveukupne površine zauzimaju relativno mali teritorij koji iznosi cca 8,64 % teritorija Općine, relativno pojednostavljene longitudinalne matrice koja je u smislu racionalizacije korištenja prostora nepovoljna (koncentrirane površine gradnje duž prometnica sa unutarnjom mrežom stambenih ulica su racionalni primjeri korištenja prostora).

Obzirom da se pretpostavlja zadržavanje stanovništva i povećanje za cca 5-10% za period do 2015. godine i da se predpostavljaju određeni turistički smještajni kapaciteti, planirana građevinska područja u prosjeku su smanjena ili planirano povećanje zadržano (tabela 5.). Građevinska područja u odnosu na planirana PPUO-om b.o. Novska smanjena su za cca 13% kod izrade Izmjena i dopuna 1997. godine.

PROSTORNI POKAZATELJI ZA PLANIRANU I POSTOJEĆU IZGRADNJU

tabela 15

1 NASELJE	2 Broj stanovnika 2001.godine	3 Površina naselja (km ²)	4 Gustoća stanovništva po naseljima (st/km ²)	5 Postojeće površine građevinskih zona (Ha)	6 Gustoća stanovništva u postojećim građevinskim zonama (st/ha)	7 Planirane površine građevinskih zona (Ha)	8 Planirana površina građevinskih zona prema PP(b.o.) Novska Izmjene i dopune 1997.god. (Ha)
LIPOVLJANI	2777	29,80	93,18	87,95	31,57	415,57	380*
KRALJEVA VELIKA	527	44,30	11,89	44,53	11,83	107,59	70*
KRIVAJ	368	11,62	31,66	20,94	17,57	27,78	40*
PILJENICE	429	23,07	18,59	37,48	11,44	55,25	80*
UKUPNO	4101	108,79	37,69	190,90	21,48	606,19	570*

*smanjenje građevinskih zona osnovnog Plan PPO-a b.o. Novska izvršeno je izmjenama i dopunama od 1997. kada su površine građevinskih zona ukupno na teritoriju Općine smanjene za cca 46%

2.3.2.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Obilježja naselja detaljno su obrađena u prethodnim poglavljima kao i u elaboratu Konzervatorske podloge.

Vrijednosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina također su obrađene u prethodnim poglavljima te u elaboratu Konzervatorske zaštite, a prikazane su detaljno u grafičkom dijelu elaborata.

Izrazito restriktivno ali i svrhovito zaštićena je zona doline Pakre, Ilove i Subocke zabranom gradnje južno i sjeverno od prometnice D4/A4/, izuzev objekata i sadržaja u funkciji sportsko rekreativne namjene.

Kontaktne zone zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina nisu obuhvaćene širenjem građevinskih zona, a u dijelu stroge zaštite etno-sela zabranjena je svaka gradnja.

Ovim se Planom i dalje, u skladu sa zatečenim kao i u skladu sa smjernicama PPŽ-a i Konzervatorske zaštite, nastoji sačuvati prostorno oblikovanje posavske ruralne arhitekture.

Prema priloženim tabelama proizlazi da su građevinske zone smanjene u odnosu na planirane zone kroz PPO b.o. Novska Izmjene i dopune 46% 1997. godine, a ovim Planom za još cca 2%.

2.3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Ciljano, cjelokupni teritorij Općine mora biti unaprijeđen prometnom i komunalnom infrastrukturom u skladu sa ovim Planom. To se prvobitno odnosi na lokalne i nerazvrstane prometnice, te na odvodnju otpadnih voda. Telekomunikacijski sustav potpuno pokriva područje Općine, ali nedostaje kablovska TV mreža, te se ovim Planom predviđa pokrivanje navedenom mrežom u gušće naseljenim dijelovima naselja, a naročito na području edukacijskog centra uz Ribnjake „Lipovljani“.

Aktiviranjem korisnika prostora u sve oblike turističkih djelatnosti (obiteljski pansioni, seoski turizam) i njihove logistike (proizvodnja eko hrane) doći će i do planiranog unapređenja svih naselja, a naročito onih koja po položaju gravitiraju planiranom edukacijskom centru (edukacijski i turizam «doživljaja prirode») i državnoj prometnici (rekreativni i izletnički turizam).

Planske postavke kojima se predviđa visoki standard komunalne opremljenosti predviđen je ovim Planom za cca 2015. godinu, ali je realno da se potpuno pokrije teritorij komunalnom infrastrukturom odn. uređajima koji zamjenjuju infrastrukturu sanitarne odvodnje najdulje do 2010. godine. U poglavljima koja govore o infrastrukturnoj opremljenosti planirano je potpuno pokrivanje komunalnom infrastrukturom.

Treba napomenuti da će uređenje naselja također i znatno ovisiti o aktiviranju domicilnog stanovništva, a bez toga ni najbolje planske postavke ne mogu biti ostvarene.

---

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostorni razvoj Općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije je u proteklom razdoblju imao predimenzioniranu ulogu te su kroz Prostorni plan b.o. Novska bila pretpostavljena predimenzionirana građevinska područja i industrijska zona u samom naselju Lipovljani. Budući prostorni razvoj temelji se na turističkom proizvodu edukativnog turizma sa mogućnostima svih oblika turističke djelatnosti.

Glavna razvojna grana je poljoprivreda, stočarstvo, šumarstvo, ribnjicarstvo, a potencijalni je turizam baziran na prirodnim vrijednostima (prvenstveno park prirode Lonjsko polje).

Kao što je već u prethodnim poglavljima navedeno, ovakav razvoj zahtjeva aktiviranje svih stanovnika na raznim nivoima značaja konkretne turističke djelatnosti.

Općinski centar Lipovljani zadovoljavajuće je razvijen u odnosu na Županiju. Nažalost, kapitalni objekti koji su nekad bili okosnica razvoja, npr. krupna državna infrastruktura ne omogućava bez ozbiljnih intervencija u prostoru, realizaciju planskih postavki.

Kada se konačno počnu ostvarivati ciljevi i program ovog Plana Općina Lipovljani imat će daleko značajnije mjesto na teritoriju Županije no što ga ima danas. PPŽ je dobro postavio temeljne odrednice razvoja – gospodarstvo bazirano na prirodnim vrijednostima i turizam baziran prvenstveno na blizini Parka prirode Lonjsko polje te specifičnosti Lipovljana, čiji položaj je u blizini kvalitetne snažne infrastrukture (cestovne i željezničke).

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Za područje Općine Lipovljani ovim su Prostornim planom utvrđene zone detaljne namjene u skladu sa razvojnim konceptom temeljenim na postojećim prirodnim i društvenim resursima.

U neposrednoj blizini građevinskog dijela naselja Lipovljani formirane su lokacije i smještajni kapaciteti sa pratećim sadržajima (Hrvatskih šuma) u području ribnjaka Lipovljani, koji su prvobitno služili samo Hrvatskim šumama. Obzirom da su postojeći objekti smješteni uz Park prirode u izuzetnom krajoliku i da iza sebe imaju logistiku jednog od najvećih močvarnih staništa u Europi, lokalitet i pripadajući sadržaji su kao stvoreni za namjenu širenja turizma specifičnih ponuda (edukacija, boravak u prirodi i sl.).

Osnovne zone koje proizlaze iz zatečenog, organizacijski su formirane prema osnovnoj namjeni kako slijedi :

1. **Građevinske zone naselja većih od 25 ha** osnovne namjene stambene izgradnje mogu sadržavati i druge namjene koje nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom. To su naselja: Lipovljani, Kraljeva Velika, Piljenice i Krivaj.
2. **Građevinske zone naselja manjih od 25 ha** koje podrazumijevaju naselja, zaseoke i izdvojene stambene objekte predviđaju osnovnu namjenu izgradnje individualnog stanovanja sa mogućnošću izgradnje gospodarskih objekata koji nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom.
3. **Građevinska zona uže centralne zone naselja Lipovljani** za koju je ovim Planom predviđena izrada DPU-a, osnovne je namjene javnih i uslužno-ugostiteljskih sadržaja sa mogućnošću stanovanja.
4. **Građevinske zone posebne namjene edukacijski centar** koji se ovim Planom predviđa unutar postojećih objekata i sadržaja, osnovne je namjene sadržaja objekata istraživačkog i edukacijskog karaktera uz smještajne kapacitete i ugostiteljsko-uslužne sadržaje. Planom se predviđa granica obuhvata na prostoru postojećih objekata HŠ.
5. **Građevinska zona zaštićenog urbano-ruralnog i ruralnog naselja Lipovljana i Piljenica** osnovne namjene kulturno-povijesnog očuvanja zatečenog može imati isključivo sadržaje uslužne, ugostiteljske i kulturne u skladu sa objektima, a samo se postojeća namjena stanovanja zadržava.
6. **Zone športsko-rekreacijske namjene sa pripadajućim ugostiteljsko-uslužnim sadržajima** osnovne namjene rekreativnog jahanja, športova i rekreacije na vodi uz vodu, športskog ribolova i postojećeg nogometnog/rukometnog terena, sa pratećim ugostiteljsko-uslužnim objektima i sadržajima.
7. **Proizvodno-poslovne zone** na prostoru teritorija naselja Lipovljani na lokaciji postojećih i planiranih zona u naselju. Osnovna namjena je gospodarska za razvoj male privrede i privatnog poduzetništva. Nije dozvoljena stambena izgradnja.
8. **Zone sakralnih objekata** nalaze se izdvojeno ili unutar građevinskih zona, podliježu zaštiti kulturne i spomeničke baštine, a registar je izdvojen u sklopu elaborata Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine.
9. **Zone zaštite kulturno-povijesne baštine** izdvojene ovim Planom u skladu su sa elaboratom Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine, a unutar zona ne mogu se izvoditi nikakvi radovi bez ishođenja prethodne suglasnosti Ministarstva kulture – Uprave za zaštitu kulturne baštine.
10. **Zona zaštite Parka prirode Lonjsko polje**, čija je detaljna namjena predložena Prostornim planom područja posebnih obilježja Park prirode Lonjsko polje – u izradi, a ovim Prostornim planom se određuje izrada DPU zone edukativnog i športsko rekreacijskog centra. Unutar Parka prirode uvjeti će biti određeni donošenjem PPPP-a Lonjsko polje koji je još u izradi.

- 11. Zone prirodnog krajolika** doline vodotoka Pakre, Subocke izdvojene ovim Planom u skladu su sa elaboratom Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine a unutar zona ne mogu se izvoditi nikakvi radovi bez ishođenja prethodne suglasnosti Ministarstva kulture – Uprave za zaštitu kulturne baštine.
- 12. Zone poljoprivrednih djelatnosti** osnovne namjene uzgoja ratarskih i stočarskih kultura mogu na poljoprivrednoj površini razviti gospodarski objekt u svrhu uzgoja i prerade, te isključivo vlasnik ili korisnik posjeda može izgraditi objekt za stanovanje, a sve u skladu sa pozitivnim zakonima. Za zone poljoprivrednih djelatnosti predviđa se dodatna namjena na pojedinačnim seoskim imanjima u smislu dodatnih smještajnih kapaciteta za seoski turizam.
- 13. Zone šumskih površina** osnovne namjene uzgoja šuma i šumskih staništa, a mogu se razviti gospodarski objekti isključivo u funkciji osnovne namjene (spremišta alata, sklonište od atmosferilija) osim kada je ovim Planom predviđena i druga namjena u skladu sa kartografskim prikazom (biciklističke, «kulturne» staze, odmorišta, ugostiteljsko-izletnički objekt i sl.).
- 14. Zone infrastrukturnih koridora** osnovne namjene provođenja posebnog režima korištenja određenog infrastrukturnog objekta odn. sadržaja i istovremene zaštite čovjeka i okoliša od mogućih štetnih utjecaja.
- 15. Zone eksploatacije mineralnih sirovina** osnovne namjene eksploatacije nafte i plina čije su površine označene u grafičkom dijelu elaborata. Na navedenim površinama dozvoljeni su objekti i sadržaji namjenjeni osnovnoj namjeni i objektima i sadržajima u skladu s namjenom kako je ovim Planom u grafičkom dijelu elaborata prikazano, a provedbenim odredbama određeno (poljoprivredne površine, šumske površine itd.)
- 16. Zone groblja nalaze se u naseljima Lipovljani, Krivaj i Piljenice.** Proširuje se groblje u Lipovljanima i to u dijelovima parcela na istoku i zapadu postojećeg groblja, a ukoliko se odjednom izgrađuje u cjelokupnom proširenju potrebno je izraditi detaljni plan uređenja (prema zakonskoj regulativi za proširenje veće od 20%). Novo groblje se formira u naselju Piljenica za koje je potrebno izraditi Detaljni plan uređenja.

Prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje naselja i površina izvan naselja prezentiran je u okviru grafičkog dijela Prostornog plana – kartografski prikaz: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1: 25 000, a za potrebe Općine Lipovljani i u mjerilu 1: 10 000. Utvrđene su namjenske površine:

3.2.0.1. POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE NASELJA

- a/ - izgrađeni dio građevinskog područja
- neizgrađeni dio građevinskog područja
- b/ Površine za razvoj i uređenje unutar i izvan naselja:
Posebna namjena – Znanstveno-edukativni centar
- Ugostiteljsko-turistička namjena / T /
  - Proizvodno-poslovna namjena / I, K /
  - Športsko-rekreacijska namjena / R /
- c/ Površine za razvoj i uređenje izvan naselja :
- poljoprivredne površine / P /
  - šumske površine / Š /
  - ostale površine
  - vinske ceste
  - odmorišta
  - komunalni objekti i sadržaji
- d/ Površine infrastrukturnih sustava
- cestovne površine

- trase željeznice
- pošta i telekomunikacije
- elektroenergetski sustav
- objekti i sadržaji plinifikacije
- hidroenergetski sustav

3.2.0.2. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Građevine od važnosti za Državu sukladno Uredbi o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 6/00):

- Državna cesta D 4 sa zahvatom djelomičnog izmiještanja trase 8 (uz uvjet realizacije željezničke pruge)
- Željeznička pruga I/II. reda Zagreb– Lipovljani – Slavonski Brod, i brza željeznička pruga (Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2) sa željezničkim kolodvorom)
- Građevine na slivu rijeke Pakre (akumulacija Pakra i prateće građevine),
- Postojeći i planirani dalekovod 400, 220 i 110 kV
- Magistralni plinovod – planirani od 75 bara, i postojeći za međunarodni transport s mjerno redukcijskom postajom Lipovljani
- Telekomunikacije SVK za međunarodni telekomunikacijski promet
- Magistralne i kapitalne građevine javnog vodoopskrbnog sustava
- Vodne građevine: retencija Lonjsko polje te građevine za zaštitu državnih i županijskih cesta
- Park prirode Lonjsko polje i zaštićeni objekti prirode

Područja i građevine od važnosti za Sisačko-moslavačku županiju :

- Županijske ceste Ž 3215, Ž 3216, Ž 3213, Ž 3214 sa djelomičnim izmještanjem trase
- Dalekovod napona 35 kV Lipovljani - Međurić- Kutina
- Postojeće i planirano TS postrojenje i rasklopišta 20kV
- Planirani magistralni javni vodoopskrbni sustav
- Postojeći i planirani magistralni naftovod za međunarodni promet
- zaštićeni krajolici dolina vodotoka sa ekosustavom
- Kulturni krajolik prigorja (podgorje do doline Pakre, Subocke)
- područje prirodnog krajobraza obronaka Psunja i Moslavačke gore
- Područje pojedinačnih građevina sakralne vrijednosti
- Graditeljska baština
- Edukacijski centar (prostori sa smještajem i pratećim djelatnostima – stručni skupovi, edukacija školske djece, studenata, turizam u prirodi, seminari)
- Sportski i rekreacijski centar Lipovljani.

3.2.1. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

tablica 3

Red. Broj	Naziv Općine LIPOVLJANI	Oznaka	Ukupno ha (10879 ha)	%od površine općine (10879 ha)	stan/ha (4101 st.)	ha/st (4101 st.)
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Građevinska područja Izgrađeni dio GP - Obalno - Otočno - Kontinentalno – granično - Ostalo- povremeno stanovanje	GP GP	797,09 190,90	7,32 1,75	5,14 21,48	0,194 0,046
1.2.	izgrađene i planirane strukture van građevinskog područja, Ukupno (E uračunat u druge površine)	I E H K T R	131 1663 96,29 26,70 27,35	1,20 15,28 0,88 0,24 0,25	31,30 2,46 42,59 153,59 149,94	0,031 0,405 0,023 0,006 0,006
1.3.	Poljoprivredne površine - Obradive - Vinogradi uz vinsku cestu	P P1 P2 P3 V	410 1366 410	3,76 12,55 3,76	10,00 3,00 10,00	0,100 0,089 0,100
1.4.	Šumske površine - Gospodarske - Zaštitne - Posebne namjene	Š Š1 Š2 Š3	5223,7	48,00	0,78	1,273
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PS	1274	11,71	3,21	0,310
1.6.	Vodene površine - Vodotoci - Jezera - Akumulacije - Retencije - Ribnjaci	Vo AP RL	8,50 150 641	0,07 1,37 5,89	482,47 27,34 6,39	0,002 0,036 0,156
1.7.	Ostale površine – Zaštitno i parkovno zelenilo Groblje OSTALO (ceste i putevi-postojeće i planirano)	Z G IS	6,41 311	0,05 2,85	639,78 13,18	0,001 0,075
	Općina ukupno		10879	100	0,37	2,652
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština - Nacionalni park - Park prirode - Ostali zaštićeni dijelovi prirode	NP PP ZK	4388 1137	40,33 10,45	0,93 3,60	1,069 0,277
2.2.	Zaštićena graditeljska baština - Arheološka područja - Povijesne graditeljske cjeline		20,36	0,18	201,42	0,004
	Općina ukupno					
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.1.	More i morska obala - obalno područje - otočno		- -	- -	- -	- -
3.2.	Energija - proizvodnja - potrošnja		- -	- -	- -	- -
3.3.	Voda - vodozahvat - potrošnja		- -	- -	- -	- -
3.4.	Mineralne sirovine - eksploatacijska polja nafte i plina	Ex	1663	15,28	2,46	0,405
	Županija/Općina/grad ukupno		-	-	-	-

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Obzirom da su društvene djelatnosti i njihova zastupljenost u direktnoj ovisnosti s gospodarskim razvojem ne očekuje se značajnije obogaćivanje društvenih djelatnosti obzirom na stagnaciju gospodarstva.

Ovim prostornim dokumentom utvrđen je okvir gospodarskih djelatnosti u određenoj zoni teritorija Općine, a prikazane su na kartografskim prikazima korištenja i namjene površina u mjerilu 1: 25 000.

Ovim prostornim dokumentom utvrđena su područja isključive namjene i područja mješovite namjene gdje su gospodarske djelatnosti ili isključivo predviđene ili su u zonama stambene izgradnje (mješovita namjena).

3.3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Daljnji razvitak gospodarskih djelatnosti predviđen ovim Planom bazira se na zatečenim resursima i djelatnostima koje su ili bile ili su još uvijek u funkciji, uz proširenje i prenamjenu pojedinih zatečenih struktura.

U okviru planiranog prostornog uređenja teritorija Općine, zone gospodarskih djelatnosti podrazumjevaju zone isključivih djelatnosti, za razliku od građevinskih zona mješovite izgradnje odn. pretežito stambene izgradnje.

3.3.1.1. Gospodarsko-proizvodne djelatnosti

Obrtničke, uslužne i proizvodne djelatnosti u gospodarskim zonama I i K podrazumjevaju isključivu djelatnost proizvodnje i poslovnih sadržaja bez mogućnosti stanovanja. Na području teritorija Općine predviđeni su veći industrijski pogoni, kao i manji obrtnički i poslovni prostori.

U smislu djelatnosti u gospodarskoj zoni treba predvidjeti izradom DPU-a odvojene zone u ovisnosti o djelatnostima koje su sukladne, te zone maksimalno ozeleniti zaštitnim i estetskim visokim i niskim zelenilom.

U skladu sa županijskim planom mogu se predvidjeti djelatnosti:

- stočarstvo
- poljoprivreda
- proizvodnja poljoprivrednih i stočarskih prehrambenih proizvoda
- proizvodnja piljene građe i ploča te finalnih proizvoda od drva
- proizvodnja građevinskih materijala
- metaloprerađivački obrti
- proizvodnja stočne hrane
- eksploatacija mineralnih sirovina

Neke od navedenih proizvodnih djelatnosti koje nemaju štetni utjecaj i kompatibilne su sa stanovanjem ovim Planom su predviđene unutar mješovitih ili stambenih zona, a sve u skladu sa provedbenim odredbama ovog Plana.

U okviru planiranog prostornog uređenja teritorija Općine, zone gospodarskih djelatnosti podrazumijevaju zone isključivih djelatnosti, za razliku od građevinskih zona mješovite izgradnje odn. pretežito stambene izgradnje.

Zone gospodarskih djelatnosti su kako slijedi:

- **Obrtničke i uslužne djelatnosti** u gospodarskoj zoni / K / 96,29
- **proizvodne djelatnosti** u gospodarskoj zoni / I / 131,00 ha
- **zone eksploatacije mineralnih sirovina nafte i plina /Ex/** 1663, 00 ha
- **edukacijski centar s pratećim sadržajima** koji se ovim Planom predviđa unutar postojećih objekata i sadržaja, uz mogućnost dogradnje u skladu s Programom i stručnom podlogom osnovne je namjene sadržaja objekata edukativnog karaktera (za buduće educirane stručnjake zaštite prirode) uz smještajne kapacitete i ugostiteljsko-uslužne sadržaje 12,60 ha
- **zone športa i rekreacije /R/**
- rekreacija na vodi 10,53 ha

- rekreativno jahanje/stacionaža 7,12 ha
- ostali sportski sadržaji 9,7 ha

3.3.1.2. Zone poljoprivrednih površina

Sve površine koje su u kartografskom prikazu kao i tablici kategorizacije tala (prof. Matko Bogunović, Agronomski fakultet, Zagreb) naznačene sa P1, P2, P3 smatraju se poljoprivrednim površinama za razvoj poljoprivrede i stočarstva.

Sve površine označene sa PŠ smatraju se ostalim, šumskim i poljoprivrednim površinama za razvoj poljoprivrede i stočarstva, s time da se ne smiju smanjivati površine pod šumama.

Navedene zone ukupno u zbroju zauzimaju teritorij od 3460 ha.

Unutar ovih površina mogu se locirati farme i rančevi za uzgoj stoke, a prema provedbenim odredbama ovog Plana, s time da se ne smiju smještati unutar površina pod šumom.

U skladu sa županijskim planom mogu se predvidjeti djelatnosti:

- proizvodnja žitarica i krmnog bilja
- proizvodnja voća i povrća
- proizvodnja vinove loze
- stočarstvo (govedarstvo, svinjogojstvo, konjarstvo, peradarstvo)
- mljekarstvo i siradarstvo
- pčelarstvo
- poljoprivredne usluge

Kako bi se ostvarila optimalna proizvodnja potrebno je zaustaviti usitnjavanje posjeda, te pokušati okrupnjavanjem posjeda razviti intenzivniju proizvodnju. Također, potrebno je koristiti smjernice za uzgoj kultura u ovisnosti o kategoriji i sastavu tala kako je prezentirano tablicom u sklopu ovog Plana (poglavlje 1.1.).

3.3.1.3. Šumarstvo i lovstvo

Površine koje su označene sa Š1 u kartografskim prikazima su površine gospodarskih šuma i imaju ukupnu površinu od cca 5223,7 ha.

Površinom pod šumama u vlasništvu Države upravljaju Hrvatske šume d.o.o. Uprave u Zagrebu. Lovno područje se nalazi na području cijelog teritorija Općine. Za sada nije dovoljno razvijeno u turističkom smislu, već se koristi u sklopu lovačkog društva.

3.3.1.4. Ugostiteljstvo i turizam

Turistički potencijali Parka prirode Lonjsko polje* i kontaktnih zona

Park prirode Lonjsko polje /PPPP Lonjsko polje je u završnoj fazi izrade/

Lonjsko polje je 1990. proglašeno parkom prirode a prostire se na površini od 506 km², od čega oko 360 km² otpada na poplavne šume, 120 km² na pašnjake i oko 6 km² na poljoprivredno zemljište. Od 03.02.1993. Park prirode Lonjsko polje je uvršteno u Ramsarski popis i uključuje dva ornitološka rezervata:

- Rakita (160 ha)
- Krapje Đol s kolonijom žličarki (25 ha)

Kao drugi po veličini, prirodni rezervat Hrvatske Lonjsko polje posjetiteljima nudi zadivljujuće bogatstvo rijetkih biljnih i životinjskih vrsta.

- na prostranim pašnjacima stare pasmine domaćih životinja kao što su turopoljska svinja i posavski konj, uključujući bijelu i crnu rodu, čaplju, žličarku, velikog crnog gavrana, bjelorepog štekavca i pjegavog orlića, te brojne ptice selice u potrazi za hranom,

- u potocima, jezerima i barama gatalinke i gubavice, barske kornjače i bjelouške

- u poplavnim šumama tipične vrste drveća kao što je hrast lužnjak, grab, poljski jasen i joha,

- jelene, divlje mačke, vidre i divlje svinje, te u današnje doba rijedak prizor stada goveda koja se uvečer vraćaju u sela, koza koje ih neposlušno slijede, svinja koje se slobodno šeću, uznemirenih jata gusaka, glasnih pataka i ponosnih pijetlova.

Duž srednjeg dijela Save – u Posavini poplavnom području – južno od Zagreba u izvornom obliku je ostalo sačuvano 100.000 ha poplavnog područja. Ove nepregledne poplavne površine služe za zaštitu od visokih voda. Tijekom više tjedana kalendarske godine ovo područje preuzima ogromne količine vode kad u proljeće i jesen Sava izađe iz svog korita i naraste do deset metara. Ritam bujanja i ponovnog otjecanja vode od davnina je uvjetovao život biljaka, životinja i ljudi u Posavini. Za ovaj su kraj još karakteristična sela sagrađena u starinskom posavskom stilu s drvenim kućama, čiji se stanovnici još uvijek na tradicionalan način bave stočarstvom i poljoprivredom.

Ove riječne doline predstavljaju jedinstveni prirodni prostor i

- posljednji primjer autentičnog načina obrađivanja zemlje s
- iznimnim bogatstvom flore i faune i
- slikovitim posavskim selima.

Susjedna prirodna područja, teritorij Općine Lipovljani

Lonjsko polje graniči s drugim prirodnim područjima od iznimne vrijednosti prema međunarodnim kriterijima (Heath & Evans 2000: Smjernica Europske Unije o zaštiti ptica i Ramsarska konvencija):

- U blizini parka Lonjsko polje i na jugu Save nalazi se još 100.000 ha poplavnih površina i kulturnih krajobraza s međunarodno poznatim ribnjacima «Lipovljani» u istoimenoj općini i Sloboština kod Okučana (IBA 9)
- Turopolje ili Odransko polje između Zagreba i Siska, koje se nalazi desno od Save duž ribom bogate rijeke Odre koja se slijeva u Savu (20 000 ha).
- Pokupska dolina između Siska i Karlovca s tri ribnjaka, među njima Crna Mlaka (600 ha).

Posavska sela

Posavska je sela u 18. i 19. stoljeću dala izgraditi Austro-Ugarska za nove doseljenike, nakon što je većina prijašnjih sela stradala u ratovima. Mnoga od ovih sela posjeduju prirodan šarm – ne samo ona koja se nalaze u okviru parka prirode 8, već i sela uz Sunju, u sisačkoj Posavini, u Odranskom polju i Pokupskoj dolini. Ono što svim selima daje karakterističan pečat su različiti tipovi drvenih kuća izgrađenih od masivne hrastovine. Većina kuća je nastanjena – no u njima gotovo isključivo žive stari ljudi. Mladi se iseljavaju a kuće propadaju jer ih više nema tko održavati. Drugi problem je taj što se drvene kuće prodaju, ruše i odvoze jer ih je lako demontirati.

Kultura, priroda i turizam

Ma koliko kulturna i prirodna bogatstva bila fascinantna, za aktiviranje veće potražnje su potrebni i dodatni elementi ponude: aktivnosti, doživljaji, zabava. [Svjetska turistička organizacija: Vision (Vizija)] Središnje područje raspolaže obiljem prirodnog prostora bez značajnog automobilskeg prometa – što bi trebalo ostati sačuvano kao najveća prednost ovog kraja – za sve moguće aktivnosti na otvorenom i na rijekama: šetnje, vožnje biciklom, ribolov, jahanje, vožnje kočijom, logorovanje, vožnje kanuom, sportska natjecanja uz obale jezera i rijeka i na samom jezeru, rijekama, a u ljetnim mjesecima osobito kupanje, ukoliko to dopušta kakvoća riječne vode i posebni propisi. Bicikl bi unutar planskog područja trebao postati glavno prometno sredstvo. Time bi se s jedne strane osiguralo da se gospodarske prednosti turističkog razvoja raspodjele u širokom obimu na mala poduzeća domaćeg gospodarstva. S druge strane je to u skladu s rastućim razvojem potražnje na tržištu. ADFC (Opći njemački biciklistički klub) je utvrdio da je u 2002. dva milijuna Nijemaca svoj godišnji provelo na biciklima). To predstavlja porast od 12,7% u odnosu na prethodnu godinu. Sve veću popularnost među biciklistima stječu Baltik, Poljska, Češka, Slovačka i Mađarska, dok Hrvatska u analizama ADFC-a nije čak niti spomenuta. Pritom je Posavina, s obzirom na blizinu Zagreba i autoceste, lako dostupna inozemnim biciklističkim turistima, koji autobusima ili osobnim automobilima stižu s većih udaljenosti. Područje je vrlo povoljno i za obiteljske vožnje biciklom, budući da gotovo i nema uzbrdica. Pretpostavka je dakako da se izgradi dobro označena mreža biciklističkih staza oslobođena od automobila i da se turistička propaganda preorijentira na biciklistički turizam. Nasipi su idealne biciklističke staze, koje se mogu urediti uz minimalan trošak.

Osim stanovanja u starim seljačkim kućama, uređenim u skladu s njihovom tradicijom, seoske atmosfere i promatranja prirode, treba razviti i druge sadržaje kao što to npr. pokazuju inicijative Parka prirode za školske razrede i mladež. U ponudu treba uključiti posjete kod pastira, sudjelovanje na seoskim svečanostima, te stare zanate koje bi trebalo ponovo oživjeti. Atraktivan bi bio i muzej na otvorenom i kazalište oko sisačke tvrđave koji bi na zabavan način prenosili zanimljive informacije o prirodi i prikazivali seosku kulturu i povijest ovog područja. Nisu samo sela u Parku prirode zanimljiva po arhitekturi, to su i ona rubna, npr. Veliki Krivaj, Piljenice. U njima na 3,5 stanovnika statistički još uvijek dolazi jedna drvena kuća, za razliku od susjednih mjesta gdje se ovaj omjer već pogoršao. Za kvalitetu života lokalnog stanovništva i turističko usmjerenje središnjeg područja kritična je nedostatna vodoopskrbna i kanalizacijska infrastruktura, te sukladno tome postojeći higijenski uvjeti. Ove probleme treba prve riješiti.

- Samo je mali broj sela i kuća priključen na javni vodovod.

Stanovništvo vodu crpi iz vlastitih bunara koji ljeti često presuše, što ima ozbiljne posljedice za opskrbu i higijenu.

- Nijedno selo nema sustav za pročišćavanje otpadnih voda. Manji broj kuća koristi septičke jame, a većina otpadne vode pušta se da nepročišćene oteknu u tlo – čak i u blizini bunara.
- Sa stajališta zaštite spomenika, mnoga sela su još uvijek ostala netaknuta. Međutim, pod zaštitu su stavljena samo dva sela: Krapje i Čigoč. Brojna dokumentacija govori u prilog tome da bi trebalo zaštititi

puno više sela – osobito od prodaje i rušenja starih seljačkih kuća, te atipične gradnje modernih građevina, 17 graničnog područja, inscenirajući je tako njeno stvarno doživljavanje. Ovdje se kao uzor mogu uzeti vrlo uspješni primjeri iz Sjeverne Europe, gdje neovisno o nepovoljnim vremenskim prilikama postoji ogromna turistička potražnja zahvaljujući insceniranjima bogatog kolorita. Više od 150 gradova samo u Njemačkoj organizira srednjovjekovne viteške igre. Time oni fasciniraju svoje goste i potiču gospodarstvo.

Pod pojmom «posavska doživljajna gastronomija» može se predložiti čitava paleta usluga s lokalnim proizvodima, prezentiranim u posebnom stilu. Jezgru ponude čine regionalna jela i pića koja se pripremaju u nazočnosti gostiju i konzumiraju u sasvim različitim ambijentima – od logorske vatre do ribljeg restorana iznad rijeke – uz pratnju tradicionalne glazbe i starih plesova.

Potencijal stanovništva

Razvoj stanovništva u Posavini ozbiljno ugrožava opstanak tradicionalnog načina obrađivanja riječnih dolina, kulturnog krajolika, te biološke i krajobrazne raznovrsnosti [Gugić, Bahsler, str. 22]. Može se reći da već sada nedostaje upućena lokalna radna snaga potrebna za razvoj turističkih sadržaja i usluga, ukorijenjenih u kulturnom nasljeđu i tradicijama, što će u bliskoj budućnosti postati stvarni problem.

Kulturno nasljeđe & tradicije

Kulturno se nasljeđe može klasificirati i sažeto prikazati na sljedeći način:

- **Kulturni krajolik:** proteže se, počevši južno od Zagreba, s obje strane Save i duž njenih pritoka Odre, Kupe i Une, preko Siska, Jasenovca do Gradiške.
- **Posavska sela:** unutar Parka prirode nalazi se osam, a izvan Parka u njegovoj neposrednoj blizini još osam sela, od kojih je ukupno sedam do sada uspjelo sačuvati svoju tipičnu strukturu.
- **Arhitektura:** postoji i registrirano je ukupno 897 tradicionalnih seoskih kuća sagrađenih od hrastovog drveta u različitim stilovima i dijelom s lijepim ukrasima.
- **Pokretna kulturna dobra:** u pokretna kulturna dobra se ubrajaju predmeti od posebne umjetničke vrijednosti – ali i starinski kućanski uređaji i alati seljaka, ribara i obrtnika; potonji se na projektnom području mogu naći u izobilju. Gradski muzej Sisak izložio je interesantnu dokumentaciju o ovome kroz tri izložbe: «Život na vodi», «Pletarstvo i košarstvo» kao i «Lončarstvo».

Zbirke iz seoskog kulturnog života nalaze se u muzeju Sisak, samo na skladištu - u Kutini s temom Moslavina, u Donjoj Kupčini s lijepim, no na žalost jedva poznatim muzejom na otvorenom i u dvije privatne seoske kuće u parku prirode Lonjsko polje: u Čigoču sa zbirkom Sučić i u Muzilovčici sa zbirkom Ravlić.

- Nematerijalna kulturna baština - koju treba sakupiti, primijeniti i njegovati.
- glazba, pjesme, plesovi,
- nošnje te dekorativni elementi i nakit,
- bajke, pripovijesti i legende,
- lokalne navade i običaji,
- lokalni dijalekti i izrazi,
- regionalna kuhinja, pića i svi lokalni poljoprivredni proizvodi,
- tradicionalne zanatske vještine, tradicije i proizvodi te
- znanje o tradicionalnom graditeljstvu, poljoprivredi i ribarstvu.
- Nošnje: najupečatljivije su bogato izvezene ženske nošnje. Na temelju bogatstva uzoraka i boja ubraja ih se među najljepše u Europi.

*Korišten elaborat «Turistička ponuda Srednjeg posavlja»

3.3.1.5 . Zone eksploatacije mineralnih sirovina

Zone eksploatacije mineralnih sirovina nafte i plina određene su prostornom dokumentacijom više razine PPŽ-om Sisačko-moslavačke županije. Ovim Planom označene su površine na kartografskim prikazima i skazane tabelarno (tablica 3).

3.3.2 DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Zastupljenost društvenih djelatnosti svojim oblicima i brojem predstavljaju jedan od glavnih pokazatelja razvijenosti samoupravne jedinice kao i razvijenosti svakog naselja unutar teritorija Općine. Iako je jedan od elemenata temeljenih smjernica ravnomjerni razvoj svih naselja i distribucija društvenih djelatnosti po naseljima na čitavom teritoriju samoupravnih jedinica na području Općine Lipovljani razmještaj djelatnosti lociran je prvenstveno u općinskom središtu. Obzirom na relativnu malu površinu naseljenog teritorija Općine, za pretpostaviti je da se za sada, dok se ne razviju gospodarske funkcije planirane ovim Planom, neće širiti ni broj ni lokacije društvenih funkcija.

U okviru mreže središnjih naselja glavnu poziciju ima naselje Lipovljani te se na teritoriju nalaze slijedeći sadržaji:

- sadržaji lokalne samouprave
- edukativni sadržaji – osnovna škola
- zdravstveni sadržaji – ispostava doma zdravlja, ambulanta i
- apoteka
- pošta
- župni ured
- vatrogasni dom
- turistički ured

Obzirom na budući razvoj koji se predviđa ovim Planom, a kroz prenamjenu i aktiviranje zatečenih objekata i sadržaja, za pretpostaviti je da će se broj povremenih korisnika prostora znatno povećati, te će se shodno tome neke društvene djelatnosti proširiti.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA , UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani izrađena je Konzervatorska podloga koju je izradio Konzervatorski odjel u Zagrebu, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Ministarstvo kulture.

Dostavljene su i mjere zaštite prirodne baštine, a izvršene su i konzultacije u Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja, te su svi podaci ugrađeni u ovaj Prostorni plan.

Nadalje, korišteni su podaci i smjernice iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije.

3.4.0.1. CJELOVITA ZAŠTITA KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH DOBARA PREMA ZONAMA ZAŠTITE

Za povijesne cjeline naselja i dijelove naselja, pojedinačne građevine te kulturne i prirodne krajolike treba provesti reviziju postojećih, ili uspostavu novih zona zaštite na temelju usvojene metodologije:

- **zonu najstrože zaštite**, koja uključuje zaštitu i očuvanje svih vrijednosti u prostoru, prostornu organizaciju i potpunu zaštitu građevne strukture
- **zonu stroge zaštite**, koja podrazumijeva zaštitu prostorne organizacije, svih oblika povijesne matrice i zaštitu vrednovane povijesne građevne strukture
- **kontaktne zone**, odnosno tampon zone, koje su u fizičkoj vezi sa strogim zonama i povijesnim središtem, imaju ulogu uspostave prostornih odnosa kojima se ne bi narušila njihova povezanost
- **zone ekspozicije** naselja (povijesnog središta) imaju velik utjecaj na formiranje slike prostora i uspostavu vizura na temeljne vrijednosti. Važne su radi održavanja vizualnih dominantni u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra navedena u popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni status zaštite, koji je obuhvaćen slijedećim kategorijama :

- R kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P kulturno dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti
- PR prijedlog za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- ZPP zaštita Prostornim planom

Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite predložena je zaštita kategorijama: 0. (internacionalnog značaja), 1. (nacionalnog značaja), 2. (regionalnog značaja) i 3. (lokalnog značaja).

Kulturni krajolik podrazumijeva područja prirodnih i antropogenih faktora oblikovani tijekom povijesti, koji očuvani u svojim morfološkim obilježjima svjedoče o višestoljetnoj prisutnosti čovjeka u prostoru. Razlikujemo:

- **kreirani krajolik** nastao smišljenim usmjerenim oblikovanjem prostora (parkovi, perivoji itd.) i
- **organski krajolik** nastao spontanom višestoljetnim djelovanjem na prirodni okoliš.

Na području Općine Lipovljani izdvajaju se veće prostorne cjeline u kojima je izražena koncentracija i veliki stupanj očuvanosti kulturno povijesnih vrijednosti, osobito na prostoru ispod autoceste. Karakteristična topografija terena, nizinski i brežuljkasti dio, isprepleteni odnosi naselja i padina brežuljaka, stvorili su prostore ambijentalnih vrijednosti. Najveća vrijednost je nadopunjavanje prirodnih i stvorenih vrijednosti prostora općine i zaštićenog područja Park prirode Lonjsko polje kao jednog od najvećih močvarnih staništa u Europi.

3.4.0.2. ZAŠTITA KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH DOBARA POJEDINAČNIH DIJELOVA I CJELINA – SUSTAV MJERA ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNIH DOBARA

Prostornim planom uređenja Općine Lipovljani određuju se uvjeti korištenja i zaštite prostora primjenom režima zaštite za slijedeća kulturna i prirodna dobra:

3.4.0.2.1. Zaštićena graditeljska baština

Prostorno estetski elementi

Pejsažna ujednačenost nizinskog prostora rijeke Save i njenih pritoka koji je zadržao svoj prirodni oblik i način korištenja prostora. Sačuvani su mali dijelovi izvornih ambijenata koje sa vrijednim prirodnim okruženjem daju kvalitetu. Naselja su zadržala svoje izdužene volumene koji se stapaju sa izduženim vijugavim potezima koji dominiraju ovim prostorom.

Duž putova koji zatvaraju prsten nižu se četiri naselja izrazito linijske matrice koja su prerasla svoje prvotne okvire. Gradnja se duž prometnica niže u neprekinuti izgrađeni potez skromnog oblikovanja sa mjestimično očuvanim prepoznatljivim mikroambijentima. Pojedinačni ruralni posavski ambijenti prerasli su u semiurbane ambijente bez identiteta. Unutar ove izgrađene zone u vanjskim vizurama dominiraju jedino zvonici sakralnih građevina.

Pozicija naselja Lipovljani koja je dominantna i eksponirana u prostoru u novije vrijeme je dobila stambenu katnicu u središtu naselja koja u vizurama izvana konkurira crkvenim zvonnicima i predstavlja konflikt u prostoru.

Smjernice i preporuke zaštite kulturnog krajolika, povijesnih cjelina i arheoloških zona

Cilj ovog Plana je da se u prethodnom poglavlju popisana i valorizirana kulturna dobra adekvatno njihovoj vrijednosti zaštite, obnove i u budućnosti koriste. Povijesne cjeline, krajolik kao i pojedinačne građevine označene kao kulturno dobro treba primjereno njihovim prostornim, arhitektonskim, povijesnim, etnološkim i estetskim vrijednostima zaštititi i uključiti u život i dalji razvoj prostora. Da bi se osigurala zaštita kulturne baštine koja je neodvojiv segment sveukupnog čovjekovog življenja u prirodnom okruženju polazišta za njeno ostvarivanje moraju se osigurati na nivou prostornog planiranja.

Dosadašnja iskustva su pokazala da su graditeljski oblici i krajolik koji ih okružuje, međusobno povezani, srasli u složeni identitet prostora. Čovjek je samo još jedan čimbenik u procesu stvaranja sveukupne slike prostora čiju osnovu čine prirodne komponente stoga elementi za zaštitu i očuvanje graditeljskog nasljeđa moraju biti u skladu s našim odnosom prema cjelokupnom prostoru. S obzirom na stupanj očuvanosti prirodnih i krajobraznih vrijednosti, te tradicionalnih oblika izgradnje i naseljavanja područja Općine Lipovljani potrebno je planirati razvoj koji će se temeljiti na uvažavanju i racionalnom iskorištavanju temeljnih vrijednosti područja. To prije svega znači očuvati ravnotežu i harmoničan odnos izgrađenog i prirodnog krajolika, uz racionalno dimenzioniranje građevinskih područja, kako ne bi došlo do narušavanja vrednovanih kulturno-povijesnih i prostornih kvaliteta.

Da bi se očuvale vrednovane kulturno povijesne, arhitektonske, urbanističke, etnološke, pejzažne i dokumentarne vrijednosti prostora Općine Lipovljani neophodno je zaštitu usmjeriti na očuvanje integralnih vrijednosti prirodnog i izgrađenog prostora. Utoliko je važno donošenje Prostornog plana uređenja Općine, kojim bi trebalo usmjeriti korištenje prostora na način koji ne bi izazvao narušavanje vrednovanih kvaliteta, već bi omogućio revalorizaciju prostornih vrijednosti kao i sanaciju pogrešnih intervencija u prostoru uvjetovanih vrijednosnim kategorijama, odnosno, potrebnim i mogućim režimima zaštite svih prepoznatih vrijednosti. Temeljni zadatak Prostornog plana uređenja trebao bi biti omogućavanje razvoja uz uvažavanje i očuvanje harmoničnog odnosa i kvalitetnog planiranja suživota prirodnog i antropogenog krajolika.

Obzirom da prostor Općine Lipovljani sadrži visoko valoriziranu prostornu cjelinu (dio Lonjskog polja) kao i manje vrijedan prostor, sjeverni dio Općine logično je da bi gospodarske zone trebale biti smještane na manje vrijednom prostoru i to tamo gdje će izazvati manje prostorne i likovne konflikte.

Integralni prostor, njegovu kulturnu i prirodnu baštinu moguće je štititi kroz zoniranje prostora, a zaštitu pojedinačnih vrijednosti kulturne baštine metodom režima zaštite. Stoga su na kartografskom prilogu Razmještaja kulturnih dobara na području Općine, 1: 25000, označena kulturna dobra po kategorijama i statusu zaštite, a zona zaštite za naselje Lipovljani određena je na kartografskom prikazu u mj. 1: 5000. Određivanje zona zaštite temelji se na osnovnom principu suvremene zaštite kulturne baštine, da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo vezan s okolišem koji ga okružuje.

Za sve zone kulturne i prostorne baštine, naselja i pojedinačne povijesne građevine (prikazane na karti u mjerilu 1:25000) potrebno je izraditi detaljnu konzervatorsku dokumentaciju koja bi sadržavala analizu povijesne građe i dokumentacije, analizu postojećeg stanja, te konzervatorske propozicije i smjernice za moguće i potrebne zahvate kojima bi se očuvale, zaštitile i unaprijedile prepoznate vrijednosti, a umanjio utjecaj prostorno i oblikovno konfliktnih situacija.

Obzirom na načela i ciljeve zaštite kulturne baštine određuju se osnovne smjernice i uvjeti zaštite za:

- povijesne cjeline,
- pojedinačne zaštićene građevine,
- arheološke lokalitete i nalazišta, te
- krajolik.

Povijesna naselja seoskih obilježja

Povijesna naselja seoskih obilježja predstavljaju izrazito ugrožen dio ukupnog fonda kulturne baštine, a gotovo u pravilu ni na koji način nisu zaštićena, stoga intenzivno gube svoja povijesna obilježja. Takve preobrazbe nepovratno brišu granice kulturnih regija i znatno otežavaju definiranje prostora (makrocjelina) sličnih tradicijskih oblika.

Specifičnost naselja pojedinih regija očituje se u tipologiji naselja u smislu načina oblikovanja njegovog volumena, karakterističnom tradicijskom naseobinskom predlošku – matrici naselja, parcelaciji, mreži cesta i putova, odnosu naselja i pripadajuće okoline, načinu organizacije parcele, te arhitekturi naselja - mjerilu i karakteristikama oblikovanja građevina, uključivši i primijenjene materijale te način njihove završne obrade. Raznolikost tipova naselja, koja ovisi o navedenim čimbenicima, mora i nadalje ostati prepoznatljivom.

Područja zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti u izdvojenim zonama – povijesnim naseljima, odnosno njihovim dijelovima provode se stoga u svrhu očuvanja tradicijske slike naselja, a time i njihove prepoznatljivosti kao nositelja identiteta kulturnog krajolika. U cilju očuvanja graditeljske baštine i prepoznatljivosti prostora određena je zona zaštite za naselje Lipovljani, te za značajni dio naselja Piljenice. Nažalost, ostala naselja su izgubila izvorni izgled od kog su sačuvani samo njegovi pojedinačni dijelovi. Stoga je ova cjelina, uz pojedinačna kulturna dobra, nositelj prostornog identiteta Općine. Za povijesnu cjelinu Lipovljani stoga je definirana zona zaštite:

- **Zona zaštite povijesne cjeline** (zaštita matrice, postojeće parcelacije, tradicijske stambene arhitekture i prateće gospodarske, komunalne opreme naselja i javne plastike)
Mjere zaštite su određene prema zonama zaštite i klasifikaciji pojedinačnih kulturnih dobara koji se štite na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencije u pojedinim zonama ili za pojedine građevine.

Povijesnu cjelinu Lipovljani potrebno je detaljno inventarizirati s obzirom na građevnu strukturu (sakralne, stambene, gospodarske i javne zgrade) i prostornu matricu i pripadajuću parcelaciju. Sve građevine unutar zone zaštite treba arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja treba planirati na način kojim bi se prije svega očuvao prepoznatljivi krajolik koji ga okružuje, zadržala prepoznatljivost i homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija naselja ili njegovih dominantnih dijelova, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih putova. Osobito je važno da se kod linijskih naselja ne predviđaju odvojci koji će izmijeniti kontinuirani izduženi volumen.

U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja (selo sa središnjim funkcijama, zaselak). Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje. Za cijelo područje Općine Lipovljani važno je očuvati postojeću karakterističnu organizaciju prostora, temeljenu na mreži naselja, povezanih kapilarnim sistemom putova. Izbjegavati načine disperzivne gradnje koja se pojavljuje u novije vrijeme u vidu pojedinačnih kuća, hala i sličnih građevina.

- **Uvjeti zaštite krajolika**

Veliki dio prostora Općine Lipovljani nalazi se unutar zone Parka prirode Lonjsko polje koji ima karakteristike kulturnog krajolika, jer se stoljećima antropogeni i prirodni elementi prepliću u skladnom odnosu. Unutar zone Parka prirode, na prostoru Općine neprihvatljiva je bilo kakva izgradnja, jer je prostor nenaseljen. Ovaj prostor upravo svojim izraženim identitetom pruža mogućnosti za kvalitetne programe izletničkog, seoskog i eko turizma, stoga je sve što bi utjecalo na promjenu identiteta

prostora neprihvatljivo. Odgovarajući gospodarski programi sukladni turističkim programima mogli bi ovo područje učiniti gospodarski vrijednijim. Vrijedni su napori uprave Parka prirode da se optimalno sačuvaju i unaprijede prirodne vrijednosti. Prostornim planom posebnih područja Parka prirode Lonjsko polje pokriveno je područje mjerama zaštite i ponašanja unutar granica Parka.

Ostatak prostora Općine manje je vrijedan prostor i manji je broj uvjeta za njegovo gospodarenje, međutim, moguće je kontrolom svake intervencije poboljšati prostor, kako se ne bi stvarali ekscesi u prostoru koji ga dodatno devastiraju.

Formiranje većih radnih zona na vizualno izloženim prostorima neprihvatljivo je osobito ukoliko se nameću u različitim lokacijama vizura.

3.4.0.2.2. **Zaštićeni dijelovi prirode**

U skladu sa zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05) zaštićeni su slijedeći dijelovi prirode:

1) kategorija zaštićenog prirodnog krajolika R 47 – Park prirode Lonjsko polje pojedinačni lokaliteti u Parku prirode na području Općine:

- Žabarski bok
- Opeke I
- Opeke II
- Jošik
- dolina llove

Planom se predlaže zaštita :

- rijeka Pakra,
- rijeka Subocka,
- rijeka llova sa pritocima - zaštićene biljne zajednice (ZPP)
- padine Moslavačke gore i Psunja (ZPP)
- krajolik oko pojedinačnih objekata sakralne baštine (ZPP)

Izvod iz zakona o zaštiti prirode: „Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.

U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.

Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.“

U okviru izrade Konzervatorske studije izvršena je detaljna sistematizacija prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara:

1. Povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja Lipovljani i Piljenice
2. Arheološka nalazišta i lokaliteti, 5 lokaliteta u Kraljevoj Velikoj
3. Povijesno Memorijalna područja 3 groblja (Lipovljani, Kraljeva Velika i Piljenice)
4. Pojedinačna nepokretna kulturna dobra:
  - Sakralne građevine 2 crkve u Lipovljanima
  - Kapele i poklonci, 3 u Kraljevoj Velikoj, Piljenicama i Krivaju
  - Civilne građevine (dječji vrtić i vatrogasni dom u Lipovljanima i Krivaju)
  - Stambene građevine u Lipovljanima 26 evidentiranih i predloženih, u Kraljeva Velika 24 građevine, u Krivaju 6 i Piljenicama 15
  - Gospodarske građevine, 2 mlina u Lipovljanima i Piljenicama
  - Javna plastika i urbana oprema, 6 lokaliteta
5. Parkovi i perivoji u Lipovljanima.

Zaštita kulturne i prirodne baštine postavlja se kao važan zadatak na kojem Općina Lipovljani treba graditi svoj identitet. Ovim elaboratom utvrđen je status kulturnog dobra za 1 povijesnu cjelinu, 1 arheološki lokalitet, 4 sakralne građevine, 4 civilne građevine sa pripadajućim parcelama, jedno spomen obilježje i jedan primjer parkovne arhitekture, a evidentirano je još niz dobara lokalne vrijednosti koji čine identitet prostora. Osim prirodnog krajolika Lonjskog polja, koje je vrednovano najvišom kategorijom, sva ostala kulturna dobra su regionalne vrijednosti. Sva evidentirana dobra vrijedni su elementi identiteta prostora stoga bi ih trebalo sačuvati kao dobra lokalne vrijednosti. Na karti razmještaja kulturnih dobara tamnoplavo su označena kulturna dobra koja su zaštićena (registrirana) kao kulturna dobra, R ili se predlažu za zaštitu kao kulturno dobro, PR dok su

svjetloplavo označena lokalna dobra, u popisu E. Postupak zaštite za kulturna dobra predložena za zaštitu bit će pokrenut u što kraćem roku.

POPIS KULTURNIH DOBARA NA PODRUČJU OPĆINE

Inventarizacija i klasifikacija kulturne baštine po kategorijama na području Općine Lipovljan obavljena je sukladno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske. Nepokretno kulturno dobro kao pojam obuhvaća: naselja (gradska i seoska) ili njihove dijelove; građevine, sklopove ili njihove dijelove sa pripadajućim okolišem (sakralne, stambene, javne, gospodarske) sa pripadajućim im inventarom; elemente povijesne opreme naselja; područje, mjesto ili spomen obilježje vezano uz povijesne događaje ili osobe; arheološka nalazišta i zone; etnološki sadržaji i zone, te krajolici i dijelovi krajolika koji sadrži povijesne strukture kao pokazatelje čovjekove prisutnosti u prostoru.

I POVJESNA PODRUČJA I CJELINE

POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
1.1.	Lipovljani	Središte naselja	PR	III
1.2.	Piljenice	Središnji prostor uz kapelu	E	IV

ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
2.1.	Lokalitet Čardin-novi vijek(turci)	Kraljeva Velika	E	
2.2.	Lokalitet Gradina-srednji vijek (turci)	Kraljeva Velika	PR	
2.3.	Lokalitet Gradinice-srednji vijek(turci)	Kraljeva Velika	E	
2.4.	Lokalitet Kučište-srednji vijek (turci)	Kraljeva Velika	E	
2.5.	Lokalitet Stari Gaj	Kraljeva Velika	E	

POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
3.1.	Groblje	Lipovljani	E	IV
3.2.	Groblje	Kraljeva Velika	E	IV
3.3.	Groblje	Piljenice	E	IV

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

SAKRALNE GRAĐEVINE

Crkve

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
4.1*	Župna crkva Sv. Josipa	Lipovljani	R 79	III
4.2.*	Grkokatolička crkva Sv. Ane	Lipovljani-ulica A.Starčevića	PR	III

Kapele i poklonci

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
5.1*	Kapela Sv. Ante	Kraljeva Velika	PR	III
5.2*	Kapela Sv.Roka	Krivaj	E	IV
5.3.*	Kapela Sv.Ivana Nepomuka	Piljenice	PR	III

CIVILNE GRAĐEVINE

Javne građevine

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
6.1.*	Dječji vrtić	Lipovljani, A.Starčevića 4	PR	III
6.2.*	Vatrogasni dom	Krivaj-preko puta kapele	E	IV

Stambene građevine

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
		Lipovljani		
7.1.*	Župni dvor,		PR	III
7.2.*	J.Kozarca 4		E	IV
7.3.*	Kolodvorska 32-gospodarstvo		PR	III
7.4.*	Kućni br. 68		PR	III
	Zagrebačka 14		E	IV
	Zagrebačka 29		E	IV
	Zagrebačka 35		E	IV
	Zagrebačka 126		E	IV
	J.Kozarca(14) stari broj		E	IV
	J.Kozarca 22		E	IV
	J.Kozarca 36		E	IV
	J.Kozarca 48		E	IV
	Stanićeva 5		E	IV
	Bračić Radić 10		E	IV
	Bračić Radić 12		E	IV
	Bračić Radić 14		E	IV
	Bračić Radić 20		E	IV
	Bračić Radić 22		E	IV
	Bračić Radić 88		E	IV
	A.Starčevića 24		E	IV
	A.Starčevića 50		E	IV
	Kolodvorska 13		E	IV
	Kolodvorska 15		E	IV

	Kolodvorska 62		E	IV
	Željanska 1		E	IV
	Željanska 7			
		Kraljeva Velika		
	Kućni br. 128		E	IV
	Kućni br. 21		E	IV
	Kućni br. 22		E	IV
	Kućni br. 23		E	IV
	Kućni br. 30		E	IV
	Kućni br. 38		E	IV
	Kućni br. 26		E	IV
	Kućni br. 67		E	IV
	Kućni br. 73		E	IV
	Kućni br. 31		E	IV
	Kućni br. 43		E	IV
	Kućni br. 46		E	IV
	Kućni br. 69		E	IV
	Kućni br. 71		E	IV
	Kućni br. 82		E	IV
	Kućni br. 92		E	IV
	Kućni br. 96		E	IV
	Kućni br. 104		E	IV
	Kućni br. 110		E	IV
	Kućni br.124			
	Kućni br.156			
	Kućni br. 170		E	IV
	Kućni br. 190		E	IV
	Kućni br. 206		E	IV
		Krivaj		
	Kućni br. 1		E	IV
	Kućni br. 31		E	IV
	Kućni br. 39		E	IV
	Kućni br. 55		E	IV
	Kućni br. 85		E	IV
	Kućni br. 87		E	IV
		Piljenice		
	Kućni br.14			
	Kućni br. 24		E	IV
	Kućni br. 26		E	IV
	Kućni br. 39		E	IV
	Kućni br. 40		E	IV
	Kućni br. 56		E	IV
	Kućni br. (59)		E	IV
	Kućni br. (61)		E	IV
	Kućni br. 74		E	IV
	Kućni br. 98		E	IV
	Kućni br. 103		E	
	Kućni br. 118		E	
	Kućni br. 119		E	III
	Kućni br. 125		E	IV
	Kućni br. 129		E	IV

Gospodarske građevine

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
8.1.*	Zagrebačka (križanje s ul. A. Starčevića)-mlin	Lipovljani	PR	III
8.2.*	Kućni br.99-mlin	Piljenice	E	IV

JAVNA PLASTIKA I URBANA OPREMA

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
9.1.*	Raspelo, na raskrižju ul. J.Kozarca i A.Starčevića	Lipovljani	E	IV
9.2.*	Spomen-obilježje	Lipovljani, groblje	R 191	III
9.3.*	Raspelo	Kraljeva Velika	E	IV
9.4.*	Raspelo	Kraljeva Velika	E	
9.5.*	Raspelo	Piljenice	E	IV
9.6.*	Toranj ciglane	Lipovljani,Zagrebačka ulica	E	IV

PARKOVI I PERIVOJI

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
10.1.	Parkovi	Lipovljani, središte naselja	PR	III

* Zvezdica uz redni broj označava građevine koje su označene na grafičkom prikazu Razmjesta kulturnih dobara u mjerilu 1: 25000.

Za navedenu preliminarnu kategorizaciju kulturne baštine prilaže se tabela pojašnjenja značenja pojedinih kategorija u koje su svrstana kulturna dobra.

TABLICA ZBIRNE VALORIZACIJE BAŠTINE:

(prema kategorijama i značenju)

Kat.	Značenje/vrijednost
0	Međunarodno značenje
I	Nacionalno značenje
II	Makroregionalno značenje (sjeverozapadna Hrvatska)
III	Mikroregionalno značenje (županijska razina)
IV	Lokalno značenje (općinska razina)

Očuvana povijesna cjelina za koju je pojedinačno sačinjen katalog sa svim elementima valorizacije i drugim posebnostima, fotodokumentacijom i zonama zaštite je središte naselja Lipovljani.

LIPOVLJANI

je gradsko-seosko naselje dominantne ekspozicije, po tipologiji nizinsko. Naselje je homogeno s dominantama župne i grkokatoličke crkve.

Povijesne funkcije i djelatnosti naselja

1334. god. spominje se zidana crkva sv. Ilije uz naselje Lupya (Lipovljani) koju su Turci u potpunosti srušili, a naselje se premjestilo prema sjeveru. Prema kanonskim vizitacijama od 14. do 18. stoljeća, u Kraljevoj Velikoj egzistirala je župa koja je 1756. godine premještena u Lipovljane. Župa je obuhvaćala Općine: Novska, Banova Jaruga i Međurić, a unutar tih granica su i sva naselja današnje Općine Lipovljani.

Prestankom turske opasnosti dolazi do intenzivnog naseljavanja ovog prostora. Prvo se osnivaju naselja Kraljeva Velika i Lipovljan o čemu svjedoče prvi popisi stanovništva iz 1698. godine, potom naselja Piljenice (1730. godine) te Krivaj (1740. godine). Nakon preustroja administrativno-upravnog i vojno-političkom podjelom prostor se nalazi unutar kotara Kraljeva Velika, a 1745. godine osniva se Gradiška pukovnija, unutar Vojne krajine. Katolička župa preseljena je iz Kraljeve Velike u Lipovljane 1763. godine. U kanonskim izvještajima 1769. godine navodi se da su Lipovljani sjedište I. satnije 8. gradiške pukovnije. Prostor se intenzivno razvija i naseljava sredinom 18. stoljeća, osobito nakon gradnje krajiške ceste 1779. godine, podno prigorja Psunja. Organizacija života se diže na višu razinu, u Lipovljanima se 1770. godine gradi škola, općina, šumarija i dvor župne crkve. Ukidanjem Vojne krajine 1881. godine područje dolazi u sastav Požeške županije. Gradnja željezničkih pruga, krajem 19. stoljeća, ovom području daje nov poticaj za razvoj. Lipovljani postaju 1871. god. sjedište šumarije, općinu dobijaju 1872. godine, a 1897. godine željezničku postaju.

Prostorna organizacija (matrica)

Centar s gradskim parkom se formirao uz župnu crkvu, oko kojih se u svim smjerovima širi naselje.

Javni prostori i građevine

Trg kod župne crkve, župna crkva Sv. Josipa, grkokatolička crkva Sv. Ane, vatrogasni dom, dječji vrtić i škola.

Organizacija karakteristične parcele

Prostrane parcele sa stambenim građevinama uz ulicu i gospodarskim u unutrašnjosti parcele.

Obilježja građevne strukture (stare i nove)

Stambene građevine su uglavnom zidane prizemnice pravokutnog tlocrta, zabatom ili dužom osi okrenute prema ulici, žbukane, s dvostrešnim krovom pokrivenim biber crijepom, s kraja 19. i početka 20. st. Nekoliko zidanih katnica i dvokatnica nalazi se u samom centru. Na rubovima naselja pojavljuju se drvene tradicijske okućnice s gospodarskim građevinama i bunarom. Nova građevna struktura su jednostavne zidane visoke prizemnice i katnice, žbukane, s dvostrešnim krovom pokrivenim crijepom.

Posebna obilježja

Veliki mlin na rubu naselja, koji je vjerojatno opsluživao cijelu okolicu.

Smjernice i uvjeti

Sve preostale primjere građevina s karakteristikama kulturnog dobra, potrebno je održavati ili obnavljati prema postojećem stanju. Gradski park vratiti u izvorno stanje i redovito održavati.

Veliki mlin u Zagrebačkoj ulici sanirati i staviti u funkciju.

Obrada i dokumentiranost

Vojna karta iz 18. stoljeća, Katastar iz 1862. god.

PILJENICE

Naselje je seosko dominantno, po tipologiji nizinsko. Volumen naselja ima dominantni toranj kapele. Prijedlog je IV kategorije zaštite, a status je evidentiranog naselja. U cjelini idealno je za formiranje etno tradicijske cjeline u funkciji tradicijskog seoskog turizma.

Povijesne funkcije i djelatnosti naselja

Prestankom turske opasnosti dolazi do intenzivnog naseljavanja ovog prostora. Prvo se osnivaju naselja Kraljeva Velika i Lipovljani o čemu svjedoče prvi popisi stanovništva iz 1698. god., a potom i naselja Piljenice (1730. godine) i Krivaj (1740. godine).

Prostor se intenzivno razvija i naseljava sredinom 18. stoljeća, osobito nakon gradnje krajiške ceste 1779. godine, podno prigorja Psunja. Naseljenost prostora iz ovog perioda može se sagledati na austrijskim vojnim kartama Gradiške pukovnije. Ukidanjem Vojne krajine 1881. godine područje dolazi u sastav Požeške županije. Gradnja željezničkih pruga, krajem 19. stoljeća, ovom području daje nov poticaj za razvoj.

Stanovništvo se uglavnom bavilo poljoprivredom, te mlinarenjem, obzirom da se naselje nalazi uz rijeku Pakru.

Položaj i okolina

Naselje se smjestilo uz put u smjeru Kraljeva Velika, Banova Jaruga, te uz rijeku koja ide paralelno s cestom.

Prostorna organizacija (matrica)

Naselje smješteno uz rijeku uz koji prolazi put s jedne i druge strane rijeke kroz naselje. Uz rijeku se nalazi i više riječnih otočića koji su također naseljeni i spojeni s ostatkom naselja s više mostića.

Javni prostori i građevine

Prostor ispred kapele Sv. Ivana Nepomuka, mostovi koji spajaju jednu i drugu obalu rijeke, mlin na riječnom otočiću u blizini kapele, raspelo uz cestu.

Organizacija karakteristične parcele

Prostrane parcele s stambenim građevinama uz put i rječicu i gospodarskim građevinama u unutrašnjosti parcele.

Obilježja građevne strukture (stare i nove)

Stambene građevine su uglavnom drvene zidane prizemnice i katnice pravokutnog tlocrta, zabatom ili dužom osi okrenute prema ulici, dvostrešno poluskošeno krovništvo pokriveno biber crijepom, s kraja 19. i početka 20. st. Nova građevna struktura su jednostavne zidane visoke prizemnice i katnice, kvadratičnog tlocrta, žbukane, s dvostrešnim krovijem pokrivenih crijepom.

Posebna obilježja

Mlin u blizini kapele, mostovi posebno drveni most istočno od kapele.

Smjernice i uvjeti

Sve preostale primjere građevina s karakteristikama kulturnog dobra, potrebno je održavati ili obnavljati prema postojećem stanju.

Mlin u blizini kapele staviti u funkciju. Posebnu pažnju posvetiti očuvanju starih mostova.

Obrada i dokumentiranost

Vojna karta iz 18.stoljeća, katastar iz 1862. godine.

Naselje je dominantne ekspozicije, homogeno s dominantama župne i grkokatoličke crkve. Centar naselja s gradskim parkom formirao se uz župnu crkvu.

Javni prostori i građevine

Trg kod župne crkve, župna crkva Sv. Josipa, grkokatolička crkva Sv. Ane, vatrogasni dom, dječji vrtić, škola.

Organizacija karakteristične parcele

Prostrane parcele s stambenim građevinama uz ulicu i gospodarskim u unutrašnjosti parcele

Obilježja građevne strukture (stare i nove)

Stambene građevine su uglavnom zidane prizemnice pravokutnog tlocrta, zabatom ili dužom osi okrenute prema ulici, žbukane, s dvostrešnim krovijem pokrivenim biber crijepom, s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Nekoliko zidanih katnica i dvokatnica nalazi se u samom centru. Na rubovima naselja pojavljuju se drvene tradicijske okućnice s gospodarskim građevinama i bunarom. Nova građevna struktura su jednostavne zidane visoke prizemnice i katnice, žbukane, s dvostrešnim krovijem pokrivenih crijepom.

**ZBIRNA TABLICA NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I KULTURNO POVIJESNIH
VRIJEDNOSTI OPĆINE LIPOVLJANI**

VRSTA KULTURNOG DOBRA	OPĆINA LIPOVLJANI		
	KULTURNA DOBRA I KULTURNO POVIJESNE VRIJEDNOSTI		
	UPISANO U REGISTAR KULT. DOBARA	PREVENTIVNA /POSTUPAK ZAŠTITE	EVIDENTIRANO-LOKALNI ZNAČAJ /ZPP/
POVIJESNA NASELJA			
GRADSKO SEOSKO LIPOVLJANI		1	
SEOSKA PILJENICE			1
UKUPNO		1	1
CRKVE I KAPELE	1	1	
POKLONICI, RASPELA		2	1
STAMBENA GRADNJA.* Lipovljani Kraljeva Velika Krivaj Piljenice		3	23 26 24 15
ETNOLOŠKE GRAĐEVINE		-	-
GOSPODARSKE GRAĐEVINE		1	1
JAVNE GRAĐEVINE		1	1
ETNOLOŠKE GRAĐEVINE*		-	-
UKUPNO	1	8	91
MEMORIJALNA PODRUČJE I OBILJEŽJA			3
ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE		1	4
PARKOVI PERIVOJI		1	
UKUPNO	-	2	7
SVEUKUPNO	2	11	99

3.4.0.3.1. Opća načela zaštite

Prirodna i kulturna dobra moraju biti na stručno prihvatljiv način ugrađena u budući razvitak Općine, a u skladu sa održivim razvojem koji je ustanovljen i na najvišoj razini planiranja Strategije i Programa prostornog uređenja RH. Očuvanje kulturno-povijesnih obilježja prostora podrazumijeva:

- zaštitu prirodnog krajolika
- zaštitu kultiviranog krajolika
- zaštitu tradicionalnih cjelina
- zaštitu tradicijskog graditeljstva
- zaštitu karakterističnih toponima

3.4.0.3.2. Opće odredbe i upravni postupak zaštite

U skladu sa Zakonom o zaštiti kulturnih dobara («Narodne novine» br. 69/99.), Zakonom o gradnji («Narodne novine» br. 52/99.) i Zakonom o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 30/94., 68/98.), te Obvezatnoj uputi o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina (Ministarstvo kulture, 1995., 1998.), kao i u skladu sa Konzervatorskom podlogom za prostorni plan uređenja Općine Lipovljani, za sve objekte za koje je evidentirana zaštita registriranog (R) ili preventivno zaštićenog spomenika kulturnog dobra (P), te koji su u pokretanju postupka upisa u registar (PR), kao i svi objekti zaštićeni ovim Planom (ZPP) smatraju se zaštićenim građevinama.

Za navedene zaštićene građevine, objekte i sadržaje potrebno je ishoditi:

- posebne uvjete (u postupku ishođenja lokacijske dozvole)
- prethodno odobrenje/suglasnost (u postupku ishođenja građevinske dozvole)
- nadzor u svim fazama radova od strane Ministarstva kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu

3.4.0.3.3. Pravni status zaštite kulturnih dobara

- Sva kulturna dobra u skladu sa prethodnom tabelom i Kartografskim prikazima podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
- Ovim Prostornim planom predlaže se pokretanje postupka upisa u Registar nepokretnih kulturnih dobara dobra iz prethodne tablice.
- Ovim Prostornim planom evidentirana su nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja koja se štite odredbama i mjerama ovog Plana.
- Povijesna naselja i graditeljske cjeline: Lipovljani, Piljenice
- u grupi povijesnih građevina – sve navedene građevine u prethodno navedenoj tablici.

3.4.0.3.4. Mjere zaštite kulturno povijesnih vrijednosti

3.4.0.3.4.1. Mjere i uvjeti zaštite krajolika

Nizinski močvarni dio ispod autoceste je pripadajući dio Parka prirode i potrebno ga je sačuvati u postojećoj namjeni, u skladu s propozicijama Plana parka prirode, koristeći postojeće materijale i primjenjujući tradicionalno oblikovanje. Za novu izgradnju potrebno je pridržavati se provedbenih odredbi ovog Plana, a za zone kulturnog krajolika kao i zahvate na tradicijskoj arhitekturi potrebno je ishoditi posebne uvjete gradnje i odobrenje Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine Konzervatorskog odjela u Zagrebu.

3.4.0.3.4.2. Mjere i uvjeti zaštite povijesnih naselja

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja određene su prema zonama koje se zaštićuju temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a na kartografskim prikazima u mjerilu 1:25000 i 1:5000 ucrtane su građevine i građevinske cjeline koje se štite navedenim Zakonom, ali i ovim Prostornim planom uređenja Općine Lipovljani.

Ovom odredbom obuhvaćena su naselja: Lipovljani, i Piljenice. Ovisno o kategoriji vrednovanja pojedine zone (1,2,3) potrebna je dokumentacija i obrada arhitektonske snimke kako bi se odredila zaštita i način obnove.

Širenje građevinskih područja postojećih naselja treba biti u skladu s povijesnom matricom longitudinalnog formiranja nastambi duž cestovnih prometnica i obvezatnog izbjegavanja longitudinalnog širenja duž prometnica. Nadalje, potrebno je sačuvati prirodni i kultivirani krajolik, uz izbjegavanje daljnje devastacije šumskih površina, kao i bilo kakve korakcije topografije terena.

Za čitavo područje potrebno je sačuvati karakterističnu povijesnu organizaciju prostora temeljenu na mreži naselja povezanih sistemom cestovne komunikacije. Istovremeno treba spriječiti disperznu gradnju kuća za odmor, racionalnim dimenzioniranjem koncentriranih zona građevinskih područja.

Naselja koja pokazuju veću tendenciju širenja nalaze se uz prometnicu D 4, te za ta naselja treba predvidjeti interpolacije građevinskih zona i izbjeći širenja građevinskih područja formiranjem sporednih okomito položenih ulica, izuzev u naselju Lipovljani gdje je naselje formirano centrično sa odvojcima i glavnim prometnicama koje povezuju ostala naselja i zaseoke.

Konzervatorskom podlogom predviđa se izrada urbanističkih planova niže razine kako bi se definirala mreža prometnica i morfologija izgradnje, te poželjni gabariti, što nije moguće na razini Prostornog plana uređenja Općine. Citat : “U cilju uspostave kvalitetnijih odnosa u prostoru za veća naselja treba izraditi Urbanistički plan uređenja, u okviru kojeg će se definirati uvjeti nove izgradnje. To se poglavito odnosi na : Lipovljane.”

Ovim Planom su uvažene preporuke Konzervatorske podloge, tim prije jer je ovim Planom predviđena značajna prenamjena zatečenih sadržaja u prostoru, koja će zahtjevati detaljni stručni nadzor nad budućim aktivnostima u svim zonama od interesa znanstveno-edukativnog centra.

3.4.0.3.4.3. Režimi zaštite unutar zona zaštite naselja

Za sve građevinske zahvate u prostoru zona 1. i 2. stupnja zaštite u postupku ishoda lokacijske dozvole treba ishoditi posebne uvjete izgradnje od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu. Na povijesnim građevinama tradicijske stanogradnje i gospodarskih objekata mogući su radovi konzervacije, sanacije, rekonstrukcije i prenamjene uz moguće prilagodbe enterijera uz očuvanje izvornog oblikovanja, materijala i neposrednog okoliša. Izgradnja u kontaktnim zonama mora stvarati harmoničnu sliku sa zaštićenim dijelovima naselja, te je također potrebno ishoditi posebne uvjete izgradnje od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu.

U zonama zaštite prirodnog krajolika nije moguća gradnja osim kako je ovim Planom predviđeno (npr. Športski tereni sa pratećim sadržajima uz prethodno donesen Detaljni plan uređenja), a nije moguća nikakva gradnja izvan građevinskog područja bez suglasnosti mjerodavnih tijela prirodne i kulturne zaštite.

3.4.0.3.4.4. Mjere zaštite kulturno povijesnih građevina i sklopova

Povijesne građevine i sklopovi označeni su na kartografskim prikazima u mjerilu 1:25000 i 1:5000. U zoni stroge zaštite označene sa 1. i 2. kategorijom zaštite mogući su zahvati sanacije, rekonstrukcije i održavanja, dok se u kontaktnim zonama isključuje mogućnost građenja. Ovo se naročito odnosi na kapele, tradicijski stambeno gospodarski sklop. Od općih intervencija na građevinama, obzirom na njihovu relativno visoku spomeničku vrijednost kulturnog dobra predviđaju se: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija i prenamjena. Sve građevinske radove uključujući i redovito održavanje potrebno je provoditi uz suglasnost i nadzor Konzervatorskog odjela u Zagrebu.

3.4.0.3.4.5. Mjere zaštite povijesno memorijalnih područja i obilježja

Iako konzervatorska podloga ne razmatra posebno mjesno groblje u smislu memorijalnog dokumenta prošlosti, ovim se Planom razmatra stupanj zaštite kroz izradu detaljnijih prostornih planova, kao i zadržavanje nultog zatečenog stanja (administrativnog i postojećeg).

Mjesto ukopa lokalnog stanovništva (mjesno groblje), koje se nalazi na području naselja Lipovljani ovim se Planom zaštićuje kao element oblikovanja krajolika, kao dokument povijesnog postojanja lokalnog stanovništva i kao element etnološke vrijednosti. U okviru izrade Urbanističkog plana uređenja naselja Lipovljani, kao i u okviru izrade Detaljnog plana uređenja središnje zone Lipovljana potrebno je detaljnije obraditi zonu groblja, evidentirati eventualne grobne spomenike koji bi spadali u pojedinačna memorijalna ili umjetnička djela, te odrediti urbanističko arhitektonsku vrijednost mjesnog groblja sa kapelom kao cjelinu.

3.4.0.3.4.6. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Arheološki lokaliteti su označeni približnom lokacijom na kartografskim prikazima mjerila 1:25000 i 1:5000. Potrebno je izvršiti identifikaciju detaljnim kartiranjem, te na svim rekognosciranim područjima treba provesti istražne radove sondiranja, prije građevinskih zahvata, radi utvrđivanja daljnjeg

postupka. Kod ishođenja lokacijske dozvole bilo kakve gradnje na predpostavljenoj zoni arheoloških lokaliteta potrebno je zatražiti posebne uvjete mjerodavnih tijela državne uprave.

3.4.0.3.4.7. Načelne propozicije za novu gradnju u seoskim naseljima

Svaka nova građevina mora svojim oblikovanjem i upotrebom materijala uspostaviti harmoničan odnos s postojećim vrijednostima kulturnog krajolika posavine i pobrđa Moslavine i Psunja.

Načelne propozicije za novu gradnju u seoskim naseljima su slijedno:

- pravokutna tlocrtna dispozicija
- dvostrešni krov sa mogućim zabatnim skošenjima
- pokrov crijepom
- nagib krova 35-45%
- pravokutni prozori s dužom vertikalnom stranom
- staklene stijene razdjeliti u male segmente drvenim letvama
- drvena stolarija
- klijeti i spremišta u voćnjacima i vinogradima
- klijeti i spremišta locirati paralelno s putem ili u sklopu građevinskih područja
- maksimalne dimenzije klijeti odn. spremišta izvan građevinskog područja iznosi 4x8
- maksimalni visinski gabariti klijeti odn. spremišta – P (prizemlje) i Po (podrum)
- pročelja kolorirati u skladu sa tradicijskim koloritom ili u zemljanom tonu

3.4.0.3.4.8. Smjernice za istraživanja i obradu

U sklopu smjernica istraživanja i obrade tradicijske arhitekture potrebno je:

- etnološko istraživanje, dokumentiranje i arhitektonsko snimanje tradicijske arhitekture
- konzervatorsko istraživanje i dokumentiranje
- izraditi Urbanističke planove uređenja za naselja Lipovljani
- izraditi Detaljni plan uređenja i revitalizacije djelova naselja, izdvojenih ruralnih cjelina i zaseoka vezano i uz područje krajolika Moslavačke gore i Psunja, i nizinskog dijela uz ribnjake Lipovljan, kao zaselka koje ima sačuvane elemente tradicijske strukture, bez jače narušenih vrijednosti novijom gradnjom
- kao mjera zaštite, a u skladu sa Konzervatorskom podlogom ovim je Planom predviđena izrada Urbanističkih planova uređenja za naselja Lipovljani, te Detaljni planovi uređenja za djelove naselja Lipovljani i Piljenice.

3.4.0.3.5. MJERE ZAŠTITE PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

- U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti treba očuvati postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina, te zabraniti njihovo uklanjanje, osobito treba štiti područja prirodnih vodotoka, mrtvih rukavaca i vlažnih livada.
- Pri planiranju gospodarskih djelatnosti treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora.
- Korištenje prirodnih dobara treba sukladno Zakonu o zaštiti prirode provoditi temeljem planova gospodarenja prirodnim dobrima koji moraju sadržavati uvjete zaštite prirode ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.
- Zahvate na uređenju i regulaciji vodotoka s ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (bujice, erozije) treba izvesti tako da se zadrži prirodno stanje vodotoka.
- Potrebno je maksimalno sačuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi, mrtvi rukavci, itd.), povoljnu dinamiku voda meandriranje, prenošenje i odnošenje nanosa (povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca itd.).
- U cilju očuvanja krajobraznih vrijednosti treba planirati izgradnju koja neće narušiti izgled krajobraza, a osobito treba od izgradnje štiti panoramski vrijedne točke.
- Pri oblikovanju građevina (posebno onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.
- Trase infrastrukturnih objekata treba usmjeriti i voditi tako da se koriste zajednički koridori te da se maksimalno isključe iz zona koje su osobito vrijedne, dalekovode i ostale infrastrukturne koridore voditi trasama kojima se izbjegava krčenje šuma
- Za građenje i izvođenje radova, zahvata i radnji potrebno je zatražiti uvjete zaštite prirode i/ili dopuštenje nadležnog tijela državne uprave sukladno Zakonu o zaštiti prirode
- Organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora, način upravljanja i ponašanja u zaštićenom području Parka prirode Lonjsko polje, propisani su Pravilnikom o unutarnjem redu parka prirode i Godišnjim programom zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja parka prirode te Prostornim planom područja posebnih obilježje parka prirode Lonjsko polje (u izradi)
- U Parku prirode Lonjsko polje se do donošenja PPPPO-a PP Lonjsko polje može vršiti samo rekonstrukcija postojećih građevina te interpolacija novih građevina unutar naselja te gradnja infrastrukturnih građevina. U naseljima koja se nalaze unutar parka prirode Lonjsko polje za gradnju gospodarskih građevina za potrebe uobičajenog uzgoja i tova životinja treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture odnosno građevine trebaju biti izgrađene od drveta ili s drvenom oplatom na svim pročeljima odn. na zabatima. U postupku izdavanja lokacijske dozvole za navedene zahvate sukladno Zakonu o zaštiti prirode potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode Ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode
- Za sve zahvate ili radnje u Parku prirode za koje nije potrebna lokacijska ili građevinska dozvola potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode
- Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost/prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu treba ocjeniti sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti
- Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova
- Velik dio Općine Lipovljani nalazi se u preliminarnoj nacionalnoj ekološkoj mreži (NEM) i to kao jezgra (park prirode Lonjsko polje), a prepoznato je kao područje vrijedno za ptice te predstavlja potencijalno područje Europske ekološke mreže Natura 2000.

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I/ILI OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Povijesna naselja i dijelovi naselja

	Naselja seoskih obilježja i pojedinačne građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije	Površina ha
	Središte naselja Lipovljani	PR	III	
	Piljenice-središnji prostor uz kapelu	E	IV	
	Dječji vrtić, Lipovljani	PR	III	
	Vatrogasni dom; Krivaj	E	IV	
	Župna crkva Sv. Josipa u Lipovljanima	R 79	III	
	Grkokatolička crkva Sv. Ane, Lipovljani	PR	III	
	Ukupno			

Prirodni i kulturni krajolik ili njegov dio

		Status zaštite	Prijedlog kategorije	Površina ha
	Park prirode Lonjsko polje	Zakon		
	Akumulacija i dolina rijeke Pakre (šira zaštićena zona krajolika - ZPP)	E		
	Ribnjaci Lipovljani	-		
	Obronci Moslavačke i Psunjske gore	-		
	Biljni fond rijeke Pakre, Ilove i Subocke sa pritokama	-		
	Ukupno			

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV (ceste, željeznice, javne telekomunikacije, produktovod)

3.5.1.1. CESTOVNI PROMET

Cjelokupni teritorij Općine dobro je pokriven prometnicama, ali je (kako je to u poglavlju Polazišta izloženo) stanje prometnica dosta loše, iako se ulažu maksimalni naponi Općine da se nerazvrstane prometnice redovito održavaju.

- Na razini državnih prometnica ovim Prostornim dokumentom planski je osiguran koridor trase autoceste A 4 (D 4) koja dijeli Općinu, te se omogućava razmotriti lokaciju čvora na prostoru Općine Lipovljani zbog ribnjaka, Lonjskog polja (objekata od državnog interesa).
- Na razini županijskih prometnica korigirana je planski trasa prometnice prikazana u kartografskom prikazu.
- Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2) je željeznička pruga velike propusne moći/velikih brzina koja na području Općine ima željeznički kolodvor.
- Predložen je koridor brze transeuropske željezničke pruge.
- Na razini lokalnih prometnica u kartografski prikaz prometnica i nerazvrstanih prometnica potrebna je rekonstrukcija i sustavno održavanje osobito u dijelu prema Lonjskom polju od čega se očekuje gospodarski poticaj.
- Uspostavljena je turističko/kulturna cesta koja najvećim dijelom prati postojeće prometnice i nastavno povezuje susjedne Općine, a naslanja se na park prirode Lonjsko polje.

3.5.1.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Prema ovom Planu, a u skladu sa Strategijom i Programom prostornog uređenja osiguran je koridor i korekcija koridora brze željezničke pruge i korekcija postojeće trase Zagreb-Slavonski Brod smjer Republika Srbija. Trasa je postavljena sjeverno i paralelno s trasom autoceste. Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2) je željeznička pruga velike propusne moći/velikih brzina koja na području Općine ima željeznički kolodvor.

3.5.1.3. TELEKOMUNIKACIJE

Razvoj telekomunikacijskog sustava u posljednjim godinama je jako snažan i raste njegov značaj, kako na državnom tako i na županijskom i općinskom nivou. Posebno je značajna dobra povezanost telekomunikacijskim sustavom ruralnih područja na području Općine zbog sigurnosnih razloga, a i zbog podizanja kvalitete života.

Telekomunikacijski sustav na području Općine doživio je zadnjih godina snažan rast, kako u pogledu brzog razvoja tehnologije, tako i s aspekta intenzivne izgradnje.

Gradnja i razvoj telekomunikacijskog sustava ima relativno malene zahtjeve za prostorom, što u mnogome olakšava iznalaženje optimalnih koridora i trasa. Trase polaganja TK infrastrukture prvenstveno su vezane uz cestovne koridore i za urbane prostore što je i razumljivo iz razloga gušće naseljenosti i veće gospodarske izgrađenosti.

U narednom razdoblju predviđaju se značajniji zahvati na rekonstrukciji postojećih kapaciteta iz razloga praćenja i uvođenja novih tehnologija.

Zalihe kapaciteta u postojećoj mreži, uz postojeći trend ukapčanja, dostatne su za slijedeće desetljeće. Postojeća telekomunikacijska infrastruktura na području Općine Lipovljani odgovara sadašnjim potrebama, statistički zadovoljava potencijalnim zahtjevima u nekoliko narednih godina, te predstavlja razvijen i izgrađeni dio ukupne telekomunikacijske mreže Sisačko-moslavačke županije. Eventualne povećane potrebe za ISDN priključcima, kao jedini segment nedovoljne kapacitiranosti TK infrastrukture, mogu se riješiti tehničkim zahvatima tj. nadogradnjom komutacijske opreme. Sve ostale segmente TK uskuga moguće je podržavati postojećim TK kapacitetima.

U narednom planskom razdoblju treba planirati izgradnju i proširenje DTK (distributivnih telekomunikacijskih kanalizacija), kako bi se omogućilo uvođenje novih tehnologija (kabelska televizija itd.).

Na području općine Lipovljani prisutne su tri pokretne mreže mobilne telefonije: analogna (NTM), digitalna (GSM i ERMES). Potrebe za mobilnom telefonijom u stalnom su porastu, tako da se planira izgraditi na razini županije 12 baznih stanica od koje pokrivaju i područje Općine Lipovljani. Uvođenje paneuropskog digitalnog sustava ubrzati će razvitak radiomobilne telefonije. Za budući razvitak radiomobilne telefonije nužna je suradnja MPPV i MZOPUG-a radi svrhovitog korištenja prostora.

U naselju Lipovljani planira se uz postojeću, još jedna jedinica poštanske mreže. Postojeći vodovi SVK međunarodnog telekomunikacijskog prometa prolaze sjevernim dijelom općine iz smjera Kutine preko Lipovljana u smjer Novske. SVK županijskog telekomunikacijskog prometa snabdjeva naselje Subocku iz smjera Lipovljana, te prema sjeveru prelazi na teritorij grada Novske.

3.5.2. ENERGETSKI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.2.1. ELEKTROOPSKRBA

3.5.2.1.1. Općenito

Elektroenergetsku osnovu za planiranje el. mreže na svim naponskim nivoima općenito predstavlja:

- konzum kućanstva
- konzum industrijskih i poslovnih sadržaja, te sadržaja infrastrukture
- ostali energenti koji se koriste na području Općine Lipovljani.

Razvoj potrošnje i opterećenja u mreži manjeg mjesta, nimalo ne zaostaje za gradskim elektroenergetskim mrežama, o čemu treba voditi računa kod dimenzioniranja i izbora parametara. Analiza postojećeg i planiranog konzuma, u granicama obuhvata Plana, uz korištenje "Normativa opterećenja i potrošnje el. energije za kućanstva i infrastrukturu" - Energetski institut "Hrvoje Požar", izvršena je na temelju:

- standarda A, B, C, za domaćinstva
- normativa opterećenja za infrastrukturu i privredu
- prikupljenih podataka dosadašnje potrošnje električne energije

Standard A je visoki standard, B je srednji standard, a C je niski standard.

Standardi A, B, C dijele se u pet (5) vrsta, a prema načinu primjene el. energije, kako slijedi:

- 1.vrsta: domaćinstvo koje se isključivo snabdjeva el. energijom, uključujući i grijanje (npr. TA peći)
- 2.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje upotrebljava drugi energent (drva, ugljen, lož ulje, plin), a za sve ostalo električna energija.
- 3.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje i kuhanje upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.
- 4.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje i pripremu tople vode upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.
- 5.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje, pripremu tople vode i kuhanje, upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.

Kao i domaćinstva, tako se i objekti infrastrukture mogu razlikovati i po energetskom snabdjevanju i po standardu.

Normativi koji su ovdje predloženi, smatraju se prosječnima za period do 2015 g.

Vrsta infrastrukture	Vršno opterećenje po m ² korisne površine	
Robne kuće i trgovine	120	W/m ²
Škole i dječje ustanove	40÷60	W/m ²
Socijalne i zdravstvene ustanove	40	W/m ²
Poslovni prostori	40	W/m ²
Obrt i zanatstvo	110	W/m ²
Ugostiteljstvo	110	W/m ²
Javna rasvjeta	1,5	W/m ²
Hoteli, bolnice	1,5	kW/ležaju

Ova opterećenja predviđaju se na nivou trafostanice 10(20)/0,4 kV. To znači da se opterećenje trafostanice koja služi isključivo za napajanje određenog objekta infrastrukture, očekuje množenjem normativa sa korisnom površinom ili brojem ležaja. Ukoliko trafostanica napaja mješoviti konzum, primjenjuje se faktor istodobnosti $f_i=0,85$.

3.5.2.1.2. Planirano stanje

Općinsko središte Lipovljani jedino je naselje stanovite koncentracije stanovništva, s razvijenim upravnim i uslužnim funkcijama. Ostala naselja ruralnog su karaktera.

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi 10 (20) kV i transformatorske stanice), kao i kabliranje pojedinih dijelova trase vodova visokog napona na prolazu kroz građevinska područja, određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima ovog Plana, Urbanističkim planovima uređenja i Detaljnim planovima uređenja i uvjetima koje utvrđuje HEP.

Na temelju postojećeg stanja i potreba konzuma u granicama obuhvata Plana, te navedenih standarda i normativa, procijenjene su elektroenergetske potrebe konzuma. Postojeći nadzemni vodovi 10(20) kV, dobro su pozicionirani cijelim područjem Općine Lipovljani i omogućavaju interpolaciju novih distributivnih TS10(20)/0,4 kV na cijelom području.

Planom se omogućava gradnja novih distributivnih TS10(20)/0,4 kV. Kompletna novoplanirana mreža na naponskom nivou 10(20) kV u naseljima treba biti izvedena kabelima položenim u zemlju.

Niskonaponska mreža (0,4 kV) ovim Planom se ne razmatra, odnosno predmet je planova razvoja područne elektrodistribucije.

Ukupne procjene konzuma su slijedeće:

broj domaćinstava	vršno opt. domaćinstva (kW)	vršno opterećenje infrastrukture (kW)	godišnja potrošnja ukupno (MWh)
610	1650	470	12000

Za područje Općine, maksimalno vršno opterećenje konzuma, uključujući infrastrukturu iznosi:

$$P = 2120 \text{ kW}$$

Za gospodarsku zonu je teško definirati normativ, iz razloga što privatna inicijativa može osigurati različite vidove i opsege industrijske proizvodnje, pa tako i velike razlike u iskazanim vršnim opterećenjima. Procjenu konzuma u industrijskoj zoni stoga treba bazirati na dosadašnjem trendu razvoja industrijske proizvodnje.

3.5.2.2. PLINOOPSKRBA

Osnovni cilj u narednom planskom periodu je kvalitetna i cjelokupna pokrivenost područja Općine plinskom mrežu sa dovoljnim količinama plina.

Planirano stanje distribucijskog plinovoda za područje Općine izrađeno je na temelju Izvješća o stanju u prostoru za razdoblje do 2000 g. te Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2000/2001 g. (izrađeno od Urban Design d.o.o. od prosinca 1999. g.), Prostornog plana uređenja Općine/Nacrt prijedloga plana (izrađeno od Urban Design d.o.o. od 1996.g.), Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije, uvida na licu mjesta.

Planirani distribucijski plinovod pokriva sva naselja na području Općine Lipovljani.

Plinska mreža planirana je tako da se opskrba plinom osigura za sva domaćinstva na području s planiranom plinovodnom mrežom, te za poduzeća i ustanove koje imaju mogućnost opskrbe plinom. Kod određivanja potrebnih količina plina uzeti su u obzir svi postojeći objekti uz dodatak od 20% za buduću izgradnju.

Planirane grupe plinovoda moguće je povezati spojnom trasom plinovoda («ST») u jednu cjelinu, čime se zatvara prsten, a samim time i dvostrano napajanje, što osigurava veće količine plina.

Hidrauličkim proračunom utvrđeno je da za predviđenu potrošnju plina nije potrebno povezivanje dviju plinskih mreža.

Dimenzioniranje plinske mreže izvršeno je na temelju postojećih i mogućih budućih potrošača uz korištenje faktora istovremenosti na određenoj dionici. Trase plinovoda određene su na temelju postojećih i budućih građevnih područja, geodetskih podloga terena, te obilaska i snimanja područja koja su obuhvaćena planiranom plinskom mrežom.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. VODOOPSKRBA

3.5.3.1.1. Općenito

Osnovni cilj razvojnog programa vodoopskrbe je da svaki stanovnik Županije i Općine u doglednom vremenu bude opskrbljen dovoljnom količinom kvalitetne pitke vode. Pored toga, vodoopskrbni sustavi imaju podmiriti i sve gospodarske potrebe, koje proizlaze iz sadašnjih djelatnosti i iz planova budućeg razvoja.

Integralnom studijom dugoročnog razvoja regionalnog vodovoda Sisačko-moslavačke županije koncepcija vodoopskrbe za čitavu Županiju zamišljena je u dvije faze. Prva faza do 2011. godine trebala bi osigurati vodoopskrbu za 70 % ukupnog stanovništava Županije, dok bi se u drugoj konačnoj fazi osigurala vodoopskrba 90 % stanovništva, a ostatak od 10 % predstavljaju pojedinačni objekti u brdskim i zabačenim područjima, koji bi se i dalje opskrbljivala vodom individualno.

U program razvoja vodoopskrbe treba ugraditi osnovne pretpostavke koje sadrže slijedeće:

- Razraditi program mjera za otklanjanje visokog postotka gubitaka u postojećem vodoopskrbnom sustavu.
- Uvesti i unaprijediti održivi koncept gospodarenja vodom i sustavom vodoopskrbe.
- Punu pažnju pokloniti određivanju zaštitnih zona oko postojećih i potencijalnih izvorišta vode za piće, kako bi se zaštitila i očuvala kvaliteta vode.
- Komunalna poduzeća, koja upravljaju vodopskrbnim sustavima treba osposobiti u tehničkom i stručnom pogledu da budu kadra kvalitetno održavati i unaprijediti sustav vodoopskrbe.

3.5.3.1.2. Potrošnja vode

Procjena potreba vode na cijelom području izvršeno je na osnovu specifične potrošnje vode za stanovništvo, poljoprivredu (zalijevanje vrtova), krupnu i sitnu stoku i potrošnju u privredi.

- Potrošnja vode je određena sa normom potrošnje vode koja je usvojena:
Za naselja $q_s = 250$ l/st/dan
- Koeficijenti dnevne neravnomjernosti
Za naselja $K_d = 1.35$
- Koeficijent satne neravnomjernosti
Za naselja $K_h = 2.0$

Specifična potrošnja vode je u granicama koje su u skladu sa svjetskim normativima.

Procjenu potrošnje vode za poljoprivredu (zalijevanje vrtova) potrebno je uzeti u proračun kod dimenzioniranja transportnih cjevovoda za rubna područja naselja, a na osnovi svjetskih normativa potrošnje.

Potrošnja vode gospodarskih/industrijskih pogona u sadašnjim uvjetima svodi se uglavnom na sanitarnu potrošnju i vrlo je teško izvršiti pravilnu procjenu budućih potreba industrijskih potrošača.

Obzirom da su se dogodile korjenite promjene društvenog sistema i nema planske privrede, potrebne količine vode u industriji moguće je samo prognozirati na osnovama iskustva sličnih naselja u zapadnoj Europi.

Za procjenu potrošnje privrede na području Općine usvojena je količina od 20% ukupne potrošnje vode domaćinstava urbaniziranog područja Općine Lipovljani, te pridodata na sanitarnu potrošnju.

- Za predviđeni planski broj stanovnika u 2015 godini u naseljima, uz prosječnu dnevnu količinu vode po stanovniku potrebno je osigurati od 250 l.
- Za potrebe industrije predviđa se maksimalno 20 % na iskazanu potrošnju, što iznosi cca 3,5 l/s.

Potrebno je predvidjeti korištenje pročišćenih sanitarnih otpadnih voda za zalijevanje travnjaka.

- Za potrebe smještajnih kapaciteta u turističkim objektima treba osigurati količinu vode za sanitarne potrebe od cca 2,5 l/s.

- **Ukupne potrebne količine vode procjenjuju se na 22,4 l/s.**

Uz poznatu potrebu vode u sistemu vodoopskrbe za izravnavanje neravnomjernosti u potrošnji i za sigurnost u vodoopskrbi potrebno je planirati i izgraditi rezervoarski prostor takvog volumena koji bi pokrивao 50 % dnevne potrošnje.

Rezervoare je potrebno planirati uz veća naselja.

Obzirom da postojeće stanje vodoopskrbe, a to se prvenstveno odnosi na izgrađenost vodoopskrbne mreže i objekata, ne udovoljava potrebama kvalitetne vodoopskrbe stanovništva i gospodarstva, potrebno je što hitnije pristupiti planiranju potrebnih zahvata na unapređenju sustava vodoopskrbe.

Planirano stanje podrazumijeva opskrbu vodom preostalih dijelova Općine Lipovljani i zahtjeva dogradnju postojećih mreža i izgradnju dodatnih objekata vodoopskrbe.

Za opskrbu naselja Lipovljane (visinske kote 210 – 270 m.n.m.), treba predvidjeti izgradnju zajedničke hidroforske stanice s Općinom Novska.

Za preostala naselja u općini vodoopskrba će se rješavati temeljem planom predloženog rješenja.

Za potrebe snabdijevanja vodom dijela naselja Lipovljani, koji je planiran kao "Gospodarska-industrijska zona", te zona planirana za određenu vrstu turističke ponude uz ribnjake i akumulaciju, potrebno je izvesti produljenje ogranka vodovodne mreže DN 140 mm. Spomenuto područje spada u nisku zonu vodoopskrbe i napaja se iz glavnog cjevovoda Lipovljani – Kutina-Novska s vezom na vodospremu.

Planirano stanje u budućnosti predviđa mogućnost napajanja čitavog podsustava iz planiranog izvorišta iz Novske prema Kutini, što je kompatibilno sadašnjem sustavu snabdijevanja Općine Lipovljani.

3.5.3.2. ODVODNJA

3.5.3.2.1. Općenito

Kao osnovni cilj u okviru prostornog plana Općine Lipovljani, svakako je rješenje problema odvodnje i pročišćavanja sanitarnih otpadnih voda kojemu se mora posvetiti nužna pažnja, i to prije svega zbog očuvanja prirodnih kvaliteta svih površinskih i podzemnih tokova ovog kraja i zaštite od zagađivanja.

Proširenjem postojećih i izgradnjom novih vodoopskrbnih sustava pojačat će se tendencija zagađivanja vodotoka otpadnim vodama, pa se tim više već sada mora ozbiljno pozabaviti i sustavom zaštite od zagađivanja.

Tokom posljednjih decenija problematika zaštite i unapređenja čovjekove okoline postala je izuzetno aktualna u čitavom svijetu pa tako i kod nas.

Ubrzani i neprekidni proces industrijalizacije podrazumijeva i stalni porast korištenja vode u domaćinstvu i industriji, a usporedno sa time javlja se i problem odvođenja otpadnih voda iz naselja.

Za sigurno uklanjanje sanitarnih otpadnih voda i materija u urbanoj sredini najbolji način je putem izgradnje kanalizacijske mreže i uređaja za njihovo pročišćavanje.

Problem odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda mora se tretirati kompleksno. Naime, poznato je da odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda iziskuje znatna materijalna sredstva, pa ako se ovoj problematici ne pristupi na odgovarajući ispravan način, onda su vrlo često i ulaganja pogrešno usmjerena i beskorisna.

Kvalitetna podloga vezana za zaštitu voda je elaborat «Globalno konceptijsko rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Sisačko-moslavačke županije».

Na području Općine Lipovljani realizirana je izgradnja glavnog kolektora i dijela sekundarne mreže kanalizacije naselja Lipovljani. Također je izgrađen mehaničko-biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta za 3000 ES.

Nakon pročišćavanja na uređaju pročišćene otpadne vode ispuštaju se u vodotok rijeke Save.

Obzirom na konfiguraciju terena i karakter izgrađenosti prostora moguće je da se na uređaj dovode otpadne vode svih dolinskih naselja iznad autoceste. Tu mogućnost treba razmotriti, jer je u konačnici

mного ekonomičnije imati izgrađen centralni uređaj za više naselja nego za svako naselje graditi zasebne uređaje za pročišćavanje, a i kontrola i održavanje u eksploataciji su mnogo lakši.

Prema stanju konfiguraciji terena i planiranom razvoju naselja otpadne vode bi se sakupljale pomoću sekundarnih kanala i putem glavnog sabirnog kolektora odvele na uređaj za pročišćavanje.

Za naselja koja nemaju izgrađenu kanalizaciju potrebno je usvojiti kriterije po kojima bi se planirala izgradnja kanalizacijske mreže i uređaja za pročišćavanje.

Kod planiranja i izgradnje uređaja usvojen je kriterij da se uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda planiraju i grade za naselja koja se planiraju sa više od 250 stanovnika, a prostiru se na površini maksimalno 25 -30 ha. Nadalje, obzirom na udaljenost naselja od sabirnog pročišćivača u pojedinim slučajevima je jeftinija izgradnja posebnog uređaja za pročišćavanje nego dovod cijevi do sabirnog uređaja za pročišćavanje. Za naselja sa manjim brojem stanovnika, a koja je teško povezati u zajednički sustav, predviđa se izgradnja septičkih (trokomornih) taložnica, koje također imaju mogućnost djelomičnog pročišćavanja.

Temeljem ovakvih kriterija predviđa se izgradnja uređaja za pročišćavanje za naselja: Lipovljane i Piljenice zbog utjecaja na vodene površine, te pojedinačni bio uređaji za lokacije edukacijskog centra i sl., u neposrednoj blizini ribnjaka i Lonjskog polja, dok bi za ostala naselja i dalje ostale na snazi odredbe o izgradnji septičkih taložnica.

Kod rješavanja problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Lipovljani generalni redosljed u rješavanju ove problematike bio bi slijedeći:

- Izraditi konceptijska rješenja, s obzirom na lokalne uvjete pojedinih naselja, planove razvoja naselja i mogućnosti recipijenta za prihvati i autopurifikaciju određenih količina otpadnih voda.
- Izraditi idejne projekte sa ishodom načelnih vodoprivrednih suglasnosti te utvrditi okvirnu veličinu sredstava za njihovu realizaciju.
- Izraditi tehničku dokumentaciju za izvedbu, ishoditi građevinsku dozvolu za cjelokupnu ili etapnu izvedbu.
- Izvedba tj. realizacija odobrenih rješenja.
- Isto tako potrebno je pratiti tehnološka dostignuća u svijetu na razvoju uređaja za pročišćavanje te ista koristiti u dopunjavanju uređaja i poboljšavanju kvalitete izlaznog efluenta.
- Kod postojećih i budućih industrijskih i gospodarskih objekata uvjetovati izgradnju vlastitih uređaja za predtretman otpadnih voda i njihovo pročišćavanje minimalno do nivoa komunalnih otpadnih voda.

3.5.3.3. UREĐENJE REŽIMA I ZAŠTITA VODA

Najznačajniji vodeni tok ne samo na području Općine Lipovljani već i šire su rijeke Pakra, Subocka i Ilova sa svojim slivnim područjem. Prirodno djelomično meandriranje rijeke Pakre korigirano je regulacijom korita i stvaranjem višenamjenske akumulacije koja je presjekla meandre i time se znatno umanjilo zamočvarivanje kontaktnog poljoprivrednog zemljišta i gubilo na krajobraznim karakteristikama. Na slivu rijeke Save na Pakri, izgrađena je akumulacija Pakra s višenamjenskom funkcijom: vodopskrba tvornice «Kutina» d.o.o, opskrba vodom ribnjaka Lipovljani i prema nekim podacima samog naselja Lipovljani, te s aspekta vodnog gospodarstva zadržavanje velikog vodnog vala u svrhu zaštite od poplave.

U planu hidromelioracije nisu predviđeni daljnji radovi u Parku prirode Lonjsko polje, kako bi se u potpunosti zaštitila poplavljivana močvarna staništa.

Uz rijeku Pakru i Ilovu na području Općine nalaze se uz potok Subocka i pritoci. Do regulacije vodenih tokova, rijeke Pakre i Ilove bila su učestala poplavlivanja. Prirodna konfiguracija terena omogućila je slijevanje vodenih tokova sa brežuljaka Psunjske i Moslavačke gore prema južnom dijelu Općine i dolinama vodotoka. Međutim, kod velikih količina voda još uvijek dolazi do neželjenih bujičnih potoka, pojave vodnog vala i izljevanja voda na rubne dijelove naselja Lipovljani, koje je smješteno uz dolinu Subocke. Iako je većim dijelom izvedena regulacija vodenih tokova Pakre, Ilove, dolina Subocke ostaje u većem dijelom prirodnih karakteristika, te će eventualna neophodna dodatna regulacija vodotoka i prirodnih vododerina biti preispitana s aspekta zaštite i krajobraznih vrijednosti.

Osim uređenja i održavanja regulacije vodotoka sa ciljem zaštite od poplava, posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti od zagađenja voda. Obzirom da su uzvodno do rijeke Pakre, Ilove locirane zone industrije i gospodarstva susjedne Županije Bjelovarsko-bilogorske bit će potrebno strogo kontrolirati kvalitetu voda putem uređaja za kondicioniranje, te izvedbom kanalizacije otpadnih voda. Za sada nije

moguće prenamijeniti i dislocirati postojeće pogone, ali se već ovim Planom predlaže vremenski ograničeno korištenje i namjene za navedenu zonu.

Akumulacija Pakra nalazi se sjeverno od koridora autoceste, ali je vrlo značajna za nizinsko područje uz rijeku Savu te postoji veliki interes za korištenje prostora akumulacije.

Za zaštitu voda potrebno je poduzeti maksimalno moguće mjere na sprječavanju njihova zagađenja. Za očuvanje kvalitete vode rijeke Save potrebno je posvetiti posebnu pažnju ispuštanju pročišćenih otpadnih voda Pakre, Subocke, Ilove i dr. iz slivnog područja uz izgradnju uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Zbog toga je neophodna redovita kontrola kvalitete ispuštene vode i ukoliko se pokaže da ona ne zadovoljava kvalitetu recipijenta potrebno je pristupiti proširenju i dogradnji uređaja za pročišćavanje sa višim stupnjevima pročišćavanja.

Za zaštitu ostalih vodotoka od prekomjernog zagađivanja potrebno je spriječiti direktno ispuštanje komunalnih otpadnih voda iz kućanstava, bez prethodnog pročišćavanja u korito. Također je potrebno u užem koridoru potoka spriječiti upotrebu pesticida i mineralnih gnojiva, koja kod jačih pljuskova dopijevaju u korito potoka i ugrožavaju biljni i životinjski svijet u njemu.

Osnovni dokument po kome se provodi zaštita voda je Državni plan za zaštitu voda i Zakon o vodama. Temeljem ovog Plana donose se planovi nižeg reda kojima se određuje način pristupa rješenju ove problematike.

Za zaštitu korita rijeka i pojasa uz rijeke potrebno je propisati zaštitne koridore unutar kojih se ne dozvoljava nikakva izgradnja objekata osim samih objekata za zaštitu voda i prometnih objekata a ostalih uz prethodno dobivene suglasnosti nadležnog resora. Svi objekti koji se namjeravaju graditi unutar koridora moraju se graditi temeljem lokacijske i građevinske dozvole i moraju dobiti suglasnost.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Na području Općine Lipovljani nije predviđeno odlagalište otpada već se otpad odvozi na odlagališta izvan teritorija Općine prema Prostornom planu županije.

Odlaganje bezopasnog, komunalnog i tehnološkog otpada tek se treba riješiti na nivou Županije izradom i prihvaćanjem zajedničkog programa, pa se u prijelaznom razdoblju koriste privremena postojeća odlagališta / deponije.

Zatečene su neke lokacije odlaganja krupnog otpada u zaraštenom dijelu vodotoka, te je potrebno hitno saniranje i uvođenje komunalnog reda kako se ovi incidenti ne bi ponavljali.

3.7. SPRIJEČAVANJE NEPOVOLJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prostorni plan uređenja Općine utvrđuje prostorne preduvjete korištenja prostora, života i rada, zaštite okoliša te zaštite od prirodnih i tehničkih nezgoda te je obvezna provedba odrednica ovog Plana u svim segmentima, kao dio mjera zaštita od nepovoljnih utjecaja na okoliš.

Na području Općine Lipovljani ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na i ispod površine zemlje i voda, koji bi mogli ugrožavati rad i sigurnost ljudi i imovine, koji bi ugrozili čovjekov okoliš ili narušavali obilježja krajobraza i kulturnih dobara.

Teritorij Općine nije opterećen radikalnim zahvatima u prostoru odn. terenu, a to se posebno odnosi na lokalitete kamenoloma kojih ovdje nema, te se ovim planom zaštićuje cjelokupni teritorij od navedenih i sličnih zahvata.

Vrijedni dijelovi prirode i kulturno povijesne baštine Zakonom su zaštićeni, a ovim Prostornim planom uređenja Općine određena su posebna ograničenja njihovog korištenja.

Postupak građenja objekata mora poštivati uvjete projektiranja i građenja kojima se sprečava daljnja erozija tla, stvaranje bujičnih oborinskih voda, te mogućnosti destabilizacije tla i stvaranja klizišta.

Prostornim planom određena je obvezna izrada planova užeg područja kao i programa sanacije sa studijama isplativosti za zone, koje potencijalno mogu ugrožavati okoliš (postojeća/planirana, gospodarska zona male privrede i sl.).

Prostornim planom predviđena je izrada Urbanističkih planova uređenja i Detaljnih planova uređenja za zone koje zbog svoje namjene i korištenja prostora zahtjevaju detaljniju razradu (naselja: Lipovljani Piljenice, zone edukacijskog centra, športa i rekreacije, gospodarska zona itd.).

3.7.1. ZAŠTITA TLA

3.7.1.1. ZAŠTITA POLJOPRIVREDNOG TLA

Ovim Planom izvršena je kategorizacija tala prilagođena dokumentima prostornog planiranja. Kategorizacijom tala na cjelokupnom području Općine kartirana su poljoprivredna tla i u skladu sa bonitetnom kategorijom preporučene su optimalne poljoprivredne kulture.

Poljoprivredna tla su označena od P1 - P3, s time da su zone P1, koje su evidentirane u uskom sjeveroistočnom pojasu izuzete od svake nove izgradnje, a u ostalim dijelovima, koji nisu kategorizirani kao izuzetno bonitetna tla, predviđena su relativno mala proširenja građevinskih zona.

Okrupnjavanje manjih parcela u svrhu racionalnije poljoprivredne proizvodnje jedna je od mjera očuvanja i unapređenja poljoprivrednih tala, uz napomenu izbjegavanja i postupnog ukidanja svake upotrebe pesticida i umjetnih gnojiva, koji nisu u skladu sa zakonskom regulativom eko poljoprivrednih proizvoda.

Obzirom na konfiguraciju terena veći dio poljoprivrednih površina nalazi se u nizinskom dijelu područja Općine. Nadalje, obilaskom terena ustanovljen je stanoviti dio neobrađenih površina, zapuštenih i obraslih u šikaru, što ukazuje na potencijal bavljenja poljoprivredom.

Najnovijim zakonodavnim mjerama nastoji se stimulirati poljoprivredna proizvodnja, bilo financijskim potporama (Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi) u sklopu porezne politike. **No, može se konstatirati da su administrativne mjere samo privremena regulacija problematike, ali ne i rješenje problema: depopulacijski trend koji traje već dva desetljeća, starosna dob domicilnog stanovništva i pomanjkanje jasne državne strategije razvoja koji počiva i na eko poljoprivrednom proizvodu (kao logistika turizmu), problemi su koje treba identificirati. Jedina pozitivna strana nerazvijene poljoprivrede, koju treba iskoristiti, je tlo koje je zahvaljujući prethodno navedenom (pomanjkanje pesticida), izuzetno kvalitetno za uzgoj eko poljoprivrednih proizvoda, te je poželjno tamo gdje je moguće zadržati nezagađeno prirodno tlo strogo kontrolirane poljoprivredne proizvodnje.**

3.7.1.2. ZAŠTITA ŠUMSKOG TLA I POKROVA

Za državne šume na području Općine redovito se izrađuju i revidiraju šumsko gospodarske osnove i karte temeljem Zakona o šumama, Pravilnika o uređivanju šuma i drugih zakonskih i podzakonskih akata i propisa. Za privatne šume je potrebno izraditi i obnoviti Programe gospodarenja na poticaj lokalne i županijske samouprave i vlasnika privatnih šuma.

Naročitu pažnju treba posvetiti koridoru zaštite vodotoka, te propisati uvjete regulacije meandara vodotoka uz njihovo maksimalno očuvanje (u suglasnosti sa javnim poduzećem Hrvatske vode).

Prema Zakonu o šumama (NN140/05) u šumi i/ili na šumskom zemljištu može se graditi samo šumska infrastruktura i/ili građevine koje su planirane dokumentom prostornog uređenja. U postupku izdavanja lokacijske dozvole, posebne uvjete za izgradnju objekata u pojasu 50 m od ruba šume za državne šume utvrđuju Hrvatske šume d.o.o., a za šume šumoposjednika Šumarska savjetodavna služba.

Gradnju odmorišta, izletišta, vidikovaca i neophodnih komunalnih objekata i sadržaja na području šumskih tala potrebno je kod ishođenja lokacijske dozvole usuglasiti sa odredbama Zakona o šumama uz suglasnost javnog poduzeća "Hrvatske šume".

3.7.1.3. ZAŠTITA TLA ZA GRAĐENJE

Zaštita tla za građenje uspostavlja se primjenom cjelokupne zakonske regulative, normativa, standarda, i postupaka koji su relevantni za ponašanje u prostoru, uključujući i provedbu ovog Prostornog plana.

Dodatno, sanacija pojedinih devastiranih zona pošumljavanjem šumskim vrstama drveća, kao i sanacija zona klizišta, koja su u relativnoj blizini građevinskih zona, unaprijedit će planirane građevinske zone.

3.7.1.4. ZAŠTITA I UNAPREĐENJE OSTALIH TALA

Na teritoriju Općine Lipovljani kartirana su i sva ostala tla, koja su uglavnom ostale poljoprivredne i šumske površine. Rasčišćavanjem šikara i uspostavom šumskih površina treba degradirane površine unaprijediti, a to će ujedno spriječiti eroziju tala koja je sve evidentnija po usjecima nakon svake pojave bujičnih voda. Nadalje, dio zapuštenih livada, primjenom najnovije zakonske regulative o neobrađenim poljoprivrednim površinama, uspostavom mjera poticaja i oporezivanjem moguće je unaprijediti u poljoprivredno zemljište visokog boniteta (II ili III klase).

3.7.2. ZAŠTITA ZRAKA

Zaštita zraka regulirana je konkretnim mjerama i propisima u smislu osiguranja dozvoljenih vrijednosti emisija spojeva onečišćivača i uklanjanje izvora onečišćivača zraka. Za sada nije ustanovljen niti jedan izvor zagađenja zraka na teritoriju Općine, izuzetak je državna autocesta.

Kada valjaonica bude ponovno u funkciji, te kad gospodarska zona dobije svoje korisnike, biti će potrebno ustanoviti informatičko praćenje stanja, te bi u tom smislu bilo potrebno ustanoviti nulto stanje (današnje vrijednosti).

3.7.3. ZAŠTITA VODA

Zakonom o vodama određuje se razina zaštite izvorišta. Slivno područje izvorišta vode koje se koristi za javnu vodoopskrbu mora biti zaštićeno od onečišćenja i svih utjecaja koji mogu smanjiti ispravnost i izdašnost izvorišta. Zaštita se provodi u skladu sa županijskom ili općinskom odlukom o zaštiti izvorišta, kojom se utvrđuju vodozaštitne zone izvorišta i režimi zaštite po zonama.

Na teritoriju Općine nije registrirano izvorište pitke vode.

Rijeka Pakra i Subocka su II-III vrsta voda, na teritoriju Općine Lipovljani. Potrebno je osigurati visoki stupanj pročišćavanja otpadnih voda što se naročito odnosi na uređaje koje eventualno treba predvidjeti kroz izradu Detaljnih planova uređenja.

Naročitu pažnju treba posvetiti koridoru zaštite vodotoka rijeke Ilove ali i Pakre, te prilikom izrade stručnih podloga ili planova nižeg reda propisati uvjete regulacije meandara vodotoka uz njihovo maksimalno očuvanje (u suglasnosti sa javnim poduzećem Hrvatske vode), kao i očuvanje biljnih vrsta i nekih šumskih staništa registriranih na tom području.

3.7.4. ZAŠTITA OD BUKE

Prekoračenja razine buke na prostoru Općine Lipovljani u odnosu na razine utvrđene pozitivnim zakonskim odrednicama (Zakon o zaštiti od buke, NN 17/90 i Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave, NN 37/90) nisu registrirana. Dopuštena razina buke za zonu II iznosi danju 55 dBA, a noću 45 dBA.

Jedini potencijalni izvor buke na teritoriju je državna autocesta D 4 gdje je potrebno izvršiti mjerenja. Postojeća i planirana gospodarsko industrijska odn. servisno-komunalna zona smještena je izvan zona stanovanja, te se ne očekuje razina buke iznad graničnih vrijednosti.

3.7.5. MJERE POSEBNE ZAŠTITE

3.7.5.1. PRAVNA REGULATIVA

Mjere posebne zaštite na području teritorija Općine Lipovljani temelje se na zakonskoj regulativi, te na dokumentima Sisačko-moslavačka županija županija i Općine Lipovljani, a kako slijedi:

- Zakon o unutarnjim poslovima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (NN 73/91, 19/92, 33/92, 76/94 i 161/98)
- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97)
- Zakon o zaštiti od požara (NN 58/93)
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređenju prostora (NN 29/83, 36/85 i 42/86)
- Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN 2/91)
- Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa (SL 55/83)
- Prostorni plan Sisačko-moslavačka županija županija (Službeni glasnik Područja primjene posebnih razvojnih i drugih mjera)
- Elaborati procjena ugroženosti pučanstva i materijalnih dobara od požara, ratnih opasnosti, te prirodnih, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća Općine Lipovljani (doneseno na Vijeću Općine Lipovljani tijekom 2002. godine)
- Općinske odluke o donošenju Planova Civilne zaštite
- Plan sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Općine Lipovljani
- Plan zaštite od požara i tehnoloških eksplozija

Navedena zakonska regulativa primjenjena je u izradi elaborata koji detaljno analiziraju moguće uzroke i posljedice ugroženosti kao i njihov intenzitet i mjere zaštite.

Na razini prostornog planiranja potrebno je maksimalno amortizirati posljedice ugrožavanja ljudi i teritorijalnih dobara, a istovremeno preventivno planskim odrednicama korištenja prostora minimalizirati potencijalne izvore ugrožavanja. Osnovne planske postavke zaštite i spašavanja u planiranju prostora u najvećoj mjeri se poklapaju sa suvremenim pristupom i metodologijom u prostornom planiranju, korištenju i uređenju prostora:

- što ravnomjerniji demografski razvoj
- policentrična mreža naselja
- dislokacija industrije i proizvodno-radnih zona od zona stanovanja
- planiranje infrastrukturne opremljenosti na razini urbanog standarda
- provedbenim odredbama osigurati minimalni rizik akcidenata
- mjerama zaštite pokriti cjelokupno stanovništvo odn. teritorij

Specifične smjernice i zahtjevi zaštite i spašavanja u planiranju prostora općenito obuhvaćaju: mjere osiguranja zaklonjenosti stambenih, poslovnih i javnih građevina (smanjiti visinske gabarite, smanjiti gustoću izgrađenosti, povećati zelene površine, osigurati međusobne udaljenosti građevina itd.)

3.7.5.2. SKLANJANJE LJUDI

Zaštita pučanstva i materijalnih dobara u neposrednoj ratnoj opasnosti i u tijeku rata provodi se mjera sklanjanja u skloništim dopunske, osnovne ili pojačane zaštite, podrumskim prostorijama, te rovovskim i drugim zaklonima ovisno o uvjetima područja gdje se provodi mjera zaštite.

Na teritoriju Općine Lipovljani ne postoji klasično sklonište te treba predvidjeti sklonište osnovne zaštite kapaciteta minimalno 100 osoba i otpornosti 100-300 kPa. Izgradnja skloništa za stanovništvo je uvjetna, jer ne postoji zakonska obaveza gradnje.

Skloništa trebaju biti dvonamjenska sa mirnodopskom namjenom sukladno osnovnoj namjeni građevine.

Za potrebe sklanjanja stanovništva nema izgrađenih skloništa, a prema Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN 2/91), za naselja ispod 2000 stanovnika nije potrebno predvidjeti skloništa.

Temeljem procjene ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara i procjene mogućnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara Općine Lipovljani, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (NN 76/94) i Plana sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Županije Sisačko-moslavačke izradit će se Plan sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Općine Lipovljani. Mjerom sklanjanja nije obuhvaćeno cjelokupno područje već samo ugroženija područja.

Dopunska skloništa mogu biti preuređeni podrumi i druge prostorije u Općinama koje imaju: armiranobetonske stropove što manjeg raspona, prostor u centralnom dijelu tlocrta zgrade, dio stropa pod razinom terena, debele vanjske zidove, minimalnu površinu otvora, bez instalacija i dimnjaka i dobar prilaz. Preuređeno sklonište mora imati otpornost na udarni val pritiska 0,5-1 kp/cm².

Mjeru sklanjanja na području Općine provode povjerenici civilne zaštite ili odgovorne osobe zadužene za provođenje mjera zaštite u poduzećima i ustanovama na području Općine.

3.7.5.3. Zaštita od rušenja

Prometnice unutar novih dijelova naselja moraju se projektirati tako da razmak građevina od prometnica bude takav da kod eventualnog urušavanja građevine neće biti onemogućen promet u svrhu evakuacije i pristupa interventnih vozila.

Kod projektiranja građevina mora se koristiti tzv. projektna seizmičnost (ili protupotresno inženjerstvo) sukladno utvrđenom stupnju seizmičnosti po MSC ljestvici (VI stupanj za područje Općine Lipovljani).

3.7.5.4. Zaštita od potresa

Projektiranje građevina u smislu prevencije potresnih opterećenja mora se provoditi u skladu sa Zakonom o građenju i pozitivnim tehničkim propisima.

Općina Lipovljani nalazi se u potresnoj zoni VI stupnja MCS ljestvice.

Prilikom izdavanja lokacijskih dozvola za rekonstrukcije starijih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje, potrebno je uvjetovati analizu otpornosti na rušilačko djelovanje potresa u statičkom proračunu, radi eventualnog ojačavanja konstruktivnih elemenata.

3.7.5.5. Zaštita od požara

Zaštita od požara ovisi o optimalnoj procjeni potencijalne ugroženosti i shodno tome procijenjenim požarnim opterećenjima, vatrogasnim sektorima i vatrobranim pojasevima, te drugim zahtjevima utvrđenim prema usvojenoj "Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Lipovljani", a provodi se prema usvojenom Planu.

Podjelom Općine po zonama zadovoljava se sprečavanje širenja požara, osigurava mogućnost gašenja, jer je intervencija unutar zone moguća za 10-15 minuta. Svako naselje na području Općine Lipovljani predstavlja dodatno posebnu požarnu zonu.

Cjelokupni teritorij ima relativno malu gustoću stanovanja i to pretežito individualnih samostojećih objekata, te je time ugroženost od širenja požara veoma mala. Hidrantske mreže izvedene su za naselja: Lipovljani. Planom je predviđena hidrantska mreža za sva naselja u dijelovima gušće izgradnje (središnji dijelovi naselja). Za rijetko naseljene zone treba predvidjeti suha sredstva gašenja kao i osigurati cestovni pristup vatrogasnim vozilima.

Obzirom na stanje šumskih površina teritorij je u I i II mjesecu ugrožen u smislu širenja šumskih požara. Na poljoprivrednim površinama uočena je opasnost od nastajanja požara zbog nepridržavanja općinskih odluka o spaljivanju bio otpada.

Na teritoriju Općine locirane su zone rizika: benzinska postaja zbog zapaljivih tvari, mjerno-redukcijska stanica plina. Za sada nije aktivirana planirana industrijska zona, kao i buduća gospodarska zona, a ovim Planom se predviđaju autonomne hidrantske mreže za navedene zone.

Zone jače koncentracije korisnika u području edukacijskog centra također moraju biti opskrbljene javnom hidrantskom mrežom kao i sredstvima za suho gašenje. Objekti unutar navedene zone locirani su tako da je omogućen pristup požarnom vozilu sa svih strana objekata.

Na teritoriju Općine nalazi se državna prometnica D 4 kojom je prema zakonskim dozvoljen prijevoz lako zapaljivih i eksplozivnih tvari, te u tom smislu postoji opasnost od havarije, požara i eksplozije.

Na teritoriju Općine djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo Lipovljani.

Projektiranje građevina i sadržaja s aspekta zaštite od požara provodi se po pozitivnoj zakonskoj regulativi, koristeći normative iz oblasti zaštite od požara, a u skladu sa strukovnim pravilima.

Rekonstrukcije postojećih građevina potrebno je projektirati na način da se ne povećava ukupno postojeće požarno opterećenje građevine ili razmatrane cjeline.

Sve prometnice sa slijepim završetkom moraju imati na kraju okretište. Minimalna širina nove prometnice iznosi 5,5 m za dva vozna traka.

Hidrantska mreža mora biti izvedena sa postavom nadzemnih hidranata na svim lokacijama gušće izgradnje (središta naselja, grupacija građevina itd.)

Prilikom izrade urbanističkih planova razine UPU i DPU, a za zone gustoće izgrađenosti 30%, te interpolacije i rekonstrukcije, treba predvidjeti vatro otpornost min F120 uz ograničenje broja etaža, obvezu izgradnje požarnih zidova i ograničenje poslovne djelatnosti s minimalnim požarnim opasnostima.

Cjelokupni teritorij ima relativno malu gustoću stanovanja i to pretežito individualnih samostojećih objekata, te je time ugroženost od širenja požara veoma mala. Starost građevina iznosi max 50 godina, ali su potencijalne opasnosti električne i plinske instalacije, te dimnjaci i gromobrani koje treba redovito održavati, a potencijalnu opasnost u smislu gradbenih materijala predstavlja drvena krovna konstrukcija kod većine građevina. Potencijalna opasnost je i držanje krutih i tekućih zapaljivih tvari u gospodarskim objektima za poljoprivrednu mehanizaciju (gorivo).

Hidrantske mreže izvedene su samo djelomično kako je prethodno navedeno, a Planom je predviđena hidrantska mreža za sva naselja u dijelovima gušće izgradnje (središnji dijelovi naselja). Za rijetko naseljene zone treba predvidjeti suha sredstva gašenja kao i osigurati cestovni pristup vatrogasnim vozilima.

Na nivou Općine odn. Županije donešene su odluke o uvjetima spaljivanja otpadnog materijala biljnog porijekla, ali je na poljoprivrednim i šumskim površinama uočena opasnost od nastajanja požara zbog nepridržavanja općinskih odluka o spaljivanju bio otpada.

Na teritoriju Općine nisu locirane zone rizika. Za sada nije aktivirana, buduća gospodarska zona, a ovim Planom se predviđaju autonomne hidrantske mreže za navedene zone (članak 106. provedbenih odredbi).

Isključenje električne energije pojedinih dijelova općine obavlja se ručno ili daljinski na pojedinim trafostanicama (HEP). Plinske ventile moguće je zatavrti po granama, te ispred svih objekata (ovlašteni distributer).

Projektiranje građevina i sadržaja s aspekta zaštite od požara provodi se po pozitivnoj zakonskoj regulativi, koristeći normative iz oblasti zaštite od požara, a u skladu sa strukovnim pravilima.

Rekonstrukcije postojećih građevina potrebno je projektirati na način da se ne povećava ukupno postojeće požarno opterećenje građevine ili razmatrane cjeline.

Kod projektiranja planiranih građevina poželjno je unificirati mjere zaštite što se postiže primjenom proračunskih metoda:

- -TRVB za pretežito stambene građevine
- -TRVB, GREENER ili DIN 18230 ILI EUROALARM za ostale građevine.

Procjena ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine treba sadržavati slijedeće mjere za smanjenje opasnosti od požara:

1. Utvrditi plan popune i održavanja opreme
2. osigurati vozila s pogonom na sva 4 kotača
3. osigurati 24 – satno dežurstvo
4. održavati hidrantske mreže
5. proširiti hidrantske mreže
6. pristupne puteve održavati prohodnim
7. održavati infrastrukturne mreže
8. osigurati vatrogasno dežurstvo kod većih skupova
9. provoditi odluke o spaljivanju bio-otpada
10. osigurati jedan pristup vatrogasnog vozila do vodotoka
11. Odrediti ustroj postrojbe, sustav uključivanja postrojbi, sustav subordiniranja i zapovjedanja, način pozivanja distributera energenata i službi prve pomoći, opskrbu hranom i vodom, način zamjene postrojbi i način uključivanja Hrvatske vojske. Također, treba utvrditi građevine i otvorene prostore na kojima se može očekivati požar većih razmjera (škole, proizvodne pogone, smještajne kapacitete itd.).

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1.0. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE LIPOVLJANI

Članak 1.

Prostorni plan uređenja Općine Lipovljani (nastavno u tekstu: Prostorni plan) je novi prostorno-planski dokument, koji utvrđuje namjenu i svrhovito korištenje prostora, uvjete uređenja prostora, zaštitu okoliša, zaštitu kulturno-povijesne baštine i vrijednih dijelova prirode, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, a sve sa osnovnim ciljem optimalnog društvenog, gospodarskog i svekolikog razvoja Općine Lipovljani.

Članak 2.

Uređivanje prostora na području Općine Lipovljani u smislu svih radova na, iznad ili ispod površine zemlje i voda provodit će se u skladu s ovim Prostornim planom, odnosno u skladu s postavkama, koje iz ovog dokumenta proizlaze.

Članak 3.

/1/ Ovim Planom obuhvaćeno je područje teritorija Općine Lipovljani, kako je utvrđeno člankom 14. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97., 124/97., 50/98.-Odluka, 68/98., 22/99., 42/99.-Odluka, 117/99., 128/99., 44/00., 129/00., 92/01., 79/02., 83/02., 25/03. i 107/03.), a koje iznosi 111,41 km².

/2/ Općina Lipovljani je u sastavu Sisačko-moslavačke županije, a obuhvaća 4 naselja: Lipovljani, Kraljeva Velika, Piljenice i Krivaj.

Članak 4.

/1/ Ovim se Prostornim planom osiguravaju temeljni uvjeti za ukupni razvitak društvenih i gospodarskih djelatnosti uz optimalno svrhovito korištenje prostora.

/2/ Ovaj Prostorni plan utvrđuje namjenu, mjere korištenja, uređenje, zaštitu i oblikovanje prostora teritorija Općine Lipovljani na površinama za razvoj:

- Unutar granica građevinskog područja naselja
- Izvan granica građevinskog područja naselja

Članak 5.

(1) Ovim se Prostornim planom utvrđuju karakteristične prostorno-funkcionalne cjeline kako slijedi:

- područja koncentracije izgradnje – naselje Lipovljani,
- zone izgradnje ostalih naselja i zaseoka
- područje posebne namjene – Park prirode Lonjsko polje
- etno-lokaliteti
- športsko-rekreativni centar
- zaštićeni krajolici
- dolina
- proizvodno-poslovna zona
- poljoprivredne površine
- šumske površine
- Ostale poljoprivredne, šumske i livadne površine.

(2) Uvjeti za određivanje površina javnih i drugih namjena proizašli su iz slijedećih karakteristika i mogućnosti korištenja predmetnog područja, kao što su:

- prostorno-prirodni i prometni uvjeti
- zatečena izgrađena urbana – ruralna struktura (objekti i komunalna infrastruktura)
- zaštićene prirodne i spomeničke vrijednosti
- smjernice Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, uključivo PP Sisačko-moslavačke županije,
- potreba urbanog, demografskog i gospodarskog razvoja Općine Lipovljani,
- održivo korištenje i kvaliteta prostora i okoliša, te unaprijeđenje kvalitete života.

(3) Korištenje i namjena prostora, u okviru kojih su određene i površine javnih i drugih namjena, razgraničene su i označene bojom i planskim znakom sukladno uvjetima Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98.) na kartografskom prikazu: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1:25000, te kartografskim prikazima građevinskog područja naselja i izvan naselja u mjerilu 1:5000 (Katastar).

(4) Uvjeti određivanja i razgraničavanja proizlaze iz tekstualnog obrazloženja i grafičkih priloga PPUO Lipovljani, koji zajedno čine jedinstvenu cjelinu za tumačenje planskog rješenja i provedbu razgraničavanja površina javnih i drugih namjena. U slučaju da nije moguće temeljem tekstualnog obrazloženja i grafičkih priloga Plana nedvojbeno utvrditi razgraničavanje, isto se utvrđuje primjenom i preklapanjem digitalno izrađenih karata – grafičkih priloga Plana i katastarskih planova.

Članak 6.

Za područje Općine Lipovljani ovim su Prostornim planom utvrđene zone detaljne namjene u skladu s razvojnim konceptom temeljenim na postojećim prirodnim i društvenim resursima, a kako slijedi:

- 1. Građevinske zone naselja većih od 25 ha** osnovne namjene stambene izgradnje mogu sadržavati i druge namjene koje nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom (trgovačke, uslužne, javne/društvene, zanatske i sl. djelatnosti).
- 2. Građevinske zone naselja manjih od 25 ha** koje podrazumjevaju naselja, zaseoke i izdvojene stambene objekte predviđaju osnovnu namjenu izgradnje individualnog stanovanja sa mogućnošću izgradnje gospodarskih objekata, manjih uzgajališta, radionica i uslužnih sadržaja koji nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom.
- 3. Građevinska zona uže centralne zone naselja Lipovljani** za koju je ovim Planom predviđena izrada UPU-a, osnovne je namjene javnih i uslužno-ugostiteljskih sadržaja sa mogućnošću stanovanja.
- 4. Građevinske zone posebne namjene edukacijskog centra – Park prirode Lonjsko polje** koji se ovim Planom predviđa unutar postojećih objekata i sadržaja, osnovne je namjene sadržaja objekata edukativnog karaktera uz smještajne kapacitete i ugostiteljsko-uslužne sadržaje-prema dogovoru s Javnom Ustanovom Parka Prirode (JUPP), a u skladu s planom upravljanja Parka prirode, pravilnikom o unutarnjem redu, prijedlogom PPPPO PP Lonjsko polje te odredbama Zakona o zaštiti prirode.
- 5. Građevinska zona zaštićenog sela i zaseoka** osnovne namjene kulturno-povijesnog očuvanja zatečenog može imati pretežno sadržaje uslužne, ugostiteljske i kulturne u skladu sa specifičnim zatečenim objektom, a postojeća/zatečena namjena stanovanja se zadržava.
- 6. Športsko-rekreacijske zone** namijenjene konjičkom rekreativnom jahanju i nogometnim terenima, sa pratećim ugostiteljsko-uslužnim objektima i sadržajima, športskom ribolovu, športu i rekreaciji na vodi – akumulacija *Pakra*, posebni oblici rekreacije u okviru ponude posjeta Parku prirode Lonjsko polje u edukativni centar ornitološki sadražaji uz smještajne kapacitete u postojećoj Upravnoj zgradi uz rekonstrukciju i dogradnju, a koja je danas na korištenju Hrvatskih šuma (do 20 smještajnih jedinica). Za predmetni lokalitet potrebna je izrada DPU-a. Uz ove športske rekreacijske zone potrebno je dograditi mrežu biciklističkih staza koja je predložena kroz izradu PPPPO Parka prirode Lonjsko polje i to u smislu vertikalnog povezivanja na longitudinalne pravce Parka prirode.
- 7. Proizvodno-poslovne zone** na prostoru teritorija općine Lipovljani na lokaciji postojećih i planiranih zona u naseljima i izvan naselja. Osnovna namjena je gospodarska za razvoj male privrede i privatnog poduzetništva u kojoj nije dozvoljena stambena izgradnja.
- 8. Zone sakralnih objekata** nalaze se izdvojeno ili unutar građevinskih zona, podliježu zaštiti kulturne i spomeničke baštine, a registar je izdvojen u sklopu elaborata Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine.
- 9. Zone zaštite kulturno-povijesne baštine** izdvojene ovim Prostornim planom u skladu su sa elaboratom Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine, a unutar zona ne mogu se izvoditi nikakvi radovi bez ishoda prethodne suglasnosti Ministarstva kulture – Uprave za zaštitu kulturne baštine.
- 10. Zona zaštite Parka prirode Lonjsko polje**, čija je detaljna namjena predložena Prostornim planom područja posebnih obilježja Park prirode Lonjsko polje – u izradi, ovim Prostornim planom se određuje izrada DPU zone edukativnog i športsko rekreacijskog centra. Za sve radnje i zahvate potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode, dopuštenje ili prethodnu suglasnost sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode.
- 11. Zona zaštite prirodnog krajolika doline vodotoka Subocka** izdvojene ovim Prostornim planom u skladu su sa elaboratom *Stručne podloge zaštite kulturne i prirodne baštine*.

- 12. Zone poljoprivrednih djelatnosti** osnovne namjene uzgoja ratarskih i stočarskih kultura mogu na poljoprivrednoj površini razviti gospodarski objekt u svrhu uzgoja i prerade, te iznimno vlasnik/korisnik može izgraditi stambeni objekt za vlastite potrebe, a sve u skladu s pozitivnim zakonima.
- 13. Zone šumskih površina** osnovne namjene gospodarenja šumama i šumskim zemljištima, u kojima se mogu graditi samo šumska infrastruktura i/ili građevine koje su planirane dokumentom prostornog uređenja. U području Parka prirode i drugih zaštićenih objekata prirode potrebno je zatražiti posebne suglasnosti sukladno propisima i prostornoj dokumentaciji više razine na snazi.
- 14. Zone infrastrukturnih koridora** osnovne namjene provođenja posebnog režima korištenja određenog infrastrukturnog objekta odn. sadržaja i istovremene zaštite čovjeka i okoliša od mogućih štetnih utjecaja.
- 15. Zone eksploatacije mineralnih sirovina** osnovne namjene eksploatacije nafte i plina čije su površine označene u grafičkom dijelu elaborata. Na navedenim površinama dozvoljeni su objekti i sadržaji namijenjeni osnovnoj namjeni i objektima i sadržajima u skladu s namjenom kako je ovim Planom u grafičkom dijelu elaborata prikazano, a provedbenim odredbama određeno (poljoprivredne površine, šumske površine itd.).
- 16. Zone groblja** nalaze se u naseljima Lipovljani, Kraljeva Velika, Krivaj i Piljenice. Proširuje se groblje u Lipovljanima i to u dijelovima parcela na istoku i zapadu postojećeg groblja, a ukoliko se odjednom izgrađuje u cjelokupnom proširenju potrebno je izraditi detaljni plan uređenja (prema zakonskoj regulativi za proširenje veće od 20%). Novo groblje se formira u naselju Piljenice za koje je potrebno izraditi Detaljni plan uređenja.

/2/ Sukladno navedenoj namjeni površina na teritoriju Općine utvrđuju se:

- 1. Građevine koje se grade unutar građevinskih područja:**
  - Stambene
  - Stambeno-poslovne
  - Poslovne
  - Gospodarske
  - Društvene i javne
  - Zdravstvene
  - Prosvjetne
  - Športsko-rekreativne
  - Sakralne
  - Infrastrukturne
  - Vikendice
  - Postojeća groblja

- 2. Građevine koje se grade izvan građevinskih područja:**
  - Gospodarske sa mogućnošću stanovanja vlasnika/korisnika
  - Poljoprivredne i stočarske sa mogućnošću stanovanja vlasnika/korisnika
  - Turističke/smještajne
  - Uslužne/ugostiteljske (odmorišta, seoski turizam)
  - Klijeti, vinski podrumi
  - Športsko-rekreativne
  - Sakralne
  - Infrastrukturne
  - Komunalne
  - Groblja

Članak 7.

Prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje naselja i površina izvan naselja prezentiran je u okviru grafičkog dijela Prostornog plana – kartografski prikaz: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1: 25 000 i detaljnije u mjerilu 1: 5 000. Utvrđene su namjene površina kako slijedi:

a/ Površine za razvoj i uređenje naselja:

- izgrađeni dio građevinskog područja naselja
- neizgrađeni dio građevinskog područja naselja

b/ Površine za razvoj i uređenje izvan naselja:

- Gospodarska namjena
- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina
- gospodarsko proizvodna namjena: (I1-pretežito industrijska, I2-pretežito zanatska)
- gospodarsko poslovna namjena: (K1-pretežito uslužna, K2-pretežito trgovačka)
- Ugostiteljsko-turistička namjena: (T4 - smještajni kapaciteti edukativnog i športsko-rekreacijskog centra, T5 - pansion)
- športsko-rekreacijska namjena: (R2-konjički sport R, biciklističke staze, pješačke staze i odmorišta, R3-nogomet), odmorišta
- poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene: (P1-osobito vrijedno obradivo tlo, P2-vrijedno obradivo tlo, P3- ostalo obradivo tlo)
- šuma isključivo osnovne namjene
- gospodarska šuma Š1
- zaštitna šuma Š2
- šuma posebne namjene Š3
- ostalo poljoprivredeno tlo, šume i šumsko zemljište PŠ
- komunalni objekti i sadržaji
- ostale površine

c/ cestovni i željeznički promet

- državna cesta
- županijska cesta
- lokalna cesta
- nerazvrstane ceste (šumska, biciklistička i dr.)
- trase željezničke pruge II. Reda: Postojeća magistralna željeznička pruga MG2.1.: Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2)
- planirana transeuropska željeznica
- most

d/ površine ostalih infrastrukturnih sustava / IS /

- pošta i telekomunikacije
- elektroenergetski sustav
- objekti i sadržaji plinifikacije
- vodnogospodarski sustav, akumulacije

2.0. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 8.

Ovim Prostornim planom utvrđuju se građevine od važnosti za Državu i Županiju kako slijedi:

/1/ Građevine od važnosti za Državu sukladno Uredbi o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku («Narodne novine» br. 6/00.):

- državna cesta D 4, (A4) sa pratećim građevinama
- Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2)
- Planirana transeuropska željeznica
- postojeći i planirani dalekovod 110 kV
- magistralne i kapitalne građevine javnog vodoopskrbnog sustava
- vodne građevine za zaštitu državnih i županijskih cesta
- edukativni centar
- centar s ornitološkim sadržajima i športsko-rekreacijskim sadržajima
- Park prirode Lonjsko polje
- zaštićeni krajolik doline Pakre
- etnološki muzej na otvorenom uz ribnjake

/2/ Područja i građevine od važnosti za Sisačko-moslavačku županiju:

- županijske ceste Ž 3215, Ž 3214, Ž 3213, Ž 3217, Ž 4096
- dalekovod od Zagreba do Novske napona 35 kV
- postojeće i planirano TS postrojenje i rasklopišta 20 kV
- magistralne i kapitalne građevine javnog vodoopskrbnog sustava
- magistralni plinovod - grupa MRP
- Planirani zaštićeni krajolici doline Pakre, Subocke Velike, akumulacije Pakra sa ekosustavom
- Kulturni krajolik (podgorje do doline Subocke)
- područje prirodnog krajobraza Moslavačke gore
- graditeljska baština
- Sportski i rekreacijski centar Pakra/ Lipovljani/ ribnjaci

2.2. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

Članak 9.

/1/ Građevinska područja naselja obuhvaćaju funkcionalno-organizacijske prostorne cjeline izgrađenih i neizgrađenih površina naselja i zaseoka osnovne, mješovite ili jednoznačno isključive namjene.

/2/ Građevinska područja naselja svojom površinom osiguravaju prostor za postojeću i planiranu izgradnju sukladno zatečenim i pretpostavljenim potrebama sa ciljem optimalnog razvoja i korištenja prostora.

/3/ Izgradnja čvrstih stalnih građevina na teritoriju Općine Lipovljani moguća je samo unutar građevinskih područja utvrđenih Prostornim planom i prikazanih na katastarskim kartama mjerila 1:5000 u sklopu grafičkog dijela Prostornog plana.

/4/ Građevinsko područje prikazano cjelovito na kartografskim listovima mjerila 1:5000, obuhvaća zatečene i planirane koridore prometne i komunalne infrastrukture, hidroregulacije i vododerine uključivo i područja na kojima je utvrđena razina ograničenja (aktivna klizišta, bujični izljevi, intenzivna vegetacija, zaštita stanišne vegetacije i sl.). Na prethodno navedenim područjima gradnja je moguća uz obvezatnu primjenu svih posebnih uvjeta propisanih pozitivnom zakonskom regulativom.

/5/ Nova izgradnja usmjerena je prema komunalno opremljenim zonama građevinskih područja.

Članak 10.

/1/ Građevinska područja naselja namijenjena su izgradnji građevina stambene namjene, gospodarsko-poslovne namjene sa pratećim sadržajima i sadržajima javnog i društvenog standarda opremljena su svom potrebnom prometnom i komunalnom infrastrukturom i uređenim zelenim površinama s ciljem osiguranja standarda opremljenosti zemljišta.

/2/ Građevinsko područje općinskog centra Lipovljani uređuju se uz veće učešće gospodarsko-poslovnih, javnih i kulturno-povijesnih građevina uvažavajući zatečene resurse i funkcionalni značaj općinskog središta kao manjeg središta u okviru mreže središnjeg sustava naselja.

/3/ Građevinska područja naselja vrijednih ruralnih i etno cjelina uređuju se temeljem detaljnih prostornih rješenja sukladno zatečenim vrijednostima.

Članak 11.

Građevinska područja naselja obuhvaćaju:

- građevinsko područje isključivo stambene namjene s individualnim, dvojnim ili skupnim građevinama
- građevinsko područje mješovite, osnovno stambene ili poslovne namjene s pratećim gospodarsko-poslovnim sadržajima, koji nemaju štetni utjecaj na stanovanje
- građevinsko područje smještajnih kapaciteta (obiteljski pansioni, prenoćišta, odmorišta)
- građevinsko područje povremenog stanovanja i boravka (vikendice i klijeti u voćnjacima i vinogradima)
- građevinsko područje isključivo gospodarsko-poslovne namjene.

Članak 12.

Unutar izgrađenih i neizgrađenih cjelina nalaze se područja isključive namjene, koja nemaju negativan utjecaj na preostale dijelove naselja:

- područje posebne namjene objekata *edukativnog* centra sa pripadajućim otvorenim prostorima i sadržajima, određuje se DPU-om
- područje javne i društvene namjene, edukativnih, vjerskih i objekata kulture te ostalih kompatibilnih sadržaja/u sklopu građevinskih područja ili izvan - određuje se UPU-om
- područje gospodarske namjene proizvodnih sadržaja obrtničkih pogona male privrede i pratećih sadržaja /I1-I2/
- područje gospodarskih djelatnosti pretežito poslovne namjene uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih i drugih sadržaja / K1- K4 /
- područje gospodarskih djelatnosti ugostiteljsko-turističkih sadržaja sa smještajnim objektima malih kapaciteta (pansioni, vile, tradicijske kuće, odmorišta i sl.) / T /
- područja športsko-rekreacijske namjene s pratećim objektima i sadržajima (ribnjicarstvo, konjički sport, nogomet, polivalentno igralište, rekreacija i edukacija u okviru sustava posjećivanja Parka prirode) / R1-R3 /
- područja urbanog i zaštitnog zelenila.

Članak 13.

/1/ Uređenje prostora građevinskih područja utvrđuje se lokacijskim i građevnim dozvolama temeljenim na ovom Prostornom planu i/ili drugim detaljnijim prostorno-planskim dokumentima.

/2/ Uređenje građevinskih područja posebne namjene i zaštite, te područja od posebnog značaja za općinu, utvrđuju se Urbanističkim planom uređenja (UPU) ili Detaljnim planom uređenja (DPU), a zone obuhvata obvezatne izrade navedene dokumentacije određena je ovim Prostornim planom. Korekcije granica obuhvata DPU-a moguće su kod izrade UPU-a uz relevantne argumente.

2.2.1. UVJETI ZA GRADNJU STAMBENIH I STAMBENO-POSLOVNIH GRAĐEVINA

Članak 14.

/1/ U građevinskim područjima naselja mogu se graditi stambene i stambeno-poslovne građevine, pomoćne, gospodarske i manje poslovne građevine koje sa stambenom građevinom čine cjelinu, a pod uvjetom da ne ometaju osnovnu namjenu stanovanja.

/2/ Stambena namjena građevine podrazumjeva min. 51% stambenih sadržaja brutto razvijene površine objekta, a u odnosu na poslovne i druge sadržaje.

/2/ Pomoćne građevine su: garaže, spremišta, drvarnice, nadstrešnice i sl.

/3/ Gospodarskim zgradama smatraju se:

- Bez izvora zagađenja: ljetne kuhinje, spremišta, šupe, staklenici, plastenici i sl.
- S potencijalnim izvorom zagađenja: staje, svinjci, kokošinjci, kuničnjaci, manji objekti za uzgoj krznaša, pčelinjaci, i sl.

/4/ Malim poslovnim građevinama obuhvaćene su slijedeće djelatnosti:

- Bez izvora buke, onečišćenja i bez opasnosti od eksplozija i požara: uredi, biroi, ateljei, čisti i tihi obrt, manji ugostiteljski, uslužni i trgovački objekti, te druge djelatnosti sličnih tehnoloških svojstava.
- Sa potencijalnim izvorima buke i onečišćenja uz opasnost od eksplozija i požara: automehaničarske i limarske radionice, bravarije, stolarije, kovačnice, lakirnice, klesarske radionice, izrada plastike, veći ugostiteljski pogoni, disco, streljane i sl.

/5/ Djelatnosti bez buke i onečišćenja mogu se obavljati u sklopu stambene građevine u prostoru koji je za to predviđen, ili u zasebnoj građevini na istoj građevnoj parceli.

/6/ Djelatnosti navedene kao potencijalni izvori buke i onečišćenja koje se obavljaju u sklopu stambenog objekta ili na stambenoj parceli izvan objekta moraju biti smještene izvan centralne i zaštićene zone naselja Lipovljani, kao i područja interesne zone edukativnog centra, i zaštićenih objekata prirode naročito ornitološkog značaja, na minimalnoj udaljenosti 100 m od navedenih zona kao i objekata javne namjene (škola, vrtić, uprava, zdravstvo, crkva). U te djelatnosti ubraja se i koridor autoceste.

/7/ Djelatnosti navedene kao potencijalni zagađivači mogu se graditi samo u ruralnim naseljima udaljenim od zaštićenih prirodnih i povijesno-kulturnih cjelina i turistički atraktivnih zona, kao i područja Međunarodnog znanstveno-edukativnog centra na udaljenosti minimalno 100 m, a za potrebe uzgoja domaćih životinja uz slijedeća normativna ograničenja koja se odnose na uzgoj u malim gospodarstvima udaljenim 100 m od navedenih zona:

- krupna stoka (goveda, konji, junad, telad i sl.).....do 8 kom
- svinje (krmače, odojci, tovne svinje)..... do 8 kom
- sitna stoka (ovce, koze)..... do 15 kom
- perad i ostalo (kunići, mali krznaši i sl.).....do 50 kom

/8/ Srednja i veća gospodarstva sa uzgojem značajnijeg kapaciteta mogu se graditi samo izvan građevinskog područja naselja, a prema uvjetima ovih Odredbi.

/9/ U građevinskim područjima gdje je posebnom općinskom odlukom takav uzgoj ograničen ne mogu se držati i uzgajati domaće životinje iz članka 14. stavak /7/.

Članak 15.

Na jednoj građevinskoj parceli moguća je izgradnja samo jedne stambene građevine koja može biti podjeljena u više stambenih jedinica.

Članak 16.

/1/ Veličina i dimenzije građevinske parcele za građenje objekata stalnog i povremenog boravka sa mogućnošću poslovnih sadržaja unutar objekta za određene tipove izgradnje propisuje se kako slijedi:

a/ individualne samostojeće građevine

prizemnica (P) - min. površina parcele 300 m², min. širina parcele 12 m
jednokatnica (P+1) -min. površina parcele 500 m², min. širina parcele 14 m
max brutto izgrađenost parcele iznosi 30%

b/ dvojne građevine

Prizemnica (P) - min. površina parcele 250 m², min. širina parcele 12 m
jednokatnica (P+1) - min. površina parcele 350 m², min. širina parcele 14 m
max brutto izgrađenost parcele iznosi 40%

c/ skupne građevine - niz

prizemnica (P) - min. površina parcele 200 m², min. širina parcele 8 m
jednokatnica (P+1) - min. površina parcele 300 m², min. širina parcele 10 m
dvokatnica (P+2) - min. površina parcele 400 m², min. širina parcele 12
max brutto izgrađenost parcele iznosi 50%

d/ višestambene samostojeće građevine

jednokatnica (P+1) - min. površina parcele 800 m², min. širina parcele 16 m
dvokatnica (P+2) - min. površina parcele 1200 m², min. širina parcele 20 m
max brutto izgrađenost parcele iznosi 60%
max dubina parcele iznosi 100 m
max veličina parcele 4000 m².

Višestambenom građevinom smatra se građevina sa 4 i više stanova.

/2/ Izgradnja objekata visine P+2 dozvoljava se samo na područjima za koja je predviđeno donošenje detaljne prostorne dokumentacije UPU-a i DPU-a i to nakon njihova donošenja (naselje Lipovljani, akumulacija Pakra u dijelu planirane gradnje, kontaktne lokacije RJ ribnjaci Lipovljani u dijelu planirane gradnje) dok se u ostalim naseljima zabranjuje.

/3/ Iskazane visine za navedene tipove izgradnje uključuju mogućnost izgradnje podruma, te tavana ili potkrovlja:

- **Podrum** je etaža ili dio zgrade koji je najmanje polovinom volumena ukopan u okolni uređeni teren. Maksimalna visina podruma iznad kote terena u najvišoj točki ne smije prelaziti 1,20 m mjereno od gornje kote stropne konstrukcije podruma.
- **Tavan** je prostor ispod krovne konstrukcije čiji nadozid ne smije biti viši od 0,50 m iznad stropne konstrukcije i nema namjenu stanovanja odn. poslovnih sadržaja.
- **Potkrovlje** je uređeni tavanski prostor koji se koristi za stambenu ili gospodarsku namjenu, a čiji nadozid nije viši od 1,50 m od gornje stropne konstrukcije prethodne etaže.
- **Suteren** je prostor koji je manje od polovine i više od trećine volumena ukopan u okolni uređeni teren. Maksimalna visina suterena iznad kote terena u najvišoj točki ne smije prelaziti 2,0 m mjereno od gornje kote stropne konstrukcije suterena.
- **Prizemlje** je etaža čija je podna konstrukcija završne plohe maksimalno 0,50 cm iznad najniže točke okolnog uređenog terena.
- **Visoko prizemlje** je etaža ili dio zgrade čija je podna konstrukcija završne plohe maksimalno 1,50 m iznad najniže točke okolnog uređenog terena.
- **Etaža** je volumen izgrađenog objekta između dvije horizontalne konstrukcije, ujednačene svjetle visine do stropa, čija **maksimalna konstruktivna visina** pojedine etaže iznosi 3,20 m, a za poslovna prizemlja djelatnosti kojima je pravilnicima predviđena velika kubatura (ugostiteljstvo), maksimalna visina iznosi 4,50 m. Preporuča se konstruktivna visina 2,80-3,00 m kako bi odnos pročelja i krovništa bio što bliži tradicijskoj arhitekturi.

/4/ Za parcele koje prelaze prethodno navedene minimalne veličine za min. 30%, dozvoljava se brutto izgrađenost parcela 10% veća od iskazane.

/5/ Iznimno se dozvoljava i manja veličina parcela ako se na njoj nalazi građevina koja će se zamjeniti novim objektom.

/6/ Dubina parcele stambenog objekta sa gospodarskim objektima u ruralnim naseljima ne može biti manja od 30 m.

/7/ Iznimno, građevinska parcela može biti do 50% veća od površina iskazanih u stavku /1/ uz najveću izgrađenost građevinske parcele od 30% u slučajevima:

- smještaja poljodjelskih i pomoćnih građevina uz stambeni objekt
- smještaja manje poslovne građevine uz stambeni objekt
- smještaja ugostiteljsko-turističke djelatnosti uz stambeni objekt
- smještaja višestambenih objekata s pratećim sadržajima javne namjene, većih zelenih površina te objekata za promet u mirovanju.

/8/ Od odredbi o veličini građevinske parcele izuzimaju se dijelovi građevinskog područja za koja je ovim odredbama propisana izrada detaljnije prostorne dokumentacije (UPU, DPU) sa dopuštenim odstupanjem radi usklađivanja sa zatečenim stanjem.

/8/ U izgrađenim dijelovima naselja može se graditi i na postojećim parcelama manje veličine uz dopušteni koeficijent izgrađenosti parcele, na propisanim udaljenostima od susjednih granica građevinske parcele i uz uvažavanje drugih propisanih uvjeta.

Članak 17.

- /1/ Minimalna tlocrtna brutto veličina građevine sa svim istacima i balkonima iznosi:
- za samostojeće građevine 8,0 x 6,0 m
  - za dvojne građevine 7,0 x 6,0 m
  - za skupne građevine – niz 5,0 x 6,0 m
- /2/ Visoko prizemlje određuje se na maksimalno 1,50 m kote poda od kote uređenog terena na mjestu ulaza u objekt.
- /3/ Maksimalna visina do vijenca visoke prizemnice sa potkrovljem iznosi 6,5 m.
- /4/ Maksimalna visina podruma iznad kote terena u najvišoj točki ne smije prelaziti 1,20 m mjereno od gornje kote stropne konstrukcije podruma.
- /5/ Maksimalna etažna visina za stambenu i stambeno-poslovnu izgradnju iznosi Po+P+1+M (Pk) (jednokatnica sa mansardom odn. potkrovljem). Izuzetno se mogu graditi objekti veće etažne visine za turističku namjenu i višestambenu izgradnju koja može u dijelu objekta sadržavati stambene jedinice za vlasnike odnosno osoblje (pansioni, mali hoteli), kao i u središnjem dijelu naselja Lipovljani. U tom slučaju obvezatna je izrada detaljnije prostorno-planerske dokumentacije (UPU, DPU) i ishodenje suglasnosti /posebnih uvjeta/ nadležnih tjela za zaštitu kulturne i prirodne baštine (zaštita devastacije vizura, krajolika i sl.).
- /6/ Maksimalna visina objekata unutar zaštićenih zona povijesnih i ruralnih cjelina odredit će se detaljnijim prostorno-planerskim dokumentima (UPU, DPU) uz obvezatnu suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Članak 18.

- /1/ Građevinska parcela mora imati minimalne dimenzije utvrđene člankom 16. Ovih Odredbi, te osiguran neposredan pristup na javnu prometnu površinu minimalne širine 3,0 m.
- /2/ Posredni prilaz na javnu površinu mora biti min. širine 3,0 m sa maksimalnom dužinom 50 m. Ukoliko je dužina veća potrebno je na svakih 50 m napraviti ugibalište za prolaz vozila iz suprotnog smjera. Iznimno do osnivanja javne prometne površine može se utvrditi pravo služnosti prolaza u širini min. 3,0 m.
- /3/ Ukoliko je parcela na spoju dviju prometnica priključak parcele na javno prometnu površinu obavezno se ostvaruje preko ceste nižeg reda.
- /4/ Slijepa ulica mora imati propisano okretište i ne smije biti duža od 150 m.

Članak 19.

- /1/ Slobodnostojeće stambene i stambeno-poslovne građevine moraju biti udaljene od minimalno jedne susjedne parcele najmanje 3 m. U slučaju da je udaljenost od granice parcele manja, ali ne manja od 1 m, ne mogu se izvoditi otvori, ali se mogu izvoditi ostakljene fiksne stijene od staklene opeke, kopilita i sl., fiksni prozori ostakljeni neprozirnim staklom, te ventilacioni otvori veličine 15 cm i krovni prozori s time da je nagib krova max 40°, a donji rub prozora min. 180 cm iznad poda potkrovlja.
- /2/ Međusobna udaljenost između dvije susjedne građevine ne smije biti manja od 6,0 m uz izuzeće zamjenskih objekata kada se rekonstrukcija može izvesti prema zatečenom stanju.
- /3/ Višestambene građevine moraju biti udaljene od granice susjedne parcele 5,0 m odnosno 10,0 m od susjednog objekta te minimalno 6,5 m od regulacijske linije javne prometne površine.
- /4/ Iznimno i samo u zbijenim centralnim dijelovima naselja, gdje se postojeća izgradnja prislanja uz rubove susjedne parcele, moguće je novu izgradnju (zamjenski ili interpolirani objekt) izvesti do granice parcele odnosno susjednog objekta i prisloniti uz regulacijski pravac javne prometne površine formirajući zajednički građevinski pravac sa susjednim objektima.
- /5/ Istake na objektima (loggie, balkoni, terase) mogu se graditi do regulacijske linije, a u slučaju izgradnje iznad nogostupa visina donje konstrukcije ne smije biti manja od 4,5 m. Izgradnja balkona ili bilo kakvih istaka ne smije biti na manjoj udaljenosti od 3 m od granice prema susjednoj parceli.

Članak 20.

Nagib krovnih ploha krovišta koja mogu biti dvostrešna ili višestrešna, mora biti od 33-45° uz obveznu postavu snjegobrana. Dvostrešna krovišta mogu imati skošene zabatne plohe krovišta. Pokrov mora biti od crijeva, šindre i materijala oblikovno, tradicijski i funkcionalno primjerenih razmatranom području. Dubina krovnih streha i prepusta na zabatu nije ograničena (formiranje verande pred ulazom).

Članak 21.

Kod izgradnja zgrade ili dijelova zgrade na zajedničkoj međi, razdjelni zid mora biti debljine min. 40 cm, izveden kao protupožarna brana. Moguća je izgradnja sa zajedničkim sljemenom ili sljemenom okomitim na granicu parcele.

Članak 22.

/1/ Građevina izvedena na poluotvoren način mora biti udaljena minimum 3,0 m od granice na suprotnoj strani od zajedničkog zida dvojnog objekta.

/2/ Krajnje građevine koje formiraju niz moraju biti udaljene min. 6,0 m od granice susjedne parcele, i min. 6,0 m od granice prednje i zadnje strane niza. Uz stražnju stranu niza treba osigurati pristupni kolnik minimalne širine 3,0 m.

Članak 23.

/1/ Udaljenost građevine svih tipova navedene gradnje od regulacijske linije ne smije biti manja od 5,0 m, što predstavlja građevinsku liniju građevina. Regulacijska linija od ruba nogostupa mora biti min. 1,5 m, a od kolnika 3,0 m.

/2/ U izgrađenim dijelovima naselja udaljenost građevinskog pravca novog objekta mora biti na pravcu gabarita postojećih građevina.

Članak 24.

Novoplanirane stambene građevine sa poslovnim prostorom u prizemlju moraju osigurati prostor manipulacije i parkiranja, te se građevinska linija mora postaviti na minimalnoj udaljenosti od 9,0 m, izuzev u slučaju interpolacija kada se primjenjuje članak 23. stavak /2/.

Članak 25.

Za ugostiteljske sadržaje obvezatno se mora osigurati parkiralište za osobna vozila prema normativu 30 m²/1 parkirališno mjesto. Ovaj uvjet moguće je zadovoljiti i na susjednoj parceli uz suglasnost vlasnika ili javnoj površini uz suglasnost odgovarajućih tijela uprave ovisno o kategoriji ceste (županijska, lokalna) ili lokalne samopurave u slučaju nerazvrstanih prometnica.

Članak 26.

U centralnoj zoni naselja, naročito općinskog središta Lipovljani, uvjet za uređenje parkirališta na razmatranoj parceli može se nadomjestiti javnim parkiralištem.

Članak 27.

/1/ Garaža se može izvesti u sklopu stambene građevine, kao slobodnostojeća ili na poluotvoren način, u razini prizemlja, poluukopanog ili ukopanog podruma. Krovovi garaža mogu biti kosi ili ravni (terasa), a posebnu pažnju treba posvetiti oblikovanju cjeline sa stambenom odnosno stambeno-poslovnom građevinom. Preporuča se povući garažu u dubinu parcele u odnosu na ulično pročelje. Prostor ispred garaže treba koristiti kao vanjsko parkiralište.

/2/ Parkirališni prostor stambenog objekta mora se predvidjeti na razmatranoj građevinskoj parceli (min. 1 PM*/stanu). Oblikovanje otvorenog parkirališnog prostora treba izvesti maksimalnom primjenom zaštitne i funkcionalne vegetacije kako bi se odvojio od ostalog dijela okućnice i susjednih objekata (bočna živica, brajda, tipselementi popločenja koja se mogu zatraviti, popločenja u trakama sa interpoliranim zelenilom).

Članak 28.

Tende, ulazne strehe i nadstrešnice ispred poslovnih prostora izvode se kao zasebne lagane konstrukcije (drvo, čelik) čija je minimalna visina 2,4 m od razine nogostupa.

Članak 29.

Ulazne stepenice u prizemlje poslovnog prostora ne mogu biti izvan građevinske i regulacione linije.

Članak 30.

Uređenje okoliša stambenog i stambeno-poslovnog objekta (terase, potporni zidovi i sl.) ne smije imati nagibe koji dozvoljavaju izlivanje oborinskih voda na susjedne parcele. Potporni zidovi kod velikih nagiba mogu biti izvedeni u segmentima terasa s time da jedna ploha podzida može biti maksimalne visine 1,5 m.

Odvodnja oborinskih voda sa krovnih ploha odvodi se limenim žljebovima u odvodne kanale. Ograda oko okućnice mora biti maksimalno do 1,50 m visine, izvedena od drveta, kamena, željeza, živice i kombinacije navedenih materijala sa hortikulturnom obradom.

Članak 31.

/1/ Građevinske parcele koje su direktno uz provedenu komunalnu infrastrukturu moraju se na istu priključiti.

/2/ Građevinske parcele koje se nalaze na područjima gdje nije provedena komunalna infrastruktura moraju otpadne vode sakupljati u propisno izvedenim trodjelnim nepropusnim sabirnim septičkim jamama bez vanjskog preljeva.

/3/ Otpadne vode gospodarskih objekata, gnojnice, otopine umjetnih gnojiva, kruti i tekući otpad, posebice iz manjih poslovnih i proizvodnih objekata, ne mogu se ispuštati u vodotoke već u posebne sabirne jame ili manje bio-uređaje za pročišćavanje. Sabirne, septičke i druge higijenske jame moraju biti udaljene od stambene zgrade odn. susjedne međe najmanje 3,0 m, a svojim sistemom zaštite moraju osigurati propisane uvjete.

/4/ Kruti otpad može se odlagati samo u skladu s općinskom odlukom, a na za to određenom mjestu.

Članak 32.

Izgradnja na građevinskim parcelama uz prirodne vodotoke i vododerine može se izvoditi samo u skladu sa posebnim uvjetima vodozaštite, a ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 15,0 m od najviše točke vodnog vala (Izvedba irundacije za najveći protok vode). Najstrože je zabranjeno izvođenje bilo kakvih radova koji bi smanjili propusnu moć korita.

2.2.2. UVJETI ZA IZGRADNJU OBJEKATA PRATEĆIH SADRŽAJA U ZONAMA STANOVANJA

Članak 33.

/1/ U građevinskom području mogu se uz stambene i stambeno-poslovne objekte graditi i male proizvodno-poslovne građevine sa djelatnostima koje su u funkciji dnevnih potreba korisnika prostora (pekara, proizvodnja mliječnih prerađevina, i sl.), a uz slijedeće uvjete:

- Djelatnost svojom tehnologijom ne smije ugrožavati kvalitetu života na susjednim parcelama ili u naselju.
- Oblik i veličina građevinske parcele utvrdit će se i urediti u skladu s odredbama iz članka 16. i 17. ovih Odredbi.

/2/ Proizvodno-poslovne građevine koje nisu kompatibilne sa stambenom namjenom (djelatnosti koje ugrožavaju kvalitetu života – lakirnice, stolarske radionice i sl.) i koje zahtijevaju veće površine parcela od onih utvrđenih člankom 16. (proizvodnja namještaja, građevinski materijali itd.) mogu biti predviđene samo u zonama gospodarske namjene male privrede (servisno komunalna zona, zona drvene industrije). U slučaju postojećih objekata navedenih namjena potrebno je osigurati zatvoreni prostor, zvučno izoliran, bez mogućnosti zagađenja neposrednog okoliša (kemikalije, boje, pilovina itd.), oblikovno prihvatljiv i uz suglasnost susjeda.

Članak 34.

/1/ Građevine mješovite stambeno-poslovne namjene ili isključivo poslovne namjene koje se prema članku 33. mogu graditi unutar naselja, trebaju svojim gabaritima i arhitektonskim oblikovanjem biti usklađene s okolnom izgradnjom i mjesnom tradicijom.

/2/ Građevine iz stavka /1/ moraju zadovoljiti slijedeće uvjete:

Poslovna namjena mora biti zastupljena u najmanje 51% ukupnog netto korisnog prostora.

- Minimalna površina parcele u neizgrađenom dijelu građevinskog područja iznosi 600 m², a za interpolacije u izgrađenim dijelovima iznosi 400 m².
- Maksimalni broj etaža može iznositi P+1 (prizemlje i jedna etaža) uz mogućnost izvedbe podruma i potkrovlja (mansarde), osim u naselju Lipovljani i izuzetno u centralnom dijelu naselja Lipovljani, lokalitet akumulacije Pakre i ribnjaci RJ Ribnjačarstvo Lipovljani gdje se dozvoljava max visina P+2.
- Visina građevine od najniže kote konačno zaravnatog terena do vijenca objekta ne smije biti veća od 11,50 m.
- Minimalna udaljenost građevine od granica parcele mora iznositi najmanje 3,0 m za stambeno-poslovne, a 6,0 m za stambeno-ugostiteljsko-turističke građevine.

- Maksimalna izgrađenost parcele iznosi $k_1 = 0,45$ odn. 45% od površine parcele.
- Najmanje 30% površine građevinske parcele potrebno je urediti kao zaštitno zelenilo.
- Granice parcela prema susjednim parcelama moraju se izvesti kao vegetacijski tamponi u skladu s uvjetima zaštite krajolika i okoliša.
- Pristup do parcela osigurava se preko javne ili služne prometne površine minimalne širine 3,0 m. Potrebni parkirališni prostor mora se osigurati unutar parcele ili iznimno na drugoj građevnoj parceli ili javnoj površini pod uvjetom da nije na udaljenosti većoj od 150 m.
- Oblikovanje građevina i okoliša parcele mora biti usklađeno sa okolnom izgradnjom, autohtonom ruralnom zatečenom izgradnjom i to naročito u kontaktnim zonama zaštićenih građevina i ruralnih cjelina, a uz obveznu primjenu posebnih uvjeta nadležnog konzervatorskog odjela Ministarstva kulture.
- Uvjeti uređenja dodatno se određuju detaljnijim prostornim dokumentima (UPU, DPU).

/3/ Pomoćne, gospodarske i male poslovne građevine moraju biti smještene na parceli uz slijedeće uvjete:

- Minimalna udaljenost od granice parcele iznosi 3,0 m, a ako se grade na udaljenosti od 1,0 m i manje moraju zadovoljiti uvjete vatrootpornosti i ne smiju na toj strani imati otvore.
- Minimalna udaljenost 5,0 m ako su građene od drveta ili služe za spremanje suhe ljetine, drva isl. (štagalj).
- Minimalno 10,0 m od stambene, stambeno-poslovne ili poslovne građevine na istoj i 15,0 m od građevine na susjednoj parceli ukoliko postoji mogućnost utjecaja na okoliš.
- Minimalna udaljenost staklenika i plastenika iznosi 2,0 m od granice građevinske parcele.

Članak 35.

Pomoćne građevine na parceli stambene/poslovne namjene moraju biti građene prema slijedećim uvjetima:

- Ako se grade kao slobodnostojeći objekti minimalna udaljenost od granice parcele iznosi 1,0 m.
- Građevina koja se gradi na poluotvoren način mora biti smještena uz susjednu zgradu ili vatrobrani zid, a nagib krovne plohe ne smije biti prema zajedničkom zidu na granici parcele.
- Građevina koja se gradi na ugrađeni način mora imati sa obje strane vatrobrani zid uz uvjet da nagibi krovnih ploha nisu prema zajedničkim zidovima.
- Ukoliko građevina ima otvore prema susjednim parcelama minimalna udaljenost građevine iznosi 3,0 m. Na udaljenosti građevine 1,0 m od međe mogući su fiksni neprozirni otvori (staklena opeka kopilit, fiksna ostakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 60x60, ventilacionih otvora $\varnothing$ 15 cm i sl.).
- Maksimalna etažna visina iznosi prizemlje i tavan.
- Maksimalna visina do vijenca odn. strehe može biti 3,5 m mjereno od kote konačno zaravnatog terena.
- Maksimalna visina do sljemena iznosi 5,5 m mjereno od kote konačno zaravnatog terena.

Članak 36.

Građevine gospodarske namjene na parcelama stambeno-poslovnih sadržaja mogu se graditi u skladu sa odredbom članka 14. i prema slijedećim uvjetima:

- Maksimalni broj etaža iznosi: podrum, prizemlje i tavan s time da se tavan koristi za odlaganje ljetine.
- Maksimalna visina do vijenca iznosi 5,0 m, a do sljemena krova iznosi 8,0 m, s time da najveća visina krovnog nadozida nije veća od 1,2 m.
- Minimalna udaljenost gospodarske građevine s izvorom zagađenja od stambene/poslovne građevine na istoj parceli iznosi 10,0 m, odnosno 15,0 m od stambene građevine susjedne parcele.
- Ako su izvedene od drvene građe i služe za spremanje sijena, slame i sl. minimalna udaljenost od susjedne parcele iznosi 5,0 m.
- Ako se grade od vatrootpornih materijala, najmanja udaljenost može biti 1,0 m.
- Ako se grade na udaljenosti manjoj od 3,0 m prema susjednoj parceli ne smiju se prema toj parceli graditi otvori.
- Djelatnosti koje se obavljaju na parceli prethodno navedene namjene ne smiju ugrožavati kvalitetu života na susjednim parcelama, kao ni ugrožavati neposredni okoliš.

- Moraju zadovoljiti sve uvjete kojima se postiže sigurnost od požara, eksplozija i mogućih tehnoloških akcidenata.
- Odlaganje, skladištenje i korištenje lako zapaljivih i eksplozivnih tvari podliježe posebnim propisima i uvjetima Odjela za zaštitu od požara i eksplozija Ministarstva unutrašnjih poslova.

Članak 37.

/1/ Gospodaske i pomoćne građevine mogu se graditi kao dvojne ili u nizu pod uvjetom da su izgrađene od vatrootpornog materijala i da su izvedeni varootporni zidovi, te da je nagib krovnih ploha izveden prema vlastitom dvorištu.

/2/ Minimalna udaljenost sušare za sušenje prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda mora biti 3,0 m od susjedne granice građevinske parcele.

/3/ Minimalna udaljenost pčelinjaka od stambenih, stambeno-poslovnih i gospodarskih građevina (u kojima boravi stoka) iznosi 20,0 m; minimalna udaljenost od susjedne građevinske parcele iznosi 10,0 m.

Članak 38.

Zbrinjavanje otpadnih voda na području općine Lipovljani ovim se Prostornim planom određuje putem sustava javne kanalizacijske mreže i individualnih trodjelnih septičkih jama.

/1/ Sustavom javne kanalizacije (mješovitog, polurazdjelnog i razdjelnog tipa) i uređaja za pročišćavanje (pojedinačnog ili zajedničkog, mehaničkog i biološkog) treba prihvatiti otpadne vode općinskog centra Lipovljani, Međunarodnog znanstveno-edukativnog centra, Športsko-rekreativne zone, Zone male privrede i centralne zone pojedinih naselja (Lipovljani, Kraljeva Velika i dr.).

/2/ Zaseoci i pojedinačni objekti smješteni na brežuljkastom terenu mogu prihvatiti otpadne vode odgovarajućim nepropusnim uređajima (trodjelne septičke jame) u skladu sa sanitarno-tehničkim propisima (naselje Krivaj).

/3/ Minimalna udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama od stambenih, stambeno-poslovnih i manjih poslovnih građevina ne može biti manja od 5,0 m, a od građevina za snabdjevanje pitkom vodom (bunari, cisterne, crpke, izvori isl.) najmanje 10,0 m i to nizvodno u smjeru tokova podzemnih voda.

/4/ Gnojište treba graditi iza gospodarskih građevina, bez mogućnosti ispuštanja sadržaja u okolni prostor, visine do 0,50 m iznad konačno zaravnatog terena, nepropusnog pokrova, sa otvorima za povremeno čišćenje i zračenje, a minimalna udaljenost od susjedne granice građevinske parcele mora biti 5,0 m.

Članak 39.

/1/ Smještaj vozila regulira se u skladu s člankom 24, 25, 26 i 27. ovih Odredbi i obvezatno se primjenjuje u postupku lokacijske dozvole za izgradnju neizgrađene građevinske čestice.

/2/ Ukoliko nije moguće smjestiti parkirališni prostor na građevinskoj čestici, isti se može izgraditi i u okviru javne površine i to tako da ne ometa korištenje i nema negativni utjecaj na funkciju okolnih građevina i odvijanje prometa.

Članak 40.

Građevine koje se grade u građevinskim zonama uz postojeće i planirane prometnice mogu se izvesti uz slijedeće uvjete:

/1/ Udaljenost građevina od ruba koridora postojeće državne, županijske i lokalne ceste utvrdit će se u postupku izdavanja lokacijske i građevinske dozvole sukladno propisima koji reguliraju prometne koridore i propisima o zaštiti okoliša, uz suglasnost nadležne uprave za ceste.

/2/ Minimalna udaljenost od koridora šireg značaja mora iznositi 10,0 m u naseljima, a 20,0 m izvan naselja.

/3/ Iznimno od stavka /2/ ovog članka unutar granica građevinskog područja naselja, kroz koja prolazi cesta državnog i županijskog značaja pa ima funkciju glavne ulice tog naselja, može se dozvoliti i manja udaljenost građevine od ruba građevinske linije prometnice, ali ne manje od 5,0 m uz prethodnu suglasnost nadležnog poduzeća za ceste.

/4/ Regulacijska linija određuje granicu između građevinske čestice i javne površine. Minimalna udaljenost građevine od regulacione linije ceste lokalnog značaja i prometnice unutar naselja:

5 m za samostojeće stambeno-poslovne građevine i garaže izgrađene unutar parcele

10 m za višestambene, stambeno-poslovne, javne i poslovne građevine

20 m za pomoćne i ostale gospodarske građevine

30 m za gospodarske građevine sa izvorom zagađenja

/5/ Iznimno od uvjeta iz stavka /4/ ovog članka udaljenost građevine od regulacione linije prometnice unutar naselja može biti i manja, ako se radi o postojećem objektu, izgradnji zamjenskog objekta ili interpolaciji novog objekta unutar postojeće izgradnje, te se novim objektom formira zajednička građevinska linija.

Članak 41.

/1/ Ulična ograda odnosno granični zid mora biti iza regulacione linije u odnosu na javnu prometnu površinu, a minimalna udaljenost ulične ograde od osi ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne uprave za ceste, ali ne manje od 5,0 m.

/2/ Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim parcelama i to sa unutarnje strane granice građevinske parcele, sa maksimalnom visinom od 1,5 m sa upotrebom autohtonih materijala, zelenila, a oblikovno u skladu sa tradicionalnim i prepoznatljivim elementima oblikovanja. Iznimno ograde mogu biti i više ukoliko njihova funkcija to zahtjeva (potporni zid, zaštita, športski teren, farme, poslovni krug itd.) uz obvezatno djelomično ili cjelovito ozelenjavanje puzavicama.

/3/ Dijelove vanjskog prostora oko građevine (okućnica) treba uređivati kao zelenu površinu, odnosno vrt ili voćnjak, a ograde, terase, stepeništa, pristupni put i potporni zidovi moraju se graditi tako da ne narušavaju izgled naselja i obavezno ih je ozeleniti puzavicama.

/4/ Arhitektonsko oblikovanje, te građevinski materijal građevine i okoliša mora biti usklađen s uobičajenim načinom građenja na ovom prostoru uvažavajući krajobrazne vrijednosti.

/5/ U zaštićenim povijesnim, urbanim i ruralnim naseljima i zaseocima s vrijednom autohtonom arhitekturom koristit će se arhitektonski elementi oblikovanja prema uvjetima nadležnog Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture i mjerama zaštite u sklopu ovog Plana.

/6/ Primjena elemenata oblikovanja iz registra suvremenog arhitektonskog oblikovanja moguća je samo uz suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture.

/7/ U skladu sa mjerama zaštite graditeljske baštine izrađene su načelne propozicije za novoplaniranu gradnju (članak 147., stavak 23):

- preporuča se gradnja prizemnica sa projekciono većom plohom krovišta od plohe pročelja, kako bi se što približnije dobio tradicijski odnos između pročelja i krovišta
- krov treba predvidjeti kao dvostrešni ili sa skošenim zabatnim dijelom, a moguće je i na četiri vode kod većih objekata ili razvedeni kod razvedenih tlocrta
- nagib krova mora biti od 33-45°, u manjem dijelu tlocrta dijelovi građevine mogu biti ravnog krova odnosno terase
- prozori trebaju biti pravokutnog formata sa dužom visinom od širine, razdjeljeni na manja polja razdjelnim letvama
- iznimno, kod oblikovanja moderne gradnje dozvoljene su staklene stijene, dijelovi staklenih elemenata opne stubišta, dijelovi ravnih ili zaobljenih krovišta i sl.
- materijali završne obrade moraju biti tradicionalni –zaglađena žbuka, drvena stolarija, pokrov crijepom isl.; u zonama zaštite graditeljske baštine nije dozvoljena plastična žbuka, alu ili plastična stolarija, salonitni pokrov itd., tipski elementi balustrada isl.
- preporuča se za vanjsko oblikovanje istovremena upotreba drveta, kamena i žbuke ili upotreba samo drveta kako bi se postigao ugođaj tradicijske gradnje
- završna obrada pročelja može biti: kamen, žbuka, drvo, željezo, opeka
- dozvoljeni su koloriti evidentirani na zatečenim tradicijskim objektima, a preporuča se zemljano pješčani ton; izbjegavati jarke tonove limun žutog, roza, narančastog, plavog, ljubičastog isl.
- klijeti i spremišta izvan građevinskog područja mogu se graditi max. tlocrtne dimenzije brutto cca 4x8 m, prizemne visine, a prema tradicijskom predlošku
- nije dozvoljena upotreba oblikovnih i graditeljskih elemenata koji su strani ovom podneblju: mediteranski lučni otvori, okrugli otvori, balustrade, grilje, balkoni s nadstrešnicama isl., balkone i terase nastojati smjestiti

2.2.3. OSTALE GRAĐEVINE

Članak 42

Građevine koje nisu građene od čvrstih materijala ili su privremeno postavljene i imaju specifičnu namjenu, moraju se također pridržavati odredbi ovog Plana, a postavljaju se u skladu s posebnim općinskim odlukama ili temeljem detaljnije prostorne dokumentacije (UPU, DPU)

Pod ostalim građevinama podrazumjevaju se slijedeće građevine:

- montažne građevine
- kiosci
- nadstrešnice
- reklamni panoi
- urbana oprema (klupe, sjenice, kante za otpad, info-stupovi)

/1/ Gradnja montažnih građevina (turističke, uslužne, monitoring isl.) nije dozvoljena u zonama zaštite 0., 1. i 2. stupnja zaštite kao i u kontaktnim zonama.

/2/ Kiosci su tipske privremene manje montažne građevine trgovačko-uslužne namjene. Postavljaju se na uređenom građevinskom zemljištu javne namjene temeljem posebne općinske odluke. Ne dozvoljava se postava kioska u okućnicama stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih građevina. Oblikovanje kioska i upotreba materijala (preporuča se drvena građa) moraju biti u skladu sa oblikovanjem tradicijskih građevina, te je poželjno napraviti tipski projekt temeljem natječaja. Ne preporuča se lociranje u središnjoj zoni naselja Lipovljani, izuzev u zoni centralnih sadržaja novije gradnje.

/3/ Nadstrešnice kao zakloni i čekaonice na stajalištima javnog prijevoza moraju biti također prilagođene tradicijskoj gradnji. Preporuča se drvena građa sa ostakljenjem. Potrebno je izraditi projekt temeljem natječaja. Postavljaju se temeljem posebnih općinskih odluka, a lokacije je poželjno odrediti kroz detaljniju prostornu dokumentaciju.

/4/ Reklamni panoi veličine do 0,5 m² mogu se postavljati na cjelokupnom teritoriju Općine, a panoi većih dimenzija mogu se postavljati samo izvan zona zaštite prirodne i kulturno-povijesne baštine. Za reklamne panoe unutar zona zaštite potrebna je suglasnost Ureda za zaštitu kulturnih dobara. Postava reklamnih panoa na građevine koje su ovim Planom zaštićene nije dozvoljena.

/5/ Svu neophodnu urbanu opremu potrebno je oblikovanjem prilagoditi tradicijskim elementima i materijalu. Preporuča se raspisivanje natječaja za izradu elemenata urbane opreme. Razmjestaj urbane opreme treba provesti kroz izradu detaljnije prostorne dokumentacije ili posebnim općinskim odlukama.

2.3. IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN NASELJA

Članak 43.

Ovim Prostornim planom definirane su izgrađene strukture izvan naselja koje se po načinu i uvjetima gradnje mogu podijeliti u dvije grupacije:

- izgrađene strukture koje se mogu graditi izvan građevinskog područja
- izgrađene strukture za koje se Prostornim planom određuje područje specifične namjene (izvan naselja).

2.3.1. IZGRADNJA IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

Članak 44.

/1/ Izvan građevinskih područja mogu se u skladu sa člankom 42. Zakona o prostornom uređenju graditi slijedeće građevine:

- Infrastrukturne građevine i uređaji prometne, telekomunikacijske i energetske namjene
- Komunalne građevine i uređaji
- Gospodarske građevine u funkciji primarne proizvodnji poljoprivrednih i stočarskih proizvoda (farme, tovilišta, pčelinjaci, staje, plastenici/staklenici, spremišta alata, voća, i.sl.)
- Građevine namjenjene seoskom turizmu, te pripadajuće stambene i smještajne građevine za potrebe vlasnika i seoskog turizma, a sve u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti
- Rekreativne i zdravstveno-rekreativne građevine
- Građevine namjenjene održavanju šuma, lugarske građevine, lovačke građevine isl.
- Odmorišta, vidikovci i skloništa za izletnike
- Građevine u funkciji eksploatacije prirodnih sirovina nafte i plina.
- Vojne i policijske građevine
- Pogranične građevine
- Religiozne građevine (kapelice, raspela)
- Groblja
- Reklamni panoi

/2/ Građevine iz stavka /1/ ovog članka moraju se graditi i koristiti tako da nisu izvor opasnosti od požara ili eksplozije, da ne predstavljaju opasnost od zagađenja ili bilo kakve devastacije okoliša, te da ne narušavaju vrijednosti krajobraza.

/3/ Za gradnju na šumskim i poljoprivrednim površinama I i II boniteta, potrebno je ishoditi suglasnost tijela nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, te drugih tijela u skladu sa važećim propisima, ovisno o lokaciji planirane gradnje, te vrsti i namjeni građevine.

Članak 45.

Izvan građevinskih područja ovim Prostornim planom se predviđa razvoj i uređenje određenih lokaliteta obzirom na postojeću namjenu i korištenje:

- Obiteljska gospodarstva, male farme, uzgajališta / P /
- Poljoprivredna djelatnost, voćnjaci i vinogradi / P /
- Komunalno-servisna namjena / K /

2.3.1.1. Obiteljska gospodarstva, male farme, uzgajališta / P /

Članak 46.

/1/ Izvan građevinskog područja može se odobriti gradnja gospodarskih građevina (farme) za uzgoj stoke i peradi pod uvjetom da se planira uzgoj minimalno 10 uvjetnih grla. Uvjetnim grlom

smatra se grlo težine 500 kg i obilježava koeficijentom 1. Slijedno vrsta stoke I peradi svodi se na uvjetna grla prema tabeli :

VRSTA STOKE	KOEFICIJENT	BROJ GRILA
Krava, steona junica	1,00	10
Bik	1,50	7
Vol	1,20	8
Junad 1-2 godine	0,70	14
Junad 6-12 mjeseci	0,50	20
Telad	0,25	40
Krmača+prasad	0,055	182
Tovne svinje do 6 mjeseci	0,25	40
Mlade svinje 2-6 mjeseci	0,13	77
Teški konji	1,20	8
Srednje teški konji	1,00	10
Laki konji	0,80	13
Ždrebac	0,75	13
Ovce, ovnovi, koze, jarci	0,10	100
Janjad i jarad	0,05	200
Tovna perad	0,00055	18 000
Konzumne nesilice	0,002	5 000
Rasplodne nesilice	0,0033	3 000

Za druge životinjske vrste (krznaši, kunići isl.) minimalni broj životinjskih vrsta utvrđuje se Programom o namjeravanim ulaganjima, a sukladno osnovnoj definiciji uvjetnog grla prema težini.

/2/ Gradnja iz stavka /1/ ovog članka nije dozvoljena unutar zone Edukacijskog centra i športsko rekreacijskog centra koja se ovim planom smatra zonom posebne namjene i interesa edukacijskog centra.

/3/ Površina parcele za gradnju gospodarske građevine iz stavka /1/ ovog članka ne može biti manja od 2000 m², a najveći koeficijent izgrađenosti parcele ne može biti veći od 0,60 (60% površine parcele)

/4/ Gospodarske građevine za uzgoj stoke (farme) mogu se graditi na slijedećim udaljenostima od građevinskog područja, te državnih, županijskih i lokalnih prometnica:

broj uvjetnih grla	udaljenost od građevinskog područja (m)	udaljenost od državne ceste (m)	udaljenost od županijske ceste (m)	udaljenost od lokalne ceste (m)
< 50	50	100	50	30
50 - 300	100	150	50	30
300 - 800	200	200	80	50
> 800	300	250	100	80

/5/ Udaljenost gospodarske građevine za uzgoj stoke i peradi od stambene građevine odnosno zdenca na istoj parceli, ne smije biti manja od 30 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih građevinskih područja i građevina prema tablici iz prethodnog stavka ovog članka.

/6/ Lokacija građevina za uzgoj stoke (farme) treba biti udaljena minimalno 100 m od zone namjenjene komercijalnom turizmu (sadrži Međunarodnog znanstveno-edukativnog centra (N), turističkih kapaciteta (T4), pansionskog smještaja (T5), (izuzev seoskog turizma) odn. u skladu sa tablicom iz stavka /4/ ovog članka).

/7/ Uz gospodarske građevine na razmatranoj parceli može se graditi i stambena građevina namjenjena obitelji vlasnika odnosno korisnika, a pod uvjetima gradnje kako su određeni provedbenim odredbama ovog Plana.

Članak 47.

U postupku izdavanja lokacijske dozvole za gradnju gospodarskih građevina iz stavka /1/ i /2/ članka 44. odredit će se uvjeti uređenja i korištenja za:

- zaštitu prirode i okoliša, a u skladu sa zakonskim propisima
- zaštitu od požara i elementarnih opasnosti
- djelotvorno sabiranje, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- opskrbu vodom
- postupanje s otpadom
- sadnju zaštitnog zelenila

2.3.1.2. Poljoprivredna djelatnost, vinogradi i voćnjaci sa pomoćnim građevinama u funkciji osnovne djelatnosti / P /

Članak 48.

Gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti moguće je graditi na posjedima min. površine 2,0 ha za intenzivnu ratarsku djelatnost, min. površine 1,0 ha ako je posjed namjenjen uzgoju voća (ili voća i povrća) odnosno za uzgoj samo povrća minimalno 0,5 ha, dok se uzgoj cvijeća dozvoljava na posjedima min. površine 0,20 ha. Obzirom na rascjepkanost parcela navedene površine mogu biti zbirne površine pojedinih parcela u vlasništvu jednog ili obiteljskog gospodarstvenika, ali sve na području obuhvata radijusa 1000 m .

/1/ Minimalna površina za gradnju poljoprivredne građevine iznosi 1000 m² uz maksimalnu izgrađenost 20% s time da se na poljoprivrednim česticama većim od 1000 m² ne primjenjuje maksimalna izgrađenost parcele, već se ograničava maksimalnom veličinom građevine na brutto površinu tlocrta prizemlja od 500 m².

/2/ Gabariti poljoprivredne građevine u direktnoj je ovisnosti o poljoprivrednoj kulturi koja je dominantna.

/3/ Maksimalna visina poljoprivredne građevine iznosi 4,5 m od najniže kote terena do vijenca uz mogućnost izvedbe podruma, osim za građevine za koje tehnološki proces zahtjeva veće visine, ali ne više od 10,0 m (hladnjače, mljekare, vinarije, mlinovi, silosi i sl.).

Objekti veći od 500 m² brutto površine i viši od 4,5 m moraju biti smješteni u okviru servisno-komunalne zone.

/4/ Oblikovanje poljoprivrednih građevina navedenih u stavku /3/ mora biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom i tehnološkim zahtjevima. Ukoliko dozvoljava tehnološki proces treba postići oblikovanje starih ciglana isl. u omjeru tlocrta 1:>2-2,5. Ukoliko nije moguće, potrebno je objekt u završnoj obradi prezentirati što manje upadljivo, volumene oplemeniti okolnim niskim i visokim zelenilom, upotrijebiti ugašene kolorite, zrcalnog ostakljenja pročelja kao odraz prirodnog okoliša.

/5/ Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskog područja dozvoljena je gradnja plastenika i staklenika za uzgoj voća, povrća, cvijeća isl.

/6/ Na poljoprivrednom zemljištu mogu se postavljati pčelinjaci, gljivarnici i druge građevine u funkciji poljodjelatnosti.

/7/ Platenicima se smatraju montažni objekti od prozirne plastične folije (PVC) koja je postavljena na nosivoj konstrukciji od plastike, drva ili metala. Staklenicima se smatraju montažni objekti od stakla, koje je postavljeno na nosivu konstrukciju od drva ili metala.

/8/ Ovim se Prostornim planom ograničava smještaj izvan zona 0.,1.i 2. kategorije zaštite, zona u neposrednom kontaktu sa navedenim zonama i objektima edukacijskog centra.

/9/ Platenici i staklenici moraju biti smješteni min. 2,0 m od susjedne građevinske parcele. Obavezno je oblikovno/zaštitno zelenilo prema susjednim parcelama unutar građevinske zone kako bi se umanjila vizualna devastacija (visoka živica,visoko zelenilo drvoreda, ružičnjaci isl.).

Članak 49.

Unutar poljoprivrednog posjeda mogu se graditi gospodarsko-stambene građevine za potrebe poljoprivredne proizvodnje i seoskog turizma uz posebne uvjete kako slijedi:

- minimalna površina parcele iznosi 1000 m²
- dopuštena izgrađenost prostora iznosi 30% površine parcele, ali ne više od 800 m² btto površine prizemlja objekata
- Uz stambeni prostor obitelji vlasnika odn. korisnika i smještajne kapacitete sa pripadajućim sadržajima za djelatnost seoskog turizma, obavezno je da poljoprivredni posjed ima i odgovarajuće građevine poljoprivredne i/ili stočarske djelatnosti koji ne trebaju biti smješteni na istoj parceli (slijedno odredbi zbirnog posjeda, članak 48.)

- maksimalna visina građevina iznosi P+1 uz mogućnost izgradnje podruma i stambenog potkrovlja, a maksimalna visina građevina do vijenca iznosi 8,5 m od najniže kote završnog sloja terena
- oblikovanje građevine i otvorenih prostora uz objekt treba u potpunosti uskladiti sa autohtonim tradicionalnim graditeljskim obilježjima modificiranim suvremenim izrazom, a uz korištenje tradicionalnih materijala
- načelne smjernice oblikovanja mogu se koristiti za sve građevine na poljoprivrednom posjedu, a navedene su u članku 147. stavak 23.

Članak 50.

Vinogradski proizvodni podrumi mogu se graditi na parcelama većim od 1,0 ha sa obaveznom proizvodnjom vina ili vinskih derivata.

Iznimno u vinogradima i voćnjacima manjih dimenzija, dozvoljava se izgradnja pomoćnih objekata tzv. klijeti za spremanje voća, smještaj alata, sklanjanje od nevremena i sl., s ciljem poljoprivredne proizvodnje za vlastite potrebe.

/1/ Vinogradski/voćarski podrumi odn. gospodarski objekti u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti mogu se graditi samo na parceli koja ima direktan kolni pristup na javno-prometnu površinu min širine 3,0 m. U dijelu iznad podruma mogu se planirati sadržaji seoskog turizma, prodaja i kušaonica vina/voćnih sokova i dr., gostionica, prenoćište isl., uz mogućnost stambene jedinice za vlasnika i obitelj. Podrumska etaža u gornjoj točki stropne konstrukcije može biti najviše 1,0 m iznad uređenog terena u najvišoj točki.

/2/ Klijeti se mogu graditi isključivo na vinogradima i voćnjacima većim od 500 m² sa najvećom netto korisnom površinom 30 m². Klijeti mogu imati najviše jednu etažu iznad ukopanog podruma čija stropna konstrukcija ne smije preći 1,0 m od kote izravnatog terena u najnižoj točki.

/3/ Za građevine pod stavkom /2/ nije obavezan kolni pristup, ali je obavezan put širine min 1,5 m.

Članak 51.

Vinogradarski i voćarski podrumi, gospodarski objekti u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti moraju se graditi u skladu s lokalnim uvjetima i običajima, a kako slijedi:

- maksimalna veličina tlocrta podruma iznosi 60 m² za površinu jedne od parcela od 1000 m² vinograda, a uvećava se na svakih 1000 m² za 10 m² površine tlocrta građevine
- kota stropa podruma može biti na maksimalno 1,20 m od kote konačno zaravnatog, uređenog terena i to na njegovom višem dijelu
- svijetla visina podruma iznosi maksimalno 2,80 m, a minimalno 2,40 m
- minimalna udaljenost od susjedne granice poljodjelske parcele iznosi 3,0 m
- na gabaritu podruma mogu se graditi sadržaji koji upotpunjuju osnovnu djelatnost proizvodnje vina (kušaonica, gostionica, prenoćište isl.)

Pomoćne građevine u funkciji poljoprivrednih djelatnosti se moraju graditi u skladu sa lokalnim uvjetima i običajima, a kako slijedi:

- kota poda prizemlja može biti na maksimalno 1,20 m od kote konačno zaravnatog, uređenog terena i to na njegovom najvišem dijelu
- svijetla visina prizemlja iznosi maksimalno 2,60 m, a podruma 2,40 m
- minimalna udaljenost od susjedne granice poljodjelske parcele iznosi 3,0 m
- oblikovanje mora slijediti krajolik/okoliš, pa se preporuča drvena gradnja sa pokrovom crijepa ili šindre, nagiba krovnih ploha ne manje od 33°

2.3.1.3. Komunalno-servisna namjena

Članak 52.

U smislu komunalno-servisne namjene planira se uređenje površina različitih servisno-proizvodno-obrtničkih djelatnosti, većih površina za promet u mirovanju, smještaj uređaja za pročišćavanje, sanitarno komunalne deponije, benzinske postaje i sl.

/1/ Veći dio servisno-komunalnih zona namjenjen je servisima, proizvodnim pogonima i obrtima koji su zbog tehnologije inkompatibilni stanovanju (lakirnice, građevinski materijali) moraju biti smješteni izvan građevinskih zona naselja, kao i djelatnostima za koje je primjerenija lokacija izvan naselja (praone automobila, mehaničarske radione isl.)

/2/ Postojeća parkirališta /K4/ potrebno je sanirati i dovesti u funkciju te maksimalno ozeleniti visokim zelenilom autohtonih vrsta (min. 30% površine računajući prosječne krošnje promjera 3,0 m). Treba izbjegavati asfaltirana parkirališta i zamijeniti gornji postroj betonskim elementima, koji dozvoljavaju djelomično zatravljivanje. Parkirališta za osobna vozila moraju biti izvedena od betonskih elemenata koji omogućavaju zatravljivanje.

/3/ Postojeći i planirani komunalni objekti pročišćivača slijede uvjete uređenja objekata infrastrukture, a na lokacijama kako je prikazano u grafičkom dijelu elaborata Prostornog plana.

/4/ Postojeći i planirani komunalni objekt sanitarne deponije slijedi uvjete uređenja prema posebnim propisima, a na lokacijama utvrđenim u grafičkom dijelu Prostornog plana.

/5/ Postojeća benzinska postaja nalazi se na ulazu u naselje Lipovljani. Zonu je potrebno maksimalno ozeleniti niskim i srednjim raslinjem.

2.3.2. IZGRADNJA U GRAĐEVINSKIM PODRUČJIMA SPECIFIČNE NAMJENE

Članak 53.

Izgradnja unutar građevinskih područja koja se formiraju izvan naselja, ovim je Planom definirana za zone specifične namjene:

- Gospodarska namjena
- Ugostiteljsko turistička namjena
- Športsko rekreacijska namjena
- Komunalna namjena (zona groblja)

2.3.2.1. Gospodarska namjena

Članak 54.

Osnovna podjela gospodarske namjene je kako slijedi:

- Proizvodna namjena
- Poslovna namjena
- Poljoprivredna namjena

Uvjeti uređenja za zone gospodarskih namjena određeni su u poglavlju 3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti.

2.3.2.2. Športsko rekreacijska namjena

Članak 55.

/1/ Postojeća i planirana zona športa i rekreacije odn. nogometnog igrališta sa pratećim sadržajima smještena u naselju Lipovljani zauzima teritorij od 3,46 ha.

Članak 56.

Postojeće nogometno igralište kao i pripadajuće sadržaje potrebno je sanirati i dovesti u prvobitnu funkciju.

Članak 57.

/1/ Planirane športsko - rekreativne zone smještene su kako slijedi:

- Akumulaciji Pakra nalazi se planirana zona za za šport i rekreaciju na vodi
- Ribnjacima Lipovljani planirana je zona sa polivalentnim igralištima za šport i Rekreaciju na vodi sa pripadajućim sadržajima
- Području uz Park prirode Lonjsko polje planirana je zona stacionara i pripadajućih sadržaja konjičkog rekreativnog jahanja

/2/ Planirana športsko-rekreativna zona smještena uz akumulaciju Pakra, u površini od 10,53 ha. Športsko rekreacijska površina sa sadržajima uz ribnjake Lipovljani iznosi 6,24 ha.

/3/ Planirana športsko-rekreativna zona osnovne namjene konjičkog rekreativnog jahanja (primarno u ulozi sustava posjećivanja Parka prirode i s autohtonom pasminom konja) smještena je na

jugozapadnom rubnom dijelu teritorija općine uz granicu Parka prirode Lonjsko polje, planirane je površine 7,12 ha.

Članak 58.

/1/ Uređenje zona namjenjenih športsko-rekreativnim aktivnostima obuhvaća sve potrebne zahvate na razini terena u smislu sanacije postojećih sadržaja.

/2/ Uređenje navedenih zona podrazumjeva i sve prateće objekte i sadržaje koji su isključivo u funkciji osnovne namjene (svlačionice, klubski prostori, restoran, caffe, konjušnice, servisno-sanitarni objekti, itd.).

/3/ Nije dozvoljena gradnja nikakvi smještajnih kapaciteta izuzev stana domara u sklopu predviđenih pratećih objekata (nije dozvoljen izdvojeni objekt stanovanja).

/4/ Maksimalna izgrađenost za navedene površine pod objektima iznosi 10% od ukupne površine zone športa i rekreacije.

/5/ Maksimalna visina pratećih objekata za zonu iznosi P+1 s time da ukupna visina ne smije preći 7,0 m do vijenca mjereno od najniže kote terena

/6/ Oblikovanje objekata mora slijediti autohtonu gradnju u smislu referentnih elemenata oblikovanja i korištenih materijala, a u interpretaciji suvremenog arhitektonskog oblikovanja. Dozvoljene su veće staklene kazetirane stijene.

/7/ Ovim se Prostornim planom određuje obvezatna izrada Detaljnog plana uređenja (DPU) za sve zone športa i rekreacije.

/8/ Za gradnju objekata i sadržaja unutar razmatrane zone obvezatan je raspis natječaja za izradu projektne dokumentacije.

2.3.2.3. Komunalna namjena - zona groblja

Članak 59.

Na teritoriju Općine Lipovljani locirana su četiri postojeća groblja i to u naseljima : Lipovljani (0,68 ha), Kraljeva Velika (0,97 ha), Krivaj (0,18 ha) i Piljenice (0,12 ha) .

Planirano je proširenje groblja u naselju Lipovljani veličine 3,41 ha i novo groblje na teritoriju naselja Piljenice veličine 1,05 ha za koje je potrebno izraditi Detaljni plan uređenja. Ukupna površina svih navedenih groblja iznosi 6,41 ha.

Članak 60.

Planom se predviđa proširenje groblja u naselju Lipovljani. Postojeće groblje ima površinu od 0,68 ha, a proširenje ima površinu od 3,48 ha. Rubno uz zonu groblja predviđa se pojas zaštitnog zelenila autohtonih vrsta.

3.0. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI UNUTAR NASELJA

Članak 61.

Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti unutar naselja, njihov kapacitet i uvjeti izgradnje određeni su u poglavlju 2.2.1. i 2.2.2. ovih Odredbi, a odnose se na zone mješovite stambeno-poslovne izgradnje unutar zona građevinskog područja naselja i zaseoka.

3.2.0. GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZVAN NASELJA

Članak 62.

Ovim Prostornim planom utvrđena su građevinska područja gospodarske namjene izvan naselja kao površine za razvoj i uređenje za potrebe izgradnje objekata u funkciji gospodarskog razvitka Općine Lipovljani i to:

- edukativni turizam - Edukativni centar /T5/
- turističko-ugostiteljski smještaj sa pratećim sadržajima /T4,T5/
- obiteljsko poduzetništvo/gospodarstvo ruralnih poljoprivrednih proizvoda - seoski turizam – unutar poljoprivrednih površina
- zona privrede / I1, I 2 /
- poslovna namjena, pretežito obrtnička, proizvodna trgovačka i uslužna /K1,K2,K3/
- poljoprivredna namjena – farme i tovilišta
- eksploatacija mineralnih sirovina /Ex/

3.2.1. EDUKATIVNI TURIZAM - EDUKATIVNI CENTAR /T5/

Članak 63.

/1/ Prostornim planom predviđa se širenje postojeće zone i rekonstrukcija dogradnja postojećeg objekta Upravne zgrade edukativne namjene edukacijskog centra «*Lipovljani*» uz ribnjake Lipovljani (smještajnih kapaciteta max 50 ležajeva i pripadajućih sadržaja) uz uvjet iskorištenja postojećeg kapaciteta. Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru utvrđivat će se potrebe eventualne izmjene i dopune Plana za potrebe širenja navedene zone, a temeljem Izvješća o stanju u prostoru i budućih realnih pokazatelja iskorištenja.

/2/ Postojeća zona i namjena Upravne zgrade koju koristi RJ Ribnjičarstvo Lipovljani, Uprava šuma Podružnica Zagreb, Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, prenamjenjuje se u edukacijski centar stručne i komercijalne namjene.

/3/ Unutar zona edukacijskog centra ne mogu se graditi novi objekti, niti locirati bilo kakvi sadržaji bez prethodne izrade Detaljnog plana uređenja cjelokupne zone, ali se postojeći mogu rekonstruirati i dograđivati. Detaljni plan uređenja mora sadržavati program izgradnje i ekonomske isplativosti unutar zadanog vremenskog perioda i sadržaj je potrebno uskladiti sa potrebama Parka prirode Lonjsko polje.

/4/ Postojeći objekti moraju zadržati svoje gabarite, a dozvoljena je samo sanacija i prenamjena prostora unutar objekata uz prethodnu izradu glavnog projekata.

/5/ Unutar zone edukacijskog centra ne mogu se graditi objekti koji bi svojim gabaritom i oblikovanjem narušavali ukupni ugođaj krajolika i zaštićenog područja prirode.

Članak 64.

/1/ Za navedenu zonu obvezna je izrada detaljnije prostorne dokumentacije odnosno Detaljnog plana uređenja.

/2/ Maksimalna građevinska parcela za jedan objekt iznosi 5000 m².

/3/ Maksimalna izgrađenost parcele sadržaja kako je navedeno u stavku /1/ iznosi 35%, a maksimalni koeficijent iskorištenja iznosi 1,0.

- /4/ Maksimalni visinski gabariti su: podrum, prizemlje, dva kata i potkrovlje odnosno mansarda (Po+P+2+M). Sveukupna maksimalna visina do vijenca iznosi 12,0 m.
- /5/ Stropna konstrukcija u gornjoj koti podrumske etaže može biti iznad najviše kote terena maksimalno 1,20 m.
- /6/ Nadozid mansarde od gornje kote stropne konstrukcije mansarde u točki početka kosine krova maksimalno iznosi 1,20 m.
- /7/ Unutar zone mogu se graditi objekti isključivo oblikovno iz registra autohtonih elemenata oblikovanja koji bi svojim gabaritom doprinosili ugođaju posavskog krajolika prema preporuci nadležnog konzervatorskog odjela.

Članak 65.

- /1/ Komplementarni smještajni kapaciteti u funkciji međunarodnog centra te pripadajući sadržaji (privatni pansioni, apartmani, restorani, klubski prostori, lokali isl.) mogu se graditi unutar građevinskih zona, a u skladu sa Odredbama za navedene zone.
- /2/ Maksimalna građevinska parcela za izgradnju objekata u funkciji Edukativnog centra sa namjenom smještaja i pratećih sadržaja ne može preći 0,5 ha.
- /3/ Maksimalna izgrađenost parcele sadržaja kako je navedeno u stavku /1/ iznosi 20%, a maksimalni koeficijent iskorištenja iznosi 1,0.
- /3/ Maksimalni visinski gabariti su: podrum, prizemlje, kat i potkrovlje odn. mansarda (Po+P+1+M). Sveukupna maksimalna visina do vijenca iznosi 9,0 m.
- /4/ Stropna konstrukcija u gornjoj koti podrumske etaže može biti iznad najviše kote terena maksimalno 0,80 m.
- /5/ Nadozid mansarde u točki kosine krova maksimalno iznosi 1,20.

3.2.2. TURISTIČKO-UGOSTITELJSKI SMJEŠTAJ SA PRATEĆIM SADRŽAJIMA /T4,T5/

Članak 66.

- /1/ Nove zone namjenjene turističko-ugostiteljskim sadržajima locirane su na glavnoj pješačko-kolnoj prometnici smještene su u dijelu naselja Lipovljani, i uz ribnjake RJ Ribnjičarstvo Lipovljani, uz akumulaciju Pakra. Istovremeno ova prometnica, vertikalna poveznica ceste predstavlja glavnu izletničku trasu. Ukupna površina zona namjenjenih turističko-ugostiteljskim sadržajima iznosi 3,73 ha, a veličina pojedine zone iznosi cca 1,2 ha.
- /2/ Unutar razmatrane zone moguća je izgradnja isključivo malih pansiona i odmorišta te vidikovaca sa ugostiteljskom ponudom, gabaritno manjih građevina postavljenih grupirano oko uređenih vanjskih prostora.
- /3/ Za navedene zone obvezna je izrada Detaljnog plana uređenja.
- /4/ Maksimalna građevinska parcela za jedan objekt iznosi 2000 m².
- /5/ Maksimalna izgrađenost parcele sadržaja kako je navedeno u stavku /1/ iznosi 25%, a maksimalni koeficijent iskorištenja iznosi 0,8.
- /6/ Maksimalni visinski gabariti su: podrum, prizemlje, kat i potkrovlje odnosno mansarda (Po+P+1+M). Sveukupna maksimalna visina do vijenca iznosi 9,0 m.
- /7/ Stropna konstrukcija u gornjoj koti podrumske etaže može biti iznad najviše kote terena maksimalno 0,80 m.
- /8/ Nadozid mansarde od gornje kote stropne konstrukcije mansarde u točki početka kosine krova maksimalno iznosi 1,20 m.
- /9/ U sklopu parcele mora se osigurati površina za promet u mirovanju prema standardnom dimenzioniranju za odgovarajuće turističko - ugostiteljske objekte i sadržaje.
- /10/ Unutar razmatrane zone uvjetuje se visoka razina opremljenosti komunalnom infrastrukturom sa ostvarenjem zakonom propisane protupožarne zaštite, zaštite od buke i zagađenja.
- /11/ Unutar zone mogu se graditi objekti oblikovno iz registra autohtonih elemenata oblikovanja koji bi svojim gabaritom doprinosili ugođaju posavsko-moslavačkog krajolika.

3.2.3. OBITELJSKO PODUZETNIŠTVO-GOSPODARSTVO RURALNIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I SEOSKI TURIZAM

Članak 67.

U sklopu postojećeg i planiranog seoskog gospodarstva, a izvan i unutar građevinskog područja, može se odvijati djelatnost obiteljskog poduzetništva u smislu samostalne izdvojene građevinske cjeline.

/1/ Postojeći objekti seoskog gospodarstva mogu se dijelom prenamjeniti za namjenu obavljanja djelatnosti seoskog turizma bez ili uz određenu adaptaciju, rekonstrukciju i dogradnju.

/2/ Formiranje novoplaniranih građevina i parcele za obavljanje navedene djelatnosti moguće je isključivo u skladu sa Urbanističkim planom uređenja naselja ili Detaljnim planom uređenja šire zone, a za zone gdje nije predviđena izrada detaljnije dokumentacije u skladu sa Provedbenim odredbama ovog Prostornog plana.

/3/ Do donošenja navedene dokumentacije kako je navedeno u stavku /2/ izgradnja će se obavljati u skladu sa ovim Provedbenim odredbama uz odgovarajuće suglasnosti tijela državne uprave nadležnog konzervatorskog ureda.

Članak 68.

/1/ Samostalna gospodarstva mogu se formirati i u zonama poljoprivrednih površina pod uvjetom da su u funkciji seoskog eko- turizma.

/2/ Gradnja na površinama poljoprivredne namjene podliježe uvjetima gradnje u građevinskim područjima s time da se okućnicom smatra minimalna veličina parcele 1000 m², a maksimalna veličina parcele od 3000 m², te se na temelju te veličine određuju uvjeti gradnje.

/3/ Ovim Planom se ne ograničava količina poljoprivrednih i stočnih proizvoda te se može formirati njihov smještaj i u sklopu malih seoskih farmi odnosno obiteljskih gospodarstava.

3.2.4. GOSPODARSKA NAMJENA – PROIZVODNA ZONA PRIVREDE /I1, I2/

Članak 69.

/1/ Zatečena izgradnja industrijskih i proizvodno-pogonskih građevina izvan građevinskih zona mora se sanirati/uskладiti sa odredbama ovog Plana, a dodatne građevine moraju se pridržavati uvjeta gradnje provedbenih odredbi Plana. Postojeći objekti moraju se maksimalno oblikovno prilagoditi prirodnom i urbanom okolišu.

/2/ Sanacija zatečenih objekata može biti u smislu preoblikovanja i postizanja oblikovnih efekata starih ciglana ili radikalnije rješenje postizanja staklenih kristala u prostoru na kojima se zrcali priroda:

- vanjska pročelja obložiti fasadnom ciglom ili izvesti odvojenu konstrukciju i obložiti zrcalnim staklenim ploham
- izvesti kosi krov crijepom ili ravni krov u slučaju radikalnijeg rješenja zrcalnih pročelja
- maksimalno ozeleniti visokim i niskim raslinjem neposredno uz objekt, kako bi se utopio u zelenilu (zbog glomaznosti objekta)

Ovim se Planom planira minimalno proširenje postojeće proizvodne zone ukupne površine cca 3,06 ha.

/3/ Za planiranu izgradnju gospodarske namjene određeno je proširenje postojeće gospodarske zone na lokacijama naselja Lipovljani sa ukupnom površinom 131,18 ha.

/4/ Unutar zona gospodarske namjene industrijskih, poljoprivrednih i komunalno servisnih građevina predviđena je izgradnja objekata uz slijedeće uvjete:

- minimalna površina parcele iznosi 2000 m²
- maksimalna izgrađenost iznosi 60 %
- maksimalni tlocrtni gabarit se ne određuje i ovisi isključivo o tehnološkom procesu
- maksimalna visina iznosi P+3, odn. 12,0 m od terena do vijenca objekta
- građevina može imati podrum stropne konstrukcije maksimalno 0,60 m od najniže točke izravnate kote terena
- parcela mora imati riješene prometne površine pristupa sa javne prometnice u širini 6,0 m, sa površinom za promet u mirovanju i požarnim putevima

- minimum 10 % površine parcele mora se namjeniti zaštitnom i estetskom zelenilu, a naročito uz granicu parcele
  - zaštitno zelenilo mora biti iz autohtonog fonda visokog raslinja u kombinaciji sa grmolikim biljnim vrstama
  - minimalna udaljenost od granice parcele mora iznositi 6 m, a prema javnoj prometnoj površini 12 m
  - obavezna je potpuna infrastrukturna opremljenost parcele
- /5/ Unutar industrijske zone I2 moraju se smjestiti sve djelatnosti s izvorima onečišćenja i bučne djelatnosti (limarske radione, bravarije, stolarije, lakirnice isl.).
- /6/ Tehnološki proces za planiranu gradnju mora se uskladiti tako da zadovoljava minimalne uvjete određene pozitivnim propisima o zaštiti okoliša.
- /7/ Ukoliko nije moguće zbog tehnološkog procesa oblikovno uskladiti gradnju obvezno je ozelenjavanje oko građevine visokim i gustim drvoredom jablana, vrbe, živice isl.
- /8/ Parkirališni prostor potrebno je osigurati u sklopu zone, odn. pojedine parcele.
- /9/ Obavezna je izrada detaljnog plana uređenja (DPU). Poželjno je da izradi Detaljnog plana uređenja prethodi izrada Detaljnog programa objekata i sadržaja, te maksimalno očekivanog korištenja zone u cjelini.

3.2.5. GOSPODARSKA NAMJENA-POSLOVNA, PRETEŽITO TRGOVAČKA I USLUŽNA (K1, K2, K3)

Članak 70.

/1/ Gospodarska namjena zone trgovine, usluga, servisa i sličnih sadržaja (K1, K2, K3), predviđena je kao zona male privrede sa izdiferenciranim sadržajima minimalnog utjecaja na okoliš, a smještena je istočno od postojeće zone privrede, te u produžetku željezničke ulice do županijske ceste u naselju Lipovljani. Ukupna površina iznosi 96,29ha.

/2/ Za razmatranu zonu obvezatna je izrada Detaljnog plana uređenja. Izgradnja unutar zone može se odvijati samo uz strogo poštivanje uvjeta gradnje za zadanu zonu koji slijede iz odrednica ovog Plana i Detaljnog plana uređenja.

/3/ Unutar područja poslovne namjene tipa K1, K2 i K3 predviđena je izgradnja objekata uz slijedeće uvjete:

- minimalna površina parcele iznosi 1500 m²
- maksimalna izgrađenost iznosi 60 %
- maksimalni tlocrtni gabarit se ne određuje i ovisi o tehnološkom procesu i potrebama proizvodnje
- maksimalna visina iznosi P+2 , odn. 9,0 m od terena do vijenca objekta
- građevina može imati podrum stropne konstrukcije maksimalno 0,60 m od najniže točke izravnate kote terena
- parcela mora imati riješene prometne površine pristupa sa javne prometnice u širini 6,0 m, sa površinom za promet u mirovanju i požarnim putevima
- minimum 20% površine parcele mora se namjeniti zaštitnom i estetskom zelenilu, a naročito uz granicu parcele
- zaštitno zelenilo mora biti iz autohtonog fonda visokog raslinja u kombinaciji sa grmolikim biljnim vrstama
- minimalna udaljenost od granice parcele mora iznositi 3,0 m, a prema javnoj prometnoj površini 6,0 m
- obavezna je potpuna infrastrukturna opremljenost parcele
- oblikovanje ovisi o tehnološkom procesu i tradiciji gradnje, a obavezno je zaštitno zelenilo neposredno uz građevinu koja predstavlja konflikt u prostoru svojim glomaznim gabaritom ili oblikovanjem i koloritom te uporabom materijala

3.2.6. GOSPODARSKA NAMJENA - POLJOPRIVREDNA NAMJENA – FARME I TOVILIŠTA

Članak 71.

/1/ Poljoprivredne gospodarske građevine koje se grade izvan građevinskog područja naselja mogu se graditi samo na česticama površine veće od 5000 m², a u skladu s PPSMŽ-om.

/2/ Za poljoprivredne građevine predviđena je izgradnja objekata uz slijedeće uvjete:

- maksimalna izgrađenost iznosi 60 %
- maksimalni tlocrtni gabarit se ne određuje i ovisi isključivo o tehnološkom procesu
- maksimalna visina iznosi 12,0 m od terena do vijenca objekta
- građevina može imati podrum stropne konstrukcije maksimalno 0,60 m od najniže točke izravnote kote terena
- minimum 20 % površine parcele mora se namjeniti zaštitnom i estetskom zelenilu, a naročito uz granicu parcele i oko poljoprivrednog objekta ako se radi o farmi
- zaštitno zelenilo mora biti iz autohtonog fonda visokog raslinja u kombinaciji sa grmolikim biljnim vrstama
- minimalna udaljenost građevine za uzgoj domaćih životinja od građevinskih zona stambene, mješovite i poslovne namjene iznosi 50 m, a u slučaju manje udaljenosti obavezna je sadnja tampon zone zaštitnog zelenila u širini 20 m.
- minimalna udaljenost od granice parcele mora iznositi 6 m, a prema javnoj prometnoj površini 12m.

3.2.6. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA /EX/

Članak 72.

Eksploatacijska polja za iskorištavanje mineralnih sirovina nafte i plina označena su u grafičkom dijelu ovog Plana, a u skladu su sa PPSMŽ-om.

Predviđaju se slijedeće mjere zaštite:

- Iskorištavanje mineralnih sirovina mora se odvijati u skladu sa zakonskom regulativom, a prema načelima održivog razvoja i zaštite okoliša
- Sanacija eksploatacijskih polja nakon zatvaranja mora se obaviti u skladu sa zakonskom regulativom

4.0.0. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 73.

/1/ Ovim Prostornim planom određuju se površine i zone za smještaj objekata i sadržaja društvenih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja, kao što su vrtići, jaslice, škole, igraonice, knjižnice, višenamjenske dvorane, muzeji, galerije, društveni dom, zdravstvene stanice/ambulante, policijske i vatrogasne stanice, uredi upravnih i javnih službi jedinica lokalne samouprave i uprave i dr.

/2/ Izvan građevinskih područja moguća je samo sanacija, adaptacija, rekonstrukcija i izgradnja zamjenskih građevina.

/3/ Značajnije zone smještaja društvenih djelatnosti koje obuhvaćaju preko 10000 m² površine ukupnog prostornog obuhvata i min. 1000 m² izgrađene površine potrebno je prethodno definirati Detaljnim planom uređenja zone zahvata i kontaktnih zona kako bi se revidirao prostor u cjelini.

Članak 74.

/1/ Interpolacije građevina unutar postojećih zaštićenih zona graditeljske baštine moraju se prilagoditi specifičnim uvjetima zadanog prostora, a za ovakve zone obvezatna je izrada Urbanističkog plana uređenja naselja ili Detaljnog plana uređenja u skladu sa Kartografskim prikazom ovog Plana.

/2/ Uvjeti uređenja prostora koje će odrediti navedeni UPU i DPU moraju slijediti iz provedbenih odredbi ovog Prostornog plana, smjernice elaborata zaštite graditeljske baštine i specifičnih uvjeta izgrađenosti razmatrane zone odn. postojeće izgradnje razmatrane zone i neposredne kontaktne zone (usklađeni horizontalni i vertikalni gabariti, morfologija tlocrta, tipologija izgradnje, oblikovanje itd.).

/3/ Za zone posebne zaštite kako je određeno ovim Prostornim planom obvezatna je suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Članak 75.

Uvjeti za smještaj građevina i sadržaja društvenih djelatnosti:

- Minimalna veličina građevinske čestice iznosi 1000 m².
- Maksimalna izgrađenost iznosi 40% površine parcele ($k_1 \max = 0,4$).
- Maksimalni visinski gabariti iznose P+1+M, odn. max 9,0 m od najniže kote izravnatog terena do vijenca pri čemu se izuzimaju religiozni objekti, vidikovci, objekti dimnjaka isl.
- Iznimno, moguća je etažna visina P+2+M, ukoliko su dvije etaže u korpusu krova ili je objekt ukopan u odnosu na vizure sa tri strane objekta. Maksimalna visina do sljemena krova iznosi 12,0 m.
- Građevina može imati podrumsku etažu čija visina stropne konstrukcije gotovog poda ne prelazi 0,60 m od visine najviše kote zaravnatog terena.
- Građevinska parcela mora biti locirana uz izvedenu javnu prometnu površinu širine kolnika min. 5,5 m sa nogostupom od 1,5 m.
- U sklopu parcele ili na javnoj prometnoj površini mora se osigurati površina za promet u mirovanju u skladu sa propisanim standardom broja parkirališnih mjesta
- Minimalna udaljenost građevine sa sadržajima društvenih djelatnosti od granice parcele iznosi 3,0 m.
- Minimalna udaljenost od ruba prometne površine iznosi 6,0 m odn. u pravcu postojećih građevina za interpolacije.
- Minimalno 30% površine parcele potrebno je hortikulturno obraditi koristeći isključivo autohtoni biljni fond.
- Građevine društvenih djelatnosti moraju biti vatrosigurne i u njima se ne smiju odlagati lako zapaljive i eksplozivne tvari.
- U sklopu građevina društvenih sadržaja moraju biti osigurana skloništa u skladu sa člankom 43. Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora.

5.0.0. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETA I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

5.1. KORIDORI I POVRŠINE CESTOVNOG I ŽELJEZNIČKOG PROMETA

5.1.1. KORIDORI I POVRŠINE CESTOVNOG PROMETA

Članak 76.

Ovim Prostornim planom na kartografskom prikazu «Korištenje i namjena prostora – PROMET», M 1: 25 000, utvrđene su trase, koridori i površine za cestovni i željeznički promet, kao i potrebne površine za prateće objekte i sadržaje.

Članak 77.

Ovim Planom utvrđeni su koridori za:

- /1/ sve državne, županijske, lokalne i nerazvrstane ceste na području teritorija općine Lipovljani
- /2/ koridor izmještanja trase županijske ceste Ž 3124 na dijelu zaobilaska grada Novske prema naselju Subocka u dio koridora željezničke pruge i preklasificiranja izmještene županijske ceste u gradsku cestu
- /3/ koridor biciklističkih, pješačkih, planinarskih i drugih cesta u južnom dijelu općine unutar Parka prirode Lonjsko polje, a prema PPPPO Park prirode Lonjsko polje

Članak 78.

Ovim se Prostornim planom utvrđuje izgradnja novih, rekonstrukcija postojećih nerazvrstanih cesta sa ciljem poboljšanja prometnog standarda i razine sigurnosti na cjelokupnoj cestovnoj mreži, te osiguranja prometnog povezivanja i kvalitetnog pristupa do svih stambenih i gospodarskih objekata i sadržaja.

Članak 79.

Prometni koridori trasa državnih, županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta moraju osigurati zaštitu kontaktnih zona naselja i građevinskih zona od nepovoljnih utjecaja (buka, aero-zagađenja itd.).

Članak 80.

/1/ Širine zaštitnih koridora utvrđuju se prema tablici kako slijedi:

KLASIFIKACIJA JAVNE PROMETNICE		MINIMALNA ŠIRINA KORIDORA (cestovni i zaštitni pojas) m	
		U naselju	Izvan naselja
Državne ceste	2 trake	10+11+10	25+11+25
Županijske ceste	2 trake	5+10+5	15+10+15
Lokalne ceste	2 trake	3(5)+9+3(5)	10+8+10

/2/ Kod prolaza državne, županijske ili lokalne ceste kroz gusto izgrađeno građevinsko područje naselja širina koridora se smanjuje, ali ne može biti manja od 12,0 m (3+6+3).

/3/ Ukoliko se gradi objekt unutar zaštitnog pojasa javne ceste u sklopu lokacijske odn. građevinske dozvole mora se ishoditi suglasnost odn. posebni uvjeti gradnje nadležne državne odnosno županijske uprave za ceste.

Članak 81.

/1/ Javne prometne površine unutar građevinskog područja na kojima je realiziran neposredan pristup sa građevinskih parcela, ili su uvjet za formiranje građevinskih parcela, moraju se projektirati, graditi i uređivati tako da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture, te moraju biti vezane na sistem javnih prometnica.

/2/ Prilaz sa građevinskih parcela na državnu ili županijsku cestu na neizgrađenim dijelovima građevinskog područja, mora biti izveden preko zajedničke sabirne ceste, a sve u skladu s posebnim uvjetima gradnje nadležne državne/županijske uprave za ceste.

/3/ Prilaz s građevinske parcele ne smije ugrožavati promet, te nije dozvoljena gradnja objekata i sadržaja na parceli (garaža, ograda) na način da smanjuju vidljivost i preglednost vozilima.

Članak 82.

/1/ Najmanja širina nogostupa iznosi 0,75 m za obostrani nogostup, odnosno 1,25 m za nogostup sa jedne strane kolnika.

/2/ U izgrađenim dijelovima građevinskog područja mora se osigurati razdvajanje pješaka od kolnika izgradnjom nogostupa ili trajnim oznakama i postavljanjem zaštitnih ograda na kolniku.

Članak 83.

/1/ Lokacijskom dozvolom za građevinu određene namjene mora se utvrditi površine za promet u mirovanju za javna, teretna i osobna vozila.

/2/ Površine za promet u mirovanju moraju se riješiti u sklopu parcele ili u sklopu javne površine u neposrednoj blizini, a u skladu sa prostornim dokumentima i uz suglasnost mjerodavnih tijela uprave nadležnih za promet.

/3/ Površine za promet u mirovanju određuju se okvirnim normativom koji se koristi za dimenzioniranje broja parkirališnih mjesta obzirom na namjenu i kapacitet prostora, a za 1000 m² izgrađene površine, te uz procjenu standarda motorizacije od 300 vozila/1000 stanovnika.

Članak 84.

U skladu sa stavkom /3/ članka 82. potrebno je osigurati parkirališna mjesta minimalno kako slijedi:

• Stambene jedinice	1 mjesto/1 stambena jedinica
• Stambeno-turistički objekti	2 mjesta/1 stambenu jedinica i 2 ležaja
• Turistički objekti	50-100 mjesta/100 kreveta
• Višestambne građevine	15 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Poslovni prostori sa stanovanjem	20 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Industrija i zanatstvo	10 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Škole, vrtići	5 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Uredi	15 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Trgovine i uslužni sadržaji	20 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Kulturni, vjerski i društveni sadržaji	40 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Lokalni centri	15 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Ugostiteljstvo	20 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine
• Športska igrališta i dvorane	50 mjesta/1000 m ² btto izgrađene površine

Članak 85.

/1/ Uređenje većih javnih parkirališta i pratećih sadržaja za prihvat turista i izletnika određuje se ovim Prostornim planom u svakom građevinskom području te neposredno uz mjesta okupljanja (zona edukacijskog centra, zone športa i rekreacije, zone trgovina, centralna zona naselja isl.)

/2/ Na području zona parkirališta potrebno je osigurati manji autobusni terminal za prihvat izletničkih autobusa, što treba riješiti kroz UPU i DPU pojedinih zona ukoliko je navedena izrada planova predviđena.

/3/ Parkirališna mjesta za manji broj teretnih vozila potrebno je osigurati u sklopu zone male privrede.

5.1.2. KORIDORI I POVRŠINE ŽELJEZNIČKOG PROMETA

Članak 86.

/1/ Ovim Prostornim planom zadržava se Postojeća magistralna željeznička pruga MG 2.1. Dugo Selo (MG1) – Novska (MG2) velike propusne moći/velikih brzina koja na području Općine ima željeznički kolodvor.

Osigurava se novi koridor brze transeuropske željezničke pruge za prugu velike propusne moći i velikih brzina.

/2/ Unutar koridora željezničke trase ne smiju se graditi nikakvi objekti izuzev infrastrukturnih objekata prvenstveno u funkciji željezničkog prometa.

Članak 87.

/1/ Ovim Prostornim planom zadržavaju se svi objekti i sadržaji željezničkog kolodvora.

/2/ Predviđa se sanacija željezničkog kolodvora i pripadajućih objekata i sadržaja u svrhu vraćanja u prvobitnu funkciju.

/3/ Ovim se Prostornim planom osigurava prostor za putnički međunarodni i međumjesni promet.

Članak 88.

Sanacija i korekcija trase mora se izvoditi u skladu s ovim Prostornim planom odnosno neophodnom planerskom i projektnom dokumentacijom.

5.2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

Članak 89.

Kartografskim prikazima u grafičkom dijelu Prostornog plana "Infrastrukturni prikazi" br. 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, i 2F. određuju se trase sustava infrastrukture i glavnih vodova, te lokacija osnovnih objekata infrastrukture.

Članak 90.

Mreža infrastrukturnih vodova u naseljima i građevinskim područjima realizira se sukladno slijedećim načelima:

U gabaritu prometnica po mogućnosti u osi polažu se kanali za odvodnju otpadnih i oborinskih voda.

- Ispod nogostupa i u zaštitnom zelenom neizgrađenom pojasu smještavaju se vodoopskrbni cjevovodi za opskrbu vodom i za zaštitu od požara.
- Vodovi elektroopskrbne mreže i javne rasvijete polažu se odvojeno od vodova telekomunikacijske mreže i polažu se uz rub prometnica u pješačkoj površini.
- Plinoopskrbni cjevovodi polažu se u pješačke hodnike ili trup prometnice ali po mogućnosti na suprotnoj strani od elektroopskrbne mreže.
- Izgradnja sustava infrastrukture ostvarivat će se u skladu s Prostornim planom Programima mjera, Detaljnim planovima i projektima pravnih osoba s ovlastima obavljanja javnih djelatnosti (ovlaštena komunalna poduzeća, ovlaštene građevinske i projektne tvrtke idr.).
- Dijelovi infrastrukturnih sustava mogu se izvoditi po fazama realizacije s time da svaka faza mora činiti funkcionalnu cjelinu.

5.2.1. VODOOPSKRBA

Članak 91.

Rješenje vodoopskrbne mreže definirano je na kartografskom prikazu Prostornog plana pod naslovom "Infrastrukturni sustav – VODOOPSKRBA" u mjerilu 1: 25 000.

Članak 92.

Opskrba vodom na teritoriju općine Lipovljani bazira se na vodi iz podsustava vodovoda koji se napaja iz izvorišta Drenov Bok.

Članak 93.

Prostornim planom određuje se obveza priključenja svih naselja, zaseoka, stambenih i radnih zona na području općine na javnu vodovodnu mrežu.

Članak 94.

Za osiguranje vodoopskrbe i povećanih potreba za vodom u budućem razdoblju potrebno je prioritetno provesti sanaciju i rekonstrukciju dotrajalih dijelova mreže zamjenom cjevovoda sa novim kvalitetnijim materijalima i suvremenim praćenjem.

Članak 95.

Radi osiguranja sigurnije i kvalitetnije vodoopskrbe potrebno je postepeno uvoditi automatizaciju i daljinsku kontrolu rada preciznih i hidroforskih stanica za što je potrebno izraditi planove realizacije.

Članak 96.

Razvodna mreža, gdje god je moguće, treba biti prstenasta. Granati sistem može se primjeniti samo na pojedinim dionicama gdje bi postavljanje prstenastog sistema iziskivalo velika materijalna ulaganja i neracionalnost.

Članak 97.

Cjevovode vodovodne mreže u principu treba polagati u zeleni pojas i javne površine, a gdje to nije moguće u pješačke nogostupe. Dubina postavljanja cijevi mora biti veća od granice smrzavanja. Principijelno dubina polaganja bi trebala biti oko 1,2-1,5 m od površine terena.

Članak 98.

Na križanjima i odvojcima pojedinih cjevovoda trebaju se ugraditi zasuni kojima se pojedini dijelovi mreže mogu izdvojiti iz pogona. Zasuni se moraju postavljati u zasunske komore.

Članak 99.

Za proizvodne djelatnosti koje za tehnološke potrebe ne trebaju vodu kvaliteta vode za piće, a istovremeno su veliki potrošači vode treba izgraditi vlastite vodoopskrbne sisteme.

Članak 100.

Minimalne dimenzije cijevi vodoopskrbnog sustava, radi zadovoljavanja protupožarnih uvjeta ne trebaju biti manje od Φ 100 mm. Izuzetno na kraćim dionicama mogu se upotrijebiti i cijevi Φ 80 mm.

Članak 101.

Ako na dijelu građevinskog područja na kojem se gradi objekt postoji vodoopskrbna mreža i ako za to postoje tehnički uvjeti, objekt je obavezno priključiti na vodovodnu mrežu prema uvjetima distributera.

Članak 102.

Ako na dijelu postoji izgrađena mreža, a potrebe za vodom pojedinog objekta su veće, mora se izvršiti rekonstrukcija mreže prema uvjetima distributera, kako se ne bi poremetilo snabdjevanje postojećih potrošača.

Članak 103.

Postojeći lokalni izvori (bunari, cisterne i sl.) trebaju se održavati i ne smiju se zatrpavati ili uništavati na drugi način.

Članak 104.

U urbanim naseljima uz javne prometnice obvezno se mora izvesti mreža protupožarnih hidranata na maksimalnoj međusobnoj udaljenosti od 80 m i najmanjom dovodnom cijevi profila $\varnothing 100$ mm.

Članak 105.

U skladu sa Pravilnikom (SL 30/91., članak 17.), objekti proizvodno gospodarske i turističke namjene čija je površina bitto izgrađenosti veća od 2000 m² i parcela veća od 10000 m² moraju biti pokriveni hidrantskom internom mrežom s uređajima za protupožarnu zaštitu.

5.2.2. ODVODNJA OTPADNIH VODA**Članak 106.**

Rješenje odvodnje, kanalizaciona mreža i uređaji definirani su na kartografskom prikazu br. Prostornog plana pod naslovom "INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE - ODVODNJA OTPADNIH VODA u mjerilu 1:25 000.

Članak 107.

Odvodni sustavi izgradit će se i koristiti prema odredbama Zakona o vodama, vodoprivrednoj osnovi i ostalim aktima koji reguliraju ovu problematiku.

Članak 108.

/1/ Kod planiranja i izgradnje odvodnih sustava treba usvojiti kriterije da se uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda planiraju i grade za naselja koja se planiraju sa više od 250 stanovnika a prostiru se na površini maksimalno 25-30 ha.

/2/ Za naselja sa manjim brojem stanovnika i otežanom konfiguracijom terena, dozvoljava se izgradnja septičkih (trokomornih) taložnica kojima se također osigurava djelomično pročišćavanje.

Članak 109.

Za odvodnju otpadnih voda iz industrijskih i radnih zona, ovisno o tehnološkom procesu obavezno predvidjeti predtretmane prije upuštanja u zajednički komunalni sustav.

Članak 110.

Unutarnju mrežu odvodnih sustava za odvodnju industrijskih otpadnih voda treba projektirati i izvoditi tako da bude omogućeno uzimanje uzoraka i mjerenje količine otpadne vode prije ispusta u komunalni odvodni sustav.

Članak 111.

Za naselja za koja se predviđa izgradnja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda kod projektiranja i izgradnje odvodnih sustava predvidjeti mješoviti ili polurazdjelni sustav odvodnje.

Članak 112.

Nivelete odvodnih kanala polagati prema uvjetima u priključnim točkama, ali gdje je god moguće treba da se omogući odvodnja podrumskih etaža.

Članak 113.

Minimalni profili cijevi utvrđivat će se hidrauličkim proračunom ali ne bi trebali biti manji od $\Phi 300$ mm.

Članak 114.

Na svim lomovima trase obavezno je predvidjeti reviziona okna. Reviziona okna treba predvdjeti također i na mjestima priključaka pojedinih objekata.

Članak 115.

Visinski položaj odvodne mreže treba projektirati i izvoditi tako da bude visinski smještena ispod vodoopskrbnih cjevovoda.

Članak 116.

U javni odvodni sustav ne smiju se upuštati:

- vode koje sadrže koncentracije agresivnih i štetnih tvari veće od maksimalno dozvoljenih,
- vode koje sadrže materije koje razvijaju opasne ili upaljive plinove,
- vode koje imaju temperaturu veću od 30° C,
- vode onečišćene sa većom količinom kruti tvari koje bi mogle oštetiti kanal i ugroziti sustav za odvodnju.

Članak 117.

Cijevni materijali za izvedbu kanalizacije trebaju biti tako odabrani da u potpunosti osiguravaju vodonepropusnost sustava.

Članak 118.

Za sve građevinske objekte koji se grade na području gdje postoji izgrađen kanalizacioni sustav obavezno je kod izdavanja dozvole za gradnju uvjetovati priključenje istog na kanalizacioni sustav.

Članak 119.

/1/ Za dijelove naselja kod kojih se planira izgradnja kanalizacionog sustava, a koji još nisu izgrađeni iznimno se dozvoljava privremena izgradnja sabirnih jama.

/2/ Za naselja kod kojih se ne predviđa izgradnja odvodnih sustava i uređaja za pročišćavanje treba predvidjeti izgradnju trokomornih septičkih taložnica, te «biljnih» uređaja za pročišćavanje koji pokrivaju jedno i više domaćinstava ili gospodarskih sadržaja.

Na razini općine potrebno je predvidjeti mogućnost pročišćavanja otpadnih voda i njihovo korištenje u poljedjelstvu, gospodarstvu.

5.2.3. ELEKTROOPSKRBA – ENERGETSKI SUSTAV**5.2.3.1. Naftno gospodarstvo****Članak 120.**

/1/ U naftnom se gospodarstvu predviđa temeljita obnova tehnoloških procesa i unapređenje djelatnosti (povećanje proizvodnje uz kvalitetniju preradu sirovine i ozbiljnije mjere zaštite okoliša). U pravilu bi trebalo koristiti postojeće koridore i lokacije, zbog smanjenja negativnih učinaka u prostoru.

/2/ Postojeće zone energetskog korištenja sirovina sjeveroistočnog dijela Općine prema pokazateljima PPŽ proizvode 1210 t/ 1 godinu opasnog tehnološkog otpada, te je potrebno primjenjivati stroge mjere zaštite sukladno važećim propisima i konvenciji o zaštiti okoliša.

5.2.3.1. Elektroopskrba**Članak 121.**

Prostornim planom uređenja Općine utvrđena je distribucija elektroenergetske mreže na teritoriju Općine.

Rješenje elektroenergetske mreže definirano je na kartografskom prikazu br. Prostornog plana pod naslovom SUSTAV ELEKTROOPSKRBE u mjerilu 1: 25 000.

Članak 122.

Trase tranzitnih zračnih dalekovoda napona 110 kV zadržavaju se u okviru postojećih koridora, kao i postojeća transformatorska postrojenja (110/35/10 (20) kV).

Članak 123.

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi 10 (20) kV i transformatorske stanice) kao i kabliranje pojedinih dijelova trase vodova visokog napona na prolazu kroz građevinska područja određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima i odredbama ovog Plana, Urbanističkih planova uređenja, Detaljnih planova uređenja i uvjetima koje utvrđuje HEP.

Članak 124.

Prostorni plan uređenja Općine određuje zaštitne koridore za postojeće zračne elektroprijenosne uređaje i to kako slijedi:

Visokonaponski i srednjenaponski nadzemni vodovi:

- za napon 110 kV 28 m
- za napon 35 kV 20 m
- za napon 10(20) kV 16 m

Niskonaponski nadzemni vodovi :

- za napon 0,4 kV 5 m

Članak 125.

Nije dozvoljena gradnja novih građevina u koridoru nadzemnih vodova - dalekovoda, osim iznimno, a na temelju uvjeta građenja koje utvrđuje HEP.

Prostor u navedenim koridorima mora biti uređen da onemogućava pojavu požara.

Članak 126.

Širina zaštitnog koridora podzemnog VN kabela i NN kabela iznosi:

Srednjenaponski podzemni vodovi:

- za napon 35 kV 5 m
- za napon 10(20) kV 4 m

Niskonaponski podzemni vodovi :

- za napon 0,4 kV 2 m

Izgradnja unutar tih koridora moguća je samo temeljem suglasnosti odnosno posebnih uvjeta građenja HEP-a.

Članak 127.

Prostorni plan određuje obvezu izvedbe javne rasvjete na javnim površinama svih naselja, jačine i rasporeda ovisno o sadržajima pojedinih lokacija odnosno zona.

Članak 128.

Uvjeti uređenja za javnu rasvjetu utvrđuju se lokacijskom dozvolom ili izvodom iz prostornih planova nižeg reda, a kako je predviđeno ovim Prostornim planom. Obavezna je suglasnost, odnosno posebni uvjeti uređenja nadležne institucije (HEP).

Članak 129.

Pri projektiranju i izvođenju elektroenergetske objekte treba tako dimenzionirati da mogu podmiriti sve elektroenergetske potrebe planiranih sadržaja naselja i okolnih naselja vezanih na ovu mrežu.

Pri projektiranju i izvođenju elektroenergetskih objekata obavezno se pridržavati svih tehničkih propisa, a naročito o sigurnosti i zaštiti. Obavezno se pridržavati propisanih udaljenosti od ostalih infrastrukturnih objekata, te pribaviti suglasnost ostalih korisnika infrastrukturnih koridora.

Članak 130.

Na području općine se od mogućih obnovljivih izvora energije očekuje naročito korištenje energije sunca za niskotemperaturno korištenje sunčeve energije za pripremu tople vode u domaćinstvima, uslugama i poljoprivredi, te biomase za osobne potrebe poljoprivrednika, posebno u južnom poljodjerskom području planiranom za hidromelioracije.

5.2.4. POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

Članak 131.

Prostornim planom uređenja Općine utvrđen je sustav telekomunikacijske mreže na teritoriju Općine u kartografskom prikazu br. pod naslovom INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE – SUSTAV TELEKOMUNIKACIJA u mjerilu 1: 25 000.

Članak 132.

/1/ Prostorni plan uređenja Općine određuje raspored centrala (UPS) telefonske mreže (komutacijski čvorovi u nepokretnoj mreži) na teritoriju općine Lipovljani.

/2/ Za potrebe općinskog središta Lipovljani i budućeg edukacijskog centra funkciju glavnog poštanskog centra i mjesne telefonske centrale obavljati će poštanski centar i mjesna AXE 10 centrala, a veza sa širim područjem ostvaruje se preko županijskog TK centra (tranzitno pristupne centrale) u Kutini.

/3/ Uključivanje pojedinih zona naselja i zaseoka u telekomunikacijski sustav naselja Lipovljani ostvaruje se preko lokalnih, izdvojenih pretplatničkih stupnjeva (UPS) lociranih u Lipovljanima.

/4/ Planirano proširenje telekomunikacijske mreže, s obzirom na zadovoljavajuće postojeće stanje, sastojat će se prvenstveno u proširenju na nove zone, te osnivanju novih i povećanju kapaciteta postojećih područnih centrala (UPS-ova).

/5/ Javne telefonske govornice treba planirati u dokumentima prostornog uređenja niže razine (UPU, DPU) kao dio urbane opreme i smještavati ih u centralnim zonama svih naselja i koncentrirano u zonama edukacijskog centra "Lipovljani" i pojedinih lokaliteta u zaštićenom području Parka prirode Lonjsko polje prema PPPPO.

/6/ Izgradnja mreže i građevina telekomunikacijskog sustava određuje se lokacijskom dozvolom temeljem Prostornog plana uređenja Općine, odnosno izvodom iz prostorne dokumentacije nižeg reda, a u skladu sa pozitivnom zakonskom regulativom, te u skladu sa posebnim uvjetima uređenja HT-a i HTV-a.

/7/ Za budući razvitak radiomobilne telefonije nužna je suradnja MPPV i MZOPUG-a radi svrhovitog korištenja prostora.

5.2.4. PLINOOPSKRBA

Članak 133.

Prostornim planom uređenja Općine utvrđen je sustav plinoopskrbne mreže na teritoriju Općine, kartografski prikaz br. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE - PLINOOPSKRBA u mjerilu 1:25000.

Članak 134.

Uvjeti za izgradnju magistralne i lokalne plinske mreže, te mjerno-redukcijskih stanica obuhvaćaju potrebne sigurnosne udaljenosti od objekata, prometne i druge komunalne infrastrukture, u skladu sa pozitivnom zakonskom regulativom.

Članak 135.

Plinovodna mreža općine Lipovljani opskrbljuje potrošače putem magistralnog plinovoda Ivanić-Grad-Kutina-Lipovljani-Novska radnog tlaka 20 bara. Lokalne distribucijske mreže spojene su na magistralni plinovod preko mjerno redukcijske stanice u Lipovljanima. Prostornim planom se planira daljnje proširenje distribucijske mreže spojene na magistralni plinovod.

Članak 136.

Pri projektiranju i izvođenju plinovoda obavezno plinovode tako dimenzionirati da njihov kapacitet može zadovoljiti planirane potrebe za plinom predviđenih sadržaja u naseljima na području Općine.

Članak 137.

Pri projektiranju i izvođenju plinovoda obavezno se pridržavati svih tehničkih propisa, a naročito propisa o sigurnosti i zaštiti. Obavezno se pridržavati propisanih udaljenosti od ostalih infrastrukturnih objekata, te pribaviti suglasnost ostalih korisnika infrastrukturnih koridora.

U koridoru autoceste planiran je koridor magistralnog plinovoda i naftovoda. Širina zaštitnog koridora JANAF-a u kojem je zabranjena svaka gradnja iznosi 10 m lijevo i desno od osi cjevovoda. Zbog planirane gradnje usporednog cjevovoda (dodatni cjevovod naftovoda, magistralni plinovod), zaštitni koridor se povećava za 10 m, tako da ukupno iznosi 20 m na jednu i 20 m na drugu stranu od osi postojećeg cjevovoda.

Članak 138.

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih plinovoda MRS određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima ovog Prostornog plana, Urbanističkih planova uređenja, Detaljnim planovima uređenja i uvjetima koje utvrđuje distributer.

5.2.5. REGULACIJA VODOTOKA**Članak 139.**

Sva vodoprivredna infrastruktura mora se izgraditi i koristiti u skladu sa Zakonom o vodama, vodoprivrednom osnovom, Županijskim planom i ostalim aktima koji reguliraju ovu problematiku.

Članak 140.

Pri izgradnji objekata infrastrukture i svih ostalih objekata bilo koje vrste, ukoliko ovi na bilo koji način dolaze u dodir s vodoprivrednim elementima i objektima moraju se ishoditi vodopravni uvjeti.

Članak 141.

Radi zaštite naselja na području općine Lipovljani od bujičnih voda potrebno je sačiniti odgovarajuću detaljnu dokumentaciju kojom bi se definirao ugrožen prostor i stupanj ugroženosti te vodotoke i sliv tretirati na način predviđen njima.

Režim korištenja prostora unutar granica naselja treba uskladiti s navedenom dokumentacijom.

Članak 142.

Potrebno je obaviti radove na zaštiti od poplava, a vodni režim pritoka Save: Velika, Subocka, Pakra i ostalih vodotoka uravnotežiti povećanjem minimalnih protjecanja, a smanjenjem ekstremno velikih protoka. Jedna od mjera za postizanje navedenog je izgradnja retardacionih objekata u slivu.

Potrebno je izvršiti regulaciju korita rijeke Pakre, Ilove u skladu s krajolikom i urbanističkim uvjetima, te izgraditi obrambene nasipe kako bi se zaštitilo od plavljenja.

Članak 143.

Uz vodotoke je potrebno ostaviti javno vodno dobro, „zaštitni koridor“ u kojem nije dozvoljena nikakva izgradnja bez suglasnosti nadležne vodoprivredne radne organizacije koja vodi brigu o njima.

Radi očuvanja i zaštite regulacijskih i zaštitnih te drugih vodnih građevina i sprječavanja pogoršanja vodnog režima u koritu rijeke Subocke, Velike, Pakre, Ilove zabranjuje se u uređenom inudacijskom pojasu i do udaljenosti 20 m (min.10 m) od vanjske nožice nasipa podizati zgrade, ograde i druge građevine osim regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina.

Uz potoke zaštitni pojas u kome nije dozvoljeno vršiti radnje koje mogu prouzročiti oštećenje regulacijskih građevina iznosi minimalno 5 m, obostrano računajući od ruba korita.

6.0.0. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO – POVIJESNIH CJELINA

6.1.0. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Članak 144.

/1/ U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti treba očuvati postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina, te zabraniti njihovo uklanjanje, osobito treba štiti područja prirodnih vodotoka, mrtvih rukavaca i vlažnih livada.

/2/ Pri planiranju gospodarskih djelatnosti treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora.

/3/ Korištenje prirodnih dobara treba sukladno Zakonu o zaštiti prirode provoditi temeljem planova gospodarenja prirodnim dobrima koji moraju sadržavati uvjete zaštite prirode ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

/4/ Zahvate na uređenju i regulaciji vodotoka s ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (bujice, erozije) treba izvesti tako da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

/5/ Potrebno je maksimalno sačuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi, mrtvi rukavci, itd.), povoljnu dinamiku voda meandriranje, prenošenje i odnošenje nanosa povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca itd.).

/6/ U cilju očuvanja krajobraznih vrijednosti treba planirati izgradnju koja neće narušiti izgled krajobraza, a osobito treba od izgradnje štiti panoramski vrijedne točke.

/7/ Pri oblikovanju građevina (posebno onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.

/8/ Trase infrastrukturnih objekata treba usmjeriti i voditi tako da se koriste zajednički koridori te da se maksimalno isključe iz zona koje su osobito vrijedne, dalekovode i ostale infrastrukturne koridore voditi trasama kojima se izbjegava krčenje šuma.

/9/ Za građenje i izvođenje radova, zahvata i radnji potrebno je zatražiti uvjete zaštite prirode i/ili dopuštenje nadležnog tijela državne uprave sukladno zakonu o zaštiti prirode.

/10/ Organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora, način upravljanja i ponašanja u zaštićenom području Parka prirode Lonjsko polje, propisani su Pravilnikom o unutarnjem redu parka prirode i Godišnjim programom zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja parka prirode te Prostornim planom područja posebnih obilježja Parka prirode Lonjsko polje (u izradi).

/11/ U Parku prirode Lonjsko polje se do donošenja PPPPO-a PP Lonjsko polje može vršiti samo rekonstrukcija postojećih građevina te interpolacija novih građevina unutar naselja te gradnja infrastrukturnih građevina. U naseljima koja se nalaze unutar parka prirode Lonjsko polje za gradnju gospodarskih građevina za potrebe uobičajenog uzgoja i tova životinja treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture odnosno građevine trebaju biti izgrađene od drveta ili s drvenom oplatom na svim pročeljima odn. na zabatima. U postupku izdavanja lokacijske dozvole za navedene zahvate sukladno Zakonu o zaštiti prirode potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode Ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

/12/ Za sve zahvate ili radnje u Parku prirode za koje nije potrebna lokacijska ili građevinska dozvola potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

/13/ Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost/prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu treba ocijeniti sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

/14/ Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

/15/ Velik dio Općine Lipovljani nalazi se u preliminarnoj nacionalnoj ekološkoj mreži (NEM) i to kao jezgra (park prirode Lonjsko polje), a prepoznato je kao područje vrijedno za ptice te predstavlja potencijalno područje Europske ekološke mreže Natura 2000.

/16/ Temeljem Zakona o zaštiti prirode ovim se Planom zaštićuju prirodni krajobrazi ili njegovi dijelovi (ZPP) kako slijedi :

- Akumulacijsko jezero
- Ribnjaci Lipovljani
- Dolina rijeke Pakre
- Dolina rijeke Ilova
- Dolina rijeke Subocka
- Obronci Moslavačke gore
- Obronci Psunjske gore

6.2.0. MJERE ZAŠTITE U SKLADU SA KATEGORIJOM ZAŠTITE

Članak 145.

Prirodni i kultivirani krajolici, povijesna naselja i njihovi dijelovi, graditeljski sklopovi, povijesne građevine, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u razvitak Općine, što podrazumjeva zaštitu, očuvanje i unapređenje:

- prirodnog i kultiviranog krajolika
- tradicijskog načina korištenja i parcelacije poljodjelskih površina
- povijesnih trasa puteva
- tradicionalnih cjelina u izvornom okruženju i graditeljskoj morfologiji
- tradicijskih građevina
- prirodnih značajki kontaktnih područja povijesnih građevina i sklopova
- povijesnih toponima i etno značajki.

/1/ Prostor teritorija Općine Lipovljani obuhvaćen je većim dijelom različitim kategorijama zaštite, koje su većinom kroz prethodnu dokumentaciju kartirane i registrirane kod nadležnih tijela državne uprave. Ovim se Planom predlažu uz navedeno i nove zone zaštite, kartografski prikaz: UVJETI KORIŠTENJA U SKLADU SA ZAŠTITOM PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE u mjerilu 1: 25 000 i 1: 5000.

/2/ Planom se zadržava i unapređuje zaštita kulturno povijesnih dobara, registriranih spomenika kulture kao i spomenika za koje se predlaže upis u registar, a prema slijednoj tabeli:

TABELARNI PRIKAZ NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA

POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kate gorije
1.1.	Lipovljani	Središte naselja	PR	III
1.2.	Piljenice	Središnji prostor uz kapelu	E	IV

ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kate gorije
2.1.	Lokalitet Čardin-novi vijek(turci)	Kraljeva Velika	E	
2.2.	Lokalitet Gradina-srednji vijek (turci)	Kraljeva Velika	PR	
2.3.	Lokalitet Gradinice-srednji vijek(turci)	Kraljeva Velika	E	
2.4.	Lokalitet Kučište-srednji vijek (turci)	Kraljeva Velika	E	
2.5.	Lokalitet Stari Gaj	Kraljeva Velika	E	

POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kategorije
3.1.	Groblje	Lipovljani	E	IV
3.2.	Groblje	Kraljeva Velika	E	IV
3.3.	Groblje	Piljenice	E	IV

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA**SAKRALNE GRAĐEVINE****Crkve**

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kategorije
4.1*	Župna crkva Sv. Josipa	Lipovljani	R 79	III
4.2.*	Grkokatolička crkva Sv. Ane	Lipovljani-ulica A.Starčevića	PR	III

Kapele i poklonci

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kategorije
5.1*	Kapela Sv. Ante	Kraljeva Velika	PR	III
5.2*	Kapela Sv.Roka	Krivaj	E	IV
5.3.*	Kapela Sv.Ivana Nepomuka	Piljenice	PR	III

CIVILNE GRAĐEVINE**Javne građevine**

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
6.1.*	Dječji vrtić	Lipovljani, A.Starčevića 4	PR	III
6.2.*	Vatrogasni dom	Krivaj-preko puta kapele	E	IV
6.3.	Mlin	Piljenice	E	IV
	Mlin	Lipovljani	E	IV
	Mlin	Kraljeva Velika	E	IV

Stambene građevine

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategorije
		Lipovljani		
7.1.*	Župni dvor,		PR	III
7.2.*	J.Kozarca 4		E	IV
7.3.*	Kolodvorska 32-gospodarstvo		PR	III
7.4.*	Kućni br. 68		PR	III
	Zagrebačka 14		E	IV
	Zagrebačka 29		E	IV
	Zagrebačka 35		E	IV
	Zagrebačka 126		E	IV
	J.Kozarca(14) stari broj		E	IV
	J.Kozarca 22		E	IV
	J.Kozarca 36		E	IV
	J.Kozarca 48		E	IV
	Stanićeva 5		E	IV
	Braće Radić 10		E	IV
	Braće Radić 12		E	IV
	Braće Radić 14		E	IV
	Braće Radić 20		E	IV
	Braće Radić 22		E	IV
	Braće Radić 88		E	IV
	A.Starčevića 24		E	IV
	A.Starčevića 50		E	IV
	Kolodvorska 13		E	IV
	Kolodvorska 15		E	IV
	Kolodvorska 62		E	IV
	Željanska 1		E	IV
	Željanska 7			
		Kraljeva Velika		
	Kućni br. 128		E	IV
	Kućni br. 21		E	IV
	Kućni br. 22		E	IV
	Kućni br. 23		E	IV
	Kućni br. 30		E	IV
	Kućni br. 38		E	IV
	Kućni br. 26		E	IV
	Kućni br. 67		E	IV
	Kućni br. 73		E	IV
	Kućni br. 31		E	IV
	Kućni br. 43		E	IV
	Kućni br. 46		E	IV
	Kućni br. 69		E	IV
	Kućni br. 71		E	IV
	Kućni br. 82		E	IV
	Kućni br. 92		E	IV
	Kućni br. 96		E	IV
	Kućni br. 104		E	IV
	Kućni br. 110		E	IV
	Kućni br.124			

	Kućni br.156			
	Kućni br. 170		E	IV
	Kućni br. 190		E	IV
	Kućni br. 206		E	IV
		Krivaj		
	Kućni br. 1		E	IV
	Kućni br. 31		E	IV
	Kućni br. 39		E	IV
	Kućni br. 55		E	IV
	Kućni br. 85		E	IV
	Kućni br. 87		E	IV
		Piljenice		
	Kućni br.14			
	Kućni br. 24		E	IV
	Kućni br. 26		E	IV
	Kućni br. 39		E	IV
	Kućni br. 40		E	IV
	Kućni br. 56		E	IV
	Kućni br. (59)		E	IV
	Kućni br. (61)		E	IV
	Kućni br. 74		E	IV
	Kućni br. 98		E	IV
	Kućni br. 103		E	
	Kućni br. 118		E	
	Kućni br. 119		E	III
	Kućni br. 125		E	IV
	Kućni br. 129		E	IV

Gospodarske građevine

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kate gorije
8.1.*	Zagrebačka (križanje s ul. A Starčevića)-mlin	Lipovljani	PR	III
8.2.*	Kućni br.99-mlin	Piljenice	E	IV

JAVNA PLASTIKA I URBANA OPREMA

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kate gorije
9.1.*	Raspelo, na raskrižju ul. J.Kozarca i A.Starčevića	Lipovljani	E	IV
9.2.*	Spomen-obilježje	Lipovljani, groblje	R 191	III
9.3.*	Raspelo,	Kraljeva Velika	E	IV
9.4.*	Raspelo	Kraljeva Velika	E	
9.5.*	Raspelo	Piljenice	E	IV
9.6.*	Toranj ciglane	Lipovljani,Zagrebačka ulica	E	IV

PARKOVI I PERIVOJI

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prije dlog kate gorije
10.1.	Parkovi	Lipovljani, središte naselja	PR	III

Članak 146.

/1/ **Mjerama stroge zaštite krajolika** zaštićene su zone predložene u Prostornom planu parka prirode Lonjsko polje. U tim zonama nije dozvoljena gradnja a svaka intervencija traži suglasnost nadležnih resora.

/2/ Mjerama zaštite krajolika planirane su zone doline rijeke Pakre, akumulacije Pakre, ribnjaka Lipovljani. Za područje doline vodotoka Pakra predviđena je namjena u sport i rekreaciju i rekreativno jahanje, te dio za sportsko rekreativne sadržaje i manji dio za proširenje gospodarske zone.

/3/ Zabranjena je regulacija linijskim kanalima, osim u izuzetnim situacijama.

/4/ Unutar zone gospodarske namjene nastojati predvidjeti objekte manjih volumena, visokokvalitetnog oblikovanja sa hortikulturnim rješenjem visokog zelenila, kako bi se umanjio konflikt u prostoru.

/5/ U zonama doline Pakre, uz izuzeće zone predviđene za sportsko-rekreativne objekte i gospodarske objekte male privrede, nije dozvoljena nikakva nova gradnja južno od prometnice D4, osim neophodnih sadržaja za stacionažu rekreativnog jahanja. Također nije dozvoljena gradnja južno

ispod autoceste D4, uz ribnjačke površine RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» osim na potezu naselja Kraljeva Velika kako je prikazano kartografskim prikazima građevinskih područja.

/6/ Zone označene kao ozelenjene i pejzažne površine treba zadržati bez mogućnosti širenja građevinskih zona.

/7/ Sve zone označene šumskim površinama obvezno treba zadržati i obnavljati novim šumskim staništima.

/8/ Za padine voćnjaka/vinograda potrebno je izraditi katastar.

/9/ **Mjere zaštite povijesnih naselja** koje su Konzervatorskom podlogom izdvojene: središte naselja Lipovljani, središte Piljenica i pojedini objekti vrednovani su kategorijama 3.i 4.

/10/ Povijesna naselja i dijelovi naselja, građevine i sklopovi, arheološki lokaliteti, memorijalna baština, građevine niskogradnje i područja kultiviranog krajolika, navedeni tabelarno, u popisu i u kartografskim prikazima smatraju se zaštićenima i podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

/11/ Zaštićenim građevinama kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao kulturna dobra upisana u Registar (R), preventivno zaštićena (P), predložena za pokretanje postupka upisa u Registar (PR) te evidentirana (E) i zaštićena ovim Planom (ZPP).

/12/ Temeljem inventarizacije prostora Općine, a za potrebe izrade ovog Plana, uz registrirane (R) i preventivno zaštićene (P) spomenike kulturne baštine, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu pokrenuti će postupak donošenja rješenja o zaštiti (PR), a do ishoda odgođavajućeg rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za zaštićene spomenike kulturne baštine.

/13/ Ovim Prostornim planom evidentirana su nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja, koja se štite mjerama i odredbama ovog Plana.

/14/ Propisanim mjerama (Zakon o zaštiti kulturnih dobara «Narodne novine» br. 69/99., Zakon o gradnji «Narodne novine» br. 175/03 i 100/04), Pravilnik o kontroli projekata, («Narodne novine» br. 89/00.), Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja za kontrolu projekata, («Narodne novine» br. 2/00., 89/00.), Popis ovlaštenih revidenata, («Narodne novine» br. 50/98.), Zakon o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04), Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja Ministarstvo kulture 1995., 1998.) utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih zahvata na gradnjama i lokalitetima s obilježjima kulturnog dobra.

Posebno konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje, dogradnje, prigradnje, preoblikovanja, adaptacije, rušenja i uklanjanje građevina i dijelova, novogradnje unutar utvrđenih zona zaštite povijesnih naselja ili kontaktnih zona pojedinačnih spomenika, funkcionalne prenamjene povijesnih građevina i izvođenje radova u zonama arheoloških lokaliteta.

/15/ U skladu sa navedenom zakonskom regulativom i Konzervatorskom podlogom, za sve nabrojene zahvate na prethodno navedenim kulturno povijesnim dobrima, kod nadležnog tijela uprave (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete gradnje (u postupku ishoda lokacijske dozvole)
- prethodno odobrenje (u postupku ishoda građevinske dozvole)
- nadzor u svim fazama radova koju provodi Uprava za zaštitu kulturne baštine.

/16/ Zaštita vrijednosti navedenih objekata i prostornih cjelina ostvaruje se izradom prostorno-planske i konzervatorske podloge i sustava mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara.

/17/ Elaborat konzervatorske zaštite za teritorij Općine Lipovljani, kojim se određuje stupanj zaštite i posebni uvjeti uređenja, predstavlja podlogu i dodatne informacije za izradu ovog Plana kao i za provedbu ovog Plana. Detaljni opisi evidentiranih građevina lokalnog značaja 4. kategorije zaštite trebaju biti polazište za izradu stručnih podloga (idejni projekt, lokacijska dozvola) za zahvate građenja na navedenim građevinama.

/18/ Slijedno stavcima /4/ i /5/ članka 146 određuje se izrada stručnih podloga ili studija za sve objekte i graditeljske cjeline kako su navedeni stavkom /2/i /3/ članka 146, za koje se predviđa rekonstrukcija, adaptacija ili nadogradnja, a u smislu revitalizacije i zaštite u granicama održivog razvitka.

/19/ Povijesne tradicijske građevine koje su nosioci identiteta prostora (građevine lokalnog značaja) moguć je režim intervencija održavanja, sanacije, rekonstrukcije i prenamjene uz obvezu očuvanja izvornog oblikovanja i upotrebe materijala. Obavezna je suglasnost nadležnog tijela za zaštitu graditeljske baštine.

/20/ U kontaktnim zonama zaštićenih dijelova naselja treba novoplanirane građevine situacionom matricom, oblikovno i materijalom prilagoditi zadanom kontekstu gradnji unutar zaštićenih zona. Za svaku novu gradnju u okviru kontaktne zone potrebno je od Konzervatorskog odjela u Zagrebu ishoditi posebne uvjete gradnje.

/21/ Mjerama zaštite arheoloških lokaliteta podliježu zone označene u tekstu i kartografskom prikazu br. Kulturne baštine u mjerilu 1:25 000 i 1: 5 000. Potrebno je izvršiti identifikaciju detaljnim kartiranjem i dokumentiranjem nalazišta, te na rekognosciranim lokacijama izvršiti arheološka istraživanja prije eventualnih građevinskih zahvata.

/22/ Načelne propozicije za novoplaniranu gradnju temelje se na ostvarenju harmoničnog odnosa sa postojećim vrijednostima kulturnog krajolika Posavine i Moslavačke gore i osobito lokalno dobro sačuvane ruralne gradnje:

- tlocrtna dispozicija mora biti pravokutna, iznimno razvedenog tlocrta
- u podužnoj strani pročelja poželjno je formirati trijem
- preporuča se gradnja prizemnica sa visokim krovštem kako bi se što približnije dobio tradicijski odnos između pročelja i krovšta
- krov treba predvidjeti kao dvostrešni ili sa skošenim zabatnim dijelom, a moguće je i na četiri vode kod većih objekata
- nagib krova mora biti od 33-45°
- materijali završne obrade moraju biti tradicionalni –zaglađena žbuka, drvena stolarija, pokrov crijepom i sl.; nije dozvoljena plastična žbuka, alu ili plastična stolarija, salonitni pokrov itd.
- preporuča se za vanjsko oblikovanje istovremena upotreba drveta, kamena i žbuke ili upotreba samo drveta kako bi se postigao ugođaj tradicijske gradnje
- završna obrada pročelja može biti: kamen, žbuka, drvo
- dozvoljeni su koloriti evidentirani na zatečenim tradicijskim objektima, a preporuča se zemljano pješčani ton; izbjegavati jarke tonove žutog, roza, narančastog, plavog, ljubičastog
- spremišta i klijeti izvan građevinskog područja mogu se graditi max. tlocrtno dimenzije btto cca 4x8 m, prizemne visine, a prema tradicijskom predlošku, kod gradnje se mora koristiti drvena građa, crijep, isl.

7.0.0. POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 147.

/1/ Zbrinjavanje posebnog, opasnog i tehnološkog otpada riješeno je sukladno Strategiji i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 50/99.), odnosno sukladno Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije (SG 4/02), na dvije-lokacije izvan područja Općine Lipovljani.

/2/ Odlaganje bezopasnog, komunalnog i tehnološkog otpada treba riješiti na nivou Županije izradom i prihvaćanjem zajedničkog programa, pa se u prijelaznom razdoblju koriste privremena postojeća odlagališta/deponije (Kurjakana u Novskoj za koju je predviđeno zatvaranje).

/3/ U svim naseljima mora se predvidjeti prostor za privremeno odlaganje kućnog otpada sa odgovarajućim spremnicima za prihvat, koji moraju biti dostupni vozilima komunalnih poduzeća.

/4/ Neprimjereno zatečeno odlaganje krupnog otpada u šumarcima, a naročito unutar dolina vodotok Pakre, Subocke, Ilove, treba hitno sanirati i općinskim mjerama sačuvati prostor od devastacije.

8.0.0. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 148.

/1/ Prostorni plan uređenja Općine utvrđuje prostorne preduvjete korištenja prostora, života i rada, zaštite okoliša te zaštite od prirodnih i tehničkih nezgoda, te je obvezna provedba odrednica ovog Plana u svim segmentima, kao dio mjera zaštita od nepovoljnih utjecaja na okoliš.

/2/ Na području Općine ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na i ispod površine zemlje i voda, koji bi mogli ugrožavati rad i sigurnost ljudi i imovine koji bi ugrozili čovjekov okoliš ili narušavali obilježja krajobraza i kulturnih dobara.

/3/ Vrijedni dijelovi prirode i kulturno povijesne baštine Zakonom su zaštićeni, a ovim Prostornim planom uređenja Općine određena su posebna ograničenja njihovog korištenja.

/4/ Prometni infrastrukturni sustavi ovim Planom su regulirani tako da se postigne optimalna prometna povezanost uz minimalno opterećenje prostora (maksimalno poboljšanje postojećih trasa polaganjem prometnica, osiguranje zelenog tampona, odmicanje izgradnje od prometnica).

/5/ Komunalni infrastrukturni sustavi predviđeni su kao nužna zaštita prostora od zagađenja otpadnim vodama. Do realizacije kanalizacijskog sustava u zonama stambene izgradnje sve građevine moraju imati propisno izgrađene sustave i objekte za sabiranje otpadnih voda bez direktnog upuštanja u teren.

/6/ Energetska infrastruktura elektroopskrbe položena je izvan građevinskih zona sa koridorima kako predviđa pozitivna zakonska regulativa, a unutar naselja predviđeno je podzemno kabliranje vodova.

/7/ Energetska infrastruktura plinoopskrbe položena je u skladu sa pozitivnom zakonskom regulativom.

/8/ Zaštitno i urbano zelenilo planirano je ovim Planom kao mjera zaštite od zagađenja kao i oblikovanja prostornih cjelina, a planirano je na mjestima gospodarskih zona, trasa prometnica, neposredno uz komunalnu zonu isl.

/9/ Postupak građenja objekata mora poštivati uvjete projektiranja i građenja kojima se sprečava daljnja erozija tla, stvaranje bujičnih oborinskih voda, te mogućnosti destabilizacije tla i stvaranja klizišta.

/10/ Prostornim planom određena je obvezna izrada planova užeg područja za zone koje potencijalno mogu ugrožavati okoliš (postojeća industrija, gospodarska zona male privrede).

/11/ Prostornim planom predviđena je izrada Urbanističkih planova uređenja i Detaljnih planova uređenja za sve zone koje zbog svoje namjene i korištenja prostora, te mjera zaštite u skladu sa Konzervatorskom zaštitom zahtjevaju detaljnu razradu (naselja Lipovljani, dio Piljenica, zone športa i rekreacije, gospodarska zona itd.).

/12/ Do donošenja detaljnije prostorne dokumentacije upravni postupak izdavanja lokacijske i građevinske dozvole za zone pretežito postojeće izgradnje, gdje je jasno formirana prometna infrastruktura na razini stambenih ulica obavljat će se u skladu sa ovim provedbenim odredbama, a za zone pretežito planirane izgradnje gdje nije formirana prometna infrastruktura na razini stambene ulice mora se izraditi plan niže razine, s time da se može izrađivati u manjim zonama (u fazama) od zona obuhvata koje su predviđene ovim Planom, a sve prema provedbenim odredbama uvjeta gradnje za pojedinu namjenu.

Članak 149.

/1/ Zaštita tla u smislu vrijednih poljoprivrednih površina provodi se i kroz odredbe ovog Plana određenjem zone u kartografskom prikazu i zabranom bilo kakve građevinske zone izuzev individualnih gospodarskih i stambenih objekata vlasnika poljoprivrednih čestica, a u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju.

Izuzetno vrijedno poljoprivredno tlo nalazi se fragmentarno na području Općine u vrlo malim površinama (P1). Vrijedno poljoprivredno tlo označeno je kao P2 i P3 na kartografskim prikazima.

Na prostorima šumskih i ostalih poljoprivrednih površina mogu se graditi građevine u funkciji zaštite i korištenja ovih prostora (odmorišta, izletišta, poljoprivredni objekti i sl.), a iznimno se dopušta gradnja stambenih i gospodarskih građevina za vlastite potrebe. U zoni šumskih površina osnovne namjene

gospodarenja šumama i šumskim zemljištima može se graditi samo šumska infrastruktura i/ili građevine koje su planirane dokumentom prostornog uređenja.

/2/ Zaštita zraka u smislu očuvanja kakvoće zraka treba započeti unošenjem nultog stanja za teritorij Općine. Za sada nema registriranih zagađivača izuzev potencijalnog zagađivača industrije----- i prometnice D 4.

/3/ Zaštita voda mora se odvijati u skladu sa mjerama zaštite:

- izgradnju kanalizacijskih sustava provesti u svim naseljenim područjima, prvenstveno u naselju Lipovljani sa danas samo 10% izgrađenom kanalizacijskom mrežom, te u naseljima Kraljeva Velika, Piljenice i Krivaj
- spriječiti svako moguće izravno izlivanje sanitarno-potrošnih i tehnoloških otpadnih voda koje sadrže biološko-kemijsko-toksična onečišćenja
- regulirati vodotoka uz maksimalno održavanje meandara
- ukloniti postojeći otpad u zoni zaštite vodotoka
- uvesti monitoring kakvoće voda rijeke Pakre, Ilove, Subocke na području Općine, naročito nakon izgradnje športsko-rekreacijske zone i zone Znanstveno edukativnog centra, te servisno-komunalne zone

/4/ Zaštita od buke treba se odvijati u skladu sa mjerama zaštite:

- pri izradi prostornih planova niže razine, te projekata pojedinih građevina treba zadržati nivo buke u dopustivim granicama
- pozicionirati pojedine bučnije sadržaje što dalje od stambenih i turističko smještajnih građevina
- dislocirati prometnicu D5 u dijelu trase koja sada prolazi kroz naselje Lipovljani, te Ž 3124 koja prolazi kroz naselje Lipovljani, Kraljeva Velika i Krivaj
- u zonama pretežito stambene izgradnje treba podizati zelenilo penjačica i živica kako bi se amortizirala eventualna buka uz državnu prometnicu D4
- uz granicu zone servisno-komunalnih i industrijskih sadržaja treba formirati zeleni pojas srednjeg i visokog zelenila, naročito uz bučnije radionice (limarske, bravarske radionice isl.)

/5/ Sklanjanje ljudi osigurava se temeljem Plana sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Općine Lipovljani koji je izrađen na osnovi Plana sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Sisačko-moslavačke Županije, Pravilnika o metodologiji izrade i sadržaja planova zaštite i spašavanja («Narodne novine» br. 31/95.). Planom se predviđa zaštita gradnjom dopunskih skloništa, zaklona i rovova, te se ne predviđa izgradnja skloništa osnovne zaštite obzirom da se radi o naseljima ispod 2000 stanovnika.

Dopunska skloništa individualne zaštite nisu obveza, ali se preporuča gradnja podrumskog prostora koji se može prenamjeniti u dopunsko sklonište.

Gradnja rovova i zaklona predviđena je u slučaju neposredne ratne opasnosti u blizini stambenih objekata koji nemaju mogućnost prenamjene podrumskog prostora u dopunsko sklonište.

/6/ Zaštita od rušenja podrazumjeva prvenstveno preventivne mjere kojih se treba pridržavati kod izrade planova niže razine i projektiranja prometnica, građevina i ostalih sadržaja. U zonama potencijalnih klizišta potrebno je izraditi prethodna ispitivanja stabilnosti tla i izbjegavati naznačene zone za veće građevinske zahvate.

- prometnice i kontaktna izgradnja trebaju biti tako planirane da u slučaju urušavanja uvijek postoji mogućnost propusnosti interventnih vozila
- građevine treba projektirati u skladu s utvrđenim stupnjem MSC ljestvice koristeći tzv. projektnu seizmičnost
- rekonstrukcije građevina treba podvrgnuti analizi statičkim proračunom i dokazati otpornost na rušenje odn. predvidjeti odgovarajuću sanaciju i mjere zaštite od rušenja.

/7/ Zaštita od potresa podrazumjeva protupotresno projektiranje građevina sukladno Zakonu o gradnji i postojećim propisima. Do izrade detaljnih seizmičkih karata, temeljem postojeće karte PPŽ, užih područja, protupotresno projektiranje i građenje treba provoditi u skladu s postojećim seizmičkim kartama. Prema «Seizmološkoj karti SFRJ» iz 1987. godine intenzitet je 70 MSK-64 za povratni period od 50 godina a za širu zonu razmatranog područja.

/8/ Zaštita od požara provodi se u skladu sa usvojenim Planom zaštite od požara izrađenim temeljem Procjene ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija Općine Lipovljani (usvojeno 2003. godine), temeljem Zakona o zaštiti od požara («Narodne novine» br. 58/93.).

Preventivne mjere koje treba primjeniti su:

- projektiranje građevina treba u potpunosti biti usklađeno sa pozitivnom zakonskom regulativom
- rekonstrukcije i interpolacije treba projektirati tako da se ne povećava ukupno požarno opterećenje građevine odn. zone u cjelini
- požarno rizične namjene treba dislocirati iz pretežito stambene izgradnje
- sve prometnice moraju biti optimalno prohodne, a sljepe ulice moraju imati na kraju trase okretište
- minimalna širina kolnika iznosi 5,5 m
- u zonam izgradnje s izgrađenošću većom od 30% i s većim nepokretnim požarnim opterećenjem treba projektirati s većim stupnjem vatrootpornosti, uz ograničenje broja etaža, obvezu izgradnje požarnih zidova i ograničenje poslovne namjene s minimalnim požarnim opasnostima i projektiranje dodatnih mjera zaštite od požara (vatrodojava, vodeni mlaz i sl.).

9.0.0. MJERE PROVEDBE PLANA

Članak 150.

- /1/ Provedba Plana pratit će se postupkom kontinuiranog planiranja i uređivanja prostora.
- /2/ Provedba Plana kao i Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja provodit će se temeljem dokumenata praćenja stanja u prostoru (dvogodišnje Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lipovljani).
- /3/ Provedba plana osigurat će se donošenjem općinskih odluka o zahvatima u prostoru koji su u skladu sa ovim Planom, a koji će pospješiti i ubrzati te osigurati realizaciju planskih postavki.
- /4/ Očuvanje postojećih kapaciteta kapitalnih objekata i sadržaja za prenamjenu u Međunarodni znanstveno edukativni centar, te sprječavanje svake gradnje južno od prometnice D4 u zonama gdje nije predviđena gradnja sportsko rekreativnih i gospodarskih sadržaja, najbitniji je faktor osiguranja provedbe ovog Plana.
- /5/ Plansko osiguranje sredstava za infrastrukturne zahvate u prostoru za zone koje su u nadležnosti Općine, a prvenstveno gospodarska zona male privrede, jedna su od najznačajnijih mjera osiguranja provedbe ovog Plana.

Članak 151.

- /1/ Odmah po usvajanju ovog Plana mora se pristupiti izradi detaljnije prostorne dokumentacije (UPU, DPU), kako je ovim Planom predviđeno.
- /2/ Prostor Općine Lipovljani uređivat će se temeljem ovog Plana, Urbanističkih planova uređenja, Detaljnih planova uređenja, lokacijskih i građevinskih dozvola temeljenih na prostornoj dokumentaciji koja je na snazi.
- /3/ Do donošenja planova niže razine /UPU, DPU/ upravni postupci će se obavljati u skladu s člankom 148. stavak 12.

9.1.0. OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak 152.

- /1/ Temeljem Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani, radi daljnje provedbe izradit će se dokumenti prostornog uređenja užeg područja.
- /2/ Prvu nižu razinu prostorno planske dokumentacije obuhvaća izrada Urbanističkih planova uređenja (UPU), koji predstavljaju osnovu za uređenje središta jedinice lokalne samouprave, lokalnih središta i naselja sa građevinskim područjem (izgrađeni i neizgrađeni dio) površina većih od 25 ha.
- /3/ Prema kriterijima slijedno stavku /1/ i /2/ ovog članka, te mjera zaštite članka 146. stavak /9/ proizašlih iz Konzervatorske podloge, treba izraditi urbanističke planove uređenja (UPU) za naselje Lipovljani.
- /4/ Detaljniju provedbenu razinu prostorno-planske dokumentacije odnosno Detaljni plan uređenja (DPU) treba osigurati za naselja sa građevinskim područjem (izgrađeni i neizgrađeni dio) površine manje od 25 ha, i za pojedina značajna područja unutar naselja za koja je izrađen Urbanistički plan uređenja (nove zone izgradnje, područje centra, etno-selo).
- /5/ Prema kriterijima slijedno stavku /1/ do /5/ ovog članka treba izraditi Detaljne planove uređenja (DPU) za slijedeća naselja odnosno zone:
  - zona centra naselja Lipovljani
  - zona športa rekreacije uz naselje Kraljeva Velika
  - zone edukacijskog centra uz ribnjake RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» u neposrednoj blizini Parka prirode Lonjsko polje
  - zone zaštićenih graditeljskih cjelina sa kontaktnim zonama (Piljenice)
  - zone smještajnih kapaciteta u naseljima i izvan (lokaliteti turističkog i edukativnog centra „Lipovljani“ na lokaciji Ribnjaka)
  - gospodarska zona na teritoriju naselja Lipovljani
  - športsko rekreativna zona na lokaciji akumulacije Pakra
  - zona groblja u Piljenicama
- /6/ Minimalne zone obuhvata izrade Detaljnih planova uređenja prikazane su u grafičkom dijelu elaborata, a podložne su korekciji kroz izradu Urbanističkih planova uređenja koji će točno definirati granice obuhvata DPU-a.

Članak 153.

/1/ Izgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja do donošenja dokumenata prostornog uređenja iz članka 152. uređivat će se sukladno lokacijskoj dozvoli temeljem ovog Prostornog plana uz izuzeće u skladu sa člankom 74. stavak 1.

/2/ Obzirom na mjere zaštite prostora kao i na namjenu prostora predviđenu ovim Planom, ovaj Prostorni plan uređenja Općine ne može biti provedbeni za novoplanirane zone izgradnje koje nemaju jasnu prometnu mrežu do razine stambene ulice, te za zone za koje je Konzervatorskom podlogom kao i provedbenim odredbama ovog Plana predviđena izrada prostorne dokumentacije niže razine. Do donošenja predviđene detaljnije prostorne dokumentacije moguća je izgradnja temeljem lokacijske dozvole usklađene sa ovim Planom za zone interpolacije unutar građevinskih zona, planirane zone sa jasnom prometnom mrežom u skladu sa čl.148. stavak /12/.

/3/ Pojedine zone Detaljnih planova uređenja koje se odnose na dijelove građevinskih područja mogu biti izrađivane ili cjelovito ili u segmentima, u ovisnosti o potrebama korisnika prostora.

/4/ Zona Detaljnog plana uređenja mora obuhvatiti logičnu cjelinu (prometna cjelina i jasna povezanost, stambeno susjedstvo isl.) i ne može se izrađivati za pojedinačnu katastarsku česticu odnosno zonu manju od 0,5 ha.

9.2.0. PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA**Članak 154.**

Prostornim planom uređenja Općine Lipovljani vizija snažnog gospodarskog razvitka pretočena je u prostorno planersku regulativu te se provedbom omogućuje:

- formiranje edukacijskog centra iskorištenjem zatečenih značajnih resursa u objektima smještaja i sadržaja primjerenih predviđenoj namjeni
- formiranje sadržaja športsko rekreativnog i edukacijskog i zabavnog karaktera primarno u funkciji obogaćenja ponude sadržaja edukacijskog centra – lokalitet ribnjaci RJ Ribnjičarstvo «Lipovljani» (promatranje ptica, rekreativno jahanje, internet caffe, itd.)
- izgradnja izvan građevinskih područja naselja na poljoprivrednom zemljištu u smislu formiranja obiteljskog gospodarstva usmjerenog poljoprivredno stočarskom uzgoju manjih kapaciteta sa mogućnošću obavljanja dodatne djelatnosti – odvijanja seoskog turizma u funkciji sustava posjećivanja Parka prirode Lonjsko polje (održavanje, uzgoj, autohtonih pasmina konja i dr.)
- povećanje prostora namijenjenog gospodarskoj proizvodnoj zoni kao poticajna mjera za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta širokog spektra proizvodnih djelatnosti
- omogućavanje realizacije pansionorskog turističkog smještaja u segmentu obiteljskog poduzetništva i kućne radinosti naročito na potezu kontaktnog područja s Parkom prirode Lonjsko polje uz biciklističke ceste i glavnih pješačko-kolnih prometnica, te posebno atraktivnih lokacija prirodnog krajolika
- ostvarenje preduvjeta za realizaciju specifične ponude proizvoda i usluga sa posebnom kvalitetom označenog proizvoda – “ Proizvod Posavine-Moslavine “
- formiranjem primjerenih građevinskih zona u morfologiji ruralnih grupacija longitudinalnog širenja uz prometnice, osigurava se očuvanje tipičnog krajolika Posavine i Moslavine.

Članak 155.

U provedbi Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani potrebno je u najkraćem mogućem roku poduzeti odgovarajuće mjere i aktivnosti na lokalnoj, županijskoj i državnoj razini, kako bi se otvorile razvojne mogućnosti ovim Planom utvrđenog korištenja i uređenja prostora, a naročito na dijelovima koji su nosioci vizije gospodarskog razvitka.

Najvažnije mjere i aktivnosti za omogućenje realizacije Plana su kako slijedi:

- definirati način korištenja postojećih objekata i sadržaja te smještajnih kapaciteta koji su prema ovom Prostornom planu u sklopu edukacijskog centra
- ostvariti zemljišnu politiku na lokalnoj i županijskoj razini koja će biti u funkciji stvaranja zemljišnog fonda u vlasništvu Općine, a za rezervne zone širenja sadržaja i ponude u sklopu Međunarodnog znanstveno-edukativnog centra i širenja ponude kroz najam i koncesiju individualnim korisnicima, a za razvitak turističke ponude
- općinskim proračunom pravovremeno osigurati sredstva za izradu svih razina prostorne dokumentacije kako je ovim Planom određeno, a posebno u segmentu brze realizacije

- ključnih razvojnih aktivnosti vezanih uz edukacijski centar (UPU naselja Lipovljani, DPU edukacijskog centra, DPU Zone športa i rekreacije/rekreativno jahanje, DPU Gospodarske zone, DPU Zone pansionskog smještaja)
- opremanje razvojno-poticajnih područja potrebnom prometnom i komunalnom infrastrukturom u skladu sa ovim Planom i predviđenim standardom opremanja
  - definiranje stimulativnih mjera na razini Općine, a vezano uz financiranje komunalnog opremanja pojedinih prostora na državnom odn. općinskom zemljištu (koncesije korisnicima)
  - osigurati poticajne mjere (na županijskoj i općinskoj razini) za razvoj svih dodatnih razvojnih aktivnosti vezanih za turističke djelatnosti obiteljskog poduzetništva (pansionski smještaj, seoski turizam, eko - poljoprivredni proizvodi i njihov plasman na tržište itd.), a koji predstavljaju važnu logističku podršku osnovnom razvojnom sadržaju – edukacijskom centru
  - osigurati poticajne mjere (na županijskoj i općinskoj razini) za razvoj svih dodatnih razvojnih aktivnosti vezanih za eko-proizvodnju hrane, posebno poticajne mjere za razvoj vinogradarstva/voćarstva
  - osigurati mjere očuvanja vrijedne graditeljske baštine kao i mjere njihove obnove za objekte i sadržaje kako su ovim Planom kartirani, a stručnom podlogom graditeljske baštine obrađeni (prvenstveno u segmentu sufinanciranja obnove navedenih građevina).

Članak 156.

Sve aktivnosti kojima će se definirati razvojne mjere kroz provedbu ovog Plana treba usmjeriti ka slijedećoj problematici:

- inicirati i sudjelovati u radu županijskog povjerenstva za realizaciju edukacijskog centra
- definirati pojedine faze gospodarskog i društvenog razvitka
- utvrditi terminske planove za izradu prostornih dokumenata kako je navedeno ovim Planom, kao osnovnu mjeru za realizaciju razvojnih programa
- utvrditi prioritete realizacije ovog Plana u skladu sa namjenom i područjem djelatnosti, a u smislu prioriteta opremanja infrastrukturom.

9.3.0. REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ

Članak 157.

/1/ Za građevine koje su izgrađene u skladu s propisima što su važili do stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju («Narodne novine» br. 30/94., 68/98., 61/00. i 32/02., /04.) i Zakona o građenju («Narodne novine» br. 52/99., 75/99. i 117/02.), a čija je namjena protivna namjeni utvrđenoj Prostornim planom može se do privođenja prostora planiranoj namjeni izdati lokacijska dozvola za rekonstrukciju i to za građevine i sadržaje propisane predmetnim Zakonima, uz uvjete kako slijedi:

- rekonstrukcija sa nadogradnjom radi poboljšanja osnovne funkcije ali do veličine 10 m²
- nadogradnja kosog krovišta na građevinama s ravnim krovom
- dogradnja sanitarnog čvora za poboljšanje higijenskih uvjeta
- prenamjena tavanjskog prostora u osnovnu namjenu građevine

9.4.0. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 158.

Provedbu i realizaciju postavki ovoga Plana provoditi će Ured državne uprave u Sisačko-moslavačkoj županiji - Služba nadležna za poslove prostornog uređenja na području Općine Lipovljani.

Članak 159.

/1/ Praćenje provođenja ovog Plana obavljat će Vijeće Općine Lipovljani, putem dokumenata praćenja stanja u prostoru (Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru), čime će se utvrditi mjere koje treba predvidjeti i provesti u svakom daljnjem četverogodišnjem periodu.

/2/ Stručne službe jedinice lokalne samouprave će najmanje jednom godišnje Vijeću Općine Lipovljani prezentirati informacije o provođenju Plana, s prijedlozima mjera koje treba predvidjeti u daljnjem postupku njegove primjene.

Članak 160.

/1/ Izvornik Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani potpisan od Načelnika Općine i Predsjednika općinskog Vijeća čuva se u pismohrani Općine Lipovljani.

/2/ Odlukom o donošenju Prostornog plana utvrđen je broj izvornika Prostornog plana.

/3/ Ove provedbene odredbe čine sastavni dio Odluke o donošenju Plana, sukladno odredbi članka 32. Zakona o prostornom uređenju.

/4/ Odluka o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Lipovljani u smislu st. /3/ ovog članka objavit će se u službenom glasilu Sisačko-moslavačke županije.

Članak 161.

Drugi detaljniji prostorno planski dokumenti koji su na snazi mogu se primjenjivati u svim svojim dijelovima koji nisu u suprotnosti sa ovim Planom.

Članak 162.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom vjesniku Općine Lipovljani“.

III. DOKUMENTACIJA

FOTODOKUMENTACIJA

IZVORNI TEKSTOVI

IZVORNI TEKSTOVI – separadni elaborati

1. **KONZERVATORSKA PODLOGA ZA PPUO NOVI GOLUBOVEC, 2004**
Voditelj : Mr. sc. Biserka Dumbović Bilušić dipl.ing.arh.
koautori : Dunja Zelić Milošević
Amelio Vekić prof.etnol.
2. **VREDNOVANJE PROSTORA I TALA OPĆINE NOVI GOLUBOVEC , 2003**
(Prof. dr. Matko Bogunović dipl.ing.agr.)
3. **DEMOGRAFSKA STUDIJA ZA OPĆINU NOVI GOLUBOVEC, 2004**
(Mr.sc. Rafaela Kovačević Pašalić dipl.ing.geog.)

PRAVNA DOKUMENTACIJA

ODLUKA O DONOŠENJU

DOKUMENTI TVRTKE

IV. BIBLIOGRAFIJA

B I B L I O G R A F I J A

1. STRATEGIJA PROSTORNOG UREĐENJA RH – 1997.
Ministarstvo prostornog uređenja , graditeljstva i stanovanja
Zavod za prostorno planiranje, Zagreb
2. PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA RH – 1998.
Ministarstvo prostornog uređenja , graditeljstva i stanovanja
Zavod za prostorno planiranje, Zagreb
3. PRIJEDLOG STRATEGIJE PROMETNOG RAZVITKA RH – 1998.
Ministarstvo pomorstva, prometa i veza Zagreb
5. PROSTORNI PLAN SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE – 2000.
Županijski zavod za prostorno uređenje , Sisak
Upravni odjel za prostorno planiranje , zaštitu okoliša i graditeljstvo
6. PROSTORNI PLAN (bivše općine) NOVSKA sa izmjenama i dopunama
Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb
7. PROSTORNI PLAN (bivše općine) NOVSKA -Izmjene i dopune 1997.
Urban design d.o.o., Zagreb

